

Samo budi ovde

GIJOM MUSO

Roman autora bestselera

Zato što te volim

„Knjiga koja će vas ostaviti bez daha.“

– **FRANCK SOIZ**

FRANCUSKI BESTSELER #1

GIJOM MUSO

*SAMO BUDI
OVDE*

Za Suzi

Naziv originala: Guillaume Musso ET APRÈS...

Prevela s francuskog Danijela Martinović

Prilog

Ostrvo Nantaket Masačusets

Jesen 1972.

Jezero se nalazilo na istočnom delu ostrva, iza močvara ispunjenih šipražjem. Bilo je lepo vreme. Nakon nekoliko hladnih dana, ponovo je postalo prijatno a površina vode reflektovala je vatrene boje indijskog leta.

„Hej, dođi da vidiš!”

Dečak se približi obali i zagleda se u pravcu koji mu je pokazivala drugarica. Velika ptica plivala je usred barskog lišća. Njeno besprekorno perje, kljun crn poput uglja i veoma dug vrat činili su je kraljevski otmenom.

Labud.

Kada je već bila na samo nekoliko metara od dece, ptica zagnjuri glavu i vrat u vodu. Zatim se ponovo pojavi na površini i ispusti dugačak krik, blag i melodičan, nasuprot onom zavijanju labudova žučkastih kljunova koji služe kao dekor u javnim parkovima.

„Pomaziću je!”

Devojčica priđe vodi i pruži ruku. Preplašena, ptica raširi krila tako neočekivano da se ona zatetura. Devojčica upade u vodu, dok se ptica udaljavala mašući svojim teškim krilima.

Istog časa, hladnoća joj preseče dah, kao da su joj klešta stegla grudi. Za svoje godine, bila je dobar plivač. Na plaži, dešavalo joj se da pliva kraul i po više stotina metara. Ali voda u jezeru bila je ledena i bilo je teško dosegnuti obalu. Ona se grozničavo batrgala a onda se, shvativši da neće uspeti da se domogne obale, prepustila. Oseti se majušno, okružena tom moćnom vodom.

Videvši da mu je drugarica u nevolji, dečak nije oklevao: izuo je cipele i obučen skočio u vodu.

„Uhvati se za mene, ne boj se.”

Ona se zakači za njega i nekako se dočepaše tla. Držeći glavu pod vodom, on je svom snagom podiže, i uz njegovu pomoć ona se jedva pope na obalu. U trenutku kada je i on pokušao da izađe, oseti se nemoćno, kao da su ga dve jake ruke vukle ka dnu jezera. Poče da se guši: srce mu jako zalupa dok mu je mozak pritiskala neka zastrašujuća sila.

Borio se dok nije osetio da mu se pluća pune vodom. Onda, ne mogavši više, popustio je i potonuo. Slepoočnice su mu pucale i sve oko njega postade crno. Okružen mrakom, zbunjeno je shvatio da je to bez sumnje morao biti kraj.

Jer više ničega nije bilo. Ničega osim tog užasnog i ledenog mraka.

Mrak. Mrak.

Onda, odjednom...

Zračak svetlosti.

1.

*Ima ih koji se rađaju veliki.
i onih koji osvajaju visine.. ~ Šekspir~*

Menhetn Sadašnjost, 10.Decembar

Kao i svakog jutra, Nejtana del Amika probudi uzastopna zvonjava budilnika. Uvek je navijao dva: jedan koji je bio uključen u struju i drugi koji je radio na baterije. Melori se to činilo smešnim.

Nakon što je pojeo pola činiije pahuljica, dohvatio majicu i par pohabanih ribok patika, izašao je na uobičajen džoging.

Na ogledalu u liftu, ugledao je sliku čoveka i dalje mladalačkog lika, prijatne spoljašnosti, ali umornog lica.

Dobro bi ti došao odmor, mali moj Nejtane, pomisli on gledajući izbliza fine plavičaste senke koje su mu se tokom noći bile ustalile ispod pogleda.

Do vrata je zakopčao rajsferšlus na svojoj jakni, zatim navukao rukavice i stavio vunenu kapu sa znakom Jenkisa.

Nejtan je živio na dvadeset trećem spratu zgrade Sanremo, jedne od luksuznih zgrada u Aper vest sajdu, koja je gledala direktno na Central park vest. Čim je promolio nos napolje, hladan beli oblak oteo mu se sa usana. I dalje je bila noć a zgrade koje su stajale uz ulicu jedva su se nazirale u magli. Prethodnog dana, prognozirali su sneg, ali još nije padao.

Kratkim koracima krenu niz ulicu. Okolo, božične lampice i venci okačeni na ulaznim vratima davali su kvartu prazničan izgled. Nejtan prođe pored Prirodnjačkog muzeja i, posle nekoliko stotina metara trčanja, uđe u Central park.

U to doba dana, i uz hladnoću koja je vladala, bilo je skoro pusto. Ledeni vetar iz pravca Hadsona brisao je stazu za džoging oko Rezervoara, veštačkog jezera koje se nalazilo u sredini parka.

Iako nije bilo preporučljivo uputiti se tom stazom dok se sasvim ne razdani, Nejtan je nastavio bez bojazni. Trčao je tuda već godinama i nikada mu se ništa loše nije dogodilo. Krenuo je ujednačenim ritmom. Vazduh je bio oštar, ali on se ni za šta na svetu ne bi odrekao tog svakodnevnog sata sporta.

Posle naporne tri četvrtine sata, zastao je naspram Travers rouda i napio se vode, a onda na trenutak seo na travu.

Tada se prisetio blagih kalifornijskih zima i obala San Dijega koje su nudile na desetine kilometara plaže idealne za trčanje. U jednom trenutku, preplavi ga zvonki smeh njegove kćerke Boni.

Užasno mu je nedostajala.

Mislina mu prođe lice njegove žene Melori s krupnim očima boje mora, ali potrudio se da odagna to sećanje.

Prestani da sebi stavljaš so na ranu.

Ipak, ostao je tako da sedi na travnjaku, mučen ogromnom prazninom koju je osećao od njenog odlaska. Prazninom koja ga je izjedala već mesecima.

Nikada ranije nije pomislio da patnja može biti takva.

Oseti se usamljeno i jadno. Na trenutak, suze mu zapekoše oči a onda ih ledeni vetar obrisa.

Otpio je još jedan gutljaj vode. Otkako se bio probudio, osećao je neobičnu tugu u grudima, nalik na neko pritiskanje koje mu je smetalo da diše.

Počese da padaju prve pahulje. Tako je ustao i dugim koracima vratio se do Sanrema, zatim se istuširao i otišao na posao.

Zalupio je vrata taksija. U tamnom odelu, sveže obrijan, nestao je u staklenoj kuli, u kojoj su se nalazile kancelarije kabineta Marbl&Marč, na uglu Park avenije i Pedeset druge ulice.

Od svih privrednih advokatskih kabineta u gradu, Marbl je poslovala najbolje. Zapošljavala je više od devet stotina radnika širom Sjedinjenih Država od kojih je skoro polovina bila u Njujorku.

Nejtan je svoju karijeru započeo u sedištu, u San Dijegu, gde ubrzo postao ljubimac firme, tako da je Ešli Džordan, šef, predložio njegovu kandidaturu za mesto u Njujorku. Tamo je kabinet bio u jek ekspanzije, toliko da je tridesetjednogodišnji Nejtan spakovao kofere vratio se u svoj rodni grad, u kojem je odrastao i u kojem ga je čeka! novo radno mesto pomoćnika šefa za odeljenje fuzije-akvizicije.

Izvrсна karijera za njegove godine.

Nejtan je bio ostvario svoju ambiciju: postati rejnmejker, jedan o najrenomiranijih i najinventivnijih advokata. Bio je uspeo u životu I to ne zaradivši na berzanskim transakcijama, niti na porodičnim vezama. Ne, novac je zaradio svojim radom. Zastupajući pojedince preduzeća i poštujući zakone.

Uspešan, bogat i ponosan na sebe.

Takav je bio Nejtan del Amiko.

Spolja gledajući.

Nejtan provede najveći deo prepodneva na sastancima sa saradnicim čiji je rad nadgledao kako bi stavio zaključak na aktuelne dosjee. Oko podneva, Ebi mu donese kafu, pecivo sa susamom i krimčiz.

Ebi je već godinama bila njegova sekretarica. Poreklom iz Kalifor nije, prihvatila je da dođe s njim u Njujork zbog njihove uzajamne dobre saradnje. Slobodna, srednjih godina, sebe je ulagala u posao imala sve Nejtanovo poverenje, koji, sa svoje strane, nikada nije oklevao da joj prepusti odgovornost. Treba istaći da je Ebi posedovala veliki radni kapacitet koji joj je omogućavao da prati, pa čak i ubrza, ritam koji joj je

šef nametao, zbog čega je sigurno u tajnosti morala piti sveže ceđeno voće pomešano sa vitaminima i kafeinom.

Kako Nejtan u narednim časovima nije imao zakazanih sastanaka, iskoristio je priliku i odvezao kravatu. Bol u grudima i dalje ga nije napuštao. Protrljao se po slepoočnicama i poprskao lice hladnom vodom.

Prestani da misliš na Melori.

„Najtane?“ Ebi je ulazila bez kucanja kao što je to obično i činila kada su bili sami. Ukratko mu je predstavila program za popodne a onda dodala: „Jutros je zvao neki prijatelj Ešlija Džordana. Izvesni Geret Gudrič...“

„Gudrič? Nikad čuo.“

„Učinilo mi se da je rekao da su prijatelji iz detinjstva, neki renomirani doktor.“

„I šta bih ja mogao da uradim za tog gospodina?“ upita on podižući obrve.

„Ne znam. Nije precizirao. Rekao je samo da ste, po Džordanu, vi najbolji.“

Tačno; nijedan izgubljeni proces u čitavoj karijeri. Nijedan.

„Probajte da mi pozovete Ešlija, molim vas.“

„Otputovao je za Baltimor, pre jedan sat. Dosje Kajl, znate već...“

„Ah! Da, tačno... U koliko sati treba da stigne taj Gudrič?“

„Predložila sam mu u pet sati posle podne.“ Bila je već izašla iz prostorije kad je promolila glavu kroz vrata. „To mora da je zbog neke medicinske tužbe“, usudi se ona.

„Bez sumnje“, potvrdi on, vrativši se svojim dosjeima. „Ako je tako, poslaćemo ga u odeljenje na četvrtom spratu.“

Gudrič stiže nešto pre sedamnaest časova. Ebi ga uvede u kancelariju ne dozvolivši mu da čeka.

Bio je to čovek u punoj snazi, visok i jak. Njegov dug besprekoran kaput i antracit kostim samo su naglašavali njegovu visoku figuru. On sigurnim korakom ude u kancelariju. Čvrsto stojeći usred prostorije, njegov izgled ratnika ostavljao je moćan utisak.

Širokim zamahom ruke presavio je kaput i pružio ga Ebi. Provukao je prste kroz nemarno očešljanu prosedu kosu, mora da je već bio šezdesetogodišnjak, ali bio je daleko od starca, zatim je dugo milovao kratku bradu gledajući u advokata sjajnim prodornim zelenim očima.

Čim mu se pogled susreo s Gudričevim, Nejtan se uznemirio. Disanje mu se čudno ubrzalo, i u jednom trenutku, misli mu se pomutiše.

2.

Vidim glasnika kako stoji u suncu, ~Apokalipsa, XIX, VII~

„Gospodine Del Amiko, je li vam dobro?”

Pobogu, šta mi je?

„Da, da... to je samo vrtoglavica", odgovori Nejtan povrativši se mokontrolu. „Previše posla, bez sumnje...”

Gudrič nije izgledao ubeđeno.

„Ja sam doktor, ako želite da vas pregledam, učiniću to rado", pred loži on zvonkim glasom.

Nejtan pokušava da se nasmeje.

„Hvala, u redu je.”

„Sigurni ste?”

„Uveravam vas.”

Ne čekajući da bude ponuđen, Gudrič se stropoštao u kožnu fotelju i pažljivo razgledao enterijer kancelarije. Prostorija je bila obložena policama sa starim knjigama, sa impozantnim pisaćim stolom u sredini, okruženim stolom za sastanke od punog orahovog drveta i malim elegantnim kanapeom koji je ambijent činio imućnim.

„Dakle, šta očekujete od mene, doktore Gudrič?” upita Nejtan posle kratke pauze.

Lekar prekrsti noge i lagano se zaljulja u svojoj fotelji a onda odgovori

„Ne očekujem ništa od vas, Nejtane... Dozvoljavate da vas zovem Nejtan, zar ne?”

Njegov ton više je ličio na zaključak nego na pitanje.

Advokat ne dozvoli sebi da se zbuni.

„Došli ste mi u poslovnu posetu, zar ne? Naš kabinet brani neke doktore koje su njihovi pacijenti optužili...”

„To na sreću nije slučaj sa mnom", prekide ga Gudrič. „Izbegavam da operišem ako sam popio čašicu više. Grozno je amputirati desnu nogu ako je leva bolesna, zar ne?”

Nejtan je uspeo da se nasmeje.

„Onda, koji je vaš problem, doktore Gudrič?”

„E pa, imam nekoliko kilograma viška, ali...”

„...to baš i ne zahteva usluge privrednog advokata, složićete se.”

„U pravu ste.”

Ovaj tip me smatra budalom.

U prostoriji se ustali teška tišina iako nije vladala prevelika tenzija. Nejtana nije bilo lako impresionirati. Njegovo profesionalno iskustvo učinilo ga je vrsnim pregovaračem i bilo ga je teško zbuniti tokom konverzacije. On se zagleda u svog sagovornika. Gde je već bio video to visoko i široko čelo, tu jaku vilicu, te guste i spojene obrve? U Gudričevim

očima nije bilo tragova neprijateljstva, ali to nije sprečilo advokata da oseća pretnju.

„Želite li neko piće?" upita pokušavajući da zvuči smireno.

„Rado, čašu san pelegrina, ako može."

„Trebalo bi da mogu da vam to donesu", reče podižući slušalicu kako bi pozvao Ebi.

Čekajući svoje osveženje, Gudrič je ustao i radoznalim okom posmatrao bogatu biblioteku.

Tako je, ponašaj se kao da si kod kuće, pomisli Nejtan, izazvan.

Vrativši se ponovo u svoju fotelju, doktor se zagleda u pritiskivač papira - jedan srebrni labud - koji je stajao na radnom stolu ispred njega.

„Ovakav predmet mogao bi čak i da ubije čoveka", reče on podižući ga.

„Bez i malo sumnje", potvrdi Nejtan kiselo se nasmešivši.

„Galebovi se dosta spominju u starim keltskim tekstovima", primeti Gudrič, kao za sebe.

„Interesuje vas keltska kultura?"

„Porodica moje majke poreklom je iz Irske."

„I porodica moje supruge, takođe."

„Vaše bivše supruge, mislite?"

Nejtan prostreli pogledom svog sagovornika.

„Ešli mi je rekao da ste razvedeni", mirno objasni Gudrič ljuljaju se u svojoj udobnoj, mekoj fotelji.

Ovo će te naučiti da ne prepričavaš svoj život tom kretenu.

„U keltskim tekstovima", nastavi Gudrič, „bića koja dolaze na zemlju sa onoga sveta obično uzimaju oblik galeba."

„Veoma poetično, ali hoćete li mi objasniti šta..."

U tom trenutku, u prostoriju uđe Ebi noseći na poslužavniku flašu i dve velike čaše s kiselim vodom.

Doktor vrati na mesto pritiskivač papira i polako ispi svoju čašu kao da je uživao u svakom mehuriću.

„Povredili ste se?" upita pokazujući na ogrebotinu na advokatovoj levoj ruci. Ovaj slegnu ramenima.

„Ništa ozbiljno, ogrebao sam se na žičanu ogradu dok sam radio gimnastiku."

Gudrič spusti svoju čašu i reče ozbiljnim tonom:

„Dok vi govorite, rekonstruiše se na stotine ćelija vaše kože. Kad jedna ćelija umre, druga se deli kako bi je zamenila: taj fenomen se naziva homeostaza tkiva."

„Drago mi je što to sad znam."

„Istovremeno, u vašem mozgu svakog dana unište se mnogi neuroni i tako je još od vaše dvadesete godine..."

„To je, čini mi se, slučaj sa svakim ljudskim bićem."

„Upravo tako, i to je stalni balans između stvaranja i uništavanja."

Ovaj tip je blesav.

„Zašto mi to kažete?"

„Zato što je smrt svuda. U svakom ljudskom biću, u svakom stadijumu njegovog života, postoji borba između dve suprotne sile života i sile smrti."

Nejtan ustade i pokaza na vrata kancelarije.

„Dozvoljavate?"

„Samo izvolite."

On izađe iz prostorije i uputi se prema jednom slobodnom stolu u sali za sekretarice. Brzo se priključio na Internet i pronašao sajt njujorških bolnica.

Čovek koji je sedeo u njegovoj kancelariji nije bio prevarant. Nije se radilo ni o propovedniku, niti o mentalnom bolesniku koji je pobjegao iz neke bolnice. Zaista se zvao Geret Gudrič, doktor onkološke hirurgije, nekadašnji radnik bostonske ustanove Medikal dženeral hospital, doktor član institucije Stejten Ajlend hospital i šef odeljenja za palijativnu negu te bolnice.

Taj čovek bio je autoritet, prava veličina sveta medicine. Nije bilo nikakve sumnje: bila je tu i njegova fotografija koja je potpuno odgovarala negovanom licu šezdesetogodišnjaka koji je čekao u susednoj prostoriji.

Nejtan pažljivije pročita CV svog gosta: koliko se sećao, nikada nije bio ni u jednoj od bolnica u kojima je Geret Gudrič gradio svoju karijeru. Zašto mu onda njegov lik nije bio nepoznat?

S tim pitanjem u mislima, on se vrati u svoju kancelariju.

„Dakle, Gerete, pričali ste mi o smrti, zar ne? Dozvoljavate da vas zovem Geret?"

„Pričao sam vam o životu, Del Amiko, o životu i o vremenu koje prolazi."

Nejtan iskoristi te reči da upadljivo pogleda na svoj sat kako bi pokazao da zaista „vreme prolazi" i da je njegovo bilo dragoceno.

„Previše radite", reče Gudrič.

„Veoma sam polaskan što se neko brine o mom zdravlju, zaista..."

Ponovo nastade tišina između njih. Tišina, istovremeno intimna i teška. Zatim, tenzija se pojača.

„Poslednji put pitam kako vam mogu pomoći, gospodine Gudrič?"

„Mislim da sam ja taj koji bi mogao da pomogne vama, Nejtane."

„Trenutno zaista ne znam kako."

„Saznaćete, Nejtane, saznaćete. Neka iskušenja mogu biti mučna, videćete."

„Na šta vi to aludirate, zaboga?"

„Na neophodnost da se bude dobro pripremljen."

„Ne pratim vas."

„Briga o osobi koja ima neizlečivu bolest. Ko zna šta će biti sutra? Svi se trudimo da u životu ne pogrešimo u postavljanju prioriteta."

„To je veoma duboka misao", naruga se advokat. „Da li je to neki vid pretnje?"

„Ne pretnja, Nejtane, poruka."

Poruka? U Gudričevom pogledu i dalje nije bilo neprijateljstva, ali njega ne učini manje zabrinutim.

Izbaci ga napolje, Net. Taj tip upada u tvoju teritoriju. Ne ulazi u njegovu igru.

„Možda ne bi trebalo ovo da vam kažem, ali da vas nije preporučio Ešli Džordan, pozvao bih obezbeđenje i naredio bih im da vas izbace napolje."

„Ne sumnjam", nasmeši se Gudrič. „Za vašu informaciju, ne poznajem Ešlija Džordana."

„Mislio sam da je on jedan od vaših prijatelja!"

„Bio je to samo način da dođem do vas."

„Čekajte, ako ne poznajete Džordana, ko vam je onda rekao da sam razveden?"

„Pisalo vam je na čelu."

To bi kap koja preli... Advokat najednom ustade i snažno otvori vrata.

„Imam posla!"

„Ne verujete u to što kažete i zato vas i ostavljam... za sada."

Gudrič ustade iz fotelje. Njegova krupna silueta oslika se na asuri poput nekog snažnog neuništivog kolosa. On krenu prema vratima, izade ne okrenuvši se.

„Ali šta vi u stvari hoćete od mene?" upita Nejtane očajnim glasom.

„Mislim da vi to znate, Nejtane, mislim da znate", dodade Gudrič koji je već bio u hodniku.

„Ne znam ja ništa!" glasno reče advokat.

On zatvori vrata svoje kancelarije, zatim ih odmah ponovo otvori i viknu u hodnik:

„Ne znam ko ste vi!"

Ali Geret Gudrič je već bio daleko.

3.

*Uspješna karijera je zaista nešto divno, ali uz nju se ne možemo šćućuriti noću
kada nam je hladno, ~Marilyn Monro~*

Kada je zatvorio vrata za njim, Nejtan zatvori oči i nasloni na čelo na čašu hladne vode. Zbunjeno je predosećao da taj događaj neće ostati bez nastavka i da će slušati još priča Gereta Gudriča. Bilo mu je teško da se vrati poslu. Talas vrućine koji ga je obuzimao i sve uporniji bol u grudima onemogućavali su ga da se koncentriše.

Sa čašom vode u ruci, on ustade sa stolice, napravi nekoliko koraka prema prozoru i ugleda plavičasti odsjaj Helmslija. Pored Metlajfa, ogromne zgrade bez šarma, taj soliter izgledao je kao pravi dragulj sa svojom elegantnom kulom čiji je krov bio u obliku piramide. Tokom nekoliko minuta, posmatrao je automobile kako se kreću prema jugu kroz rampe dveju velikih kapija koje su uokvirivale aveniju.

Sneg je i dalje jednako padao bojeći grad nijansama bele i sive.

Uvek bi osetio vrtoglavicu kada bi prišao tom prozoru. U trenutku atentata, 11. septembra, radio je na svom kompjuteru kada je odjeknula prva eksplozija. Nikada neće zaboraviti taj jezivi dan, one reke crnog dima koji je bio potpuno prekrivio grad, zatim, onaj užasni oblak otpadaka i prašine kada su se rušile kule. Prvi put, Menhetn i njegovi soliteri učiniše mu se mali, slabi i nestalni.

Kao i većina njegovih kolega, i on je pokušao da ne podseća mnogo na traumu koju su bili preživeli. Život je nastavio svojim tokom. Business as usual. Ipak, kako su govorili ovdašnji ljudi, Njujork nikada više nije bio kao pre.

Zaista, neće uspeti.

On ipak izdvoji nekoliko dosjea koje složi u fasciklu a zatim, na veliko iznenađenje Ebi, odluči da ih završi kod kuće.

Dugo već nije bio izašao tako rano iz kancelarije. Obično je dnevno provodio skoro četrnaest sati radeći, šest dana nedeljno, a od svog razvoda, redovno je i nedeljom dolazio u kancelariju. Od svih zaposlenih, on je ostvarivao najveći broj radnih sati. Ovome treba dodati i prestiž koji je bio ostvario svojim najnovijim uspehom: dok su svi zadatak smatrali delikatnim, on je bio uspeo da ostvari, veoma medijski praćenu, fuziju preduzeća *Dauni i Njuvaks*, što mu je bilo obezbedilo i vrlo pohvalan članak u *Nešenel lojeru*, jednom od najprestižnijih časopisa u profesiji. Nejtan je većinu svojih kolega činio očajnim. Bio je previše primeran, previše savršen. Ne samo da je posedovao privlačnu spoljašnost već i nikada nije zaboravljao da sekretaricama poželi dobro jutro, da zahvali portiru koji mu pozove auto i da svakog meseca velikodušno posveti po nekoliko sati svojim najvažnijim klijentima.

Svež vazduh na ulici pomože mu da se oseti bolje. Sneg je već bio prestao da pada a nije se ni bio nataložio toliko da bi ometao saobraćaj. Čekajući taksi, slušao je dečji hor ispred crkve Svetog Bartolomeja kako peva Ave verum corpus. Nije mogao a da u toj muzici ne oseti nešto što je bilo istovremeno i prijatno, ali i zabrinjavajuće.

On stiže u Sanremo nešto posle osamnaest sati, posluži sebi vruć čaj i uze telefon.

Iako je u San Dijegu bilo tek tri sata posle podne, ipak su Boni i Melori možda bile kod kuće. Morao je da utanači detalje oko dolaska svoje kćerke koja je trebalo da stigne kroz nekoliko dana i provede raspust kod njega. Bojažljivo je okrenuo broj. Odzvonilo je tri puta a onda se uključila poruka.

„Dobili ste Melori Veksler. Trenutno nisam u mogućnosti da vam odgovorim ali...”

Prijalo mu je da joj čuje glas. Bilo je to kao da je došao do svežeg vazduha koji mu je odavno bio uskraćen. Eto dokle je došao, on koji nije imao običaj da se zadovoljava malim stvarima.

Iznenada, prekide se zvuk prijemne poruke.

„Halo?”

Nejtan učini natčovečanski napor kako bi zvučao srećno, ponovo se koristeći svojim glupim starim refleksom: nipošto ne pokazati svoje slabosti iako je u pitanju bila žena koja ga je poznavala još od detinjstva.

„Zdravo, Melori." Koliko je dugo već nije zvao ljubavi?

„Dobar dan", odgovori ona hladno.

„Jeste li dobro?”

Ona nastavi oštrim tonom:

„Šta hoćeš, Nejtane?”

Dobro je, shvatio sam: ni danas nećeš pristati da ponovo razgovaramo normalno.

„Zvao sam samo da se dogovorimo oko Boninog putovanja. Da li je ona tu s tobom?”

„Ima čas violine. Biće tu za sat vremena.”

„Da li bi možda mogla već sada da mi kažeš u koliko sati ima let" predloži on. „Mislim da je avion uveče...”

„Vratiće se za sat vremena", ponovi ona, žureći da završi razgovor.

„Dobro, pa, čujemo se usk...”

Ali ona je već bila spustila slušalicu.

Nikada nije mogao da pomisli da njihov odnos može postati tako hladan. Kako se dve osobe, koje su bile tako bliske, mogu jedna prema drugoj odnositi kao prema strancu? Kako je to bilo moguće? On se smesti u kanape u salonu i pusti da mu pogled luta po plafonu. Kake je bio naivan! Naravno da je bilo moguće! Trebalo je samo da pogleda oko sebe: razvodi, prevare, ostavljanja... U njegovom poslu, konkurencija je bila nemilosrdna. Mogli su uspeti samo oni koji su žrtvovali deo svog

porodičnog života i svojih hobija. Svaki od klijenata kabineta težio je više desetina miliona dolara, što je zahtevalo potpuno raspolaganje advokatovim vremenom. Bilo je to pravilo igre, cena koju je trebalo platiti za napredak u svetu velikih. A Nejtan ju je bio prihvatio. Za uzvrat, zarađivao je 45.000 dolara mesečno, ne računajući nadoknade u naturi. To je značilo da on kao advokat ima godišnju zaradu od skoro pola miliona dolara. Njegov račun u banci prvi put je prelazio milion. A to je bio samo početak.

Ali njegov privatni život išao je suprotnim smerom od njegovog profesionalnog uspeha. Poslednjih godina, promenio se bio odnos u njegovom braku. Kabinet je brzo počeo da postaje čitav njegov život. Toliko da više nije pronalazio vreme za doručak s porodicom, niti za rešavanje domaćih zadataka sa svojom kćerkom. Kada je postao svestan ozbiljnosti problema, bilo je prekasno za povratak nazad a razvod je bio najavljen već nekoliko meseci ranije. Istina, on nije bio jedini takav slučaj; u kabinetu, više od polovine njegovih kolega bilo je razvedeno, ali to nije bila nikakva uteha.

Nejtan je dosta brinuo zbog Boni, koja je tim događajem bila veoma potresena. Sedmogodišnjakinja, i dalje je ponekad mokрила u krevet i, po rečima njene majke, patila od nervnih kriza. Nejtan ju je zvao svake večeri, ali ipak je više voleo da je mogao da bude prisutniji.

Ne, pomisli on sedajući na kanape, čovek koji spava bez ikoga pored sebe i koji već tri meseca nije video porodicu, nije uspeo u životu, pa bio on čak i milioner.

Nejtan skide sa prsta burmu koju je i dalje nosio i pročitao na njenoj unutrašnjosti stih iz Pesme Solomonove, koju je Melori bila dala da se ugravira za njihovo venčanje:

Naša ljubav je neumoljiva kao smrt. Znao je nastavak poeme: velike vode je neće moći ugasiti a reke je neće potopiti.

Sve su to gluposti! Šarene laže za mlade ljubavnike. Ljubav nije ona apsolutna stvar koja odoleva vremenu i iskušenjima.

Pa ipak, dugo je verovao da njegov brak ima nešto posebno, neku magičnu i nerealnu dimenziju koja se ustalila u detinjstvu. On i Melori su se poznavali od kada su imali po šest godina. Od početka, neka nevidljiva nit utkala se između njih, kao da je sudbina htela da od njih napravi prirodne saveznike pred životnim teškoćama.

On pogleda u ramove na komodi koji su čuvali fotografije njegove bivše supruge. Nekoliko sekundi zadržao pogled na najstarijoj, koja se sačuvala zahvaljujući Boni.

Istina, bledilo Melorinog lica svedočilo je o teškom periodu razvoda, ali lepota njenih dugih trepavica nije bila narušena, ni njen fin nos, ni njeni beli zubi. Dana kada je napravljena fotografija, tokom jedne šetnje po Silver strand biču, plaži srebrnkastih školjki, kosu je bila splela u pletenice zakačene ukrasnom štipaljkom. S malim čeličnim naočarima

ličila je na Nikol Kidman u filmu *Širom zatvorenih očiju* iako Melori nije volela to upoređivanje. Nije mogla a da se ne nasmeši, jer je nosila jedan od onih starih pletenih džempera koje je sama radila i u kojima je izgledala istovremeno i šik i bezbrižno.

S titulom doktora ekonomije prirodne sredine, predavala je na univerzitetu, ali otkad se odselila u staru kuću svoje bake, blizu San Dijega, prekinula je sa časovima kako bi se potpuno posvetila radu u različitim asocijacijama za pomoć najugroženijima. Radila je kod kuće uređujući veb stranicu jedne nevladine organizacije, a istovremeno je slikala akvarele i pravila male komade nameštaja ukrašene školjkama, koje je tokom leta prodavala turistima kada je odmor provodila u Nantaketu. Ni novac, ni društveni uspeh nikada nisu bili motivacija za Melori. Volela je da kaže kako jedna šetnja šumom ili plažom ne koštaju ni dolar, ali Nejtan nije mnogo pridavao njenim pojednostavljenim govorima.

Lako, kad joj nikada ništa nije falilo.

Melori je poticala iz ugledne i bogate porodice. Otac joj je bio šef jednog od najuspešnijeg pravnog kabineta u Bostonu. Njoj nije bio potreban poslovni uspeh da bi ostvarila socijalni status koji je bila dobila rođenjem.

Za trenutak, Nejtan se podseti rasporeda mladeža na njenom telu. Zatim se potruži da odagna to sećanje i otvori jedan od dosjea koji je bio doneo. Uključio je svoj lap-top, napravio beleške i napisao nekoliko pisama.

Konačno, oko sedam sati, dobio je poziv koji je očekivao.

„Zdravo, tata.”

„Zdravo, mišu mali.”

Boni mu je detaljno prepričala kako je provela dan, kao što je to obično radila u njihovom svakodnevnom razgovoru. Pričala mu je o tigrovima i nilskim konjima koje je videla kada je sa školom išla u zoološki vrt u Balboa parku. On se interesovao kako joj je u školi i kako je bilo na utakmici sokera, kojoj je prisustvovala prethodnog dana. Paradoksalno, ali otkad je živela tri hiljade kilometara daleko, nikada toliko nije razgovarao sa svojom kćerkom.

Odjednom, glas joj postade zabrinut.

„Moram nešto da te pitam.”

„Sve što želiš, dušo.”

„Strah me je da putujem sama avionom. Volela bih da dođeš po mene u subotu.

„Koješta, Boni. Pa ti si velika devojčica.”

Baš te subote imao je i važan poslovni sastanak. Poslednje pripreme oko spajanja dve firme, na čemu je radio već mesecima. On sam je insistirao na tome da se sastanak održi tog datuma!

„Tata, molim te, dođi po mene!”

On oseti suze u njenom glasu. Boni nije bila kapriciozna devojčica. Njeno odbijanje da sama putuje avionom svedočilo je o nekom istinskom strahu. Ni za šta na svetu Nejtan nije želeo da bude uzrok njene tuge. Naročito ne u ovom momentu.

„U redu. Nema problema, dušo. Biću tu. Obećavam.”

Smirila se i razgovarali su još nekoliko minuta. Da bi je utešio i nasmejao, ispričao joj je jednu priču i nekoliko puta ponovio svoju uspešnu imitaciju mede Vinija Pua koji traži svoju teglu meda.

Volim te, malena moja.

Kada je spustio slušalicu, nekoliko trenutaka ostade razmišljajući o posledicama odlaganja subotnjeg sastanka. Naravno, uvek je postojala mogućnost da plati nekog ko bi otišao po njegovu kćerku u Kaliforniju.

Ali on brzo odagna tu glupu ideju. To je bila jedna od onih stvari koje mu Melori nikada ne bi oprostila. Osim toga, obećao je Boni da će on biti tu. Nije dolazilo u obzir da je razočara. Nema veze, pronaći će neko rešenje, već jedanput.

On izdiktira još nekoliko rečenica na svoj diktafon a potom zaspao na kanapeu, ne izuvši čarape i ne izgasivši svetla.

Probudi ga zvuk interfona.

Bio je to Piter, kućepazitelj, koji ga je zvao iz svoje kabine.

„Neko vas traži, gospodine: doktor Geret Gudrič.”

On pogleda na sat: sto mu gromova, već je devet sati. Nije očekivao da će ga taj tip progoniti sve do kuće.

„Ne puštajte ga unutra, Pitere, ne poznajem tog gospodina.”

„Ne pravi se blesav”, viknu Gudrič, koji Piteru istrgnu slušalicu iz ruku, „veoma je važno!”

Šta sam bogu skrivio da zaslužim ovo?

On na trenutak ostade masirajući sebi slepoočnice. Duboko u sebi, znao je da neće biti miran dok ne završi s Gudričem. Što je pretpostavljalo da, najpre, mora da sazna šta je taj čovek stvarno želeo od njega.

„U redu je”, reče, „možete ga pustiti da uđe, Pitere.”

Nejtan zakopča košulju, otvori ulazna vrata stana i izađe na stepenište da bi spreman sačekao doktora kome nije trebalo mnogo da stigne do 23. sprata.

„Šta tražite ovde, Gerete? Vidite li koliko je sati?”

„Lep stan”, reče ovaj bacivši pogled unutra.

„Pitao sam vas šta radite ovde?”

„Mislim da bi trebalo da pođete sa mnom, Del Amiko.”

„Idite bestraga! Nisam vam na raspolaganju.”

Geret pokuša da ga ubedi.

„A da probate da mi verujete?”

„Šta mi dokazuje da niste opasni?”

„Apsolutno ništa”, reče Gudrič slegnuvši ramenima. „Svaki čovek je potencijalno opasan, to vam priznajem.”

S rukama u džepovima, umotan u svoj dugački kaput, Gudrič je polako išao avenijom, praćen Nejtanom koga je za glavu nadvisivao.

„Veoma je hladno!”

„Uvek se tako žalite?” upita Geret. „Leti je ovaj grad zagušljiv. Tek zimi Njujork dobije svoju pravu vrednost.”

„Koješta!”

„Osim toga, hladnoća ubija mikrobe i...”

Nejtan mu ne ostavi vremena da nastavi rečenicu.

„Uzmimo bar taksi.”

On izađe na cestu i podiže ruku kako bi zaustavio neki auto.

„Hej! Hej!«

„Prestanite da vičete, smešni ste!”

„Ako mislite da ću da se smrzavam da bih vama učinio, prevarili ste se.”

Dva taksija prođušore pored njih i nijedan ne uspori. Konačno se, ispred Senčuri apartmentsa zaustavi jedan žuti taksi. Dva čoveka se smestiše unutra i Gudrič reče šoferu destinaciju: presek Pete avenije i Trideset četvrte ulice.

Nejtan protrlja ruke. U automobilu je bilo toplo. S radija je dopirala jedna stara Sinatrina pesma.

Brodvej je vrveo od sveta. Mnogi butici su zbog novogodišnjih praznika ostajali otvoreni do kasno u noć.

„Brže bismo stigli pešice”, nije mogao a da ne primeti Gudrič, vidno nezadovoljan dok je automobil stajao zaglavljen u gužvi.

Nejtan ga namršteno pogleda.

Nakon nekoliko minuta, taksi uspe da stigne do Sedme avenije, gde je saobraćaj bio manje gust. Automobil se spusti do Trideset četvrte ulice, skrenu levo, a onda nastavi još stotinjak metara pre nego se zaustavi.

Nalazili su se ispred jedne od najslavnijih zgrada Menhetna: Empajer stejt bildinga.

4.

Andeo s vatrenim mačem, stoji iza tebe, zariva ti oštricu u leđa i gura te u ponore! ~ Viktor Igo ~

Nejtan podiže pogled ka nebu. Od kada su srušene kule bliznakinje, stari Empajer stejt bilding postao je najviši soliter na Menhetnu. Čvrsto oslonjena na svoje masivno podnožje, zgrada je svojom mešavinom elegancije i moći dominirala midtaunom. Njenih poslednjih trideset spratova bili su ukrašeni zelenom i crvenom, kao što je to bio običaj za Božić.

„Stvarno mislite da se penjemo gore?“ upita advokat pokazujući na reflektor koji je parao tamni noćni veo.

„Već imam ulaznice“, odgovori Gudrič, vadeći iz džepa dva plava kartonska tiketa. „Dakle, dugujete mi šest dolara...“

Nejtan zavrte glavom u znak ljutnje, zatim, kao pokoren, krenu za doktorom.

Udoše u hol uređen u stilu art dekoa. Iza prijemne kancelarije, časovnik je pokazivao deset sati i trideset minuta, dok je jedan natpis obavestavao posetioce da će prodaja ulaznica trajati još sat vremena, tako da se poseta zgradi produžavala do ponoći. Odmah pored, ogromna reprodukcija zgrade sijala je kao sunce od bakra. Božić je bio izrazito turistički period u Njujorku, pa iako je bilo kasno, mnoštvo ljudi i dalje je čekalo ispred šaltera ukrašenih fotografijama slavni ličnosti koji su tokom godina dolazili da se dive soliteru.

Ulaznice koje je bio kupio Gudrič omogućile im da izbegnu čekanje u redu. Ispratiše ih do drugog sprata, odakle su liftovi vodili do opservatorije. Iako je sneg bio prestao da pada, indikator je pokazivao smanjenu vidljivost usled oblaka koji su prekrivali grad.

Za manje od jednog minuta, ultra brzi lift doveze ih do 80. sprata. Odatle, uzeše drugi do terase na 86. spratu, koja se nalazila na visini od 320 metara, i udoše u salu za opservaciju koja je bila natkrivena, zaštićena staklom.

„Ako nemate ništa protiv, ostao bih u ovoj toploj prostoriji“, reče Nejtan razvezujući kaiš na svom kaputu...

„Savetovao bih vam da, ipak, pođete sa mnom“, odgovori Gudrič tonom koji nije trpeo ni najmanje protestovanje.

Izadoše na otvorenu terasu opservatorije. Ledeni vetar iz pravca Ist Rivera podseti advokata da zažali što nije poneo šal i kapu.

„Moja baba je uvek govorila: Ne poznajete Njujork sve dok ne kročite na vrh Empajer stejt bildinga“, viknu Gudrič da bi nadjačao zavijanje vetra.

Mesto je zaista bilo magično. Pored lifta, fantom Kerija Granta čekao

je Deboru Ker koja nikada ne dolazi. Malo dalje, naslonjeni na ogradu, jedan japanski par zabavljao se imitirajući Toma Henksa i Meg Rajan u poslednjoj sceni filma Besani u Sijetlu.

Nejtan se polako približi ogradi i nagnu se napred.

Noć, hladnoća i oblaci davali su gradu neki mističan izgled i nije trebalo mnogo a da se on oduševi prizorom koji se otvarao pred njim. Zahvaljujući svom centralnom položaju, zgrada je bez sumnje pružala jedan od najimpresivnijih pogleda na Menhetnu. Odavde se najlepše video reflektor na Krajsler bildingu i nazirala vreva Tajms Skvera.

„Nisam dolazio ovde još od detinjstva“, priznao je advokat povukavši za kvarter* jedan od mobilnih dvogleda.

Automobili koji su žurili osamdeset šest spratova ispod bili su tako sitni da se saobraćajni tok činio dalekim, kao da je pripadao nekoj drugoj planeti. Nasuprot tome, most u Pedeset devetoj ulici izgledao je neverovatno blizu i reflektovao je svoju prelepu arhitekturu u crnoj vodi Ist Rivera.

Dugo, Nejtan i Geret ostadoše ne razmenivši ni reč, uživajući u pogledu na svetla grada. Ledeni vetar i dalje je duvao a zima štipala za obraze. Prijatna komunikativna atmosfera vladala je među družinom koja se te večeri zatekla na više od tri stotine metara visine. Dvoje mladih strasno su se ljubili, oduševljeni, dok su im usne pucketale statičnim električnom. Grupa francuskih turista pravila je poređenje sa Ajfelovom kulom, dok je jedan par iz Vajominga, onima koji su želeli da slušaju, pričao o svom prvom susretu, dvadeset godina ranije na ovom istom mestu. Za to vreme, deca su se, ušuškana u tople jakne, igrala žmurke skrivajući se iza nogu odraslih.

Iznad njihovih glava, vetar je neverovatnom brzinom terao oblake i otkrivao tek ponegde parče neba s kojeg je blistala neka usamljena zvezda. Bila je to zaista lepa noć. Gudrič prvi prekinu tišinu.

„Dečko u narandžastoj jakni“, reče on Nejtanu na uvo.

„Molim?“

„Gledajte dečka u narandžastoj jakni.“

Nejtan se okrete i pažljivo zagleda u osobu koju mu je pokazivao Gudrič: mladić star dvadesetak godina upravo se peo na platformu. Fina plava brada prekrivala mu je donji deo lica a iz kose su visili dugi, prljavi dredovi. On napravi dva kruga po terasi, prošavši vrlo blizu advokata, koji susrete njegov nervozni i zabrinuti pogled. Bio je očigledno uznemiren, a njegovo lice, na kojem se ogledala patnja, bilo je u suprotnosti sa smehom i dobrim raspoloženjem ostalih posetioca.

Nejtan pomisli da je možda bio pod dejstvom droge.

„Zove se Kevin Vilijamson“, precizirao je Gudrič.

„Poznajete ga?“

*anglosaksonska mera – 22cm

„Ne lično, ali znam njegovu priču. Njegov otac je skočio sa ove platforme u vreme kada još nije postojala zaštitna ograda. Već nedelju dana redovno dolazi ovde.“

„Otkud sve to znate?“

„Recimo da sam malo istraživao.“

Advokat posle kraće pauze upita:

„Ali šta se to mene tiče?“

„Sve što je u vezi sa egzistencijom nama sličnih tiče se nas“, odgovori doktor kao da se radilo o nečemu očiglednom.

U tom trenutku, terasu zahvati jak nalet vetra. Nejtan priđe još bliže Gudriču.

„Do đavola, Gerete, zašto želite da gledam u tog momka?“

„Zato što će umreti“, odgovori Gudrič ozbiljnim glasom.

„Vi ste ljudi, prijatelju moj!“ uzviknu advokat. Ali izgovarajući ove reči on nije mogao da otrgne svoj pogled koji ostade na Kevinovoj silueti i obuze ga neka teška slutnja.

Ništa se neće dogoditi... ne može se desiti tako nešto...

Ali ne prođe ni minut od Gudričevog neočekivanog predskazanja i trenutka kada mladić izvadi pištolj iz džepa svoje jakne. Nekoliko sekundi užasnuto je posmatrao oružje koje se treslo u njegovoj ruci. Najpre, činilo se da niko nije primećivao njegovo čudno ponašanje, onda, odjednom jedna žena vrisnu.

„Ovaj čovek je naoružan!“

Kao uhvaćen panikom, Kevin najpre okrete pištolj ka sebi. Usne su mu drhtale od užasa. Niz lice su mu tekle suze besa, praćene bolnim krikom, koji se izgubio u noćnoj tami.

„Ne činite to!“ viknu neki čovek, dok je gomila uspaničeno jurnula ka zatvorenoj sali.

Nejtan ostade nepomičan pred mladićem. Fasciniran i užasnut onim što mu se pred očima dešavalo, nije se usudio ni da se pomeri, iz straha da ne izazove nepopravljivo. Više mu nije bilo ni hladno. Naprotiv, osetio se kao preplavljen nekom vrelom silom u svakom delu svog tela.

Samo da ne opali...

Ne pucaj. Ne pucaj, maleni...

Ali Kevin podiže pogled, poslednji put pogleda u nebo bez zvezda, a onda povuče obarač. Pucanj pocepa njujoršku noć. Mladić se odjednom stropošta kad su mu noge popustile pod težinom tela.

Na trenutak, kao da je vreme bilo zaustavljeno.

Zatim, začuše se krici panike i pometnja nastade na platformi. Masa se skupi ispred liftova. Uspaničeni, ljudi su se gurali i trčali na sve strane. Neki su već bili uključili svoje mobilne telefone... brzo... upozoriti porodicu... upozoriti najbliže. Od onog famoznog septembarskog jutra, većina Njujorčana bila je obuzeta osećajem gotovo opipljive ranjivosti. Svi

su ovde bili do nekog stepena traumirani a i sami turisti znali su da, posećujući Menhetn, sve može da im se dogodi.

Uz još nekolicinu, Nejtan je ostao na terasi. Stajali su u krugu oko Kevinovog tela. Zaljubljeni par stajao je sav umrljan krvlju i tiho plakao.

„Odmaknite se! Pustite ga da diše!" viknu pripadnik obezbeđenja, nadnesen nad mladićem.

On zgrabi svoj voki-toki i pozva centralu.

„Pozovite hitnu pomoć! Čovek je ranjen iz pištolja na 86. spratu." Zatim, opet se nadnese nad Kevina kako bi konstatovao da će, na nesreću, hitna pomoć biti nepotrebna osim ako će ga transportovati direktno u mrtvačnicu.

Na metar od žrtve, Nejtan nije mogao a da ne gleda u Kevinov leš. Lice, na kojem se ogledao bol, zauvek se zaledilo u užasnom krik. Njegove raširene i staklaste oči gledale su sad samo prazninu. Iza uha, mogla se videti kako zjapi spržena, tamnocrvena rupa. Jedan deo njegove lobanje bio je pretvoren u kašu, a ono što je od nje ostalo plivalo je u mešavini krvi i mozga. Advokatu odmah bi jasno da se nikada neće moći rešiti ove slike, da će ga ona progoniti, iznova i iznova, u noćima i trenucima samoće.

Malo-pomalo, počеше da se vraćaju radoznali. Jedan dečak bio je izgubio svoje roditelje i stajao je tu, nepomičan, na tri metra od tela, pogleda hipnotisanog mrljom krvi.

Nejtan ga uze u naručje kako bi ga okrenuo od tog morbidnog prizora.

„Dođi sa mnom, maleni. Ne brini, biće sve u redu. Biće sve u redu." Podižući se, on spazi Gudriča u masi. Požuri prema njemu. „Gerete! Sačekajte, pobogu!" S detetom u naručju, Nejtan se probi kroz gužvu da bi stigao do doktora. „Kako ste mogli da znate?" viknu povukavši ga za rame.

Pogleda odlutalog u daljinu, doktor ostade ćuteći. Nejtan pokuša da ga zadrži, ali zaustaviše ga dečakovi roditelji, koji odahnuše kad ugledaše svog sina.

„Oh, Džejmse, toliko si nas uplašio, maleni moj!"

Advokat se jedva izvuče iz te konverzacije. On krenu da stigne doktora, kad se ovaj uvuče u prvi slobodan lift.

„Zašto ništa niste učinili, Gerete?"

U jednom deliću sekunde njihovi pogledi se susretoše, ali tek ispred kliznih vrata lifta koja su se upravo zatvarala, Nejtan uzviknu svoje poslednje pitanje:

„Zašto ništa niste učinili kada ste znali da će umreti?"

5.

*Spori smo kada treba da poverujemo
u ono što nam nanosi bol. ~ Ovidije ~*

11. Decembar

Nejtan je te noći malo spavao. Sutradan, probudio se kasno, obliven hladnim znojem, i prvo što je osetio bio je onaj bol u grudima koji nije prestajao. On se izmasira s desne strane i učini mu se da oseti još oštrije bol. Ponovo je sanjao onaj san o davljenju, što je bio znak njegove uznemirenosti. Bez sumnje zato što je Gudrič spominjao labudove.

Ustao je iz kreveta i osetio kako mu noge klecaju. Bio je toliko slab da je uzeo toplomer. 37,8. Ništa alarmantno. Ipak, videvši da je bilo već kasno a i da se osećao izmoreno, odustao je od džoginga. Biće to, dakle, jedan veoma loš dan. U ormariću s lekovima, pronašao je tabletu prozaka i popio je s malo vode. Uzimao ih je redovno od kada... od kada se nije osećao u harmoniji sa svetom.

On pokupi dosjee koji su ležali na kanapeu. Prethodne večeri nije bogzna šta uradio. Trebalo je danas da radi punom parom. Naročito zato što je bio pri kraju da uspostavi nagodbu u aferi Rajtbajs. Popularna aukcijska kuća koju je zastupao bila je optužena da je narušila zakon o anti-trustu saradjući sa svojim najvećim konkurentom kako bi fiksirali kamate posredništva na prodaju umetničkih dela. Bio je to delikatan dosje a sati se nisu plaćali ni za šta. Ali ako bi uspeo da dobije dobru nagodbu, njegova reputacija popeće se još jednu stepenicu više.

Iako je kasnio, dugo je ostao pod tušem, misleći na samoubistvo Kevina Vilijamsona. Setio se i nekih Gudričevih rečenica: „*Mislim da sam ja taj koji vama može biti od koristi, Nejtane. Neka iskušenja mogu biti mučna, znate.*” Takođe je spomenuo i: „*neophodnost pripreme*”.

Šta je hteo taj tip, do đavola? Sve ovo počinjalo je da zabrinjava. Da li je trebalo obavestiti nekoga? Policiju? Konačno, neko je umro prethodne večeri što nije bilo ništa.

Da, ali bilo je to samoubistvo. Desetine osoba mogu to svedočiti. Ipak, Gudrič je morao imati deo odgovornosti u toj priči. U svakom slučaju, imao je informacije koje nije smeo čuvati za sebe.

Izašao je iz tuš kabine i energičnim pokretima se osušio.

Možda je bilo bolje ne misliti više o tome. Nije imao vremena za to. Ne bi trebalo ikada više da prihvati razgovor s Gudričom. Nikada...

Tako će, na kraju, sve nastaviti svojim tokom.

Pre nego što je izašao, popio je još dva aspirina i vitamin C. Trebalo je da uspori s tim lekovima, znao je. Ali ne danas. Još nije bio spreman.

Trebalo mu je vremena da zaustavi slobodan taksi. Automobil je prošao pored Kolambas serkla i Grand armii placa.

Neću baš poraniti, pomisli razmenivši nekoliko uobičajenih rečenica sa šoferom iz Pakistana. Da bi stvar bila još gora, kamion je bio preprečio ulaz ispred Dži-Em bildinga, izazivajući zastoje na Medisonu. Nejtan izađe iz taksija i nastavi pešice hodnikom od metala i stakla koji su formirali soliteri Park avenije. Sva gradska vreva zapljusnu ga u lice, od uzvikivanja ljudi-sendviča do koncerta sirene koji mu posla jedna limuzina sa zatamnjenim staklima zamalo ga ne udarivši. Odjednom se oseti stešneno, smrvljeno u tom neprijateljskom prostoru, i odahnu stigavši pred spektakularni ulaz u zgradu Marbl&Marč, sa svodom ukrašenim mozaikom u vizantijskom stilu. Nejtan se najpre zaustavi na tridesetom spratu, na kojem su zaposleni imali veliku salu za odmor i kafeteriju. Dešavalo mu se da ostane i prespava tu, kada je imao zaista mnogo posla. Uzeo je nekoliko dosjea iz svog ormarića i popeo se na sledeći sprat, gde se nalazila njegova kancelarija.

Kako je već bilo neobično kasno, mogao je pročitati radoznalost u očima svoje sekretarice.

„Donesite mi, molim vas, moju poštu i duplu kafu, Ebi.“

Ona se okreće u svojoj stolici i uputi mu prekoran pogled.

„Pošta vas čeka na vašem stolu već sat vremena. Što se tiče kafe, sigurni ste da dupla...“

„Neka bude jaka i bez mleka, hvala.“

On uđe u svoju kancelariju, dvadesetak minuta posveti čitanju svoje pošte, zatim prelista elektronsku poštu i ispi šoljicu kafe. Bio mu je stigao mejl od jednog saradnika koji se zahvaljivao na pomoći oko sudskog postupka koji se ticao slučaja Rajtbajs. On krenu da mu odgovori, kad...

Ne, nemoguće je koncentrisati se. Nije se mogao ponašati kao da se ništa nije dogodilo. Trebalo je da sredi stvari.

Za manje od dve sekunde, zatvorio je laptop, dohvatio kaput i izašao iz kancelarije.

„Ebi, tražite portiru da mi pozove auto i otkažite sve moje sastanke za ovo jutro.“

„Ali u podne je trebalo da se vidite s Džordanom...“

„Pokušajte da pomerite sastanak za popodne, molim vas. Mislim da je on tada slobodan.“

„Ne znam da li će mu se dopasti...“

„To je moj problem.“

Ona ga stiže u hodniku i viknu mu:

„Potreban vam je odmor, Nejtane, nije prvi put da vam to govorim!“

„Saut feri terminal“, reče zatvarajući vrata taksija.

Zahvaljujući dvadesetici obećanoj taksisti, jedva je uspeo da se među poslednjim putnicima uvuče u feribot za Stejten Ajlend. Za manje od dvadeset pet minuta, brod ga doveze u jedan od njujorških kvartova u punoj ekspanziji. Vožnja je bila spektakularna, ali nije uživao ni u pogledu na Louer Menhetn ni na Kip slobode, toliko je bio nestrpljiv da

stigne. Samo što se iskrcao, opet je uhvatio taksi koji gaje brzo dovezao do bolnice Stejten Ajlend pablik.

Zdravstveni centar nalazio se na prostranoj ravni pored Sent Džordža, prefektore smeštene na severoistoku ostrva. Taksi se zaustavi ispred Hirurgije. Još od prethodnog dana sneg je bio prestao da pada, ali nebo je bilo prekriveno sivim oblacima. Nejtan trčeći uđe u zgradu. Jedna recepcionerka ga zaustavi.

„Gospodine, vizita počinje tek u...”

„Hteo bih da vidim doktora Gudriča”, prekide ga on.

Bio je poput psa koji ujeda. *Prozak* je ponekad imao čudno dejstvo na njega.

Ona na svom kompjuteru potraži raspored operacija.

„Profesor upravo završava jednu biopsiju i mora da nastavi sa odstranjivanjem i čišćenjem. Ne možete ga sada videti.”

„Barem ga obavestite”, reče Nejtan. „Recite mu da je gospodin Del Amiko ovde. Hitno je.”

Recepcionerka obeća da će pokušati i zamoli ga da sačeka u čekaonici.

Gudrič se pojavi četvrt sata kasnije. Nosio je plavu lekarsku bluzu i kapu na glavi.

Nejtan skoči.

„Zaboga, Gerete, hoćete li mi objasniti kako...”

„Malo kasnije. Trenutno sam zauzet.”

„Neću vas pustiti! Pojavite se u mojoj kancelariji, kasnije u mojoj kući, i učinite da prisustvujem užasnom samoubistvu a da pri tom ne kažete ništa osim mislite o kratkoći života. Ovo postaje grozno!”

„Razgovaraćemo kasnije. U jednoj prostoriji na spratu, čovek čeka da mu se odstrani tumor...” Nejtan se napreže da ostane smiren. Osećao je da bi mogao biti veoma grub prema doktoru. „...u svakom slučaju možete poći sa mnom, ako vas srce vodi”, predloži Gudrič, odlazeći.

„Šta?”

„Onda, dođite i prisustvujte operaciji, veoma je poučno.”

Nejtan uzdahnu. Dobro je znao da je Geret upravo preuzimao autoritet nad njim, ali nije odoleo da ne krene za njim. Konačno, kako se osećao... Ispoštovao je pravila sterilizacije. Ruke i podlaktice nasapunjao je antibakterijskom penom, a onda stavio masku preko usana i nosa.

„Šta je na programu?” upitao je zvučeci opušteno.

„Laparoskopska ezofagektomija i torakotomija”, odgovori Gudrič, gurnuvši vrata sale.

Nejtan i ne pokuša da pronađe neko objašnjenje i pridruži se doktoru u operacionoj sali gde su već bili jedna medicinska sestra i asistent hirurga.

Čim je ušao u prostoriju bez prozora, s jakim svetlima, shvatio je da mu se baš i neće dopasti ono što će videti.

Kakav užas! Kao većina ljudi, i on je mrzeo miris bolnice koji ga je podsećao na ružne uspomene.

On stade u jedan udaljen ćošak i više ne otvori usta.

„Ovo je zloćudni tumor“, objasni Gudrič svom kolegi. „Pedesetogodišnji čovek, strastan pušač, malo zakasnela dijagnoza. Zahvaćena je i sluzokoža. Prisustvo metastaza u jetri.“

Donesoše mu tablu na kojoj su se nalazile razne vrste hirurških instrumenata. On uze skalpel i dade znak za počinjanje.

„Dobro, dakle počinjemo.“

Nejtan je pratio sve etape operacije na jednom malom ekranu televizora fiksiranog iznad glave pacijenta.

Odstranjivanje trougaonog ligamenta... oslobađanje hijatus ezofagusa...

Nakon nekoliko zahvata, on na ekranu vide samo hrpu organa kako krvare. Kako su hirurzi uspevali da se snađu? Nikada nije bio hipohondar, ali u tom trenutku, nije mogao da se otrgne pomisli na bol koji mu je pritiskao grudi. Zabrinuto je gledao Gudriča koji je radio, sav unet u posao.

Ne, on nije ludak. On je kompetentan lekar. Čovek koji se jutrom budi da bi spasavao živote. Ali šta hoće od mene?

U jednom trenutku, doktor koji je asistirao Gudriču pokušao je da nametne konverzaciju o bejzbol ligi, ali Geret ga prostreli pogledom i čovek se više ne usudi.

Zatim, Nejtan ponovo vrati pogled na ekran, dok se operacija nastavljala svojim tokom.

Tubulizacija... drenaža toraksa i abdomena...

On se oseti jadno. U tom momentu, njegovi dosjei, sastanci i milioni dolara na bankovnom računu učiniše mu se ništavni.

Dok se operacija privodila kraju, srčani ritam pacijenta odjednom se ubrza.

„Sranje!“ vrisnu asistent, „tahikardija.“

„Dešava se“, mirno reče Gudrič. „Slabo podnosi zaustavljanje srca.“

U trenutku kada Geret zatraži od sestre da da injekciju, Nejtan oseti kako mu se knedla penje u grlo. On istrča iz operacione sale i požuri nad lavabo u toaletu, gde je dugo povraćao. Tada shvati da nije uneo hranu u organizam već skoro dvadeset četiri sata.

Gudrič mu se pridruži desetak minuta kasnije.

„Preživeće?“ zabrinuto upita Nejtan, brišući čelo.

„Duže nego da ništa nismo pokušali. Bar će moći normalno da se hrani. Neko vreme.“

„Operacija je dobro prošla“, objasni Gudrič supruzi pacijenta. „Naravno, određene postoperativne komplikacije su uvek moguće, ali ja sam optimista.“

„Hvala, doktore“, reče žena puna zahvalnosti. „Spasli ste ga.“

„Učinili smo što je u našoj moći.“

„Hvala i vama, takođe“, reče ona stegnuvši mu ruku. Mislila je od njega da je asistent hirurga. Advokatu se toliko činilo da je učestvovao u operaciji da je i ne ispravi.

Bolnička kafeterija nalazila se na prvom spratu, iznad parkinga.

Sedeći jedan naspram drugog, Gudrič i Nejtan čekali su kafu koju su bili poručili. Ispred njih, na stolu, stajala je mala korpa s pecivima.

„Hoćete li jedan donat“ *. Malo su masni, ali...“ Nejtan odmahnu glavom.

„Još mi je gorko u ustima, ako baš hoćete da znate.“ Doktorovim licem pređe blagi osmeh.

„Dobro. Slušam vas.“

„Ne, ne, nećemo tako, Gerete, ja slušam vas: zašto ste bili došli da me tražite i kako ste znali da je Kevin planirao da puca sebi u glavu?“

Gudrič sebi natoči šoljicu kafe i dodade dosta mleka i šećera. On podiže obrve.

„Ne znam da li ste još spremni, Nejtane.“

„Spreman za šta?“

„Da čujete ono što ću vam reći.“

„Oh! Očekujem svašta, samo ako biste mogli malo da ubrzate...“ Gudrič ne obrati pažnju na njegove reči.

„Učinite mi zadovoljstvo. Prestanite da gledate na sat svaka dva minuta.“

Nejtan uzdahnu.

„Okej. Ne žurimo“, reče, odvezujući kravatu, pa skide sako. Geret pojede parče krofne zatim otpi gutljaj kafe.

„Mislite da sam lud, zar ne?“

„Priznajem da sam pomišljao“, odgovori advokat, ozbiljnog izraza lica.

„Čuli ste za odeljenja za palijativnu negu?“

„Pročitao sam da ste vi šef toga u ovoj bolnici.“

„Tačno. Kao što znate, to su odeljenja koja primaju bolesnike za koje medicina nema pomoći.“

„I vi im pružate psihološku podršku...“

„Da. Preostalo im je nekoliko nedelja života i oni su toga svesni. To je jedna veoma teška situacija.“

Bilo je već dva sata posle podne. Velika sala kafeterije bila je samo napola puna. Nejtan izvadi cigaretu, ali je ne upali.

„Naša misija je da ih pratimo u smrt“, nastavi Gudrič. „Da učinimo kako bi oni iskoristili to malo vremena što im je preostalo da pokušaju da odu u miru.“ On zastade nekoliko sekundi, onda precizira: „U miru sa samim sobom i s drugima.“

„Dobro, ali šta se to mene...“

* eng. donut - krofna

Gudrič prasnu:

„Šta se to vas tiče? Uvek isto pitanje apropo vašeg malog ega! Šta se Nejtana del Amika, velikog advokata koji zarađuje četiri stotine dolara na sat, tiče sav jad ovoga sveta? Ne možete na trenutak da zaboravite na svoju cenjenu ličnost?"

Ovoga puta bi previše. Advokat lupi pesnicom o sto.

„Dobro me slušajte, kučkin sine! Niko mi se nije obratio tim tonom još od osnovne škole i tako će i ostati."

On iznenada ustade, i kako bi se smirio, ode do šanka i poruči flašu evijana. U sali prestadoše ostali razgovori i svi prisutni ga prekorno pogledaše.

Savladaj se. Ipak se nalaziš u bolnici!

On otvori bocu i dopola je popi. Prođe minut pre nego što opet sede za sto. Zagleda se Gudriču pravo u oči, želeći da mu pokaže kako ga ovaj ne impresionira.

„Nastavite", reče malo smirenijim tonom, ali iz kojeg se naslućivalo neprijateljstvo.

Bila je prisutna tenzija između dva čoveka. I pored toga, doktor nastavi tamo gde je bio stao.

„Odeljenja za palijativnu negu namenjena su ljudima kojima je medicina već predvidela smrt. Ali takođe postoji mnoštvo smrtnih slučajeva koje je nemoguće unapred predvideti."

„Kao što su nesreće."

„Da, nesreće, nasilne smrti, bolesti koje medicina ne zna da otkrije ili koje otkrije prekasno."

Nejtan shvati da su stigli do veoma važnog trenutka razgovora. I idalje je osećao onaj pritisak koji mu je stezao grudi poput klešta.

„Kao što sam vam već objasnio", nastavi Gudrič, „lakše je prihvatiti smrt kada je moguće sprovesti svoje težnje do kraja."

„Ali to je nemoguće u slučajevima iznenadne smrti."

„Ne uvek."

„Kako to, ne uvek?"

„U stvari, to je jedna od misija Glasnika."

„Glasnika?"

„Da, Nejtane, postoje ljudi koji pripremaju one koji će umreti za veliki skok na onaj svet." Advokat zavrte glavom. Onaj svet! Potpuno smo utonuli u delirijum.

„Hoćete da kažete da postoje oni koji unapred znaju ko će umreti?"

„Skoro da je tako", ozbiljno potvrdi Geret. „Uloga Glasnika je da olakšaju mučno rastavljanje živih i mrtvih. Oni omogućavaju onima i koji će umreti da svoj život dovedu u red pre nego što nestanu." Nejtan uzdahnu.

„Mislim da ste naišli na pogrešnu osobu: ja sam više racionalan tip i moj duhovni život razvijen je kao u jedne gliste.“

„Potpuno mi je jasno da je teško poverovati.“

Nejtan slegnu ramenima i okrete glavu ka prozoru. Šta ja tražim ovde? Oblaci mekih pahulja prekriše sivo nebo i prošaraše prozor koji je gledao na parking.

„I ako sam dobro razumeo, vi ste jedan od tih...“

„Od tih Glasnika, da.“

„Tako ste i znali za Kevina.“

„Tako je.“

Nije trebalo da upadne u tu igru. Nije imao šta da dobije slušajući nebuloze ovog luđaka, pa ipak nije mogao da se suzdrži a da ne upita:

„Ali ništa niste učinili za njega?“

„Šta hoćete da kažete?“

„Kako ste ga pripremili za veliki skok? Kako ste mu olakšan mučno rastavljanje živih i mrtvih? Kevin se nije činio baš spokojnim u trenutku odlaska...“

„Ne možemo reagovati svaki put“, odgovori Gudrič. „To dete je bilo previše uznemireno. Srećom, nije uvek tako.“

Ali čak i prihvatajući tu hipotezu, Nejtanu je nešto smetalo.

„Mogli ste ga sprečiti da umre. Trebalo je da upozorite nekog iz obezbeđenja ili policiju...“

Geret ga odmah prekinu:

„To ne bi mnogo šta promenilo. Niko ne može da utiče na smrtni čas. I ne može se dovoditi u pitanje konačna odluka.“

Konačna odluka; Glasnici; onaj svet; Zašto ne i čistilište i pakao kad smo već tu?

Nejtan je neko vreme razmišljao o Geretovim recima, a onda, stisnutog osmeha, reče:

„Zaista mislite da ću da vam verujem?“

„Niste ni morali da verujete u sve te stvari da bi one postojale.“

„Još jednom vam kažem, gubite vreme, ja nisam religiozan čovek.“

„Ovo nema nikakve veze s religijom.“

„Ja iskreno mislim da ste izgubili razum i da je moja obaveza da na to skrenem pažnju direktoru bolnice.“

„U tom slučaju, ja sam već dvadeset godina lud.“

Geret reče ubedljivijim tonom:

„Nisam li vas upozorio za Kevina?“

„Nije to upozorenje. Postoji dosta drugih razloga koji mogu objasniti da ste pretpostavili njegovo samoubistvo.“

„Ne znam baš kojih?“

„Manipulacija, uticaj neke sekte, droga...“

„Verujte da ne želim da vas odvučem na tu stranu, Nejtane. Ja vam samo kažem da imam sposobnost da predvidim smrt određenim osobama.“

Znam da će one umreti još pre nego što se pojave predznaci i trudim se da ih pripremim za ono što ih čeka."

„A, odakle vam ta moć?"

„Komplikovano je, Nejtane."

Advokat ustade, obuče sako i kaput.

„Dovoljno sam čuo za danas."

Advokat krenu ka izlazu, ali u trenutku kad je otvarao vrata, iznenada se okrete i vrati se do Gudriča upirući prstom na njega.

„Izvinite što ću morati da se vratim svojoj cenjenoj ličnosti, doktore, ali zar niste probali da mi objasnite da ste vi ovde zbog mene? Ovde ste zbog mene, Gudriče, zar ne? To je ono što treba da shvatim? Kucnuo je moj čas? Već je kraj biznisu?"

Gudrič je bio kao uhvaćen u zamku. Izgledao je kao da želi da izbegne taj razgovor, ali i da je znao da je on neizbežan.

„Nisam baš tako rekao."

Ali Nejtan ne obrati pažnju na ove reči. Nervirao se i govorio brzo i glasno.

„Znači, tako vi reagujete, je li? Kad vam se javi vaše predviđanje, upadate ljudima u kuću i kažete: Pazite, postoje prioriteti, ostalo vam je još nedelju dana, zato požurite da obavite poslednje poslove."

Geret pokuša da ga smiri.

„Nikada ništa nisam rekao onima koji će umreti. Ja to znam, to je sve."

„Onda idite do đavola, Glasniče!"

Ovog puta Nejtan izađe ljutit.

Ostavši sam za stolom, Gudrič ispi svoju kafu i protrlja slepoočnice.

Kroz prozor ugleda Del Amikovu siluetu kako se udaljava u snegu.

Advokatu su se ledene pahulje lepile za lice i kosu, ali on to kao da je ignorisao.

U prostoriji, pored šanka, radio je slao džez zvuke Bila Evansa.

Bilo je tužno.

6.

Da li nije postalo hladnije?

Da li ne dolazi stalno noć i sve više noć?

Da li fenjeri ne moraju da se pale pre podne?' ~ Niče ~

„Koliko sam imao slobodnih dana u ove poslednje tri godine?”

Bilo je šest sati uveče. U kancelariji Ešlija Džordana, Nejtan je pokušavao da ubedi glavnog šefa da mu dozvoli dve nedelje odmora. Obojica su rukovodili kompleksnim relacijama. U početku, Nejtan je bio Džordanov učenik pri kabinetu, ali tokom godina rada, ovom je počela da smeta ambicioznost mlađeg kolege, kome je prebacivao da mu često uzima posao. S druge strane, Nejtan je brzo shvatio da Džordan nije od onih koji mešaju posao i privatni život. Znao je dakle da, ako jednog dana bude imao ozbiljnih problema, neće moći da pokuca na njegova vrata.

Nejtan uzdahnu. Bespotrebno je bilo otkrivati razloge: njegovo prepucavanje s Geretom i Kevinovo samoubistvo bili su ga duboko potresli. I ne spominjući onaj bol koji mu je i dalje presecao grudi.

Istini za volju, nije znao šta da misli o Gudričevim nebulozama u vezi s Glasnikom. Ali jedno je bilo sigurno: bila mu je potrebna pauza, da se odmori, da iskoristi raspust kako bi što više vremena proveo sa svojom kćerkom.

On ponovi pitanje:

„Koliko sam slobodnih dana imao u poslednje tri godine?”

„Gotovo nijedan", priznao je Džordan.

„Retko nam se dešava da stignemo do suđenja, ali i kada smo imali proces, koliko sam parnica izgubio?”

Džordan uzdahnu ne uspevši da zadrži osmeh. Dobro mu je bio poznat taj refren. Nejtan jeste bio izvrstan advokat, ali ne i naročito skroman.

„Nisi izgubio nijedan slučaj poslednjih godina.”

„Nisam izgubio nijedan slučaj tokom čitave karijere", ispravi ga Nejtan.

Džordan potvrđi, zatim upita:

„To je zbog Melori? Zar ne?”

Nejtan kao da nije čuo.

„Slušaj, biću dostupan na mobilnom telefonu i pejdžeru, ako ima neki problem.”

„Okej, uzmi slobodne dane, ako je to ono što želiš. Za to ti ne treba moja dozvola. Lično ću nadgledati slučaj Rajtbajs.”

Smatrajući da je razgovor završen, on se zadubi u brojeve koji su defilovali na ekranu njegovog kompjutera. Ali Nejtan je mislio drugačije, on povisi ton kako bi naglasio:

„Treba mi malo vremena da se posvetim svojoj kćerki, ne vidim zašto bi to predstavljalo problem.“

„Ne predstavlja problem“, nevoljno reče Džordan. „Jedina smetnja je što to nije bilo najavljeno, a dobro znaš da u našem poslu sve moramo predvideti.“

11. decembar

Sat zazvoni u pet i trideset.

I pored nekoliko sati sna, bol nije prestao. Naprotiv, i dalje mu je presecao grudi, kao da mu je iza rebara neko raspirivao vatru. Čak mu se činilo i da je sada zahvatao levo rame i širio se niz ruku.

Tako, nije imao hrabrosti da odmah ustane. Ostao je da leži, duboko dišući kako bi se smirio. Nakon nekoliko trenutaka, bol je nestao, ali on je ostao još deset minuta u krevetu i razmišljao o tome kako će provest i dan. Konačno, odlučio je.

Do đavola! Ne mogu posmatrati događaje ne čineći ništa. Moram da znam!

On skoči iz kreveta i istušira se na brzinu. Veoma mu se pila kafa, ali znao je da odoli iskušenju: nije trebalo ništa da pije niti da jede ako je hteo da uradi analizu krvi.

Toplo se obuče, siđe liftom, a zatim brzim korakom prođe kroz ulaz zgrade ukrašen motivima art dekoa. Zastade na trenutak da bi pozdravio portira, čija ljubaznost mu je godila.

„Dobro jutro, gospodine.“

„Dobro jutro, Pitere, šta su uradili Niksi sinoć?“

„Pobedili Sijetl sa dvadeset razlike. Vord je postigao nekoliko lepих pogodaka...“

„Odlično, nadam se da će isto tako odigrati i u Majamiju.“

„Ne trčite jutros, gospodine?“

„Ne, trenutno je malo pokvarena mašina.“

„Onda se brzo oporavljajte...“

„Hvala, Pitere, prijatno.“

Napolju je bio mrak, a jutro ledeno. On pređe ulicu i podiže pogled prema dvema zgradama Sanrema. Pronađe prozor svog stana, na 23. spratu severne kule. Kao i svaki put, pomisli isto: *Uopšte nije loše. Nije loše stići dovde za klinca odraslog u lošem na jugu Kvinsa.*

Istina, imao je teško detinjstvo. Detinjstvo obeleženo siromaštvom i životom na ivici egzistencije. Težak ali ne i jadan život, iako je ponekad s majkom jeo zahvaljujući fud stampsima, bonovima za obrok koji su deljeni najugroženijima.

Da, uopšte nije loše.

Jer, 145 Central park vest bio je jedna od najprestižnijih adresa u Vilidžu. Preko puta parka i na dva bloka od metroa koji ovdašnji stanovnici očigledno nisu često koristili. U sto trideset šest stanova, koliko

ih je bilo u zgradi, bilo je poslovnih ljudi, starih njujorških porodica i filmskih i muzičkih zvezda. Rita Hejvort je živela ovde sve do svoje smrti. Priča se i da Dastin Hofman i Pol Simon poseduju stanove ovde.

I dalje je posmatrao vrh zgrade podeljen u dve identične kule ukrašene tako da podsećaju na srednjovekovne katedrale.

Uopšte nije loše.

Ipak, morao je da prizna da, iako uspešan advokat, nikada sebi ne bi mogao da priušti taj stan da nije bilo one priče s njegovim tastom. U stvari, njegovim bivšim tastom, Džefrijem Vekslerom.

Dugo je taj stan iz Sanrema bio Vekslerovo utočište kada bi poslom dolazio u Njujork. Bio je to jedan strog i nepomirljiv čovek, čist proizvod bostonske elite. Taj dom je oduvek pripadao Vekslerovima. To jest, od ekonomske krize 1930. kada je zgradu konstruisao Emeri Rot, neverovatni arhitekta koji je već bio projektovao neke prestižne zgrade u blizini Central parka.

Da bi održavao stan, Veksler je bio angažovao jednu ženu italijanskog porekla: ona se zvala Eleonor del Amiko i živela je u Kvinsu sa svojim sinom. U početku, Veksler ju je angažovao protiv volje svoje supruge, koja je smatrala nepodobnim angažovanje samohrane majke. Ali kako su bili zadovoljni Eleonorom, angažovali su je i u njihovoj kući za odmor u Nantaketu.

Tako je, nekoliko leta zaredom, Nejtan odlazio s majkom na ostrvo. I tu se i desio događaj koji mu je promenio život: njegov susret s Melori.

Posao njegove majke bio mu je omogućio da iz prve lože željno posmatra tu VASP Ameriku, na koju, činilo se, nije uticalo vreme. I on je maštao o detinjstvu ispunjenom časovima klavira, vožnjama balonom iznad Bostona i lupanjem vrata na mercedesu. Naravno, nikada nije imao ništa od svega toga; nije imao ni oca, ni brata, ni novca. Nije nosio broš zakačen za rever uniforme neke privatne škole, ni mornarskoplavi ručno štrikani džemper sa oznakom neke prestižne marke.

Ali zahvaljujući Melori, mogao je žedno da okuša nekoliko kapi te bezvremenske umetnosti življenja. Nekoliko puta bio je pozvan na raskošne i komplikovane piknike u senovitim delovima Nantaketa. Više puta, odlazio je s Vekslerom na partije pecanja, koje su se obavezno završavale degustacijama ledene kafe i svežim braonijem^{*}. Čak ga je, i vrlo rezervisana gospođa Elizabet Veksler ponekad puštala da pozajmi knjige iz biblioteke te ogromne kuće u kojoj je sve bilo urednu, « isto i blistavo.

Ipak, iza te ljubazne spoljašnosti, Vekslerovima je neprestano smetalo to što je sin kućne pomoćnice spasao njihovu kćerku od davljenja, jednog septembarskog dana 1972.

* eng. brownie - čokoladni kolač

I ta smetnja nikada se nije ugasila. Naprotiv, s vremenom se samo povećavala, da bi se pretvorila u pravo neprijateljstvo onda kada su im Melori i on objavili da će živeti zajedno a kasnije i da će se venčati. Vekslerovi su dakle upotrebili sve načine kako bi svoju kćerku udaljili od onoga koga je volela. Ali nije se moglo ništa učiniti: Melori je bila uporna. Umela je da bude jača od tobožnjih saveta da se urazumi. Jača od pretnji i porodičnih ručkova na kojima bi više vladala ćutnja nego razgovor.

Njihova čvrsta ruka potrajala je sve do onog čuvenog Božića 1986. na dočeku u velikoj porodičnoj kući, gde se bio okupio jedan deo bostonske aristokratije. Melori se pojavila s Nejtanom pod ruku i svima ga predstavila kao svog budućeg supruga. Tako su Džefri i Liza Veksler shvatili da se ne mogu doveka suprotstavljati odluci svoje kćerke. Da će biti tako i nikako drukčije i da je trebalo da nekako prihvate Del Amika ako su želeli da sačuvaju Melori.

Nejtan je bio iskreno ganut odlučnošću svoje supruge da nametne svoj izbor i zbog toga ju je još više voleo. I danas, kada bi se prisećao te nezaboravne večeri, ne bi mogao a da ne zadrhti. Za njega, to će zauvek biti veče kada mu je Melori rekla da. Da, u očima drugih. Da, pred celim svetom.

Ali čak ni nakon proslave njihovog braka, Vekslerovi ga nisu zaista prihvatili kao jednog od svojih. Čak ni pošto je diplomirao u Kolumbiji; ni kada se zaposlio u jednom od prestižnih advokatskih kabineta. Nije to bilo pitanje novca, već društvenog porekla. Kao da, u tom miljeu, rođenje od početka određuje jednu određenu poziciju koju nikako ne možete promeniti kakvo god daje vaše zanimanje i vaše bogatstvo.

Za njih, on će zauvek ostati sin kućne pomoćnice, neko koga su morali da prihvate kako se ne bi udaljili od svoje kćerke, ali neko ko uopšte nije pripadao stvarnom krugu porodice. I ko joj nikada neće ni pripadati.

Zatim se dogodio onaj proces. 1995. godine.

Istinu govoreći, ta afera i nije spadala u domen njegovog rada. Ali kada je video dosje kod *Marbl&Marč*, Nejtan je insistirao na tome da ga on preuzme.

Nije bilo teško shvatiti o čemu se radilo: nakon što je velika informatička kompanija kupila njegovo preduzeće, jedan od osnivača firme *SoftOnlajn* smatrao je da je bio nepravedno otpušten i zahtevao je odštetu u visini od dvadeset miliona dolara. Odbijanje kompanije da plati tu sumu izazvalo je pretnju procesom. I tada je klijent kontaktirao *Marbl&Marč*.

Za to vreme, akcionari, čija firma se nalazila u Bostonu, takođe su bili angažovali svoje advokate: one iz kabineta *Branagh&Mičel* čiji je jedan od glavnih šefova bio... Džefri Veksler.

Melori je gotovo preklinjala supruga da odustane od tog slučaja. To im ništa dobro nije moglo doneti. Moglo je samo iskomplikovati stvari, naročito zato što je sam Veksler nadzirao ovaj slučaj.

Ali Nejtan je nije slušao. Želeo je da im pokaže za šta je sposobno smeće. Zvao je Džefrija kako bi ga upozorio: ne samo da će zadržati slučaj, već da će dati sve od sebe kako bi pobedio.

Veksler ga je poslao do đavola.

U slučajevima te vrste obično se nikada ne ide do sudskog procesa. Uglavnom se sve rešava dogovorom dveju strana a posao advokata je da pokušaju da obezbede najprihvatljivije rešenje.

Na savet Vekslera, firma je dala ponudu u visini od 6,5 miliona. Bila je to časna ponuda. Većina advokata bi prihvatila tu nagodbu. Ipak, nasuprot svim pravilima obazrivosti, Nejtan je ubedio svog klijenta da ne popusti.

Nekoliko dana pred suđenje, *Brana&Mičel* dali su i poslednju ponudu od osam miliona dolara. Ovog puta, Nejtan je ozbiljno razmišljao da odustane. A onda je Veksler izgovorio onu rečenicu. One reči koje nikada neće zaboraviti:

„Već ste dobili moju kćerku, Del Amiko. To vam nije dovoljan trofej?”

„Nisam dobio vašu kćerku, kako vi to kažete. Oduvek sam voleo Melori, ali vi to odbijate da razumete.”

„Zgaziću vas kao bubašvabu.”

„Uvek taj vaš prezir, ali u ovom slučaju neće vam biti od velike pomoći.”

„Razmislite dva puta. Ako učinite da taj tip izgubi osam miliona, to će biti udarac za vaš ugled. A vi znate koliko je osetljiva reputacija jednog advokata.”

„Bavite se vi svojom reputacijom, prijatelju.”

„Šanse su vam jedan naprema deset da dobijete ovaj proces, i vi to znate.”

„Spremni ste da se kladite?”

„Nek me obese ako grešim.”

„Ne tražim toliko od vas.”

„Šta želite onda?”

„Stan u Sanremu.”

„Vi ste ludi!”

„Mislio sam da ste igrač, Džefri.”

„U svakom slučaju, nemate nimalo izgleda...”

„Maločas ste rekli da su mi šanse jedan naprema deset...”

Veksler je bio toliko siguran u sebe da se upustio u igru.

„Pa onda, važi. Ako pobedite, dajem vam stan. Udesićemo da to bude kao poklon za Bonino rođenje. Zapamtite da vam ja ne tražim ništa u slučaju poraza; imaćete dovoljno problema da se oporavite a ja ne želim da suprug moje kćerke bude uništen.”

Tako se nastavila njihova muška bitka. Jedna takva opklada nije bila baš profesionalna. Nejtan je bio svestan da se ne napreduje tako što se služi klijentom za rešavanje ličnog problema, ali prilika je bila savršena.

Bio je to relativno lak slučaj, ali sa neizvesnim ishodom koji je zavisio od senzibiliteta i procene sudije. Ne prihvatajući Vekslerovu ponudu, Nejtanov klijent rizikovao je da izgubi sve.

Džefri je bio iskusan i ozbiljan advokat. Objektivno, nije preterivao govoreći da su šanse za pobedu njegovog protivnika male.

Ipak, na kraju je Nejtan pobedio.

Tako je odlučio sudija Frederik Dž. Livingston iz Njujorka presudivši protiv *SoftOnlajna* koji je morao da isplati dvadeset miliona svom bivšem radniku.

Moralo mu se priznati jedno: Veksler je poraz prihvatio bez protivljenja, i mesec dana kasnije, iz stana u Sanremu izneo sve svoje stvari.

Melori nije bila pogrešila; ovaj proces nije izgadio odnos između Nejtana i njenih roditelja. Sada je već sedam godina otkako on i Džefri ne razgovaraju jedan s drugim.

Nejtan je sumnjao da se Veksler potajno radovao zbog kćerkinog razvoda. Nije moglo biti drugačije.

Nejtan saže glavu i pomisli na svoju majku.

Nikada mu nije došla u posetu u taj stan. Umrla je od raka tri godine pre tog famoznog procesa.

Ipak: bio je to zaista njen sin što je spavao na 23. spratu u broju 145 Central park vesta.

Tu gde je ona čistila skoro čitavih deset godina.

Eleonori nikada nije bio lak život.

Njeni roditelji, poreklom iz Gaete, jedne ribarske luke na severu Napulja, emigrirali su u Sjedinjene Države kada joj je bilo devet godina. To odvajanje od domovine veoma je poremetilo njeno školovanje, jer ona nikada nije uspela korektno da savlada engleski, toliko da je čak morala vrlo rano da napusti školu.

Sa dvadeset godina upoznala je Vitorija del Amika, građevinskog radnika koji je radio na gradilištima Linkoln centra. Bio je slatkorečiv i imao je zavodnički osmeh. Nakon nekoliko meseci, ostala je trudna i odlučili su da se venčaju. Ali s vremenom se ispostavilo da je Vitorio grub, neveran i nerazuman čovek koji je na kraju napustio dom ne ostavivši nikakvu adresu.

Posle odlaska svog muža, Eleonora se sama snalazila kako bi podigla dete, radeći ponekad i dva-tri posla ne bi li sastavili kraj s krajini. Kućna pomoćnica, kelnerica, recepcionerka u jeftinim hotelima; nije mogla da bira i trpela je sva poniženja u vezi sa svojim drugorazrednim poslovima. Bez pravih prijatelja, bez podrške roditelja, nije mogla ni na koga da se osloni.

U kući nisu imali ni mašinu za pranje ni magnetoskop, ali uvek su jeli kada su bili gladni. Živeli su siromašno ali dostojanstveno. Nejtan je

imao čistu odeću i sav školski pribor koji mu je bio potreban da bi bio dobar đak.

Iako mu je majka bila hronično umorna, on nikada nije video da je koristila vreme kako bi se posvetila sebi ili dozvolila sebi neka sitna radovoljstva. Nije odlazila na odmore, nikada nije čitala, niti išla u bioskop ili restoran.

Zato što je jedina preokupacija Eleonore del Amiko bila ta da uspešno odgaji svog sina. I pored svog slabog obrazovanja, činila je sve kako bi pratila njegove školske lekcije i davala je sve od sebe da bi mu pomogla. Nije imala diplomu, ali imala je ljubav. Bezuslovnu i neuništivu ljubav. Često je govorila svom mužu kako je srećnija što ima dečaka a ne devojčicu:

„Lakše ćeš se snaći u ovom svetu u kojem i dalje dominiraju muškarci“, uveravala ga je.

Prvih deset godina njegovog života, majka je bila njegovo sunce koje mu je obasjavalo svakodnevicu, čarobnica koja mu je milovala čelo nalivašenom krpom kako bi mu odagnala košmare, ona koja mu je, pre nego što bi otišla ujutru na posao, ostavljala ljubazne poruke, a ponekad i po nekoliko novčića, koje bi on pronalazio pored čaše s kakaom. Da, majka je bila njegov idol pre nego što je neka vrsta društvene razlike počela da ih malo-pomalo razdvaja.

Najpre je otkrio blistavi svet Vekslerovih, zatim je s dvanaest godina imao sreću da bude primljen u Valas, privatnu školu na Menhetnu koja je svake godine primala desetinu učenika stipendista, izabranih među najboljim đacima nekoliko škola iz loših kvartova. Više puta bio je gost svojih drugova koji su živeli u šik zgradama na Ist sajdu ili u Gramersi parku. Tako je počelo da ga bude sramota od svoje majke. Sramota od njenih gramatičkih grešaka i njenog lošeg engleskog. Sramota jer je njen socijalni status bio toliko upadljiv u njenom izražavanju i manirima.

Prvi put, ljubav koju mu je pružala učinila mu se napornom, i on je se malo-pomalo oslobodio.

Tokom godina njegovog studiranja, još više su se bili udaljili a ni njegovo venčanje nije ništa popravilo. Ali to nije bila greška Melori, koja je uvek insistirala na tome da se pobrine za svoju majku. Ne, greška je bila samo njegova. On je bio prezauzet napredovanjem na lestvici uspeha da bi se setio kako su njegovoj majci preko potrebni njegovi ljubav i novac.

A onda, dogodilo se ono tmurno novembarsko jutro 1991. kada su ga pozvali iz bolnice da mu jave za njenu smrt, i ta ljubav ga je zapljusnula poput šamara. Kao i mnoge sinove pre njega, i on je bio mučen grižom savesti, progonjen svim onim trenucima u kojima se pokazao kao nezahvalan i ravnodušan.

Otada nije prošao ni jedan jedini dan a da nije mislio na nju. Svaki put kada bi na ulici sreo neku jednostavno obučenu ženu, izmorenu napornim radom, umornom još pre početka radnog dana, on bi mislio na

svoju majku i žalio što nije bio bolji sin. Ali bilo je prekasno. Sve te samooptužbe nisu služile ničemu. Ono što je sada činio da bi se iskupio, kao što je redovno odnošenje cveća na njen grob, nikada neće moći da zameni vreme koje nije proveo s njom dok je još bila živa.

U ormariću pored njenog bolničkog kreveta, našao je dve fotografije.

Prva je bila iz 1967. Napravljena je jednog nedeljnog popodneva, pored mora, u zabavnom parku u Koni Ajlendu. Nejtan je tada bio trogodišnjak. U svojim ručicama drži italijanski sladoled i zadržano gleda u strme ringišpile. Majka ga ponosno drži u naručju. To je jedna od retkih fotografija na kojoj se ona osmehuje.

Druga mu je mnogo bliža buduću da se radi o dodeli njegove diplome na univerzitetu u Kolumbiji. Ogrnut togom, u svom lepom odelu, pravi se važan. Jedno je sigurno: budućnost pripada njemu.

Pre nego što je bila hospitalizovana, njegova majka je izvadila tu fotografiju iz rama boje zlata koji je ponosno stajao u salonu. U trenutku smrti, kao da je želela da sa sobom ponese simbol uspeha svog sina koji je takođe bio i znak njihovog udaljavanja.

Nejtan pokuša da odagna te misli koje su ga činile suviše ranjivim.

Bilo je prošlo šest sati.

On uđe u podzemni parking susedne zgrade, gde je bio iznajmio dva mesta za parkiranje. Na jednom od njih bio je parkiran jaguar kupe, a na drugom luksuzni džip tamnoplave boje.

Taj auto su kupili onda kada su se bili odlučili za drugo dete. Bio je to Melorin izbor. Sviđao joj se osećaj sigurnosti i veličine kod tih tipova automobila. Uvek je pazila da joj porodica bude zaštićena. Bio je to prioritet kod donošenja svih njenih odluka.

Ima li sada potrebe za dva automobila? Pomisli Nejtan otvarajući vrata kupea. Već godinu dana razmišlja o prodaji džipa, ali nikako da nađe vremena za to. Samo što nije bio krenuo kad je pomislio da je možda bolje da uzme džipa jer su putevi verovatno klizavi.

U automobilu je još mirisalo na Melori. Dajući kontakt, on odluči da će prodati sportski auto a sačuvati džip.

Prođe dva nivoa parkinga, ubaci magnetnu karticu za otvaranje kapije i izađe u još uvek mračan grad.

Sneg više nije padao. Zaista, čak je i vreme bilo čudno, osciliralo je između hladnog i blagog.

On potraži u pregratku za rukavice i izvadi odatle stari CD Lennarda Koena. Jedan od omiljenih njegove bivše žene. Ubaci disk. Melori je volela pevače folka i javno protestovanje. Nekoliko godina ranije išla je u Evropu, u Đenovu, da bi protestovala protiv mondijalizacije i monopola multinacionalnih kompanija. Na poslednjim predsedničkim izborima, aktivno je učestvovala u kampanji Ralfa Nejdera, dok je živela na Istočnoj obali, nije propuštala nijednu manifestaciju u Vašingtonu protiv Ef-Em-Aj i Svetske banke. Melori je bila protiv svega: protiv zaduženosti i bede

siromašnih zemalja, protiv zagađivanja okoline, protiv zapošljavanja dece... Poslednjih godina snažno se borila protiv opasnosti izazvane genetski modifikovanom hranom. Bila je posvetila dosta svog vremena jednoj asocijaciji posvećenoj borbi za agrikulturu bez pesticida i veštačkih đubriva. Dve godine pre njihovog razvoda, pratio ju je na kratkom putovanju u Indiju, gde je asocijacija primenila jedan veoma ambiciozan program distribucije zdravog semena seljacima kako bi ih podstakli da očuvaju tradicionalan način obrade zemlje.

Nejtan je uvek bio kritičan prema velikodušnosti bogatih, ali s vremenom je shvatio da, u odnosu na njega koji nije činio ništa, to je u stvari bilo to. Isto tako, iako se ponekad rugao borbi svoje supruge, potajno joj se divio jer je dobro znao da, ako bi se čekalo da ljudi poput njega menjaju svet, završili bi čekajući.

U to doba, saobraćaj još nije bio gust. Za pola sata neće više biti tako. On se uputi ka Louer Menhetnu, ne misleći ni na šta, i prepusti se uživanju u Koenovom promuklom glasu.

Ispred Foli skvera, on baci pogled na retrovizor. Jedno od zadnjih sedišta bilo je pokriveno ćebetom s motivom Normana Rokvela, koje su bili kupili u Blumingdejsu na početku njihove veze i u koje je Boni volela da se umota kada su putovali svi troje zajedno.

Ne, nije sanjao; automobil je još bio ispunjen Melorinim mirisom. Miris vanile i ubranog cveća. U tim trenucima, užasno mu je nedostajala. Osećao ju je toliko prisutnom da mu se nekoliko puta učini kako sedi pored senke. Bila je tu, na sedištu, kao utvara.

S Melori su stvari mogle biti mnogo drugačije da nije bilo svega toga; novca, različitog socijalnog statusa, potrebe za dokazivanjem kako bi pokazao da je zaslužuje. Veoma rano, morao je da stvori jednu ličnost satkanu od cinizma i individualizma i da zakopa sve ono što je bilo ranjivo u njemu. Da bi bio jedan od najboljih, da ne bi morao da se izvinjava zbog svojih slabosti.

Prisećajući se svega toga, obuze ga strah da više nikada neće videti Melori. Osim kćerke, nije imao više nikog bliskog iz porodice a ni pravog prijatelja. Ako je smrtno bolestan, ko će se zabrinuti zbog njega? Džordan? Ebi?

On stiže na početak Lafajet strita i odjednom se oseti preplavljen tugom.

Penjući se na Bruklin bridž, imao je osećaj da je uhvaćen u zamku tih gvozdenih kablova koji pridržavaju most. Dva stuba oduvek su podsećala na misteriozni ulaz u neku gotičku zgradu i svojim formatima pravili su kontrast modernim linijama solitera, zauvek izobličeniog nestankom kula bliznakinja. Idiotski, ali svaki put kada je maglovitim danima prolazio ovuda, činilo mu se da ih vidi kako se ponovo pojavljuju iza ugla, sa svojim blistavim fasadama i vrhovima koji razgovaraju sa oblacima.

Odjednom, pretekoše ga ambulantna kola koja su, zavijajućom sirenom, jurila ka Bruklinu. Sigurno se, u ledenoj noći, dogodila neka teška nezgoda. Bože mili, pa upravo to je bio Njujork. Istovremeno je mrzeo i voleo ovaj grad. Bilo je teško objasniti.

Odsutno vozeći dok je silazio s mosta, on promaši izlaz i nađe se u uskim ulicama Bruklin Hajtsa. Nekoliko trenutaka vozio je kroz taj mirni kvart dok nije našao prolaz ka Fulton stritu. Ovde, on izvadi iz džepa svoj mobilni telefon i pritisnu broj koji je bio dobro zapamtio. Nečiji već budan glas, odgovori:

„Doktor Bouli, slušam vas.“

Klinika doktora Boulija bila je čuvena po dobroj brizi o svojim pacijentima. Kabinet je ovde slao nove radnike na lekarski pregled neophodan za započinjanje radnog odnosa. Od skoro, klinika je bila razvila nove vrste usluga i takođe bila i centar za dezintoksikaciju za svu probranu klijentelu sa Istočne obale.

„Nejtan del Amiko iz kabineta *Marbl&Marč*. Želeo bih kompletan pregled.“

„Daću vam sestru“, odgovori ovaj, besan što je tako rano uznemiravan zbog običnih analiza.

„Ne, doktore, s vama želim da razgovaram.“

Doktor, iznenađen, napravi kratku pauzu, zatim ipak ljubazno odgovori:

„U redu... slušam vas.“

„Želim kompletne nalaze“, reče Nejtan, „analize krvi, radiografiju, pregled srca...“

„Naravno, sve je uključeno u našu ponudu.“

Nejtan je čuo kako doktor pritiska tipke na tastaturi kompjutera.

„Možemo zakazati za... za deset dana“, predloži Bouli.

„Pre će biti za deset minuta“, uzvratil Nejtan.

„Vi... šalite se?“

Nejtan stiže u oblast Park Slop. Skrenu na raskrsnici ka elegantnom kvartu koji se nalazio na zapadnom delu Prospekt parka. Tada, veoma profesionalnim tonom reče:

„Kabinet vas je branio u jednoj novčanoj aferi. Bilo je to pre tri godine, ako se dobro sećam...“

„To je tačno“, potvrdi Bouli sve više iznenađen. „I dobro ste uradili svoj posao jer sam bio oslobođen sumnji.“

Ipak je zvučao kao da se brani.

„Znam“, nastavi Nejtan. „Jedan od mojih kolega radio je na vašem slučaju i čini mi se da sam čuo kako ste bili utajili neka dokumenta fiskalnoj kontroli.“

„Ali šta, šta želite da kažete?“

„Recimo da imam neke prijatelje u Trezoru koji bi bili zaintereso-vani za ove informacije.“

„To je protivno vašoj radnoj etici!" protestovao je doktor.

„Naravno", potvrdi Nejtan, „ali ne ostavljate mi baš mnogo izbora."

Ulazeći u Penitent strit, advokata zaslepeše svetla automobila koji je dolazio iz suprotnog smera.

Kakva budala!

On ispusti mobilni telefon, usmerivši svu svoju pažnju na volan kako bi naglo skrenuo udesno. Jedva je izbegao jedan automobil.

„Halo", nastavi on pošto je dohvatio aparat. Na trenutak mu se učini daje Bouli prekinuo, ali posle duge pauze, doktor reče trudeći se da zvuči samouvereno:

„Ne dolazi u obzir da popustim pred takvim zastrašivanjem. Ako ste mislili da ćete me uplašiti tim..."

„Ne tražim vam bogzna šta", reče Nejtan. „Kompletne rezultate već danas. Platilo bih vam dobro, razume se."

Pronađe slobodno mesto nedaleko od klinike. Noć je već bila postala plava i počinjalo je da sviće. On zalupi vrata, aktivira automatsko zaključavanje automobila i uput i se ulicom oivičenom svetiljkama od kovanog gvožđa. Na liniji, doktor Bouli, posle još jedne pauze, odgovori:

„Slušajte, ne sviđaju mi se vaše metode, ali videću da li mogu da nađem termin. U koliko sati biste želeli da dođete?"

„Već sam ovde", reče Nejtan odgurnuvši vrata klinike.

Mrtvi su nevidljivi, nisu odsutni. ~ Sveti Avgustin ~

Uvedoše ga u jednu hladnu i tamnu prostoriju okupanu bledom svetlošću. Na krevetu, na vidnom mestu, nalazio se papir u plastičnom omotu, na kojem je bio ispisan redosled kontrolnih pregleda. Nejtan je doslovno sledio uputstva: skinuo se, obukao pamučnu bluzu, oprao ruke i urinirao u jednu posudu, a zatim pozvao sestru koja mu je izvadila krv.

Pregled se odvijao u skoro svakom delu klinike. Pacijent je, noseći jednu magnetnu karticu, prelazio iz prostorije u prostoriju gde su ga primali različiti specijalisti.

Žurka je započela kompletnim analizama krvi koje je uradio jedan mršavi, prosedi pedesetogodišnjak, čije je ime bilo doktor Blektrou. Nakon što ga je temeljno pregledao, ispitao je advokata u vezi s njegovim roditeljima i porodicom.

Ne, nikada nije imao nekih posebnih zdravstvenih problema osim artikulacijskog reumatizma kada je imao osam godina i mononukleoze kao dvanaestogodišnjak.

Ne, ni MST.*

Ne, nije znao od čega mu je umro otac, nije čak ni znao da li je uopšte i bio mrtav.

Ne, majka mu nije umrla od kardiovaskularne bolesti.

Nije bila ni dijabetičar.

Njegovi babe i dede? Nije ih poznavao.

Zatim su bila pitanja u vezi s njegovim načinom života.

Ne, nije pio niti pušio od kada mu se rodila kćerka. Da, jedno pakovanje cigareta virilo mu je iz džepa sakoa (preturali su mi po odelu!), ali nikada nije zapalio: imao ih je samo da bi mu ruke bile zauzete.

Da, ponekad je uzimao antidepresive. I sedative takode. Kao i polovina ljudi kojima je život nesređen.

Poslaše ga, zatim, kod jednog specijaliste za stanja stresa gde on uradi komplikovane testove kako bi se izmerila njegova profesionalna i porodična uznemirenost.

Da, doživeo je razvod braka.

Ne, nije bio otpuštan.

Da, doživeo je skoro smrt bliske osobe.

Ne, nije imao hipoteka.

Da, njegova finansijska situacija nedavno se promenila... ali nabolje.

Neka promena u navikama vezanim sa snom? Istina, nije ni imao navike u vezi sa spavanjem i možda je to i bio problem. *Ja se ne predajem*

* fran. maladies sexuellement transmissibles - polno prenosive bolesti (prim. prev)

snu, san me obara, kao što kažu.

Na kraju ove etape, doktor mu podeli seriju jeftinih saveta koji bi mu mogli pomoći da bolje vlada onim što je on nazvao „*situacije psihoemocionalne uznemirenosti*“.

Nejtan sasluša sva ta uputstva, ali kuvao je u sebi:

Ne želim da se pretvorim u zen učitelja, samo hoću da znam da li je moj život u opasnosti.

Potom, kardiološkim pregledom započeše ozbiljne stvari.

Oseti olakšanje videvši kardiologa koji mu se učini topao i osećajan. Nejtan mu ispriča o bolu u plućima koji ga je mučio već nekoliko dana. Doktor ga pažljivo sasluša i postavi mu dodatna pitanja o načinu i intenzitetu bola. Zatim mu izmeri pritisak, pa zatraži da trči na jednoj crvenoj traci kako bi mu izmerio srčani ritam posle napora. Zatim uradi elektrokardiogram, ultrazvuk srca i ehodopler: ako i ima nešto na srcu, neće moći da promakne.

Kontrola se nastavi ORL pregledom. Tu mu jedan otorinolaringolog pregleda grlo, nos, sinuse, uši. On odbi kontrolu na radiogramu: ne, nije imao problema sa sluhom.

Za uzvrat je morao da prođe fibroskopiju grla i radiografiju pluća; nije ih ubedio svojom pričom o cigaretama.

„Pa dobro, dešava mi se da i sada zapalim poneku, znate kako je...“

Nije bilo ništa lakše ni na endoskopiji rektuma. Ali prethodno su ga ubedili da je to bezbolno.

Otvarajući vrata na urologiji, on pretpostavi da će pričati o prostati. A tako je i bilo. Ne, još uvek nije noću ustajao po tri puta da bi piškio. Ne, nije imao uroloških smetnji. S druge strane, bio je još mlad za tumor prostate, zar ne?

Pregled se završi ultrazvukom koji se sastojao od postavljanja jedne sonde na različite delove tela. Tako je mogao da na jednom malom ekranu vidi lepe fotografije svoje džigerice, pankreasa, slezine, bešike.

On pogleda na svoj sat: dva sata po podne. Uh! Završilo se. Vrtelo mu se u glavi i povraćalo mu se. Imao je više pregleda u poslednjih nekoliko sati nego za čitav svoj život.

„Rezultate ćete dobiti za petnaestak dana“, reče nečiji glas iza njega.

On se okrete i ugleda doktora Boulija koji ga je strogo gledao.

„Kako to, za petnaestak dana!“ zagrme on. „Nemam vremena da čekam petnaestak dana. Ja sam iscrpljen, bolestan sam. Moram da znam od čega bolujem!“

„Smirite se“, reče doktor, „šalio sam se: prve rezultate možemo imati za malo više od sat vremena.“

On pažljivije pogleda u advokata i zabrinu se.

„Tačno je da izgledate veoma umorno. Možete malo da odmorite čekajući rezultate, ima jedna slobodna soba na drugom spratu. Mogu da

kažem sestri da vam donese obrok?"

Nejtan prihvati. On pokupi svoju garderobu, pope se na sprat i obuče se u sobi koju su mu dali, a onda se stropošta na krevet.

Prva stvar koju je ugledao bilo je Melorino lice.

Melori je bila svetlost. Melori je bila sunce. Uvek puna energije i veselja. Bila je vrlo društvena, dok je Nejtan imao problema i; te strane. Jednom, kada su krečili ceo stan, nije bio ni reč progovorio s majstorom tokom nekoliko dana, dok je Melori trebalo manje od sat vremena da sazna sve o njegovom životu: od naziva grada u kojem je rođen do imena njegove dece. Nejtan nije mrzeo ljude, naprotiv, ali uglavnom nije umeo da im se obrati. Tačno je da nije bio baš zanimljiv. Melori je bila neko ko je po prirodi pozitivan i ko ima poverenja u ljude. On nije bio pozitivan. Za razliku od svoje žene, nije imao iluzi a u vezi s ljudskom prirodom.

I pored suprotnih karaktera, njihov brak je doživeo godine istinske sreće. Oboje su umeli da prave kompromis. Nejtan je, naravno, dosta vremena posvećivao svom poslu, ali Melori je to prihvatila. Iazumela je njegovu potrebu za napredovanjem na društvenoj lestvici. Za uzvrat, Nejtan nikada nije kritikovao angažovanje svoje supruge iako ju je ponekad smatrao veoma naivnom i folkloričnom. Rođenje Boni još više je produbilo i učvrstilo njihov odnos.

Duboko u sebi, oduvek je mislio da je njegov brak osuđen na razvod. Zaista, na kraju su se rastali.

Dosta vremena provodio je radeći, jer je dobijao sve više i više obaveza. Veliki nedostatak u njihovom braku bila je njegova odsutnost, dobro je to znao.

Ali najgore što se dogodilo bila je Šonova smrt, njihovog drugog deteta, koje je bilo staro tri meseca.

To se dogodilo pre tri godine, tokom zime, početkom februara.

Melori je iz čudnih razloga odbijala da zaposli nekoga ko bi im čuvao decu. A mogli su zaista lako pronaći neku dadilju sa Filipina, koje su bile brojne u Americi, da brine o Boni i Šonu. Sve njegove kolege tako su radile. Ali Melori bi vam objasnila kako su te žene, da bi došle da čuvaju klince bogatih Amerikanaca, morale da napuste svoju zemlju i rođenu decu. Ako je oslobađanje žene sa Severa značilo robovanje one s juga, onda je ona, Melori Veksler, više volela da ne učestvuje u tome. Roditelji su ti koji treba da brinu o svojoj deci i niko drugi. Očevi su samo imali da pomognu u vaspitanju, to je sve. Ako biste se, na nesreću, usudili da protestujete, dokazujući kako, prosto kao A plus B, filipinske dadilje zarađuju dovoljno da mogu da pošalju novac u svoju zemlju i finansiraju školovanje dece, bili biste nazvani neokolonizatorom a onda bi ona održala takav govor da biste zažalili što ste komentarisali na tu temu.

Tog popodneva ranije se vratio iz kancelarije. Melori je planirala da ode u mesečnu posetu svojim roditeljima. Obično je vodila Boni sa sobom,

ali pošto je mala tada imala anginu, odlučili su da je ostave u Njujorku sa ocem.

Melori je imala avion u šest sati uveče. Nejtan ju je sreo na izlaznim vratima. Brzo ga je poljubila nakon što mu je rekla nešto kao:

„Sve sam ti pripremila, treba samo da podgreješ flašice u mikrotalasnoj. I ne zaboravi da ga podigneš da podrigne...”

I tako se našao sam sa dvoje dece. Za Boni je imao svoje tajno oružje: video-kasetu Maza i Lunja. U jednoj od svojih fantazija, Melori je u stvari odlučila da bojkotuje firmu Dizni pod izgovorom daje Miki Maus svoje proizvode dobijao iz Kine i Haitija preko svojih predstavnika koji se nisu libili da eksploatišu decu. Ali taj njen građanski čin nije se svidao Boni, koja se osećala uskraćenom za mnoge crtane filmove.

Otac joj je, dakle, dao kasetu pošto mu je najpre obećala da ništa neće reći majci, i ona je, sva zadovoljna, otišla u salon da gleda svoj film.

Nejtan je stavio Šona u kolecu koju je postavio pored svog radnog stola. Bila je to mirna i zdrava beba. Popio je svoju flašicu mleka oko sedam sati, zatim je zapao. Nejtan je voleo da čuva decu. Nezgoda je što te večeri nije imao vremena da uživa u tome. Radio je na jednom važnom i teškom slučaju. Štaviše, nisu mu više ni davali ništa osim važnih i teških slučajeva, zbog čega je sve više dosjea morao da donosi kući. Postizao je, ali teško.

Posle svog crtanog filma, Boni je tražila da jede (špagete naravno: posle Maze i Lunje, šta bi se drugo moglo jesti?). Pripremio joj je njeno omiljeno jelo, ali nije mogao da večera s njom. Zatim je otišla da spava, bez protivljenja.

Radio je punom parom naredna četiri sata, zatim je Šonu dao poslednju flašicu mleka, negde oko ponoći, pre nego što je i sam otišao na spavanje. Bio je iscrpljen i hteo je da sutradan rano ustane. Šon je bio pravi budilnik. Sa tri meseca, već je spavao celu noć tako da je Nejtan bio ubeđen da će moći da spava najmanje do šest sati.

Da, ali eto, sutradan ujutru, u kolecu je zatekao beživotno telo svog sina, kako leži na stomaku. U trenutku kad je podizao to malo biće, još tako lagano, primetio je na čaršavu malo ružičaste pene. Obuzeo ga je neki osećaj užasa i odmah je shvatio.

Smrt je bila tiha, u to je bio ubeđen. Nejtan je imao lak san a nije čuo nikakav plač ni krik.

Danas je dobro poznata iznenadna smrt novorođenčadi. Kao i svi roditelji, on i Melori bili su upozoreni na moguće posledice položaja spavanja na stomaku kod beba i uvek su sledili uputstva pedijatra da Šona okreću na leđa...

Takođe su i pazili da bebino lice bude slobodno, da sobna temperatura nikada ne bude previsoka (Melori je bila postavila jedan sofisticirani termostat koji je održavao temperaturu na 20°C), da je dušek tvrd (bili su kupili onaj najskuplji koji ispunjava sve norme sigurnosti). Kako biti bolji

roditelj?

Više puta postavljali su mu pitanje: da li je zaista okrenuo bebu na leđa? Ma jeste! Jeste! Kao i obično. To im je rekao. Ali u stvari, nije se tačno sećao trenutka kada ju je stavio da spava. Nije video tu sliku u mislima. Sve čega se jasno sećao bilo je to da je tokom te proklete večeri bio potpuno zanet svojim poslom. Tim usranim dosjeom u vezi sa finansijskim spajanjem dve avio-kompanije.

Otkako je postao otac, nikada nijedno od svoje dece nije stavio da spava na stomak, čak ni na bok. Zašto bi to uradio te večeri? To je bilo nemoguće. Znao je da to nije učinio, ali nije se sećao tačnog momenta kada je uspavao svog sina. I ta nesigurnost ga je grizla i povećavala njegov osećaj krivice.

Sa svoje strane, Melori je stvorila iluziju o sopstvenoj krivici zato što nije dojila svoje drugo dete. Kao da je to moglo nešto da promeni!

Zašto se njegov brak posle te nesreće raspršio umesto da postane još jači? Nije bio sposoban da jasno odgovori na to pitanje koje je sebi danima postavljao. Da objasni tu potrebu za udaljavanjem koja ih je bila obuzela.

Tako se to dogodilo. Relativno brzo. Biti s njom odjednom je postalo nepodnošljivo. Kako živeti pred njenim pogledom koji ga je možda optuživao za Šonovu smrt? Vratiti se kući da bi razgovarao o čemu? Ponovo se vraćati u prošlost?

„Sećaš se kako je bio lep? Sećaš se kako smo ga očekivali? Kako smo bili ponosni na njega? Sećaš se gde je začet? U brvnari na Vajt Montani, na skijanju... Sećaš se... Sećaš se..."

Nije više znao šta da odgovara na njena pitanja.

„Veruješ li da je negde na nebu, Nejtane? Veruješ li da ima nečeg posle?" Nije znao. Ni u šta nije verovao.

Od njega je bila ostala samo ta razjapljena rana, ta beskrajna tuga, taj užasni osećaj da je ispustio svoje dete. Bio je bespomoćan, slomljen. Dugo je njegov bol bio toliko dubok da mu nije bilo ni do čega, zato što ništa nije moglo da vrati njegovu bebu.

Kako bi nastavio život, on se, dakle, predao svom poslu. Ali u kancelariji, svuda gde bi kročio, postavljali su mu isto pitanje: kako je tvoja supruga?

Uvek njegova žena.

A on? Njegova tuga? Ko je o tome brinuo? Nikada ga nisu pitali za njega, kako je njemu. Kako je on sve to preživljavao. Smatrali su ga jakim. Takav je u stvari bio u poslu, zar ne? Čvrst, nemilosrdan, zver, onaj koji nije imao prava na suze i očajavanje.

Nejtan otvori oči i skoči iz kreveta.

Znao je da se nikada neće oporaviti od te rane. Bilo je dana, naravno, kada mu se dogadalo da provede divno vreme sa svojom kćerkom, da se zabavi baveći se sportom, da se nasmeje šali nekog od svojih kolega. Ali, čak i u tim trenucima, nije ga napuštala bolna uspomena na Šona.

Sat vremena kasnije, sedeći u fotelji naspram doktora Boulija, Nejtan je posmatrao jedan ram boje zlata koji je uokvirivao neku vrstu diplome sa Hipokratovom rečenicom, ispisanom na latinskom:

Vita brevis, ars longa, experimentum periculosum, iudicium difficile.

„Život je kratak, umetnost je duga, iskustvo opasno, suđenje teško“, prevede doktor. „To znači da...“

„Znam ja šta to znači“, prekide ga Nejtan. „Diplomirao sam pravo, nisam neka pop zvezda koja dolazi ovde na dezintoksikaciju.“

„Dobro, dobro, u redu“, reče doktor.

On mu pruži jedan dokument od oko trideset stranica koji je nosio natpis *MEDICINSKI IZVEŠTAJ*.

Nejtan prelista nekoliko stranica ne čitajući ih pažljivo, podiže glavu prema Bouliju i zabrinuto upita:

„Dakle?“

Doktor uzdahnu nekoliko puta kako bi produžio neizvesnost.

Tip je pravi sadista.

On pročisti grlo i proguta pljuvačku.

Hajde, napred, reci mi da ću da crknem!

„Izgleda da nećete umreti baš sutra ujutru, nema ničeg alarmantnog u vašim rezultatima.“

„Vi... sigurni ste? Ali moje srce...“

„Nemate arterijsku hipertenziju.“

„A holesterol?“

Bouli odmahnu glavom.

„Nije opasno: vaša LDL, povišen holesterol, nije zabrinjavajuće.“

„A ovaj bol u grudima?“

„Ništa naročito: kardiolog će reći, u najgorem, neka angina pluća izazvana jakim stresom.“

„Nema rizika od infarkta?“

„To je malo moguće. Daću vam ipak jedan sprej na bazi trinitrina, za svaki slučaj. Ali to bi trebalo da popusti uz odmaranje.“

Nejtan uze lek koji mu je pružio Bouli. Malo je falilo da ga zagrli. Osećao se tri tone lakšim.

Doktor mu je dugo iznosio rezultate različitih pregleda, ali Nejtan ga više nije slušao. Znao je osnovno: neće odmah umreti.

Čim je seo u auto, pažljivo je pročitao zaključke doktora sa svakog pregleda. Bez sumnje, zdravstveno stanje mu je bilo odlično. Za nekoliko minuta, raspoloženje mu se naglo popravilo.

On pogleda na sat. Da li su mu zaista bili potrebni ti slobodni dani? Sada kada je bio razuveren, zar ne bi bilo bolje da se vrati na posao? Nejtan del Amiko se vraća u igru. *Ebi, donesite mi dosje Rajtbajs i aktivirajte mi sve zakazane sastanke. Da li biste mogli da ostanete malo duže večeras, napravili bismo jedan dobar zalet!*

Ne. Bio je bolje, ali ne treba preskakati stepenice. Bio je dovoljno pronicljiv da oseti kako nešto zaista škripi. A i hteo je da ode po Boni.

On upali svoj džip i krenu prema Central park vestu.

Imao je potrebu za alkoholom i cigaretama. Zavuče ruku u džep odela i napipa kutiju iz koje izvadi dve cigarete. „*Ne palim ih nikada, držim ih tu samo da bih uposlio ruke*“, nevesito citira sebe. Na te reči, on zapali obe cigarete istovremeno i prasnu u glasan smeh. Smrt još nije bila tu.

8.

Mi smo dakle sasvim sami u tami ovog života.

~ Dijalog iz filma A M B I S Džejmsa Kameruna ~

Vrativši se kući, on pripremi sebi testeninu. Pene rigate s peršunom i parmezanom uz koje je poslužio kalifornijsko vino. Nakon što je jeo, ponovo se istuširao, obukao džemper od kašmira sa rol kragnom i elegantan kostim.

Vratio se u garažu, ostavio džip na svom mestu i uzeo kupe. Ah, ponovo je živeo! Sutra će opet na trčanje u park, zatim će zamoliti Pitera da mu nađe ulaznice za jednu dobru košarkašku utakmicu u Medison skver gardenu. U pregratku za rukavice nalazilo se desetak CD-ova koje je voleo da sluša dok vozi. On ubaci u aparat jedan album Erika Kleptona i prepusti se nezaboravnim zvucima pesme Lejla.

To se zove muzika!

Eto šta će raditi tokom tih nekoliko dana odmora: posvetiće vreme onim stvarima u kojima je zaista uživao. Imao je novca, živeo je u jednom od najlepših gradova na svetu, život je mogao biti i gori.

Nejtanu je bilo laknulo. Stvarno. Ovog puta, morao je da prizna da se baš bio uplašio. Ali trenutno nije osećao ni najmanji bol. Eto. Bio je to samo slab stres. Danak koji je morao da plati modernom životu, to je sve.

Nakon što je pojačao muziku, on otvori prozor i kratko vrisnu u nebo dok je V6 jurio. Svestan da je malo preterao s kalifornijskim šardoneom, primorao se da uspori. Nije bio trenutak za nezgodu.

Parkirao je auto i ušao u hirurški centar koji je posetio prethodnog dana. Ali doktor Gudrič nije bio tu.

„U ovo vreme možete ga naći u jedinici za palijativnu negu“, reče mu recepcionerka, ispisujući adresu na podsetnik papiriću.

Nejtan brzo izađe. Bilo mu je jako stalo do toga da Gudrič čuje rezultate njegovih pregleda.

Pet minuta kasnije, bio je ispred zgrade jedinica za palijativnu negu, lepe građevine od ružičastog granita okružene zelenilom. Gurnuvši vrata prizemlja, obuze ga neki čudan osećaj. U stvari, mesto uopšte nije ličilo na medicinsku ustanovu. Ovde nije bilo ni komplikovanih aparata za negu ni meteža koji je obavezno vladao u bolnicima. U holu se nalazila velika jelka s tradicionalnim ukrasima. Ispod drveta već je bilo počelo da se sakuplja nekoliko poklon paketa. Nejtan krenu ka staklenim vratima koja su izlazila na mali park sav okićen i prekriven snegom. Već je bila pala noć a po neka bela pahulja vrtela se u vazduhu. On se udalji od prozora i uputi hodnikom koji je vodio u jednu veliku zajedničku salu sa zidovima presvučenim purpurnim i zlatnim tkaninama. Male ukrasne sveće bile su postavljene svuda po prostoriji kao signali i čula se tiha muzika neopisivo

lepih božićnih pesama. Sve je u ovoj prostoriji bilo namenjeno stvaranju osećaja sigurnosti i mira.

Svi prisutni izgledali su toliko zaokupljeni nečim da niko i nije obratio pažnju na njega.

Nejtan se zagleda u jednu, još mladu ženu koja je sedela u fotelji na točkice. Telo joj je bilo kost i koža a glava nagnuta na stranu u jednom beznadežno ukočenom položaju. Jedan pripadnik osoblja hranio ju je supom i komentarisao joj program s televizije. Bio je to neki crtani film.

Nejtan oseti nečiju ruku na svom ramenu.

„Zdravo, Del Amiko“, kratko reče Gudrič ne iznenadivši se što ga vidi. „Došli ste nam malo u posetu?“

„Ovo je impresivno, Gerete. Nikada nisam bio u sličnoj ustanovi.“

Lekar ga povede u obilazak. Odeljenje je brojalo stotinu kreveta namenjenih obolelima od neizlečivih bolesti, najčešće od raka u završnom stadijumu, side ili neuroloških bolesti. Većina ih je bila fizički oštećena, i advokatu u početku bi teško da podnese njihov pogled. Na kraju jednog hodnika, on se usudi da upita Gudriča:

„Da li bolesnici znaju da... ?“

„Da će umreti? Naravno. Ovde ih ne lažemo: poslednji sat ne sme da bude laž.“

Sa Nejtanom za petama, Geret završi večernju vizitu. Bio je veseo i blag, i zastajao je da sa svakim bolesnikom razmeni po nekoliko rečenica. Tema razgovora najčešće nije bila bolest: one koji su imali posetu pitao je za novosti u vezi s njihovim porodicama ili prijateljima. Sa ostalima je komentarisao - ponekad nadugo - najnovije sportske rezultate, vreme ili međunarodne događaje. Bio je to govornik bez premca, koji je s lakoćom upravljao raspoloženjem. Čak i najtežu bolesnicu uspevao je da razveseli i retko je napuštao sobu ne dobivši osmeh.

Ovaj tip bi bio izvanredan advokat, pomisli Nejtan.

Poseta jedinici za negu bila je uznemiravajuća, ali atmosfera mu se učini manje morbidnom nego što je zamišljao, kao da se smrt mogla zalediti na neko vreme, znajući sa sigurnošću da će se ubrzo vratiti da tumara ovuda.

Gudrič mu predstavi neke od mnogobrojnih volontera koji su pomagali na odeljenju. Nejtan je bio iskreno ganut pred tim ljudima koji su deo svog vremena posvećivali drugima i nije mogao a da ne misli na svoju ženu. Dobro ju je poznavao, znao je da bi njoj bilo dobro ovde, da bi bila sposobna da bolesnicima prenese svetlost i optimizam. Poželeo je da i on sam može da oseti tu empatiju prema ljudima, ali on nikada nije znao da pride drugima.

I pored svega, da ne bi bio jedina besposlena osoba u ustanovi, on obiđe nekoliko soba, sramežljivo ponudivši pomoć: prodiskutovao je o jednoj televizijskoj emisiji s mladim fotografom obolelim od side i jednim starcem koji je, da bi se mogao hraniti, bio podvrgnut traheotomiji.

S poslednjom kašičicom kompota, Nejtan postade svestan da mu ruka podrhtava. Napadi kašlja i struganje u grlu bolesnika užasavali su ga i bilo mu je loše. Bio je nesposoban da upravlja sobom pred tolikom patnjom. Trebalo je da se izvini starcu, ali ovaj se pravio da ne primećuje njegovu nelagodnost. On mu zahvali osmehom, potom zatvori oči.

U tom trenutku, u sobu uđe Gudrič. On primeti Nejtanovu zbunjenost.

„Kako se snalazite, Del Amiko?”

Advokat ne odgovori. Pogled mu ostade prikovan za samrtnikovo iznenađujuće spokojno lice.

„Zašto ovaj čovek izgleda kao da ga nije strah?” tiho upita, udaljavajući se.

Geret skide naočare i protrlja oči razmišljajući kakav bi odgovor mogao dati na takvo pitanje.

„Žil je jedan od naših najstarijih pacijenta. Već je u podmaklim godinama i svesno prihvata bolest. To mu je ostavilo vremena da pripremi svoj odlazak i u miru ode.”

„Ja nikada neću biti takav”, konstatovao je Nejtan.

„Znate li izreku: prestaćeš da se bojiš ako si prestao da se nadaš? Eto, ona se primenjuje ovde: strah od smrti smanjuje se onda kada je završeno s planiranjem.”

„Kako je moguće ništa više ne očekivati?”

„Recimo da Žil očekuje još samo jedno”, fatalistično odgovori doktor. „Ali neka vas to ne prevari: svi samrtnici ne odlaze tako smireni kao on. Mnogobrojni su oni koji umiru u srdžbi, potpuno besni na svoju bolest.”

„Njih bolje razumem”, priznao je Nejtan, neiznenađen.

Odjednom, njegovo lice prekri talas tuge. Geret ga trže:

„Hajde, nemojte da ste takvi, Del Amiko! Ovim ljudima je potrebna bezuslovna ljubav i razumevanje, ne sažaljenje. Ne zaboravite da je ovo ipak pomalo poseban period: većina bolesnika ovde zna da će ovo biti njihov poslednji Božić.”

„Da li mene ubrajate u taj skup?” provokativno upita advokat.

„Ko zna”, reče Gudrič slegnuvši ramenima.

Nejtan nije želeo da se zadržava na toj temi. U glavi mu se vrtelo jedno pitanje:

„Zar to nije poražavajuće za jednog doktora kao što ste vi?”

„Mislite... što ne mogu da izlečim ove ljude?”

Nejtan klimnu glavom.

„Ne”, odgovori Gudrič. „Naprotiv: izazov je zato što je teško. Ako se ne može izlečiti, ne znači da se ne može pomoći. Hirurgija je nešto što zahteva dosta tehnike, ali što nema veze sa srcem. Ovde je drugačije. Mi smo uz pacijente u njihovim poslednjim trenucima. To može zvučati nedovoljno, ali već je mnogo, znate. I, istinu govoreći, lakše je nekoga iskasapiti na operacionom stolu nego pratiti ga ka tami.”

„Ali u čemu se sastoji to praćenje?"

Gudrič raširi ruke.

„To je istovremeno i veoma komplikovano i jednostavno: bolesniku možete čitati, pomagati mu da se očešlja, podići mu jastuk, povesti ga u šetnju parkom... Ali najčešće ne činite ništa. Ostajete ovde uz njega i delite s njim strah i patnju. Vi ste jednostavno tu da biste bili uz njega i saslušali ga."

„I dalje ne razumem kako se odlučuju da prihvate smrt."

„Negirati smrt nije rešenje! Naše društvo je, brišući većinu obreda koji prate odlazak na onaj svet, napravilo od toga tabu-temu. Zato se ljudi osećaju bespomoćno pred smrću!" Doktor sačeka nekoliko trenutaka a onda dodade: „A ipak, smrt nije neka anomalija."

Poslednje reči izgovorio je glasnije, kao da je pokušao i samog sebe da ubedi.

Dva čoveka sada su se bila vratila u hol. Nejtan poče da zakopčava svoju jaknu. Ali pre nego što je otišao, rekao je još jedno:

„Da smo načisto, Gerete: uopšte vam ne verujem."

„Molim?"

„Sve što ste mi rekli, sve vaše izmišljotine u vezi sa smrću i Glasnikom. Ne verujem ni jednu jedinu reč."

Nije se činilo da je Gudrič iznenađen.

„Oh! Razumem vas: neko ko misli da upravlja svojim egzistiranjem ne želi da ga poljuljaju u njegovim ubeđenjima."

„Štaviše, želim da vam stavim do znanja da mi je zdravstveno stanje odlično. Žao mi je zbog vas, ali čini mi se da ste se prevarili: ja uopšte ne umirem."

„Drago mi je što to čujem."

„Čak sam uzeo i nekoliko slobodnih dana."

„Iskoristite ih dobro."

„Nervirate me, Gerete."

Nejtan pritisnu dugme kako bi pozvao lift. Gudrič je i dalje stajao pored njega i gledao ga, kao da je pokušavao da izmeri njegove mogućnosti. Konačno se odluči:

„Mislim da bi trebalo da posetite Kendis."

Nejtan uzdahnu.

„Ko je Kendis?"

„Jedna devojka sa Stejten Ajlanda. Radi kao kelnerica u Dolce vita, kafeteriji u centru Sent Džordža, gde ponekad ujutru odlazim na kafu."

Advokat slegnu ramenima.

„I onda?"

„Dobro ste me razumeli, Nejtane."

Odjednom, zapljusnu ga sećanje na Kevina.

„Hoćete da kažete da će ona..."

Geret potvrdi klimnuvši glavom.

„Ne verujem vam. Prošli ste pored te žene i, odjednom, ovako, javilo vam se." Geret ne reče ništa. Del Amiko nastavi paljbu: „A, kako se to tačno dešava? Da li njena glava počinje da svetluca u masi koja korača Posmrtni marš?"

„Ne verujete u to što govorite", tužno reče Gudrič. „Ponekad se pojavi bela svetlost koju samo vi primećujete. Ali to nije ono najvažnije."

„Šta je najvažnije?"

„Ono što osećate duboko u sebi. Odjednom, vi znate: ubeđeni ste da je toj osobi ostalo još samo nekoliko nedelja života."

„Mislim da ste opasni."

„A ja mislim da bi trebalo da odete do Kendis", kratko ponovi Geret.

9.

Vidiš kako ova mala sveća daleko baca svoju svetlost.

Tako i dobro delo blista u zlonamernom svetu. ~ Šekspir ~

12. decembar

Kafić Dolce vita nalazio se u jednoj od najprometnijih ulica Sent Džordža. U osam sati ujutru, mesto je bilo veoma živo. Ispred šanka, nalazila mi se dva dugačka reda, ali kako je usluga bila brza, čekanje nije trajalo. U to vreme, većina gostiju bili su stalni klijenti, uglavnom oni koji rade u blizini, koji skoknu na brzinu po kapučino i donat.

Nejtan sede za sto pored prozora i sačeka da neko dođe po porudžbinu. Pogled mu prelete po zaposlenom osoblju: dvoje je bilo zaduženo za porudžbine „za poneti“, a preostalo dvoje za klijente u sali. Koja je bila Kendis? Gudrič je samo spomenuo mladu ženu.

„Šta želite, gospodine?“

Kelnerica koja mu je upravo bila postavila to pitanje bila je žena smeđe kose i umornog lica. Bila je već duboko u četrdesetim, a bedž na njenoj bluzi pokazivao je da se zove Elen. On se odluči za formulu kompletan doručak koji mu ona gotovo odmah donese.

Pijući svoju kafu, on pažljivo pogleda kelnerice u šanku. Prva, sa silikonskim usnama i jakom šminkom, jedva da je imala dvadeset godina. Privlačila je mnoge muške poglede ističući svoje impozantne grudi. Jasno se videlo da je igrala na kartu fizičkog izgleda, lagano je provocirala svakim svojim pokretom. Druga je bila diskretnija, bez sumnje malo starija, niska s kratkom plavom kosom. Brza i efikasna, služila je po dva klijenta, dok je njena koleginica stizala po jednog. Nije kod nje bilo ničeg provokativnog. Bila je to simpatična devojka, jednostavna, nimalo vulgarna.

Instinktivno, Nejtan oseti da je to ona. Da bi se uverio, otišao je po papirne salvete koje su stajale na hromiranom poslužavniku pored kasa. Prišao je što je bliže mogao, u svakom slučaju dovoljno blizu da je krišom mogao da pročita ime na bedžu plavokose kelnerice.

Zvala se Kendis Kuk.

On pola sata ostade u kafeteriji a onda poče da se pita šta je uopšte radio tu. Prethodnog dana, bio je čvrsto odlučio da zaboravi na Gudričeve nebuloze. Pa ipak, jutros se nije dugo dvoumio pre nego što se vratio na Stejten Ajlend. Nešto nepoznato u njemu vuklo ga je tamo. Da li je to bila radoznalost? Euforija što je saznao da je dobrog zdravlja? Ili bojazan da je Gudrič moćniji od doktora? Bilo je svega pomalo, nesumnjivo. Geret je umeo da ga stavi u nepriliku. Treba napomenuti da ga je od Kevinovog samoubistva bila savladala neka ozbiljnost. Osećao je da svuda vidi opasnost u blizini, za sebe i za druge. Zato je on želeo da ima Kendis na oku. Ali nije mogao da ostane ovde celo jutro. Već odavno je bio završio

svoj doručak i na kraju će još i postati sumnjiv. Konačno, šta bi stvarno moglo da se dogodi devojci u ovako mirnom kvartu?

On izađe na ulicu. Mahinalno kupi *Volstrit džurnal* a onda obiđe nekoliko butika u centru. To iskoristi za kupovinu božićnih poklona, daleko od vreve Menhetna. To se, u stvari, svodilo na vrlo malo stvari: nekoliko partitura, jedan muzički kompjuterski program za Boni, flašu dobrog francuskog vina za Ebi i nož za tompus onom idiotu od Džordana. Nema svrhe da išta kupuje za Melori: ona ionako neće prihvatiti i to će samo stvoriti novi problem među njima.

Ponovo sede u džip - manje upadljiv od jaguara - parkiran naspram kafeterije. Prolazeći, on baci pogled na prozore: sve u redu, gužva se bila smanjila a Kendis je i dalje bila na svom radnom mestu.

Dobro, neće celo jutro čekati ovde. On ubaci ključ da bi dao kontakt, ali predomisli se. Nije mogao da odluči. Kao da mu je nešto govorilo da ne treba da se udaljava. Tako, on poslušava svoj instinkt i otvori novine. Ličio je na detektiva u zaklonu.

U jedanaest sati i trideset minuta zazvoni njegov mobilni telefon.

„Zdravo, tata.“

„Boni? Nisi u školi?“

„Nemamo časove danas. Koriste školsku zgradu za vežbe obezbeđenja.“

„Šta radiš?“

„Doručujem“, odgovori ona zevajući. „Ne zaboravi da je ovde tek osam sati.“

„Gde je mama?“

„Tek se tušira.“

Boni je bilo dozvoljeno da zove svog oca kad god poželi. To je bio dogovor između njega i Melori. On je ponovo ču kako zeva.

„Kasno si legla?“

„Aha. Vans nas je vodio u bioskop sinoć.“

Te reči na njega delovale poput elektrošoka. Već nekoliko meseci, njegova žena se povremeno viđala s bivšim momkom Vansom Tajlerom, s kojim je izlazila jedno vreme kada je bila na prvoj godini fakulteta. Vans je bio dete iz jedne bogate kalifornijske porodice koja se već dugo družila s Vekslerovima. Na osnovu onoga što je Nejtan zaključio, živeo je od dividendi koje su mu donosile akcije jedne firme za proizvodnju kozmetike, nasledene od roditelja. Od pre nekoliko godina razveden, ponovo je počeo da veruje u sreću kada se Melori doselila u San Dijego.

Nejtan je mrzeo sve što je predstavljao Tajler. I to je bilo obostrano.

Ipak, svaki put kada ga je njegova kćerka spominjala, pazio je da ga ne omalovažava u slučaju da Melori zaista planira da sa njim nastavi život. Boni, koja je teško podnela razvod roditelja, postajala bi veoma agresivna čim bi se neki muškarac usudio da priđe njenoj majci. Nije joj trebalo još peripetija odraslih.

„Jesi li se lepo provela?"

„Dobro znaš da ne volim Vansa."

Potpuno si u pravu, dušo.

„Slušaj, Boni. Ako jednog dana mama odluči da se ponovo uda, ne bi trebalo da budeš tužna."

„Zašto?"

„Mami je potrebna sigurnost a možda bi neko poput Vansa mogao dobro da brine o vama."

„Već imam tebe i mamu da brinete o meni."

„Naravno, ali nikad se ne zna šta može da se dogodi u životu."

On se seti Gudričevih reči. A šta ako je bilo tačno ono što je govorio? Šta ako je smrt već kucala na njegova vrata?

„Šta misliš da će se dogoditi?"

„Ne znam."

„Vans nije moj otac."

„Naravno da nije, dušo." Skupivši ogromnu snagu, on konačno izusti: „Vans možda nije loš momak. Mama bi lako mogla biti srećna s njim."

„Ranije si mislio da je on jedan glupan."

„Ne budi prosta, Boni. Ne bi trebalo da upotrebljavaš tu reč."

„Ti si to govorio kada si razgovarao s mamom o njemu!"

„Istina je da ga ne volim baš mnogo", morao je Nejtan da prizna. „Ali to je možda zato što nas dvojica nismo iz istog miljea. Znaš, ljudi kao što je Vans rođeni su sa srebrnom kašikom u ustima."

Ona se začudi.

„Sa srebrnom kašikom?"

„To je izreka, dušo. A znači da je njegova porodica oduvek bila bogata. Vans nije morao da radi da bi platio svoje studiranje."

Dok sam ja morao da perem automobile i rintam po magacinima Bruklina.

„Mama i Vans su izlazili zajedno kada su bili mladi?"

„Govori tiše, dušo, mama ne bi volela da te čuje da pričaš o tome."

Kao da bi ga utešila, ona prošaputa:

„Sve je u redu, popela sam se u moju sobu. Grejem se pored radijatora."

On lako zamisli svoju kćerku, u njenoj pamučnoj pidžami s likom Džeka Olenterna, i njena mala stopala ušuškana u papuče s likom Harija Potera. Obožavao je da deli tajne s njom.

„Samo su nekoliko puta izašli zajedno", reče Nejtan, „ali nije bilo ozbiljno."

Boni začuta na nekoliko trenutaka, što je bio znak da je razmišljala, a onda, prokomentariša:

„Ali i mama je rođena sa zlatnom kašikom u ustima!"

„Srebrnom, dušo. Pa jeste, u pravu si. Ali ona je drugačija: ona ne prezire ljude koji nisu iz njenog miljea. Ona je časna."

„To znam.“

„I ti treba da budeš takva, čuješ li? Ne treba da prezireš ljude koji čiste u tvojoj školi ili koji te poslužuju u kantini. Ljude treba poštovati i kad ne zarađuju mnogo novca, razumeš?“

Kako je bila inteligentna, podseti ga na njegovu kontradiktornost.

„Ipak... ti si uvek govorio da u Americi oni koji žele da zarade novac i završe bogati.“

„E pa i ja ponekad govorim gluposti, kao svi ljudi.“

„Da li ja treba da prezirem bogate?“

„Nipošto! Ljude ne treba da ocenjuješ na osnovu njihovog novca već na osnovu njihovog ponašanja. Jasno?“

„Jasno, tata.“ Zatim mu ona, poverljivim tonom, reče: „Znaš, ne verujem da mama voli Vansa.“

Iznenaden tim komentarem, on na trenutak začuta, zatim reče:

„Ponekad, nije potrebna ljubav da bi se delio život s nekim.“

Zašto joj pričam o ovakvim stvarima? Ona je samo mala devojčica. Ona ne može da razume.

„Ali ja, ja mislim da je mami potrebna ljubav u životu.“

On začu Melorin glas kako doziva kćerku iz kuhinje.

„Moram da idem“, reče Boni otvorivši vrata svoje sobe.

„Važi, dušo.“

Ali ona još prošaputa:

„Znaš, sigurna sam u to da mama ne voli Vansa.“

„A kako ti to znaš?“

„Žene znaju te stvari.“

„Ti nisi žena, ti si još mala devojčica koja mora brzo da pojede svoje žitarice. Ali ja te mnogo volim, mišu moj. Najviše na svetu.“

„I ja tebe volim.“

Nejtan uključi grejanje u džipu, sve vreme misleći na ono što mu je kćerka upravo priznala.

Istini za volju, nije shvatao šta je njegova žena pronalazila u toj budali od Tajlera: bio je samoživ i arogantan, onaj tip ljudi koji i dalje veruju da im njihovo nasleđstvo daje superiornost u odnosu na ostali svet. Ali posle svega, Vans je možda bio u pravu što je verovao u svoju šansu. Nalazio se na pravom mestu, mogao je svakog dana da vida Melori, i, naročito, ona je bila slobodna. Prvi put u životu, Nejtan pomisli da je možda zauvek izgubio Melori.

Čudno jer je on uvek mislio, čak i dok su se razvodili, da će mu se ona, pre ili kasnije, vratiti i da se zapravo radilo samo o trenutnom udaljavanju. Toliko da on sa svoje strane nikada nije zaista pomislio da počne bilo šta s nekom drugom ženom. Od razvoda, imao je dva ili tri susreta, ali sve se završavalo samo na kratkim avanturama. U svakom slučaju, nijedna nije Melori ni do kolena.

Kao lovac na blago, tražio ju je u dubini mutne vode jezera Sankati

Hed.

Kendis završi smenu u dva sata po podne.

U izbledelim farmerkama i kožnoj jakni, ona uđe u stari slupani pikap parkiran nedaleko od kafeterije. Nejtan pokrenu svoj džip i krenu za njom. U tim satima, saobraćaj još nije bio gust. Kao u filmovima, on iskoristi prvo crveno svetlo i propusti dva automobila između sebe i Kendis. Nikada u životu nije nekog pratio i plašio se da će biti otkriven.

Pik-ap napusti centar i uputi se ka jugu. Kendis je vozila dvadesetak minuta da bi stigla do svog kvarta, naseljenog ali mirnog. Ona se parkira ispred jednog paviljona, na ulazu u malu kućicu.

Da li ona ovde živi?

Ona pozvoni i vrata joj otvori jedna debela žena dobroćudnog lica. Kendis uđe u kuća a onda, nakon pet minuta, ponovo izađe držeći u naručju malog dečaka od oko godinu godina, obučenog u preveliku pilotsku jaknu.

„Hvala još jednom, Tanja“, reče ona radosno dok je odlazila.

Čvrsto je stezala dečaka u rukama. Na glavu mu je bila stavila jarko-crvenu kapu. Kendis pažljivo spusti dete na zadnje sedišta automobila i uputi se ka obližnjem supermarketu. Stigavši na parking, ona stavi svog sina u kolica za kupovinu i uđe u market. Nejtan ju je pratio kroz rejone.

Polako je obavljala kupovinu, najverovatnije pazeći da ne prekorači svoj budžet. Birajući, gotovo sistematski, jeftinije proizvode, ostavljala je utisak da uživa u toj aktivnosti. Često se zaustavljala da bi prošaputala nešto svom sinu na uvo i zagrlila ga pokazujući mu prstom na neobične proizvode.

„Vidi veliku ribu, Džoše! A ovo, jesi li video lepi ananas?“

Beba je bila nasmejana i gledala je oko sebe svojim krupnim radoznalim očima. Kendis mu ponovi nekoliko puta da je lep i pametan a zatim mu, da bi ga nagradila, kupi veliku kutiju maršmeloua.

Nejtanu odmah bi jasno da je ta žena bila zadovoljna sobom i da njena sreća nije bila lažna. On se upita da li ona živi s nekim ili je slobodna. Bio je spreman da se opkladi na ovo drugo, ali pokoleba se videvši je da zastaje u rejonu alkoholnih pića i kupuje paket badvajzera. To mu se učini čudnim, nije je zamišljao kako pije pivo.

Na parking, prošao je tik pored nje. Imala je vedro lice. On pogleda u dete i pomisli na svog sina. Ponovo je ušla u svoj pik-ap, a on krenu za njom preko malog ostrva.

Prekriveno brežuljcima, ostrvo Stejten Ajlend bilo je bliže Nju Džerziju nego Njujorku. Stres koji je vladao u Vilidžu bio je daleko odavde. Bilo je dosta porodičnih kuća i ambijent je bio manje brutalan a više familijaran u odnosu na Menhetn.

Ovo predgrađe je postalo naseljenije otkako su pojedini stanovnici loših delova Bruklina počeli da dolaze ovamo u potrazi za više mira i sigurnosti. Ali žitelji Menhetna i dalje su smatrali ovaj kraj selom. Što se

tiče stanovnika Stejten Ajlenda, oni se bili ispoljili svoju želju da se otcepe, tražeći administrativno odvajanje od Menhetna, umorni od plaćanja visokih poreza koje su koristile njihove komšije.

Kendis nastavi da vozi sve do naselja gde je ostavljala svog sina, ali ovaj put ne zaustavi se ispred Tanjinog paviljona. Skrenula je desno putem od makadama, koji je odvede do jedne od poslednjih kuća u kraju.

Advokat se parkira na pedesetak metara od kuće. Seti se da je prethodne godine, tokom jednog vikenda u Stou Montani s Boni, kupio dvogled. Do đavola, gde li ga je ostavio? On potraži pozadi i pronade ga ispod jednog sedišta. Zgrabi ga i uperi prema kući Kendis Kuk.

Mlada žena stajala je s jednim muškarcem i smejala se. Bio je to krupan čovek, visok i grub, šezdesetih godina, s bejzbol kačketom na glavi i cigaretom iza uva. Nejtanu se učini da malo podseća na Klinta Istvuda.

Možda njegov otac.

Čovek prekide svoj posao - farbanje verande - kako bi pomogao Kendis da iz gepeka izvadi kese od smeđeg papira. Izgledalo je da se međusobno dobro slažu. Klint izvadi dete iz auta. Dečak izvadi jedan maršmelou iz kese s bombonama i stavi ga u usta svom dedi, dok je Kendis odvozila auto u malu garažu.

Izgleda da ona živi ovde.

Kendis uvede Džoša u kuću, dok je čovek sa cigaretom završavao čišćenje svojih četki. Ona mu donese jednu flašu badvajzera koje je upravo bila kupila. Klint joj zahvali, stavi ruku na rame i oni uđuše.

Dan je bio siv i počinjao je da pada mrak.

U salonu se upali svetlo i tri siluete se pretvoriše u senke na zidu. Čuo se smeh pomešan sa zvukom televizije. Nejtan se zbunjeno zapita zašto je ta devojka još živela sa svojim ocem.

On ostade tako još dugo, sedeći u svom autu, kao pasivni posmatrač tuđe sreće.

Ljudi su imali šta da rade po povratku kući: da prepričaju dan svojim najbližima, podele svakodnevnne poslove, planiraju budući vikend...

On nije imao ništa od svega toga.

Oseti se jedno i ponovo uključi grejanje u džipu. Zatim odluči da odloži dvogled, odjednom svestan svog voajerizma.

Baš kad je pomislio da ode, začu se zvuk njegovog mobilnog telefona. Pomisli da ga zovu iz kabineta, ali bila je tamo poruka:

Pogledajte vašu mejl poštu Geret Gudrič

Šta je sad opet hteo? Posle nekoliko sekundi razmišljanja, Nejtan upali unutrašnje svetlo u autu, izvuče svoj laptop iz futrole i uključi ga. Dok se sistem uključivao, aktivirao je infracrvenu komunikaciju između svog mobilnog telefona i kompjutera da bi pristupio svojoj elektronskoj pošti. Imao je, u stvari, tri poruke.

Prva je bila od Ebi: „*Provedite se lepo na odmoru. Srećan Božić vama i vašoj kćerki.*” Kao što je to obično radila, svojoj poruci je dodala jedan citat. „*Čovek*

koji ne provodi vreme sa svojom kćerkom nikada neće biti pravi muškarac." Nejtan se nasmeši. Bila je to njihova igra koja se sastojala u tome da otkriju iz kojeg filma su rečenice koje su jedno drugom pisali. Ovoga puta bilo je lako. On pritisnu na ikonicu odgovoriti i napisa samo: „*Vito Korleone u Kumu*".

Drugi mejl bila je jedna fotografija od Boni. Držala je Bagza, svoju lutku-zeca naslonjenu uz obraz.

Otkad joj je Melori kupila veb kameru, redovno mu je slala svoje snimke. Na parčetu kartona bila je izrezala ovalni oblik nalik na oblačić iz stripova koji je držala podignut iznad glave. Na njemu je markerom napisala:

BAGZ I JA TE ČEKAMO! SLEDEĆE SUBOTE

On dugo ostade gledajući u fotografiju i, kao i svaki put, bi ganut lepim licem svoje kćerke: njenom dugom čupavom kosom, njenim vragolastim očima - istim kao kod Melori - njenim sitnim, malo razmaknutim zubima koji su joj osmeh činili neodoljivim.

Ne shvatajući jasno zbog čega, istovremeno se oseti i srećnim i tužnim.

Trebalo mu je dugo da konačno otvori treći mejl, koji je bio u obliku dokumenta MPEG. Bila mu je dobro poznata ta tehnologija: pomoću digitalnog fotoaparata danas je moguće napraviti kratak video-zapis, snimiti ga na memorijsku karticu i zahvaljujući kompjuteru poslati ga mejlom.

Nejtan proveri adresu pošiljaoca. Bila je to Gudričeva poslovna adresa. On sačeka da se ceo film učita a zatim ga pusti na svom ekranu. Slika je bila uglavnom čista, ali sa dosta prekida. On pogleda datum ispisan na dnu ekrana; film je bio star malo više od tri meseca.

Prvi snimak bio je napravljen kroz prozor automobila. Sudeći po putokazima, u pitanju je bio Teksas. Hjuston, tačnije. Videlo se kako auto napušta istorijski centar da bi se uputio do prve obilaznice. Nejtan je samo jednom bio u tekšaškoj prestonici i to je pamtio kao loše iskustvo. Sećao se širokog urbanog prostora, prepunog zakrčenih ulica, prljavog od vrućine i zagađenja. Bio je takođe i čuo da su neki kabineti imali problema da angažuju advokate iz razloga jedne, ne baš pozitivne slike grada koji kao da je bio zaustavio razvoj okoline i kvaliteta života.

Auto onda krenu perifernom zonom, gde cena lokacije nije mogla biti visoka. Kamera prelete preko industrijskih hangara i automobil se konačno zaustavi ispred jedne male kuće od prljavih cigala.

Da li je Gudrič napravio ovaj snimak?

U svakom slučaju, snimatelj se bio potrudio da uhvati sve saobraćajne znake kako bi se lako moglo ponovo stići do ovog mesta.

Sledeći kadar bio je unutrašnjost jednog malog stana.

Bila je to minijturna garsonjera, u neredu, ali čista, s jednim starim televizorom koji je stajao na plastičnom stočiću i malim frižiderom pored okrnjenog lavaboa. U pozadini se čula buka glasova koji su dopirali kroz

prozor: verovatno su klinci igrali basket na betonu.

Slika je podrhtavala, ali jasno se razaznavao zid izlepljen fotografijama, iznad malog radnog stola.

Kamera pride veoma blizu najveće fotografije, starom snimku koji je već bio izbledeo.

On je predstavljao devojčicu na ljujašci, plave, razbarušene kose. Smejala se dok je jedan čovek u radnom odelu stajao iza nje i ljujao je.

Imao je cigaretu iza uva.

*Ne očekuj da se događaji odvijaju onako kako ti želiš,
već prihvati događaje onakve kakvi su. ~Epitet~*

Nejtan uključi farove i upali džip.

Vozeći, on uze svoj mobilni telefon i pritisnu automatsko dugme za informacije. Zatraži vezu s bolnicom Stejten Ajlend, jer je nameravao da razgovara s doktorom Gudričom.

„Doktor je napustio bolnicu krajem popodneva“, objasni dežurna recepcionerka. „Kako on sutra ne radi, pretpostavljam da je otišao da se odmori u svoju kuću u Konektikatu.“

„Želeo bih da dobijem njegovu adresu.“

„Žao mi je, gospodine, ali nije nam dozvoljeno da dajemo te vrste informacija“, reče ona, obazrivo.

„Ja sam mu prijatelj i veoma je hitno.“

„Ako ste mu prijatelj, sigurno vam je dao svoju adresu...“

„Slušajte, dolazio sam juče, takođe i pre tri dana. Možda se sećate? Ja sam advokat i...“

„Žao mi je.“

„Dajte mi tu usranu adresu!“ zaurla Nejtan u slušalicu. Bio je na ivici živaca.

S druge strane žice, recepcionerka duboko uzdahnu. Bolnica ju je plaćala sedam dolara na sat. Ni doktori ni sestre nisu obraćali ni najmanje pažnje na nju. Nije joj padalo na pamet da dopusti tom polusnelom luđaku da joj pravi probleme i najbolji način da ga se oslobodi bio je da mu da tu prokletu informaciju. Ona tako pogleda u dokumenta na svom kompjuteru i izdiktira mu tačnu adresu:

„Pa... hvala“, promrmlja Nejtan, „žao mi je što sam preterao.“

Ali ona je već bila prekinula vezu.

On naglo okrenu volan i ulete u traku za most Veracano kako bi stigao do Bruklina a da ne uzima feribot.

U daljini, svetla Fajnenšel distrikta ogledala su se u mračnoj vodi luke Hadson.

Tačno 285 konja rendž rovera lepilo se za tle. On napusti Menhetn putem 95 a zatim krenu u pravcu Konektikata. U mislima je premotavao film koji je upravo bio gledao. Vozio je brzo, prebrzo: bacivši pogled na tablu, on shvati da je dosta prekoračio limit dozvoljenog i natera sebe da uspori.

Voleo je Novu Englesku sa svojim vanvremenskim selima poredanim ravno kao iz ilustracija Normana Rokvela. To je za njega bila autentična Amerika. Amerika farmera i tradicije, Marka Tvena i Stivena Kinga.

Vozio je više od sat vremena dok nije stigao do naselja Mistik, starog centra lova na ajkule, u kojem se sada nalazila verna kopija luke iz XIX

veka. Već je prolazio kroz ovo selo prošlog leta - ili pretprošlog? - putujući u Filadelfiju. Dobro se sećao elegantnih kuća nekadašnjih kapetana brodova. Za vreme toplih dana, ovo je bilo veoma posećeno mesto, ali zimi je opadala turistička aktivnost. Te večeri, sve je izgledalo mirno i tiho, kao da je hladan i slan vetar sa okeana počistio sve pred sobom praveći od Mistika fantomski grad.

On nastavi nekoliko milja ka istoku putem broj jedan. Malo ispred Stoningtona, zaustavi se pred jednom, pomalo izolovanom kućom. Ako su bile tačne informacije koje mu je dala recepcionerka, ovde je trebalo da pronade Gudriča.

On izađe iz automobila i prođe peščanom stazom koja je razdvajala ulicu od kuće. Više puta morao je rukom da zaštiti oči od oblaka peska koje je podizao vetar. Okean se nalazio veoma blizu i zvuk talasa pomešan sa oštrim kricima galebova proizvodio je neobičnu, gotovo imaginarnu buku.

Kuća je izgledala pomalo misteriozno. Sa svoja tri sprata bila je veoma visoka, ali dosta uska i nadnesena nad samu sebe. Na svakom spratu nalazio se balkon, ne mnogo širok, ali svaki različite veličine, pa se sve zajedno činilo nesrazmernim i deformisanim. Nije bilo zvona na vratima. On nekoliko puta jako pokuca kako bi nadglasao zavijanja vetra.

Dobro, Nejtane, smiri se, ovo ipak nije motel Bejts. Geret mu ubrzo otvori. Oči su mu se caklile. On pogleda advokata i sa, za njega nesvakidašnjim osmehom i reče:

„Očekivao sam vas, Nejtane.“

Bio je zavrnuo rukave na svojoj košulji i preko nje imao umrljanu kecelju.

Ništa ne rekavši, Nejtan pođe za njim u kuhinju. Bila je to prijatna i gostoprmljiva prostorija sa mozaičnim pločicama marinskoplave boje. Dugačka radna ploča od izglaćanog drveta prostirala se čitavom dužinom zida iznad koje je bila okačena bogata kolekcija bakarnih, nedavno izglaćanih šerpi.

„Opustite se“, reče Gudrič, pružajući mu flašu. „Probajte ovo belo čileansko vino, prava poslastica.“

Zatim ga, ne neko vreme ostavi, posvetivši se kuvanju na ploči jednog starinskog šporeta. Prostoriju ispuniše mirisi morskih plodova. Tokom nekoliko minuta, doktor ostade ćuteći, zanet pripremanjem nekog sofisticiranog jela.

Nejtan ga je pažljivo posmatrao. Zaista, taj tip je bio intrigantan. Ko je on bio, u stvari? Šta je želeo od njega? Geret je izgledao obuzet neobičnom radošću čiji razlog je bez sumnje imao veze s flašom vina, već dosta otpijenom, koju advokat spusti na sto.

Već sam ga video. Znam da sam ovog čoveka već video. Bilo je to davno, ali...

On pokuša da ga zamisli bez brade. Ipak, nije imao inspiraciju. Činilo

mu se samo da je, u nekom trenutku svog života, bio pokušao da zaboravi to lice.

Gudrič postavi dve porcelanske činije na poslužavnik od farbanog drveta.

„Večeraćete sa mnom, nadam se. Pripremio sam šoder, nadam se da će vam se dopasti.”

„Slušajte, Gerete, nisam ovde da bih služio kao zamorče za vaše kulinarske eksperimente. Mislim da bi trebalo da razgovaramo o...”

„Ne volim da jedem sam”, prekide ga Gudrič, puneći činije krem čorbom od školjki i crnog luka.

„Niste oženjeni, Gudrič?” upita Nejtan uz prvu kašiku supe.

„Osećate li mrvice pržene slanine?”

Advokat se nasmeši.

„Pitao sam vas nešto, Gerete - da li živite sami?”

„Da, inspektore: moja prva žena je umrla pre dvadeset godina. Onda sam imao jedno loše iskustvo koje se završilo razvodom. Bio sam dovoljno pametan da više ne insistiram.”

Nejtan otvori veliku platnenu salvetu.

„Bilo je to davno, je li tako?”

„Molim?”

„Nas dvojica. Već smo se sreli, ali to je bilo davno.”

Još jednom, Gudrič izbegnu pitanje.

„Kako vam se čini moja garsonjera? Šarmantno, zar ne? Da li znate da se nedaleko odavde nalaze nekoliko čuvenih mesta za ribolov? Sutra ne radim i nameravam da odem tamo. Ako želite, možete sa mnom...”

Sa očiglednim zadovoljstvom, Geret zatim posluži pržene školjke senžak, rižu i puter na belom luku. Otvoriše novu flašu čileanskog vina, zatim još jednu.

Prvi put nakon mnogo vremena, Nejtanu se učini kao da se nešto u njemu oslobodilo.

Geret mu ispriča o užasnoj stvarnosti s kojom je morao da se suočava na poslu: o neizlečivim bolesnicima uz koje je svakodnevno ostajao, o smrti što je iznenada upadala i razarala osobu nepripremljenu za taj prelazak u nepoznato, i o potrebi, nikada zadovoljenoj, da brine obližnjima i umanjuje njihove bolove. On, takođe, spomenu i svoju strast prema kuvanju i ribolovu, pomoću kojih se opuštao vikendom.

„Veoma je teško izdržati, znate. Ne treba se sjedinjavati s pacijentom, ali istovremeno je potrebno dovoljno se zbližiti da bi mu se pružio oslonac i sažaliti se nad njim. Nije uvek lako pronaći pravu meru.”

Nejtan pomisli na fizičku i moralnu tugu pacijenata iz odeljenja za palijativnu negu, koje je posetio prethodnog dana. Kako nastaviti lečenje kada je igra unapred izgubljena? Kako je moguće udahnuti nadu i dati smisao životu do samog kraja?

„Ne, nije lako pronaći pravu meru”, ponovi Gudrič, više za sebe.

Zatim dugo ostadoše ćuteći. A onda Nejtan prvi upita:

„A da mi pričate o Kendis Kuk?"

Kuhinja je velikim svodom bila odvojena od salona. Na podu, pločice od pečene zemlje, iste u svim prostorijama, objedinjavale su prostor i ublažavale razdvajanje dveju prostorija.

Salon je nesumnjivo bio najprijatnija prostorija, i on se Nejtanu odmah dopade. To je bio tip prostora u kojem bi on voleo da provodi večeri s Boni i Melori.

Ovde je sve bilo u funkciji stvaranja tople atmosfere, od greda na plafonu do ukrašenih zidova koji su grejali prostoriju. Na kaminu, maketa broda stajala je pored jednog starog sekstanta, dok su se u uglu, na podu, nalazile mnogobrojne korpe od pruća ispunjene čitavom kolekcijom suvenira iz ribolova.

Nejtan se smesti u fotelju od ratana, dok je Geret pažljivo rukovao starim, fino obrađenim loncem za kafu.

„Znači, sreli ste je?"

Nejtan uzdahnu.

„I niste mi ostavili baš mnogo izbora."

„To je jedna šik devojka, znate."

Veo tuge prekri Gudričev pogled. Nejtan to primeti.

„Šta će joj se dogoditi?"

On odmah zažali zbog te opaske koja je ostavljala utisak da je prihvatao doktorovu moć.

„Neizbežno", odgovori Gudrić pružajući mu šoljicu kafe.

„Ništa nije neizbežno", reče advokat.

„Dobro znate da nije tako."

Nejtan izvadi cigaretu iz kutije i upali je na treperavom plamenu jedne svece. Povuče dug dim i istovremeno se oseti i smirenijim i slabijim.

„U ovoj kući se ne puši", precizira Gudrič.

„Šalite se: upravo ste izneli dve litre alkohola, zato me poštedite vaših lekcija o moralu i radije pričajte o njoj. Pričajte mi o Kendis."

Geret se smesti na kanape presvučen platnom od jedra, a onda prekrsti svoje robusne ruke na grudima.

„Kendis je rođena u jednom naselju u Hjustonu, poreklom je iz skromne porodice. Roditelji su joj se razveli kada je imala tri godine. Otišla je s majkom u Njujork, nastavljajući sve vreme da redovno viđa svog oca, do svoje jedanaeste godine."

„Priča poput mnogih drugih", primeti advokat.

Gudrič klimnu glavom.

„Ne verujem da biste bili dobar lekar: svaki život je poseban."

Iznenada se podiže tenzija. Nejtan naglo odreagova:

„Ja sam dobar advokat. To mi je dovoljno."

„Vi ste dobar branilac interesa velikih firmi. To vas ne čini obavezno i dobrim advokatom."

„Briga me za vaš sud.“

„Nedostaje vam čovečnosti...“

„Tako jer i...“

„...i smernosti.“

„Ne želim da se raspravljam s vama, ali nastavite, Gerete. Kendis je nastavila da se viđa sa ocem do svoje jedanaeste godine, a onda...?“

„...a onda je on, iznenada, nestao bez traga.“

„Zašto?“

„Iz jednostavnog razloga jer je bio u... zatvoru.“

„To je čovek koga sam maločas video i koji trenutno živi s njom?“

„Upravo tako, on je bivši zarobljenik. Godine 1985. bio je osuđen za pljačku koja se loše završila.“

„Oslobođen je?“

Gudrič spusti svoju šoljicu na kutiju od lakovanog drveta koja je služila kao stočić.

„Da. Izašao je iz zatvora pre dve godine. Zaposlio se kao radnik na održavanju aerodromu u Hjustonu i živio je u malom stanu koji ste videli na filmu.“

„Vi ste ga pronašli?“

Gudrič klimnu glavom.

„Nije imao hrabrosti da ponovo uspostavi kontakt sa svojom kćerkom. Pisao joj je pisma dok je bio u zatvoru, ali nikada se nije usudio da joj ih pošalje.“

„A vi ste odigrali ulogu anđela čuvara?“

„Poštedite me tog termina. Ja sam samo otvorio vrata njegovog stana dok je on bio odsutan da bih ukrao pisma i poslao ih njegovoj kćerki, dodajući i moj mali film kako bi Kendis mogla stići do njega.“

Nejtan ga ljutito pogleda.

„Ali u ime čega sebi dajete za pravo da tako upadate u nečiji život?“

„Kendis je bio potreban taj susret. Živela je misleći da ju je otac napustio. Utešila se saznajući da on nikada nije prestao da je voli.“

„To je bilo toliko važno?“

„Odsustvo oca ne dozvoljava uvek da izgradite svoju ličnost u dobrim uslovima, znate.“

„Zavisi“, reče Nejtan. „Moj je tukao majku sve dok nije otišao na drugi kraj zemlje. S te strane gledano, njegovo odsustvo mi nije mnogo smetalo...“

Neka neprijatna tišina ispuni prostoriju.

„Ovaj čovek je živio slomljen. Malo-pomalo, on se rekonstruisao. Ima puno pravo da ponovo pronađe svoju kćerku i konačno upozna unuka.“

„Ali užas, ako već znate da će Kendis umreti, zaštitite je! Učinile da se to ne dogodi!“

Gudrič zatvori oči i odgovori:

„Potrudio sam se da zbližim članove te porodice, Nejtane, da im

obezbedim malo utehe, ali već sam vam rekao: niko ne može da promeni tok stvari. Treba to da prihvatite."

Advokat skoči.

„Da sam prihvatao sve što mi se u životu nametalo, još bih slagao džakove u magacinu neke fabrike!"

Sada i Gudrič ustade i zevnu.

„Imate lošu naviku da sve povezujete sa sobom."

„Sebe najbolje poznajem."

Doktor se uhvati za ogradu malih stepenica koje su počinjale iz sredine salona.

„Možete spavati ovde, ako vam to odgovara. Na prvom spratu je gostinska soba, čista je posteljina."

Napolju se čulo zavijanje vetra i udaranje talasa o stene. Osećalo se da je okean tu, veoma blizu.

Poražen idejom da se vrati u svoj prazan i hladan stan, a i svestan da je malo više popio, on prihvati poziv.

11.

She's like a rainbow... ~ Rowlingstounsi ~

13. decembar

Kada je sledećeg jutra Nejtan sišao u salon, Gudrič je već bio otišao na pecanje. Ostavio je poruku na stolu:

Zaključajte vrata za sobom i ubacite ključ u poštansko sanduče.

Nejtan sede u svoj auto i uputi se prema Stejten Ajlendu. Dok je vozio, nije prestao da se čudi odbojnosti i fasciniranosti koje je osećao prema Gudriču. Naravno, taj čovek ga je često nervirao, ali na trenutke se takođe i odlično slagao s njim, kao s roditeljem, pa mu je bilo teško da sebi objasni ta kontradiktorna osećanja.

Nejtan je proveo dan posmatrajući Kendis i njenu porodicu. Mnogo puta išao je od male kuće do kafeterije i nazad.

Ovog puta, beba je bila ostala sa svojim dedom. Nejtan je mogao samo da nazire šta se dešava u unutrašnjosti kuće. Nasuprot tome, on se uveri da je Klint vodio računa o tome da svaki put izađe na terasu kad je hteo da popuši cigaretu. Šezdesetogodišnjak je celo jutro radio oko kuće, a onda po podne izvodio svog unuka u šetnju. Dobro se snalazio s detetom, pokrivao ga da mu ne bude hladno i sigurnom ru kom upravljao kolicima.

Nejtan ih je gledao, izdaleka, kako prolaze između ošišanih travnjaka i tropskih biljaka iz aleje botaničke bašte. Da se malo primakao, mogao je da čuje Klinta kako pevuši neke stare pesme kako bi uspavao dete

Tokom svih tih sati koje je proveo sam u kolima, Nejtan je često mislio na Melori: na trenutke sreće koji su nepovratno prošli, na njen osmeh, na način na koji se šalila s njim i razveseljavala ga. Više puta pokušao je da pozove San Dijego, ali svaki put se uključivala telefonska sekretarica.

Za njega, nije kretalo nabolje. U trenucima depresije, misli su mu progonila sećanja na sina. Sećao se svega i sve mu je nedostajalo: fizički kontakt, njegovi nežni obrazi, njegova topla glavica i male ruke kojima je mahao na sve strane dok ne bi zaspao.

Tako, on se rastuži pri bolnoj pomisli na sve ono što je zauvek izgubio: njegov prvi Božić, prve korake, prvi zubić, prve reći...

Početak večeri, Kendis nakratko svrati do kuće, zatim se ponovo vrati na posao. Petkom je radila u još jednom poznatom baru u gradu. Naravno, više bi volela da je mogla da ostane kod kuće sa ocem i malim Džošom. Mogli bi lepo provesti večer: spremite večeru, upaliti vatru u kaminu, pustiti muziku... Ali nije mogla da propusti priliku da zaradi novac. Približavao se Božić. Taj praznik bio je izvor radosti za nju, ali i izvor troškova.

Kendis izađe ispod tuša i polako odškrinu vrata od sobe svog sina. Učinilo joj se da ga je čula kako plače. Izgledalo je da Džoš spava čvrstim

snom. Lažna uzbuna. Ipak, bolje da bude oprezna: njena komšinica, Tanja Vacero, pričala joj je o epidemiji gripa koja hara u regionu.

Odahnuvši, ona spusti poljubac bebi na obraz i izađe. Usput, baci pogled na zidni sat u sobi. Smena joj je počinjala za dvadeset minuta. Trebalo je da požuri ako nije želela da zakasni. Očešlja se pred ogledalom i obuče suknju i bluzu svoje uniforme. Gazda bara, Džo, hteo je samo seksi konobarice, kako ih je često nazivao.

Ona poljubi svog oca, sasluša njegove savete o obazrivosti, malo se pobuni („tata, nemam više petnaest godina“) i ode u noć. Bila je srećna što ponovo živi s njim. Osećala se sigurnom s muškarcem u kući, a bio je i tako pažljiv sa Džošom...

Trebalo je više puta da pokušava da bi konačno upalila svoj stari pik-ap ševi, jedini auto koji je ikada imala i koji je bio kupljen u preistoriji (početkom mandata Džordža Buša starijeg). Naravno, uopšte nije bio nov, ali odlično je služio za kratke relacije.

Te večeri, Kendis je bila dobro raspoložena. Ona uključi radio i zapeva uz Šanaju Tvejn: *Man! I feel like a woman!*

Njeno pevanje prekide dugačko zevanje. Bože, kako je bila umorna! Srećom, sutra je imala slobodan dan. Moći će dugo da spava, da uzme Džoša u svoj krevet ujutru. Posle će ići da kupuje božićne poklone. Svidele su joj se dve plișane igračke u tržnom centru: jedan nasmejani meda i jedna kornjača s dugim vratom koja joj se učinila smešnom. Džoš je još bio mali. U tom uzrastu, deca vole igračke koje mogu po neti sa sobom u krevet. Za nekoliko godina, kada bude stariji, kupiće mu bicikl, zatim knjige i kompjuter.

Kendis ponovo zevnu. Iako mnogi govore drugačije, život u ovoj zemlji i nije bio lak. Svakog meseca pokušavala je da odvoji nekoliko dolara za njegovo buduće školovanje, ali bilo joj je teško da sastavi kraj s krajem i malo svežeg novca ne bi škodilo. Da, Džoš će ići na fakultet. I Kendis se nadala da će se on kasnije baviti nekom korisnom profesijom: da će biti doktor, profesor ili možda advokat.

19.58h

Ona stiže na parking u isto vreme kad i jedan veliki džip, i ulazi u Salts bar gde je već vladala uzavrela atmosfera. Bar je već bio skoro pun. I pivo je teklo u mlazevima i muzika Brusa Springstina bila je puštena do mak simuma. Ambijent je bio više u stilu Nju Džerzija nego Njujorka.

„Evo najlepše od svih“, dobaci Džo Konoli, koji je stajao na svom mestu iza šanka.

„Zdravo, Džo“.

Konoli je bio bivši pajkan iz Dablina, koji je već više od petnaest godina živeo u Stejten Ajlendu. Svi su govorili da je njegov bar bio čist, redovni gosti bili su lokalni policajci i vatrogasci. Za sve vreme svog rada ovde, Kendis nije doživela nijedan ozbiljan problem: prepirke se nikada

nisu završavale tučama a konobarice su bile poštovane. Mlada žena sveza svoju kecelju i prihvati se posla.

„Zdravo, Tede, šta želiš da popiješ?”

20.46h

„Imaš obožavaoca, lepotice.”

„O čemu to pričaš, Tami?” upita Kendis.

„Kažem ti da imaš obožavaoca, onaj skockani tip na kraju šanka bulji u tebe otkako si ušla.”

„Potpuno si poludela, draga moja”, odgovori Kendis slegnuvši ramenima.

Ona prihvati još jedan poslužavnik prepun krigli piva, usput ipak bacivši pogled na šank. Čovek o kome su pričale netremice ju je gledao. Ona ga nikada ranije nije videla ovde. Nije ličio ni na pajkana ni na vatrogasca.

Na trenutak, pogledi im se susretoše i nešto se dogodi. *Samo da ne pomisli da mu se udvaram*, pomisli Kendis. *Samo da ne pomisli da joj se udvaram*, pomisli Nejtan. Otkako je ušao, pitao se kako da stupi u kontakt s njom. Čak iako je protivrečio Geretu, ipak nije mogao da se otme osećanju zabrinutosti za nju. Morao je po svaku cenu da sazna da li je išta u Kendisinom životu nagoveštavalo skoru smrt.

Ali kako jednog petka uveče, u baru, prići devojci a da to ne izgleda kao flertovanje?

21.04h

„Novi ste u kraju?” upita Kendis.

„U stvari, da. Ja sam advokat na Menhetnu.”

„Hoćete li još nešto popiti?”

„Ne, hvala, uskoro se vraćam u auto.” Kendis se približi Nejtanu i uz osmeh mu poveri:

„Ako ne poručite još jedno pivo, stari Džo će se ljutiti i može vani zatražiti da napustite bar zato što zauzimate mesto za šankom.”

„U redu, onda nek bude još jedno pivo.”

21.06h

„Uopšte nije loš”, oceni Tami, neverovatnom brzinom otvarajući nekoliko flaša badvajzera.

„Prestani s glupostima, molim te.”

„Bolje da priznaš, nije normalno za devojku tvojih godina da bude sama!”

„Trenutno mi nije potreban muškarac u životu”, reče Kendis.

Govoreći to, ona se s tugom priseti svoje poslednje avanture. Morala je da prizna da nije bilo baš dugih veza. Tu i tamo poneki ljubavnik, ali ništa dovoljno da bi pomislila na zasnivanje porodice. Na trenutak pomisli

na Džošovog oca, trgovačkog putnika koga je upoznala na žurci kod stare školske drugarice. Zašto je dozvolila da je on zavede? Šta je pomislila? Bio je simpatičan i slatkorečiv, ali Kendis nikada nije bila naivna. Ona samo zna da je te večeri osetila očajnu potrebu da živi u nečijem pogledu. Ta žudnja bila je kratkotrajna, i na njeno veliko iznenađenje, malo kasnije, shvatila je da je trudna, uverivši se tako u staro pravilo da nijedan vid kontracepcije nije sto posto efikasan. Nije joj ostalo nimalo gorčine, jer joj je to iskustvo podarilo najlepší poklon na svetu, Džoša. Obavestila je oca deteta kada je sa znala da je trudna, ali nije zatražila ni pomoć ni novac. Jedino joj bilo žao što on nikada nije poželeo da vidi svog sina. Naravno, volela bi daję imala nekog pored sebe da zajedno odgajaju dete, ali eto, tako se desilo. *Forgive and forget!*, kako je govorio njen otac.

21.08h

„Izvolite, vaše pivo.“

„Hvala.“

„Dakle, šta vas dovodi ovde, gospodine advokatu s Menhetna?“

„Zovite me Nejtan.“

„Šta radite u našem baru... Nejtane?“

„U stvari, došao sam da razgovaram s vama, Kendis.“

Ona ustuknu.

„Otkud znate kako se zovem?“ upita, sumnjičavo.

„Svi vas zovu Kendis“, konstatovao je, smešęći se.

„U redu“, prizna ona, opustivši se, „poen za vas.“

„Slušajte“, nastavi on, „posle smene, možda bismo mogli da odemo na neko drugo mesto na piće?“

„Gubite vreme sa mnom“, reče ona.

„Ne pokušavam da vam se udvaram, sigurno.“

„Nema potrebe da insistirate, zaista.“

„Vaša usta kažu ne, ali oči vam govore da.“

„E ovo je već udvaranje. I to tipično. Čini mi se da sam to već toliko puta čula.“

„Mirišete na jasmin“, primeti on.

21.12h

Stvarno, i nije tako loš.

22.02h

„Mogu li dobiti i treće pivo?“

„Niste još ni drugo završili.“

„To je zato što neću da izgubim svoje mesto za šankom.“

„Šta je toliko zanimljivo na tom mestu?“

„Mogućnost da vas gledam.“ Ona slegnu ramenima, ali ne uspe da zadrži osmeh.

„Ako vam je to dovoljno da budete srećni...“

„Jeste li razmislili o mom predlogu?“

„Predlogu?“

„Da odete sa mnom na piće posle smene.“

„Konobarice nikada ne izlaze s klijentima, to je pravilo.“

„Kada se bar zatvori, vi više nećete biti konobarica a ja neću biti klijent.“

„To je pravi komentar advokata.“ Što ona nije smatrala za kompliment.

22.18h

Nije loš, ali previše siguran u sebe.

22.30h

„Ionako nikada ne izlazim sa oženjenima“, reče pokazujući na burmi koju je Nejtan i dalje nosio na ruci.

„Grešite. Oženjeni tipovi su najinteresantniji, zato su već i zauzeti.“

„Gluposti“, reče ona.

„Bila je to šala.“

„Ružna šala.“

Nejtan htjede da odgovori, kad im se približi Džo Konoli.

„Sve je u redu, Džo“, razuveri ga Kendis.

„Utoliko bolje“, promrmlja on udaljavajući se. Nejtan sačeka da se vlasnik bara potpuno udalji da bi nastavio razgovor.

„A da nisam oženjen, da li biste prihvatili da odemo na piće?“

„Možda.“

23.02h

„U stvari, ja sam razveden.“

„Šta mi dokazuje da je to tačno?“

„Mogu vam doneti papire od razvoda, ali mislim da i nisu neophodni samo da bi se devojka izvela na piće.“

„Nije bitno, biće mi dovoljna vaša reč.“

„Dakle, pristali ste!“

„Rekla sam možda...“

23.13h

Zašto mi on uliva poverenje? Ako me opet pita, reći ću da..

23.24h

Bar je bio počeo naglo da se prazni. Tvrđi rok Bos ustupio je mesto akustičnim baladama Trejsi Čepmen.

Kendis je koristila svojih pet minuta pauze i razgovarala s Nejtanom za jednim stolom u dnu bara. Tračak simpatije počinjao je da lebdi među

njima, kada se njihov dijalog iznenada prekinu:

„Kendis, telefon!" povika Džo sa svog mesta.

Mlada žena skoči. Ko bi je to mogao zvati na radno mesto?

Zbunjena, ona uze slušalicu, i nekoliko sekundi kasnije, njeno lice se iskrivi. Sva pobledela, spusti slušalicu, posrćući dođe do šanka, zatim joj noge posustaše. Nejtan, koji je pratio scenu, požuri da je uhvati pre nego se sruši na pod. Ona brižnu u plač u njegovom zagrljaju.

„Šta se dogodilo?" upita on.

„Moj otac. Imao je... srčani napad."

„Kako to?"

„Ambulantna kola ga voze u bolnicu."

„Hajdete, vozim vas tamo", reče Nejtan uzimajući svoj kaput.

Bolnica u Stejten Ajlendu,

Odeljenje za kardiologiju, intenzivna nega

I dalje u svojoj uniformi, Kendis požuri prema doktoru koji je primit njenog oca, moleći se u sebi da novosti bude ohrabrujuće.

Stajala je ispred njega. Mogla je da pročita ime na bedžu njegove bluze: doktor Henri T. Dženkils. Kendis ga je gledala preklinjućim pogledom: utešite me, doktore, recite da nije ništa, recite da ga mogu povesti kući, da ćemo zajedno čekati Božić. Paziću ga, kuvaću mu čaj i supu, kao stoje on meni kada sam bila mala, recite mi da...

Ali doktor Dženkils je bio stekao naviku da ne čita iz očiju svojih pacijenata i njihovih bližnjih. Tokom godina, naučio je da se zaštititi, da se ne mesa lično. Bilo je to za njega obavezno: previše saosećajnosti destabilizovalo bi ga i omelo da korektno obavlja svoj posao. On samo lagano ustuknu kada mu ona priđe suviše blizu. Onda započne uobičajeno:

„Gospođice, vaš otac je stigao samo da pozove hitnu pomoć pre nego što se srušio na pod u kuhinji. Kada su ga doktori pronašli, imao je tipične simptome jakog infarkta. Kada je stigao ovde, srce mu je već bilo stalo. Učinili smo sve što je bilo u našoj moći kako bismo ga reanimirali, ali nije preživio. Žao mi je. Ako želite da ga vidite, sestra će vas povesti do sobe."

„Ne, ne, ne!" viknu ona, lica oblivenog suzama. „Tek sam ga pronašla. Nije fer. Nije fer!"

Drhteći, učini joj se kao da se pod njom otvara vrtoglavi ponor, i ponovo, jedino rame koje joj se nađe za utehu bi Nejtanovo.

Advokat uze stvari u svoje ruke. Najpre se raspita šta se dogodilo s Džošom. Rekoše mu da je dete dovedeno u bolnicu istovremeno kad i njegov deda i da je čekalo majku na pedijatrijskom odeljenju. Zatim ode sa Kendis do sobe gde je ležalo, sada beživotno telo njenog oca. Nakon što je zahvalila Nejtanu na pomoći, mlada žena ga zamoli da je nekoliko trenutaka ostavi samu.

Vrativši se u hol, on se na prijemnici raspita da li je doktor Gudrič dežuran te večeri. Odgovoriše mu da nije. On se onda posluži telefonskim imenikom i uspe da dobije doktora na odeljenju za palijativnu negu.

„Potpuno ste pogrešili, Gerete“, reče on promuklim glasom. Bio je toliko potresen da je osećao kako mu slušalica podrhtava u ruci.

„U čemu?“ upita lekar.

„Nije Kendis bila ta koja je trebalo da umre!“

„Šta?“

„Bio je to njen otac.“

„Slušajte, Nejtane, ne razumem o čemu govorite.“ Advokat duboko udahnu pokušavajući da savlada svoje emocije.

„U bolnici sam“, reče smirenije. „Kendisin otac je upravo umro od srčanog napada.“

„Sranje“, reče doktor, iznenađen. Sada je Nejtanov glas odzvanjao besom.

„Niste, dakle, predvideli ovu smrt, je li tako? Niste primetili mali oreol?“

„Ne“, prihvati Gudrič, „ništa nisam predvideo, ali nikada tom čoveku nisam prišao dovoljno blizu da bih pre...“

„Zaista verujem da je došao trenutak da stavite tačku na vaše famozne teorije! Smrt je promašila i bilo bi bolje da to priznate.“

„Preterujete. Taj čovek bio je u godinama, bilo je dovoljno možda da srce... Njegova smrt ništa ne dokazuje.“

„U svakom slučaju, Kendis je spasena, Gerete, to je sve što znam.“

„Nadam se da ste u pravu, Nejtane, nadam se svim srcem.“

Kuća Kendis Kuk - Tri sata ujutru

Prostorija je bila utonula u tamu. Samo nekoliko božićnih sveća postavljenih pored prozora omogućavalo je da se raspoznavaju lica i stvari. Kendis je bila zaspala na kanapeu, ali drhtala je i lice joj se grčilo. Sedeći na jednoj fotelji, Nejtan ju je gledao kao hipnotisan. Znao je da ona spava nemirnim snom, prepunim zlih sila. Nakon što je uzeo Džoša, oboje ih je dopratio, oko jedan sat posle ponoći. Mlada žena bila je toliko slomljena da je reagovala samo automatski. Malo su porazgovarali, zatim joj je Nejtan dao da popije sedative koje joj je bio prepisao jedan od doktora u bolnici.

Trže ga plač iz susedne prostorije. Širom otvorenih očiju, izgubljen usred svog kreveta, Džoš se upravo bio probudio.

„Zdravo, drugar, nemoj da se bojiš“, tešio ga je uzimajući ga u naručje.

„Žedan“, požali se dete.

On mu dade malo vode i ponese ga sa sobom u salon.

„Kako si ti, maleni?“

„Ma., ne., ni“, pokuša da ponovi Džoš.

Nejtan ga poljubi u čelo.

„Vidi kako mama spava“, prošaputa on.

„Ma... ma.“

Seo je s njim u fotelju i dugo ga ljuljao. Čak se prepustio pevušenju nekoliko stihova Bramsove Uspavanke. Ovu uspavanku nije bio pevao od smrti svog sina i osećanje koje ga preplavi primora ga da odmah prestane.

Nakon nekoliko minuta, Džoš ponovo zaspao. Nejtan ga spusti u njegov krevet i vrati se u salon gde je Kendis i dalje spavala. On napisa poruku na pozadini jednog spiska za kupovinu i spusti ga na sredinu stola pre nego što izađe iz kuće. Napolju je padao sneg.

14. decembar

Kendis otključa i proviri glavu kroz odškrinuta vrata.

„O to ste vi, uđite.“

Nejtan uđe u kuhinju. Bilo je devet sati ujutru. U svojoj maloj stolici, Džoš je, sav umrljan, završavao s doručkom.

„...dan“, reče dete.

„Zdravo, mali Džoše“, odgovori Nejtan nasmešivši se dečaku.

Kendis pomilova sina po kosi, sve vreme gledajući u advokata.

„Želela bih da vam zahvalim što ste sinoć ostali do kasno.“

„Nije to ništa, kako ste?“

„Dobro“, reče iako su njene oči govorile suprotno.

Nejtan izvadi iz džepa svežanj ključeva.

„Dovezao sam vaš auto.“

„Hvala. Bili ste zaista... savršeni“, reče ona šireći ruke. „Ostavili ste vaš džip na Džoovom parkingu?“

Nejtan klimnu glavom.

„Onda ću vas ja odvesti“, predloži ona, „ali pre toga popićete s nama šoljicu kafe.“

„Vrlo rado“, odgovori on, sedajući. On sačeka nekoliko sekundi, a zatim odluči da kaže: „U stvari, hteo bih nešto da vas pitam“, reče, stavljajući malu kožnu torbicu na sto.

„Da?“ upita Kendis odjednom uplašena, kao da toliko ljubaznosti od jednog muškarca nije moglo a da se ne završi ružnim iznenađenjem.

„Hteo bih da prihvatite...“

„Šta?“

„Novac“, reče Nejtan, „želeo bih da prihvatite nešto novca kako biste odgajali svog sina.“

„To... to je neka šala?“ reče ona, spustivši na sto svoju šoljicu s kafom kako je ne bi ispustila.

„Ne, ja stvarno želim da vam pomognem.“

„Za koga me vi smatrate?“ usprotivi se ona.

Veoma besna, ona skoči sa stolice. Nejtan pokuša da je umiri.

„Smirite se, Kendis, ne tražim vam ništa za uzvrat.“

„Vi ste ljudi, ne treba mi vaš novac.“

„Ali potreban vam je! Potreban vam je za školovanje vašeg sina. Potreban vam je jer vam je auto prešao tri stotine hiljada kilometara i može svakog časa da stane. Potreban vam je jer više nemate nikoga da vam pomogne.“

„I koliko biste vi želeli da mi date?“ nije mogla da se uzdrži mlada žena.

„Recimo, sto hiljada dolara“, predloži Nejtan.

„Sto hiljada dolara! Ali to... to je nemoguće. Da vam neko da toliko novca i ne traži ništa za uzvrat, to ne postoji!“

„Ponekad se točak sreće okrene... Recite sebi da ste dobili na lotou.“

Ona ostade nepomična nekoliko sekundi.

„Nije reč o ukradenom novcu ili nešto slično?“

„Ne, Kendis, ovo nije prljav novac. Nije reč ni o čemu ilegalnom.“

„Ali ja vas čak i ne poznajem!“

„Sve što sam vam sinoć rekao o sebi istina je“, reče Nejtan otvarajući svoju kožnu torbu. „Zovem se Nejtan del Amiko, ja sam poznati advokat iz Park avenije. Imam reputaciju časnog čoveka i moje poslovanje je najčasnije što može biti. Doneo sam vam ovde čitavu hrpu dokumenata koji to potvrđuju: pasoš, stanje na bankovnim računima, novinske članke koji govore o meni...“

„Ne insistirajte“, prekide ga Kendis, „ne ulazim u tu sumnjivu igru.“

„Razmislite još neko vreme“, reče Nejtan izlazeći iz starog pik-apa.

Oboje su bili na pustom parkingu bara Salis. Kendis je vozila advokata do njegovog džipa.

„Razmislila sam, ne želim nikom da polažem račune u vezi s načinom odgajanja mog sina.“

„Ne treba vi nikome ništa da vraćate“, obeća on naginjući se na prozor. „Možete taj novac upotrebiti kako vam odgovara.“

„Ali šta to vama znači?“

„Do pre nedelju dana, nikada vam ne bih predložio nešto slično“, priznao je Nejtan. „Ali otad su se neke stvari promenile u mom životu... Slušajte, nisam uvek bio bogat. Moja majka je imala manje novca od vas. Srećom, mogao sam da studiram. Ne odbijajte tu mogućnost za svog sina.“

„Moj sin će ići na fakultet, pomogli vi meni ili ne!“ branila se Kendis.

„Ili ne!“ ponovi Džoš sa zadnjeg sedišta oponašajući svoju majku. „Razmislite još jednom. Moj broj telefona nalazi se u začepku. Nazovite me kada pogledate dokumenta koja sam vam ostavio.“

„Već sam razmislila. Kao što sam već rekla, nemam više ništa, ali ostaje mi nešto što su izgubili mnogi bogati ljudi: čast i dostojanstvo...“

„Ne tražim vam da se odreknete nijednog.“

„Prestanite s vašim dobročinstvom. Vaša ponuda je previše lepa da bi bila istinita. Sigurno postoji zamka. Šta ćete mi tražiti ako uzmem novac?“

„Pogledajte me u oči“, reče Nejtan prišavši joj bliže.

„Ne slušam vaša naređenja!" Ipak, ona podiže glavu ka njemu. Nejtan se zagleda u njene oči i reče:

„Ja sam pošten, nemate se čega bojati, uveravam vas. Mislite na svog sina i prihvatite ovaj novac."

„Moj odgovor je ne!" ponovi Kendis i zalupi vrata automobila. „Dobro ste me razumeli, ne, ne i ne!"

Nejtan i Kendis se vratiše svako svojoj kući.

Kendis provede ostatak prepodneva prelistavajući dokumenta koja su bila u kožnoj torbi.

Nejtan provede vreme pogleda prikovanog za telefon.

U podne, konačno zazvoni.

12.

I ...pokidan u smrti grabljivicama i zverima... ~ Lukrecije ~

Pošto je čitavih deset minuta kružio kvartom, Nejtan konačno i pronade mesto za parkiranje i uspe iz prvog pokušaja da se uparkira. Sedeći pored njega, Kendis sačeka da se auto ugasi da bi izvadila svog malog Džoša iz stolice za bebe koju je bila postavila na zadnjem sedištu. Onda je pričvrsti na velika dečja kolica na rasklapanje, koja je Nejtan bio izvadio iz gepeka svog džipa. Džoš je bio dobro raspoložen i neprestano je pevušio neke improvizovane pesmice, sve vreme držeći u ustima napola praznu flašicu.

Sve troje uputiše se prema jednoj zgradi od sivih i ružičastih cigala u kojoj se nalazila jedna od filijala First benk iz Nju Džerzija.

U to vreme obično je vladala najveća gužva. Zbog gužve i veoma tesnih kružnih vrata, neko vreme su se borili kako bi ušli s kolicima. Radnik obezbeđenja - mladi crnac veoma simpatičnog lica - dođe da im pomogne šaleći se s njima na račun modernih instalacija koje očigledno nisu prilagođene bebama.

Oni uđuše u prostranu, svetlu prostoriju s velikim prozorima. U njoj se nalazilo dosta šaltera i elegantnih, malih boksova od tamnog drveta koji su služili da obezbede intimnost razgovora klijenata sa zaposlenima.

Kendis potraži po svojoj tašni i odande izvadi famozni ček.

„Stvarno mislite da je ovo dobra ideja?”

„Već smo razgovarali o tome”, ljubazno odgovori Nejtan.

Kendis pogleda u Džoša, opet pomisli na njegovu budućnost i tako odluči da stane u red ispred jednog od šaltera.

„Da pođem s vama?” predloži Nejtan.

„Nema potrebe”, odgovori ona, „brzo će. Sedite vi”, reče pokazujući na stolice u dnu prostorije.

„Dajte Džoša sa mnom.”

„U redu je, mogu da ga držim u naručju, oslobodite me samo ovih dosadnih kolica.”

Dok se on udaljjavao gurajući kolica, Kendis mu uputi kratak osmeh i mahnu rukom.

U tom trenutku, Kendis ga podseti na Melori. Zaista, sve više se vezivao za tu ženu, za njenu jednostavnost, za blagu sigurnost koja je odisala iz čitavog njenog bića. Bio je u potpunosti ganut njenim odnosom sa svojim sinom, načinom na koji ga je mazila i šaputala mu na uvo nežne reči svaki put kada bi počeo da plače. Bila je blaga majka. Nije bilo važno što joj je jakna izlizana a šminka jeftina. Možda nije imala eleganciju devojaka sa naslovnice Kosmopolitena, ali bila je prijatnija i društvenija.

Prateći pogledom mladu ženu, on pomisli na smer u kojem je njegov život krenuo. Možda je bio preterao u želji da po svaku cenu napusti svoj

društveni milje. Možda bi bio srećniji sa ženom kao što je Kendis, u maloj kući sa psom i pik-apom ukrašenim američkom zastavom. Samo imućna klasa misli da obični ljudi imaju monoton život. On, koji je poticao iz naroda, znao je da to nije tačno.

Isto tako, nije bio od ljudi koji učestvuju u svim onim razglabanjima o važnosti malih stvari u životu koje nas čine srećnim. Toliko je propatio usled nedostatka novca da bi gazio po njemu sada kada ga je imao. Ali nasuprot onome u šta je dugo verovao, sada je znao da mu on nije dovoljan. Trebao mu je neko s kim bi ga podelio. Bez nekoga pored sebe, nije više želeo nigde da ide; bez nečijeg glasa da mu odgovori, bio je samo tišina; bez nečijeg lica ispred sebe, nije postojao.

Nejtan razmeni nekoliko rečenica sa čovekom iz obezbeđenja koji je stražario ispred ulaznih vrata. Prethodnog dana, Jenkiji su bili najavili angažovanje jednog dobrog igrača za narednu sezonu i stražar je usplahireno komentarisao buduće pobede svog omiljenog bejzbol tima. Odjednom, on prestade sa svojom pričom, zaintrigiran ogromnim čovekom širokih ramena koji je ulazio na vrata. Visok kao košarkaš, čovek je imao maramu oko vrata i nosio je veliku sportsku torbu.

Smešno što nosi ovoliku torbu sa sobom, pomisli Nejtan.

Tip je izgledao kao da je u žurbi. Očigledno nervozan, nekoliko puta se okrete i pokosi ih pogledom. Stražar mu se približi nekoliko koraka. Čovek tada odglume kao da će stati da čeka u red, ali zaustavi se usred sale. U deliću sekunde, izvadi iz torbe oružje i navuče crnu masku na glavu.

„Hej, vi!”

I pre nego što je pripadnik obezbeđenja stigao da izvuče pištolj, jedan pljačkaš iznenada banu i lupi ga motkom dva puta. Onesvešćen, sruši se na pod, što ovaj iskoristi da ga razoruža.

„Ne mrdaj! Ne mrdaj, usrani skotovi! Ruke na glavu!”

Bila je to druga osoba koja je predvodila akciju. Ovaj nije nosio masku, već maskirne pantalone i jaknu sa prslukom američke vojske. Imao je izbeljenu kosu očešljanu u jež frizuru i zakrvavljene oči. Bio je naoružan do zuba, s pištoljem velikog kalibra u desnoj ruci i mitraljezom na ramenu, nešto nalik na ona oružja koja se viđaju u video-igricama.

Ali to nije bila igra. Jedno takvo oružje omogućava rafalnu paljbu što, dakle, može izazvati mnogobrojne žrtve.

„Na kolena! Svi na kolena, brže!”

Začu se vrištanje. Svi klijenti i zaposleni kleknuše ili legoše na pod.

Nejtan se odmah okrete i pogledom potraži Kendis. Ona se bila zaklonila ispod pisaćeg stola u jednom od bokseva. Držala je Džoša na grudima i pokušavala da ga ljulja. Tihim glasom neprestano mu je ponavljala:

„Ovo je igra, igramo se, dušo”, trudeći se da se smeška. Kao što je to obično činilo, dete je širom otvorenih očiju sa zanimanjem gledalo taj

čudni spektakl koji se pred njim odvijao.

Strah je bio na licima svih. Kao i ostali, i Nejtan je bio na kolenima.

Kako su mogli da uđu sa ovim oružjem? Trebalo je da ih pretresu na ulazu? I zašto se, do đavola, nije aktivirao sistem za alarm?

Pored njega, jedna žena bila se sklupčala u fetusni položaj i priljubila uz drveni šalter. On htjede da joj šapne nekoliko utešnih reči, ali kada otvori usta, oseti nešto kao pražnjenje po čitavom telu i, ponovo, probudi se onaj bol u grudima. Mogao je da čuje gluvo lupanje svog srca kako bubnja. Zavuče ruku u svoj džep da bi uzeo trinitrin sprej za inhalaciju.

„Stavljaj ruke na glavu!” zaurla na njega divljak u maskirnom i krenu bez oklevanja prema čoveku koji bi trebalo da je šef filijale.

Bila su samo dva pljačkaša. Sigurno ih je još jedan čekao u automobilu, parkiranom nedaleko odatle.

„Ti, ideš sa mnom. Treba mi kod za otvaranje vrata.”

Lopov gurnu šefa ka jednoj prostoriji u dnu sale. Začu se deblokiranje metalnih vrata, zatim, malo kasnije, malo duži zvuk označi da su se otvorila još jedna vrata.

Čovek sa maskom bio je ostao u glavnoj prostoriji kako bi motrio na taoce. Stojeći najednom stolu, želeo je da pokaže da vlada situacijom.

„Ne mrdaj! Ne mrdaj!” neprestano je grmeo.

Od dvojice pljačkaša, nesumnjivo je bio slabija karika. Svaki čas je gledao na svoj sat i nervozno grizao svoju masku-kapuljaču koja mu je bolno stezala vrat. Bio je nestrpljiv.

„Požuri, Tode. Šta, do đavola, više petljaš?”

Ali ovaj, i dalje zauzet u sali, nije odgovarao.

Nakon nekog vremena, ne mogavši više da izdrži, on jednim naglim pokretom skide kapuljaču. Na čelu mu je svetlucaao znoj i ocrtavao tamne senke pod pazuhom. Možda je već nakratko bio upoznao toplinu zatvora i plašio se da se tamo ne vrati na nešto duži period. Jer, ovoga puta, igrao je na veliko: oružana pljačka. Igrao je na veliko, a vreme je prolazilo.

„Sad ti, Ari, završi žetvu.”

„Slušaj, Tode, bežimo sad, imamo dovoljno love da...”

Ali čovek u maskirnim pantalonama nije mislio tako.

„Idi po ostatak, idiote!”

Nejtan htjede da iskoristi ovu prepirku kako bi prišao bliže Kendis. Srce mu je lupalo. Osećao se odgovornim za život mlade žene. Kad je već skoro bio stigao do nje, onaj koga su ga zvali Ari dođe do njega i dva puta ga jako udari nogom, što mu zalepi glavu za sto.

„Ti, ostaješ na mestu, jasno?” Ali, „vojnici” mu iste sekunde prilete i zaurla:

„Rekao sam ti da ideš po lov! Ja ih držim na oku!”

Nejtan je bio ošamućen. Nekako se pribrao i uhvatio za slepoočnicu. Krv mu je odatle tekla i slivala se na košulju. Ako izađe živ odavde, ima da mu lice bude otečeno nekoliko dana.

U tom trenutku, Kendis se pomeri ka njemu. On podiže glavu. Ona ga upita pogledom koji je govorio:

„Dobro si?“ Kako bi je utešio, on potvrdi klimnuvši glavom.

Ona se potrudi da se osmehne, ali Nejtan primeti da je bila veoma bleđa, skoro pomodrela. I dalje ju je gledao u oči, kad odjednom, sve mu se u glavi pomeša. U jednom delu sekunde, lica Kendis i Melori se stopiše. Svim svojim bićem hteo je da ih zaštiti od ove brutalnosti.

Iznenada, kada se više niko nije nadao, pištanje alarma odjeknu bankom. Pljačkaše uhvati panika. Ari dotrča u glavnu prostoriju ruku prepunih novčanica.

„Tode, šta se dešava?“

„Treba da brišemo dok nisu stigli pajkani!“ reče vojnik. „Rekao si mi da je isključen alarmni sistem. Sranje, Tode, rekao si mi da ne rizikujemo ništa!“

Kapljice znoja prekrivale su mu lice. Od straha se bio ukočio tako da su mu svežnji dolara ispadali iz ruku.

Tod priđe prozoru i ugleda automobil koji projuri ispred banke.

„Sranje, Džeraldo beži bez nas, kurvin sin!“

„Šta ćemo sad, bez auta?“ povika Ari potpuno zbunjen. Ali ovaj ga više nije slušao. U trenutku, on prebaci preko ramena svoju veliku torbu, zgrabi jednom rukom mitraljez a drugom pištolj. Besno gurnu ulazna vrata i izađe u trenutku kad je stizalo nekoliko policijskih vozila sa uključenim sirenama. Začuse se pucnji koji su se mešali s povicima.

Ari, koji se nije bio usudio da krene za svojim ortakom, brzo zatvori vrata.

„Ne mrdajte!“ urlao je uperivši svoj pištolj u klijente i zaposlene banke koji su i dalje bili na podu.

Bio se uhvatio za svoje oružje kao za poslednju nadu.

Nejtan, takođe, nije skidao pogled sa pištolja.

Koliko će žrtava izazvati ovaj pobesneli luđak?

Začu se nova serija pucanja, onda nastade tišina dok se nije oglasio nečiji grub glas preko megafona:

OPKOLJENI STE

VAŠ SAUČESNIK JE UHAPŠEN

IZAĐITE IZ ZGRADE

BEZ ORUŽJA I NAGLIH POKRETA

Ali to nije bilo ono što je luđak smislio.

„Ti, dođi!“

Dogodi se ono čega se Nejtan pribojavao: pljačkaš grubo povuče Kendis za ruku kako bi mu poslužila kao talac. Ali ona nije pripadala kategoriji poraženih. Spremna na sve da bi zaštitila svog sina, ona se oslobodi i uspe da se sakrije u dnu sale, dok joj je Džoš vrištao u naručju. Istog trenutka, Nejtan skoči i postavi se između Arija i njih dvoje.

Poludeo od besa zbog tog suprotstavljanja, Ari uperi svoj pištolj u

Nejtana, kome je mozak radio sto na sat.

Možda će me i ubiti, ali Kendis se ništa neće dogoditi. Čak i da puca u mene, pajkani će odmah upasti. Ona više nije u opasnosti.

Činilo se kao da je svaka sekunda trajala večnost.

Geret je pogrešio. Znam da je pogrešio. Ne postoji unapred određeni redosled. Život ne može tako da funkcioniše. Pobedio sam, Gerete. Pobedio sam.

Advokat je bio opsednut Arijevim oružjem, jedan glock 17 luger, pištolj koji se mogao kupiti za manje od 50 dolara u bilo kojoj prodavnici oružja u ovoj zemlji u kojoj je pucanje u rešetku od roštilja bilo postalo jedna vrsta nacionalnog sporta.

Lica potpuno izbezumljenog, Ari je i dalje obema rukama stezao svoje oružje. On stavi prst na obarač. Nije vladao sobom. Pucaće.

Nejtan baci pogled na ulazna vrata. To ne potraja više od desetinu sekunde. Ali bi dovoljno da spazi pripadnika obezbeđenja, konačno osvešćenog, kako izvlači pištolj sakriven u maloj futrolji koja mu je bila zakačena za desnu butinu.

Sve se dogodi tako brzo da Ariju ništa ne bi jasno. Stražar se podiže i, podignute ruke, ispali dva pucnja. Prvi prođe tik pored svog cilja, ali drugi pogodi kriminalca usred leđa i sruši ga na pod.

Detonacije posejaše užasnu paniku. Ljudi počеше da trče ka izlazu dok su s druge strane ulazili policija i hitna pomoć zauzimajući unutrašnjost zgrade.

„Evakuišite prostoriju! Evakuišite!“ naredi jedan policajac.

Ali Nejtan požuri ka dnu sale.

Oko tela ispruženog na podu bila se formirala grupa ljudi.

Advokat priđe krugu.

Kendis je ležala na tlu dok ju je Džoš, štucajući od užasa, očajno čupao.

„Pozovite hitnu pomoć!“ viknu Nejtan svom snagom. „Zovite pomoć!“

Prvi metak se odbio o metalna vrata da bi svoju putanju završio u Kendis. Ona je ležala u lokvi krvi.

On se nadnese nad nju i uhvati je za ruku.

„Nemoj da umreš!“ preklinjao je kleknuvši pored nje.

Kendisino lice bilo je potpuno bezbojno. Ona otvori usta da bi nešto rekla, ali uspe samo da izbaci mlaz krvi koji poteče iz usta.

„Nemoj da umreš!“ zavapi on opet i pozva sve bogove u pomoć.

Ali ona više nije bila tu. Ostalo je samo beživotno telo koje nije imalo ništa zajedničko s mladom ženom koja se, sat vremena ranije, radovala životu i pričala priče svom sinu.

Očiju prepunih suza, Nejtanu ne preosta ništa nego da spusti ruku na njene kapke.

Neko upita:

„Je li to njegova žena?“

13.

Zato proklinji to, molim te, danju i noću. ~ Ciceron ~

Na početku, nije bilo prošlosti i budućnosti.

Bilo je to pre velikog praska. Onog što je proizveo materiju, svemir i vreme.

U enciklopedijama, može se pročitati da je istorija našeg univerzuma počela pre petnaest milijardi godina. To je takođe i starost najstarijih zvezda.

Što se tiče Zemlje, ona je nastala pre nešto manje od pet milijardi godina. Vrlo brzo, to jest milijardu godina kasnije, na njoj su se nastanila prva primitivna živa bića: bakterije.

Zatim je došao red na čoveka.

Svi to znaju, ali svi to i zaboravljaju: ljudska istorija je beznačajno kratka u odnosu na istoriju univerzuma. I, čak i u toj sićušnoj mrvici, tek u neolitu ljudi su počeli da se nastanjuju na jednom mestu i da se bave agrikulturom, da prave gradove i bave se trgovinom.

Još jedan preokret dogodio se krajem osamnaestog veka. Ekonomija je bila postajala sve važnija što je omogućilo rast proizvodnje. Kasnije se govorilo o industrijskoj revoluciji i modernizaciji.

Pa ipak, pred ovaj događaj, prosek životnog veka bio je samo trideset pet godina.

Smrt je bila svuda. Ona je bila nešto normalno. Bila je prihvatana.

Od početka, više od osamdeset milijardi ljudskih bića pre nas živeli su, izgradili gradove, napisali knjige i muziku.

Nas je danas samo šest milijardi živih. Naši mrtvi su, dakle, skoro četrnaest puta mnogobrojniji.

Oni trunu i raspadaju se pod našim nogama i u našim glavama. Oni začinjavaju našu zemlju i našu hranu. Pojedini nam nedostaju.

Uskoro, za nekoliko milijardi godina, sunce će istrošiti svoje rezerve hidrogena i njegov volumen će biti stotinama puta veći. Temperatura Zemlje tako će preći 2.000°C, ali moguće je da će već dotad ljudska bića nestati.

Što se tiče univerzuma, on će sigurno nastaviti da se otvara i prazni u svim galaksijama. S vremenom, i zvezde će se ugasi stvarajući ogromno groblje u kosmosu.

Te večeri, nebo je nisko i noć tiha.

U svom stanu, Nejtan del Amiko prepušta se svetlima grada koja se penju do Sanrema.

On sluša njujoršku buku, taj stalni mravinjak, vrlo neobičan usled stalnih sirena ambulansnih i policijskih automobila. Sam je. Plaši se.

Nedostaje mu njegova supruga. I zna da će uskoro umreti.

14.

Mrtvi znaju samo jedno: bolje je biti živ.

~ Dijalog iz filma FULL METAL JACKET Stenlija Kjubrika ~

15. decembar

Prozorsko okno prepuštalo je sunčeve zrake u prostrani stan. Zidovi, zaslepljujuće beli, bili su okupani svetlošću, kao usred leta. Bilo je toplo. Automatski sistem tiho se aktivirao i roletne se spustiše.

Nejtan je, skrhan, ležao na krevetu presvučenom svetlim tvidom.

On spusti praznu flašu korone na beli parket. Bila mu je to već četvrta, a kako nije imao naviku da pije, osećao je jaku vrtoglavicu.

Od jutra, besciljno je lutao po svom stanu.

Kendis je bila mrtva. Geret je, znači, zaista posedovao tu prokletu moć da može da predvidi smrt.

Za njega je to značilo da je blizu kraj putovanja. Sada, u to više nije sumnjao. Gudrič je bio tu za mladog Kevina, za Kendis, a sada je bio tu za njega. Bila je to teško pomirljiva činjenica, ali morao je da je prihvati.

Kako reagovati sada kada je bio svestan da je obećan smrti? Kako se suočiti s tim šokom?

Živeo je u svetu u kojem je vladao duh nadmetanja. Svet koji je malo mesta ostavljao slabima. Igrajući natčoveka, skoro je zaboravio da je smrtnik.

Jednom se zaista bio dogodio taj incident u Nantaketu, ali on kao da nije iz toga izvukao nikakvu lekciju.

On ustade i priđe prozoru odakle se pružao predivan pogled na park. Od alkohola je imao glavobolju. U mislima mu se ponovo pojaviše slike raskida, bola i patnje. On pomisli na Džoša. Kidala ga je bol kada su socijalni radnici došli po dečaka nekoliko minuta posle pljačke. Siroče, sa samo godinu dana, kakvo će detinjstvo on imati? Može se dogoditi da upozna niz hraniteljskih porodica, domove gde će uvek biti suvišan, nedostatak ljubavi i zaštite.

Nejtan se oseti poraženo. Ne, on nije bio moćan. Niko to zaista nije ni bio. Sve je visilo o samo jednom koncu: njegov život kao i Šonov.

A on je voleo da uvek sve isplanira!

Čak i znajući da se to neće dopasti Melori, bio je uplatio osiguranja kako bi se zaštitio od više vrsta rizika: pljačke, požara, poplave, terorizma... ali nikada nije učinio ni najmanji napor da bi se pripremio za taj prokleti svršetak.

Kada bi mu postavili pitanje, odgovarao je da veruje u Boga, naravno. Šta bi drugo mogao da odgovori? Pa u Americi su. Državi u kojoj je i sam predsednik polagao zakletvu s rukom na Bibliji!

Pa ipak, duboko u sebi, nikada se nije nadao onom svetu ili besmrtnosti duše.

On pogleda oko sebe. Nije bilo tragova hvalisanja u njegovom stanu već neka vrsta rafiniranosti, jednostavnosti i modernog. Sve je bilo samo volumen, svetlo, transparentnost. Voleo je ovo mesto. Sam ga je opremio nakon razvoda, jer Melori nikada nije prihvatila da živi u nekadašnjem stanu svog oca. Obično se on ovde osećao sigurno, zaštićen svim tim prirodnim materijalima, poput drveta i mermera koji su činili njegovo okruženje i koji su odolevali vremenu bez vidljivih oštećenja.

Na jednom od zidova obloženih lakom okačio je Melorine crteže. Tragovi koji su svedočili o srećnim danima.

Bio je paralisan strahom, ali istovremeno osećao je da u njemu raste moćan talas besa.

Zašto on? I zašto ovako?

Nije želeo da umre tako brzo. Imao je još toliko toga da uradi: da gleda svoju kćerku kako odrasta i da ponovo osvoji svoju ženu.

Ima drugih da odu pre mene!

Možda i nisam napravio ništa izuzetno u životu, ali nisam ni učinio ništa zaista loše.

Ako ti prokleti Glasnici stvarno postoje, ne treba li onda da postoji neki redosled i povezanost u smrti?

Naravno da ne! Svake sekunde umiru deca i nedužni. Smrt ne voli dobra osećanja. Ljudi se zadovoljavaju žvakom da Bog poziva one koje voli!

On nije želeo da igde bude pozvan. Želeo je da živi. Ovde i sada. Okružen onima koje voli.

Šta činiti?

Njegova narav nije mu dozvoljavala da čeka da se stvari dogode.

Suočen s vanrednom situacijom, morao je da se za nešto uhvati, ali morao je to što pre, sada kada je počelo otkucavanje.

On priđe jednoj polici na kojoj je stajao otisak Bonine ruke u gipsu.

Spusti ruku na ruku svog deteta i, još jednom, pomisli na sopstveno detinjstvo.

U njegovoj glavi taj period bio je ostao kao nešto haotično odakle nije imao sačuvanu nijednu igračku, ni album s fotografijama. U stvari, u njegovoj kući se nije mnogo fotografisalo...

Nejtan ponovo pogleda oko sebe. Pored stepenica, toskanski anđeo od pečene zemlje zaklanjao se pred ledenim pogledom pantera od kamena kojeg mu je Džordan doneo iz Radžastana.

Kada se obogatio, znao je da nikada ništa neće moći nadomestiti njegovo nesrećno detinjstvo. Nejtan za to nikoga nije krivio. Naprotiv, dobro je znao da je u tim mučnim godinama pronašao svoju snagu.

Zato što se kasnije, na univerzitetu, sve promenilo. Bio je naučio da iskoristi svoju šansu. Želeo je da uspe i radio je danonoćno, ostajući dugo u ogromnoj sali univerzitetske biblioteke, zadubljen u udžbenike iz prava i proučavanja slučajeva.

Takođe je obilazio i sportske terene. Nije bio baš atleta, ali nasuprot svim očekivanjima, bio je ljubimac čirlidersica, koje nisu propuštale nijednu priliku da ga plesom ohrabre.

Otad su prestali da ga gledaju kao sina čistačice iz Kvinsa i počeli da ga gledaju kao budućeg velikog advokata koji je obećavao.

Iz tog perioda je, naprotiv, sačuvao mnoge uspomene.

On prođe kroz salon, uhvati se za ogradu od kovanog gvožđa i, skoro trčeći, pope se stepenicama od rimske lave koje su vodile do njegove spavaće i radne sobe.

Na spratu, on prođe iza paravana od metala i stakla u mali kutak za opuštanje koji je sam bio uredio. Nešto kao salon-biblioteka na mansardi, gde je odlagao diskove i CD-ove. Na zidovima je bila okačena kolekcija kačketa i dresova Jenkija. Na jednoj polici, bejzbol lopta stajala je pored nekoliko sportskih trofeja osvojenih na univerzitetu, kao i njegova fotografija pored njegovog prvog automobila, jednog polovnog mustanga koji je već bio prešao više stotina hiljada kilometara.

Prvi put nakon mnogo vremena, on s nostalgijom pregleda svoje stare ploče s početka osamdesetih godina. Muzički, bio je to dobar period: Pink floyd, Dajer strejts, Bi džiz, Madona pre nego što je postala ikona...

Bio je tu i jedan još stariji disk.

Gle, ovoga se ne sećam. Mora da je Melorin.

On izvadi ploču iz vitrine.

Bio je to Imagine, slavni album Džona Lenona.

Na omotu je bio lik bivšeg člana Bitlsa, očiju širom otvorenih ka nebu prekrivenom oblacima. Sa svojim malim, okruglim naočarima, Lenon je ličio na fantoma koji lebdi nebeskim svodom.

Nije se dobro sećao te ploče. Pesmu je, naravno, znao - himna mira koja se njemu činila pomalo glupavom - ali pacifističke utopije pevača više su pripadale generaciji pre njega. Nejtan okrete omot. Album je bio izašao u septembru 1971. Hemijskom olovkom bila je ispisana posveta:

Za Nejtana. Bio si veoma hrabar, šampione. Ne boj se ničega i čuvaj se.

„Šampione“? Nije se sećao da ga je neko zvao šampionom.

Posveta se završavala nečitkim potpisom.

On izvadi ploču iz omota i stavi je u gramofon. Instinktivno, spusti iglu na početak treće piste. Naslov je bio Jealous Guy.

Krenuše prvi akordi klavira i, odjednom, sve ispliva na površinu.

Bila je 1972. Zima.

U jednoj sobi dispanzera u Nantaket Ajlendu.

15.

Istina, mi ne znamo ništa, jer je istina na dnu ponora, ~ Demokrit ~

On uskoči u jaguar i krenu u pravcu Mistika.

Vozio je toliko brzo da zamalo nije imao nezgodu na izlazu za Nju Hejven. Nije uspevaao da se koncentriše na vožnju. Reklo bi se da alkohol u njegovoj krvi nije rešavao ništa. Kroz misli su mu prolazile slike.

Godina 1972.

Imao je osam godina.

Iz tog perioda istorija je zapamtila početak Votergejta, Niksonovo putovanje u Kinu, prvu pobedu jednog Amerikanca nad Rusom na šampionatu u šahu...

U bejzbolu, As iz Oklanda pobedili su Redse iz Sinsinatija u finalu šampionata, dok su Kauboji poklekli pred Dalasom u Superbolu.

Tog leta, Nejtan je otišao sa svojom majkom koja je radila u Nantaketu, u rezidenciji Vekslerovih. Bilo je to njegovo prvo pravo putovanje. Prvi put da je video još nešto osim svog kvarta u Kvinsu.

Krajem popodneva, on stiže pred Gudričevu kuću. Vreme se nije smirivalo. Ledeni vetar je brisao rivijeru nad kojom se sivo nebo skoro mešalo s pobesnelim morem, sakrivenim iza peščanih nasipa. On više puta pozvoni, ali niko ne otvori. Čudno. Bila je nedelja, a kako je on bio čuo, Geret je ovamo dolazio svakog vikenda.

Ako Gudrič nije bio tu, trebalo je to iskoristiti. Do sada, doktor je bio taj koji je vukao konce i bilo je očigledno da je taj tip krio mnoge stvari od njega. Nejtan je morao da sazna više o njemu ako je želeo da ga zbuni.

On pogleda oko sebe. Prvi susedi bili su više od sto metara daleko. Trebalo je po svaku cenu da uđe u kuću, makar i da provali unutra. Najjednostavnije je možda bilo da se popne preko krova garaže zalepljene uz kuću i odatle da pokuša da se domogne jednog od balkona.

To ne bi trebalo da bude previše komplikovano. On pokuša da skoči i uhvati se za ivicu krova, ali ipak je bilo suviše visoko. Odluči da oko kuće potraži neki predmet koji bi mu poslužio kao postolje, kada se iza njega pojavi jedna doga crne dlake.

Bio je to najveći pas koga je ikada video.

Životinja stade na dva metra i fiksira ga pogledom, režeći.

Samo je još ovo falilo!

Pas je bio skoro njegove visine. Da ga je sreo u nekoj, manje opasnoj situaciji, Nejtanu bi se možda učinio veličanstven, sa svojim moćnim, rasnim telom. Ali sve što je tada video bio je strašni kerber, s drhtavom njuškom. Glava i uši bili su mu nakostrešeni. Njegova dlaka, kratka i blistava, pokrivala je ekstremno napetu kožu, nad osamdeset kilograma mišića spremnih da eksplodiraju.

Nejtan oseti kako mu se niz leđa sliva hladan znoj. Nikada nije bio

prijatelj sa psima. On načini jedan pokret, ali životinja još jače zareža ističući svoju moćnu čeljust. Advokat ustuknu. U tom trenutku, doga nošena neverovatnom žestinom pokuša da mu skoči na lice. Nejtan stiže da je izbegne i odgurnu je nogom. Nošen energijom očaja, on skoči uvis i domože se krova garaže. Mislio je da se izvukao, kad oseti kako mu se pseći zubi zarivaju u list.

Nipošto ne popuštati. Ako sada padneš, rastrgnuće te.

On frenetično zamaha nogom kako bi se oslobodio psa, ali ništa nije pomagalo. Moćna životinjska čeljust sada mu je grizla Ahilovu tetivu.

Ovaj monstrum će mi otkinuti stopalo.

On se svom silom odupre, i pas konačno ispusti plen. Kako je znao i umeo, on uspe da se pomoću ruku odgurne na krov.

Jebem ti!

Na trenutak sede kako bi povratio dah i zastenja od bola. Nogavica pantalona bila mu je iskidana. On je podvrnu i uveri se da mu je rana duboka i da jako krvari. Nije važno. Kasnije će se pobrinuti za to. Za sada, zadovolji se flasterom, na sreću zalepljenim uz papirne maramice. U svakom slučaju, nije se mogao vratiti: uspravljajući se na svojim moćnim butinama, doga ga je držala na oku ližući okrvavljenju slinu koja joj je tekla niz njušku.

Žao mi je, drugar, ali nisam za jelo. Samo se nadam da mi u prolazu nisi preneo besnilo.

Uprkos povredi, advokat se bez mnogo akrobacije domože malog balkona na kući. Kao što se i nadao, Gudrič nije bio blokirao prozore. Nejtan podiže okno i ude u kuću.

Dobro došao u svet ilegalnog. Ako te uhvate danas, možeš se pozdraviti sa advokatskom licencom. On već zamisli naslov članka u Nešenel lojer: „Slavni advokat iz Marble Marč osuđen na pet godina zatvora, jer je uhvaćen u pljački.“

Nalazio se na spratu. Gudrič je većinu stora bio ostavio širom otvorene, ali zbog lošeg vremena, kuća je već bila utonula u polumrak.

Čuo je psa koji je nastavljao da laje.

Taj imbecil će uzbuniti čitav komšiluk. Moraće da bude obazriv i brz.

Prošavši pored garderobe, hodnik je vodio najpre do dve sobe, a onda do radnog kabineta u koji on uđe. Bila je to prostrana prostorija s parketom od svetlog drveta, prepuna metalnih polica na kojima se nalazila impresivna količina dosjea, audio i video kasete, disketa i CD-romova.

Nejtan na brzinu pregleda neka od dokumenata. Učinilo mu se da je razumeo kako Gudrič čuva medicinski dosje svakog od svojih pacijenata.

Da lije to normalna procedura?

Dosjei su bili složeni hronološki, prema ustanovi u kojoj je doktor radio, sa nazivima slučajeva od 1968. naovamo. Nejtan nestrpljivo uskoči u vremeplov:

Medikal dženeral hospital, Boston; Prezbiterijan hospital, Njujork, Čildrens medikal center, Vašington... Konačno stiže do 1972.

Te godine, doktor Gudrič završavao je specijalizaciju iz hirurgije u jednoj bolnici u glavnom gradu. Imao je, dakle, 27 godina.

Usred gomile dokumenata s datumima iz 1972. advokat izvuče malu, smeđu svesku.

Dnevnik

Dispanzer u Nantaketu

12. septembar - 25. septembar 1972.

Sumnje, koje su se pojavile kada je Nejtan pročitao posvetu na albumu Džona Lenona odmah su se potvrdile. Gudrič se zaista nalazio u Nantaketu 1972. Dve nedelje je zamenjivao u dispanzeru. Tačno u vreme kada je Nejtan doživeo nezgodu! Ništa čudno što mu se njegovo lice učinilo poznatim.

On grozničavo prelista dnevnik i nađe ono što je tražio.

19. septembar 1972.

Težak slučaj danas u dispanzeru.

Krajem popodneva, doneli su nam dečaka od osam godina, u stanju kliničke smrti. Po rečima šetača koji su ga izvukli iz jezera, dečak već više minuta nije disao. Njima je pažnju privuklo vrištanje jedne devojčice.

Mi smo pokušali sa elektrošokovima, ali bez uspeha. I pored toga, svom snagom sam nastavio s masažom toraksa, dok mu je jedna od sestara davala veštačko disanje.

Nasuprot svim očekivanjima, uspeali smo da ga reanimiramo. Živi, ali još je u kómi.

Da li smo dobro uradili što smo insistirali? Nisam siguran u to, jer čak i ako se dete osvesti, mozak mu je bio predugo bez kiseonika. Mnoge ćelije su uništene i, na nesreću, oštećenja su očekivana.

Samo se nadam da ona neće biti nepovratna...

Nejtan je bio zbunjen. Sećanja koja je do sada manje-više potiskivao sada su se zbrkano pojavljivala. Drhtavim rukama, dok mu je srce jako udaralo, on nastavi sa čitanjem.

20. septembar 1972.

Dečak se rano jutros osvestio i odmah su me obavestili o tome.

Pažljivo sam ga pregledao i moram priznati da sam zaprepašćen. Svakako je veoma slab, ali pokreće sve udove i razume naša pitanja. Zove se Nejtan del Amiko.

To je jedno stidljivo i zatvoreno dete, ali čini se veoma inteligentan, i razmenio sam nekoliko rečenica sa njim. Kako bih ga razonodio, dao sam da mu u sobu postave gramofon i dao mu Lenonovu ploču. Izgleda da mu se dopala...

Kasno ujutru, došla mu je u posetu majka. To je jedna Italijanka koja radi kao sobarica kod Džefrija Vekslera, biznismena iz Bostona koji poseduje rezidenciju na ostrvu. Bila je veoma zabrinuta i pokušao sam da je utešim govoreći joj da joj je sin jak i veoma hrabar, ali ona slabo govori naš jezik i verovatno nije razumela ni polovinu onoga što sam joj rekao.

Njegova devojka došla je po podne. To je kćerka Vekšlerovih. Bila je toliko tužna da sam joj dozvolio da vidi kľinca na trenutak. Izgledala je veoma zrelo za svoje godine i bilo joj je veoma stalo do njega. Konačno, dugovala mu je veliku zahvalnost jer ju je on spasao od davljenja.

21. septembar 1972.

Možda sam juče bio previše optimističan?

Jutros sam dugo ispitivao Nejtana. Govorio je nepovezano. Pitam se da li je nesreća ipak ostavila posledice.

S druge strane, on je jedno zanimljivo dete koje ima bogat rečnik i koje se vrlo lepo izražava za svoj uzrast. Snimio sam razgovor na magnetofon. Ne znam tačno šta da mislim o ovome.

Nejtan je morao da se domogne tog snimka. On ode do druge police na kojoj su se nalazile kartonske kutije prepune kasete. On poče da prevrće po njima toliko užurbano da mu polovina ispade iz ruku. Konačno pronade traku s natpisom: „21.09. '72.“ Na radnom stolu, pored kompjutera, on pronade jedan haj-faj uređaj. Ubaci kasetu i, nekoliko sekundi kasnije, duboko ganut, začu glasove koji se pojaviše iz prošlosti.

Gudrič prvi progovori, pokušavajući da zvuči veselo:

„Zdravo, šampione.“

„Dobar dan, gospodine.“

Bio je potpuno zaboravio zvuk svog glasa, kao deteta. Bio je skoro nerazumljiv. On pojača.

„Jesi li lepo spavao?“

„Da, gospodine.“

U pozadini, čulo se približavanje kolica na točkice. Gudrič ga je verovatno pregledao jer mu je postavio nekoliko klasičnih pitanja u vezi s njegovim zdravstvenim stanjem, a onda upita:

„Sećaš li se šta ti se dogodilo?“

„Mislite u vezi s nezgodom?“

„Da, ispričaj mi.“

Nastade tišina koja natera Gudriča da ponovi svoje pitanje.

„Ispričaj mi, hoćeš li?“

Nakon još jedne pauze, začu se Nejtan kako odgovara:

„Znao sam da sam mrtav.“

„Šta?“

„Znao sam da sam mrtav.“

„Zašto misliš na tako nešto?“

„Jer ste vi to rekli.“

„Ne razumem te.“

„Kada su me doneli na nosilima, vi ste rekli da sam mrtav.“

„E... Nisam baš tako rekao, ali ti me ionako nisi mogao čuti.“

„Da, bio sam izvan svog tela i gledao sam vas.“

„Šta ti to pričaš?“

„Vikali ste veoma glasno reći koje nisam razumeo.“

„Eto vidiš da...“

Ali Nejtan ga prekide:

„Sestra je gurala kolica na kojima su se nalazila dva instrumenta koja ste vi trljali jedan o drugi pre nego što bi ih stavili na moje grudi. Zatim ste vikali „Puni!“ i moje telo bi odskočilo.“

Slušajući taj tanki uporni glas, koji je bio njegov, Nejtan se potpuno pomuti. Želeo je da zaustavi snimak jer je osećao da će mu nastavak biti bolan ali radoznalost ipak bi jača od svega.

„Otkud sve to znaš? Ko ti je ispričao?“

„Niko. Lebdeo sam na plafonu i sve video. Mogao sam da letim po celoj bolnici.“

„Mislim da buncaš.“

Nejtan ne odgovori i ponovo nastade tišina, a onda Gudrič reče nepoverljivim tonom:

„Šta si video posle toga?“

„Ne želim više da razgovaram s vama.“

„Slušaj, žao mi je. Nisam hteo da kažem da buncaš, ali to što mi pričaš toliko je neverovatno da mi je teško da poverujem. Hajde, reci mi šta si potom video, šampione.“

„Bio sam usisan u nešto nalik na tunel, ogromnom brzinom.“ Nastade tišina, zatim ga Gudrič podstače da nastavi:

„Slušam te.“

„U tunelu, video sam sav svoj život do nesreće, primetio sam takođe i ljude. Mislim da su to bili mrtvi.“

„Umrli ljudi? Šta su oni radili tamo?“

„Pomogli su mi da prođem kroz tunel.“

„I, šta se nalazilo na kraju tunela?“

„Ne mogu to da opišem.“

„Pokušaj, molim te.“

Dečak nastavi, glasom koji je postajao sve ubedljiviji.

„Neka vrsta bele svetlosti, blage ali i moćne.“

„Pričaj mi još.“

„Znao sam da ću umreti. Želeo sam da se utopim u tu svetlost, ali bila su tu kao neka vrata koja su me sprečavala da dođem do nje.“

„Šta se nalazilo ispred tih vrata?“

„Ne mogu da opišem.“

„Pokušaj, šampione, molim te.“

Gudričev glas sada je postao molećiv i, posle nove pauze, Nejtan nastavi.

„Bila su bića.“

„Bića?“

„Jedno od njih mi je otvorilo vrata da uđem u svetlost.“

„Jesi li se plašio?“

„Ne, naprotiv. Bilo mi je dobro.“

Gudrič više nije razumeo dečaka.

„Ali kažeš mi da si znao da ćeš umreti?”

„Da, ali to nije bilo uznemiravajuće... A onda...”

„Nastavi, Nejtane.”

„Osećao sam da mi je ostavljen izbor...”

„Šta hoćeš da kažeš?”

„Bilo mi je dozvoljeno da ne umrem ako nisam spreman.”

„I ti si onda tako odlučio?”

„Ne. Hteo sam da umrem. Bilo mi je lepo u toj svetlosti.”

„Kako možeš to da kažeš?”

„Želeo sam da se utopim u svetlost.”

„Zašto?”

„To je tako.”

„Šta?”

„Smrt.”

„I zašto nisi mrtav?”

„Zato što mi se, u poslednjem trenutku, javila vizija, i odlučio sam da se vratim.”

„Kakva je to bila vizija?”

Zamagljenog pogleda, Nejtane, skoro nečujno odgovori:

„Žao mi je.”

„Šta?”

„To vas se ne tiče. Žao mi je.”

„Nema problema, šampione, nema problema. Svako ima pravo na tajne.”

Snimak se prekide. Nejtane počeo da plače. Plakao je vrelinama, neprekidno, kao što se samo deca usuđuju, zatim se pribra i pritisnu dugme za premotavanje unapred, ali nije više bilo ničeg. Onda se ponovo vratio dnevniku.

23. septembar 1972.

Već deset dana, ne prestajem da razmišljam o Nejtanovim rečima, i nikako mi nije jasno kako je mogao da mi da detaljnu sliku onoga što se događalo kada smo pokušavali da ga reanimiramo. To je pomalo kao da se vratio sa onoga sveta. Nikada nisam čuo tako nešto od pacijenta, koji je osim toga još i dete. To je veoma uznemiravajuće i voleo bih da o tome razgovaram sa svojim kolegama, ali bojim se da je to tabu-tema u medicinskom svetu.

Tačno, postoji i ona mis Kibler-Ros, Švajcarčinja, iz bolnice Bilings u Čikagu. Sećam se da sam u "Lajfu" pročitao kako je ona osnovala seminar iz dijaloga s mrtvima. Čini mi se da je članak izazvao skandal i da je bio zabranjen. Ipak, priča se da je ona počela da sakuplja na desetine iskustava osoba koje su doživele slična iskustva. Pitam se da li bi trebalo da je kontaktiram.

25. septembar 1972.

Klinac je danas izašao iz bolnice. Njegovo stanje bilo je ocenjeno kao zadovoljavajuće, nisam ga mogao zadržavati dalje. Sinoć sam pokušao ponovo da

razgovaram s njim, ali on je zatvoren kao školjka i mislim da neću moći ništa više da izvučem iz njega. Kada je njegova majka jutros došla po njega, pitao sam je da li je imala običaj da sa svojim sinom priča o anđelima ili o raju. Ona me je uveravala da nije i ja nisam više pitao. Kada je izlazio, poklonio sam mu gramofon i Lenonovu ploču.

Noć je sada već bila ispunila prostoriju.

Bilo je hladno, ali Nejtan toga nije bio svestan. Bio je zanet u svoju prošlost, u to detinjstvo koje mu se činilo zaboravljenim i koje se odjednom ponovo pojavilo, a možda je, isto tako, čuo i auto koji se upravo bio parkirao ispred kuće.

Neko upali svetio u radnoj sobi. Nejtan se trže i okrete ka vratima.

16.

Svi dani idu ka smrti, poslednji stiže. ~ Montenj ~

„A vidim da ste se sreli s Kudžom*." Geret Gudrič je stajao na vratima i sa zanimanjem jednog lekara posmatrao ranjenu Nejtanovu nogu.

„Šta radite ovde, Gerete?" upita advokat zatvorivši dnevnik, kao dete uhvaćeno na delu.

Sa zadovoljnim osmehom na licu, Geret odgovori:

„Ne mislite da bi trebalo ja vama da postavim to pitanje?"

Drhteći od besa, Nejtan najednom eksplodira.

„Zašto me niste upozorili? Zašto ste krili da ste me pre trideset godina vi lečili?"

Doktor slegnu ramenima.

„Nisam mislio da ste zaboravili onog ko vam je spasao život. Pravo da vam kažem, bio sam razočaran..."

„Nosite se!"

„Važi, u međuvremenu radije bih da vam dezinfikujem ranu."

„Ne treba", reče Nejtan krenuvši ka stepeništu.

„Preterujete: ujed psa uvek je nosilac mikroba."

Stigavši do poslednjeg stepenika, advokat se okrete.

„Ionako mi neće još mnogo trebati, pa..."

„To nije razlog da ubrzavate stvari", doviknu mu Gudrič.

Jaka vatra pucketala je u kaminu.

Napolju se čulo zavijanje vetra od kojeg su podrhtavala prozorska okna. Pred kućom se bio napravio snežni nanos. Bila je to stvarno jedna olujna noć. Istovremeno predivna i strašna noć.

Nejtan je sedeo u fotelji, noge je bio podigao na jedan tabure držeći u rukama topli napitak. Bio je vidno smireniji i izgledao je manje neprijateljski raspoložen. Gudrič je bio stavio svoje male naočare i sapunom i vodom prao mu ranu.

„Aaaaj!"

„Hm... žao mi je."

„Je li to bila sudbina što je poslala vašu ludu džukelu da me požuri u smrt?" ironično upita Nejtan.

„Ne brinite zbog toga", odgovori doktor ispirajući zavoje, „retko se umire zbog ujeda."

„A šta je s besnilom i trovanjem krvi?"

*Naslov romana Stivena Kinga (Cujo) koji govori o ogromnom besnom bernardincu.

„Pokazaću vam njegov karton vakcinacija, ali svakako bi vam preporučio revakcinaciju antitetanusa.“

On zatim dezinfikova ranu jednim antiseptikom.

„Aaaj!“

„Vi ste stvarno slabi. Dobro, istina: priznajem da je dosta duboko. Zahvaćeni su i ligamenti. Mislim da bi sutra trebalo da odete do bolnice.“

Nejtan otpi gutljaj vrućeg alkoholnog pića i zagleda se u daljinu, zatim upita:

„Gerete, objasnite mi. Kako sam preživio ono davljenje?“

„Samo po sebi ono nema ništa posebno: često su reanimirana deca koja su bila upala u jezero ili reku.“

„Kako je to moguće?“

Gudrič duboko udahnu, kao da je tražio jednostavan odgovor na jedno teško pitanje.

„U većini slučajeva, davljenici umiru od asfiksije: oni u panici pokušavaju da spreče svoja pluća da se napune vodom. Njihov kiseonik se istroši i umru, udave se.“

„A šta se dogodilo kada sam se ja davio?“

„Vi ste sigurno pustili vodu da vam uđe u pluća, što je izazvalo stanje hipotermije. Srce se tako uspori do te mere da skoro i ne kuca.“

„A sve one vizije, to je *Near Death Experience**, je li?“

„Upravo tako, ali početkom sedamdesetih godina, niko nije pričao o NDE. Danas je taj fenomen dobro poznat: hiljade ljudi širom sveta doživelo je slična iskustva kao što su vaša. Sve što su oni ispričali sakupila je i analizirala naučna zajednica.“

„I, postoje li iskustva slična mojim?“

„Da, mnogi spominju isti tunel, istu intenzivnu svetlost i onaj osećaj kupanja u beskrajnoj ljubavi.“

„Ali zašto nisam mrtav?“

„Nije bio vaš čas, to je sve.“

„Aaaj! Nemoguće, namerno to radite?“

„Izvinite, ruka mi je skliznula.“

„Tako je... smatrajte me budalom.“

Doktor se još jednom izvini i zalepi veliki flaster sa antibakterijskom mašću. Ali Nejtanova radoznalost nije bila zadovoljena i on nastavi s pitanjima:

„Mogu li se ta NDE iskustva tumačiti kao život posle smrti?“

„Ne, svakako“, kategorično odgovori doktor.

„To što ste i dalje ovde znači da niste bili mrtvi.“

„Ali gde sam onda bio?“

„Negde između života i smrti. Ali to još nije bio onaj svet. Možemo

* Iskustvo iz bliskog susreta sa smrću; prim. prev.

jednostavno reći da je moguće da jedan oblik svesti funkcioniše van normalnog rada mozga."

„Ali ništa ne dokazuje da je to stanje trajno?"

„Tako je", potvrdi doktor.

I, kao što je to radio u prošlosti, on pokuša da zadobije advokatovo poverenje.

„Nejtane, kažite mi koja je to bila vizija?" Advokatovo lice se rastuži.

„Ne sećam se više ni ja."

„Hajde, ne budite dete. Moram da znam, zar ne shvatate?"

Ali Nejtan je i dalje bio odlučan da se povuče.

„Rekao sam vam da se ne sećam!"

Gudrič shvati da iz njega ništa neće izvući. Konačno, njegovo povlačenje bilo je razumljivo. Bio je toliko blizu smrti posle davljenja, doživeo je toliko neobično iskustvo da je bilo gotovo normalno da za sebe sačuva deo te misterije, tog čudnog preživljavanja. Kako bi prekinuo tešku tišinu koja je počinjala da se nastanjuje između njih, Gudrič se potapša po stomaku i, skoro veselim tonom, reče:

„Dobro, šta kažete da malo prezalogajimo?"

Za kuhinjskim stolom, dva čoveka završavali su sa obrokom. Geret se nekoliko puta uzastopno posluživao, dok Nejtan skoro nije ni takao hranu.

Dvadeset minuta ranije, usled nestanka struje, prostorija je utonula u mrak. Gudrič je bio izašao da nešto popravi na strujomeru, ali vratio se izvinjavajući se zbog toga što nema alat. Upalio je dve stare lampe koje su reflektovale treperavu svetlost.

Advokat pogleda ka prozoru. Vreme zaista nije želelo da se smiri. Bilo je učestalih i snažnih promena pravca vetra koji je izgledao kao da duva istovremeno iz svih pravaca. Sve je bilo toliko uzburkano i gusto da se skoro ništa nije videlo kroz prozorsko okno. Da čovek ne poželi da izađe napolje.

Nejtan zavrte glavom i promrmlja za sebe:

„Glasnici..."

Gudrič se usudi da progovori. Bio je potpuno svestan emocionalnog šoka koji je doživeo advokat.

„Niste više skeptični?" pažljivo upita.

„Prizemljio sam se. Šta očekujete? Da ću da skačem kao lud zato što sam sledeći na listi?"

Gudrič ništa ne odgovori. Šta bi i mogao da odgovori?

„Još sam mlad da umrem!" reče Nejtan svestan slabosti tog argumenta

„Niko nije suviše mlad da umre", strogo odgovori Gudrič. „Umiremo u predodređenom času, to je sve."

„Nisam spreman, Gerete."

Doktor uzdahnu.

„Retko smo spremni, znate."

„Trebalo mi još vremena!“ viknu Nejtan ustajući od stola. Doktor pokuša da ga zaustavi.

„Kuda ćete?“

„Smrzoh se ovde. Idem u salon da se zgrejem.“

On se umota u jedno karirano ćebe koje je bilo na kanapeu i ode da sedne pored kamina. Dva minuta kasnije, pridruži mu se doktor.

„Potrebno vam je okrepljenje“, reče pružajući mu čašu belog vina. Nejtan je popi naskap. Vino je imalo ukus meda i prženog badema.

„Nadam se da ne pokušavate da me otrujete.“

„Šalite se, to je staro vino iz Soterna.“

Držao je flašu u ruci. On sebi napuni čašu i sede pored advokata. Vatra iz kamina osvetljavala je prostoriju tamnocrvenom bojom. Na zidu su čudno igrane iskrivljene senke dva čoveka.

„Nema nikakvog mogućeg dogovora?“ upita Nejtan s tračkom nade.

„Ne računajte na to.“

„Čak ni za one koji bi se dobro vladali?“

„Dajte, ne budite smešni.“ Advokat zapali cigaretu i povuče dubok dim.

„Dakle, Gerete, pričajte mi. Pričajte mi sve što znate o Glasnicima. Imam pravo da znam, čini mi se.“

„Već sam vam objasnio najvažnije. Mogu da predvidim ko će da umre, ali nemam drugih moći: ni sveznanje ni neki poseban dar.“

„Niste sami u tome, je li tako?“

„Tačno. Iz iskustva znam da postoji još Glasnika.“

„Neka vrsta saveza?“

„Ako tako želite. Svet je pun Glasnika, ali malo ljudi zna za njih.“

„I dalje mi je teško da u to verujem.“

„Razumem vas.“

„I kako se prepoznajete, mislim međusobno...?“

„Nema vidljivih znakova. Često je potrebno samo malo. Pogled... i vi shvatite.“

„Niste besmrtni?“

Gudričevo lice dobi, tobože užasnut izgled.

„Naravno da ne! Glasnici stare i umiru kao i drugi ljudi. Ne gledajte me tako. Nisam neki polubog. Ja sam samo čovek, to je sve.“

Nejtan se prepusti svojoj radoznalosti.

„Ali niste oduvek imali tu moć, zar ne? Niste je imali kada ste me lečili 1972. godine?“

„Ne, ali to što su nam se putevi bili ukrstili probudilo je u meni interesovanje za NDE i palijativnu negu.“

„A kako je sve to počelo? Budite se jednog jutra govoreći: evo, ja sam Glasnik!“

Geret ostade zagonetan.

„Kad se to dogodi, vi znate.“

„Ko zna za to? Bili ste oženjeni, Gerete? Da li znaju članovi vaše porodice?"

„Niko nikada ne sme da sazna? Nikada. Da li biste vi voleli da živite s nekim ko ima takvu moć?"

„Da li je moguće izabrati to?"

„To je na neki način teško odbiti. Da li je to moguće izabrati..."

„Ali kako se biraju Glasnici? Da li je to kazna ili nagrada?"

Gudričevo lice se smrači i on dugo ostade oklevajući.

„Ne mogu da vam odgovorim, Nejtane."

„Mogu li barem da znam kako neke osobe imaju pravo na Glasnika?"

„Pravo da vam kažem, ni sam ne znam. Mi smo vrsta socijalnih radnika, znate. Ne biramo mi s kim treba da se susretnemo."

„A... postoji li... nešto posle smrti?"

Gudrič ustade da ubaci drvo u vatru. Pažljivo se zagleda u Nejtana koji ga nekako ganu. Na trenutak, on pomisli na dečaka koga je lečio trideset godina ranije. Opet je želeo da ga uteši.

„Pomozite mi, Gerete."

„Ne znam ništa više od vas o životu posle smrti. Sve je to u domenu vere."

„Zašto niste jasniji? Recite mi makar da li sam u pravu. Vreme leti, zar ne?"

„Da", potvrdi Gudrič, „vreme leti."

„Dakle, šta mi vi savetujete?"

Gudrič prekrsti ruke u znak nemoći.

„Sve navodi na to da vi i dalje volite svoju ženu. Učinite da ona to sazna."

Ali Nejtan saže glavu kako bi sakrio svoje neslaganje.

„Mislim da još nije trenutak. Mislim da još nismo spremni."

„Niste spremni? Ali požurite, pobogu! Kao što kažete, vreme je odbrojano."

„Čini mi se da je gotovo, Gerete. Ona se viđa s nekim, već neko vreme."

„Mislim da to nije nepremostiva prepreka za nekog poput vas."

„Nisam ja Supermen."

„Tačno", potvrdi doktor dobronamerno se osmehnuvši. Onda, podignutih obrva, kao da pokušava da se seti, reče: „Sećam se... nečeg."

„Slušam vas", reče Nejtan, zainteresovan.

„To je iz vremena kada vam se dogodila nesreća. Bio je to drugi ili treći dan. Melori je jednog popodneva došla da vas poseti. Vi ste spavali dubokim snom i ja sam joj bio zabranio da vas budi. Ipak je ostala više od sat vremena gledajući vas kako spavate. I, odlazeći, poljubila vas je."

„Kako to da se sećate toga?"

On vide kako mu oči sijaju pod svetlošću lampe.

„Zato što je to bilo veoma snažno. Svakog dana dolazila je da vas vidi“, dodade on nežnim tonom.

Nejtan, koji se bio raznežio Geretovom pričom, kao da se najedanput vrati u tužnu stvarnost.

„Život se ne gradi na nekoliko uspomena iz prošlosti, dobro to znate. Moj odnos s Melori oduvek je bio komplikovan.“

Gudrič ustade.

„To je slučaj s mnogim parovima“, reče oblačeći kaput.

„Hej, gde vi to idete?“

„Vraćam se za Njujork.“

„Sada? Po ovakvom vremenu?“

„Još nije mnogo kasno i ulice su verovatno prohodne usled saobraćaja, što već sutra sigurno neće biti slučaj. Konačno, i vama savetujem da učinite isto ako nećete da ostanete blokirani ovde cele nedelje.“

Za tren oka, on je već bio na ulaznim vratima.

„Ne zaboravite da ostavite ključ u sandučetu.“

On se okrete prema advokatu i dodade:

„Uvešću Kudža u garažu, izbegavajte da šetate tuda.“

* * *

Ostavši sam, Nejtan dugo ostade zagledan u vatru koja se polako gasila u kaminu, pitajući se kako je Gudrič uspevao da zadrži osmeh, svakodnevno boraveći u toj svojoj mrtvačkoj tami. I dalje u šoku, on se zareče da se i sam mora suočiti. Oduvek je bio borac. Još nije tačno znao šta će preduzeti, ali neće sedeti skrštenih ruku.

Zato što je počeo da oseća užurbanost.

Užurbanost u svemu.

Struje i dalje nije bilo. Nejtan uze jednu lampu na baterije i, hramljući na jednu nogu, pope se stepenicama do radne sobe u kojoj se nalazila arhiva dosjea. U toj prostoriji bilo je užasno hladno od čega se on naježi. Nejtan spusti lampu na pod. Činilo mu se kao da se nalazio u medicinskom institutu, okružen svim tim sudbinama.

On se domože Gudričeve kasete i dnevnika s njegovim slučajem i stavi ih u svoj džep.

Pre nego što izađe, ne bi mu teško da još malo ispretura po policama, ne znajući tačno šta traži. Tako primeti da se pored medicinskih slučajeva, hronološki poredanih, nalaze mnogi kartoni posvećeni samo po jednom pacijentu. Dva od njih nosila su natpis:

Emili Gudrič (1947-1976)

On otvori prvu kutiju i uze fasciklu koja se nalazila na dnu gomile dokumenata. Bio je medicinski dosje Geretove prve žene.

Sede na prag kako bi pregledao sadržaj dosjea.

Bila je tu sva detaljna dokumentacija u vezi sa Hodkinovom bolešću, malignim oboljenjem imunog sistema, od čega je болоvala Emili. Ostali dokumenti rezimirali su borbu koju je ta žena vodila sa bolešću, od

trenutka kad je otkrila da boluje, 1974, pa sve do njene smrti, dve godine kasnije: medicinske analize, konsultacije u raznim bolnicama, hemoterapiju...

Otvarajući drugi karton, on spusti ruku na jedan debeo dosje.

Zatim primače lampu. Bio je to album. Neki vid dnevnika ispisanog krupnim rukopisom Geretove žene koja je vodila jedan oblik hronike o dvema poslednjim godinama svog života.

Bio je na pragu da se upusti u tajni vrt Emili Gudrič. Da li je imao prava da ga oskrnavi? *Nema ništa gore od želje da se zaviri u nečiju intimnost*, pomisli on. Preturati po Gudričevim arhivama bilo je jedno, a prelistavati dnevnik te žene nešto drugo. On zatvori album.

Ipak, mučila ga je želja da sazna. Nije to bila morbidna radoznalost, ali Emili je pisala o poslednjim danima svog života a bila je u sličnoj situaciji kao on. Možda bi imao šta da nauči od nje.

Konačno, on otvori album i prelista ga.

Listajući, otkrio je fotografije, crteže, novinske članke, osušeno cveće...

Nije bilo ničeg patetičnog. Bio je to više jedan dnevnik prepun umetničkog senzibiliteta. On pažljivo pročita nekoliko beležaka koje su sve sadržavale zajedničku i jedinu ideju: svesnost skorašnje smrti inicirala je da se živi drugačije, da se punim plućima udahnu retki trenuci odmora koji nam preostaju, spremnost na sve da bi se živelo još malo duže.

Iznad jedne fotografije na kojoj je ona snimljena dok džogira stajalo je:

Trčim toliko brzo da me smrt nikad neće uhvatiti.

Na jednoj stranici bila je zalepila pramen svoje kose s početka hemoterapije.

Bilo je takođe i pitanja. Naročito se pojavljivalo jedno i to na više stranica:

„Da li postoji mesto na koje svi idemo?“

Dnevnik se završavao sećanjem na jedan odmor proveden na jugu Francuske. Emili je bila sačuvala ceduljicu s nazivom hotela i razglednicu na kojoj su bili borova šuma, stene i sunce. Datirala je iz 1976. godine, nekoliko meseci pred njenu smrt.

Dole desno bilo je napisano: *Pogled sa rta Antiba*. Pored je bila nalepila dve male koverta: u prvoj se nalazio beli pesak, a u drugoj suvo cveće. On primače kovertu nosu i oseti miris lavande, ili je to možda bila samo njegova mašta. Na poslednjoj stranici bilo je jedno pismo. Nejtan odmah prepozna Gudričev rukopis. Napisao ga je obraćajući se svojoj ženi, ali datum je bio iz... 1977. Godinu dana nakon njene smrti!

Objasni mi, Emili.

Kako smo mogli biti srećni mesec dana u Antibu iako si ti znala da boluješ?

Kako si uspevala da i dalje budeš lepa i zanimljiva? I gde sam crpeo snagu da ne posustanem?

Još jednom smo bili proživeli skoro mirne trenutke. Plivali smo, pecali i pržili ribu na roštilju. Često smo izlazili u šetnje plažom, na večernju svežinu.

Dok sam te gledao kako trčiš po pesku, u kratkoj letnjoj haljini, želeo sam da verujem da će te smrt poštediti, da ćeš postati čudo, sveta Emili čiji će slučaj začuditi doktore širom sveta.

Jednog dana, na terasi, bio sam pojačao muziku do kraja. Bahove Goldberg varijacije, koje smo često zajedno slušali. Gledao sam te izdaleka i plakalo mi se. Umesto toga, ja sam ti se smešio a ti si počela da plešeš na suncu. Bila si podigla ruku dajući mi znak da ti se pridružim i želela si da plivamo.

Tog dana, usne su ti bile vlažne i slane, i ljubeći me, ponovo si mi pričala o nebu, moru i blagom drhtaju tela dok se suši na suncu.

Prošlo je već skoro godinu dana otkako si me napustila.

Toliko mi nedostaješ...

Juče mi je bio rođendan, ali čini mi se kao da više nemam godine.

Nejtan prelista još nekoliko stranica albuma. Opet naiđe na jedan tekst ispisan Gudričevom rukom.

Bio je to veoma težak opis agonije kroz koju je prolazila Emili.

Sada je oktobar. Kraj. Emili više ne ustaje.

Pre tri dana, u jednom trenutku mira, poslednji put je svirala na klaviru. Škarlatijevu Sonatu sa učestalim izmenama prstiju desne ruke i širokim akordima leve. Brzina njenih pokreta opet me je iznenadila. Tu sonatu naučila je još kao dete. Dok sam je nosio na njen krevet, rekla mi je:

„Svirala sam je za tebe.“

Nekoliko dana grmelo je i sevalo. More je donelo velike stabljike i izbacilo ih na obalu.

Emili više neće ustati.

Postavio sam njen krevet u salon, jednu veoma osvetljenu prostoriju. Insistirala je da je ne hospitalizuju, i dobro da je tako. Jedan doktor je obilazi svakodnevno. Strah me je mojih medicinskih prognoza.

Ona sve teže diše. Gotovo neprestano ima temperaturu, drhti, kaže da joj je hladno a telo joj gori. Pored radijatora, upalio sam još i vatru u kaminu. Osim Emili i doktora, već mesec dana ni sa kim drugim nisam razgovarao.

Gledam nebo i okean. Pijem više nego što treba. To je skoro jadno. Verovao sam da sam drugačiji od ostalih a topim se u alkoholu kao poslednji. Mislio sam da će to ublažiti moj bol i pomoći mi da zaboravim na ovaj pakao. A upravo je obrnuto. Alkohol mi nadražuje čula i pojačava žestinu. Ovim ponašanjem neću pomoći Emili.

Ona više ne priča sa mnom. Ne može.

Izgubila je dva zuba.

To je užasno.

Nisam ovo očekivao. Nisam bio spreman na ovo. Već sam video mnoge ljude kako umiru. Smrt je deo mog posla. Ali to nema veze sa onim što sada preživljavam.

Otvorio sam još jednu flašu, plemenito vino koje pijem kao da je rđavo. Danas, u jednom trenutku pribranosti, zatražila je da joj ubrizgaju dozu morfijuma. Dozu morfijuma. Ono čega sam se pribojavao, znajući dobro da će mi to pre ili kasnije zatražiti. Rekao sam to doktoru. Nije mnogo polemisao.

Nejtan zatvori album, potresen onim što je upravo bio pročitao. On siđe u salon, ugasi obe lampe, zaključa vrata i izađe u noć.

Da li postoji mesto na koje svi idemo?

17.

Dok se nauči živeti, već je postalo kasno... ~ Luj Aragon ~

Vožnja noću na cestama nevade.

To večer bilo je veoma upečatljivo. Sve te emocije preplavile su ga talasom melanholije koja se malo-pomalo pretvorila u nervozu usled gubitka kontrole nad životom. Na trenutke, na tim pustim ulicama, izgledalo mu je kao da više nije pripadao ovom svetu, kao da je postao neka vrsta fantoma koji tumara selima Nove Engleske.

I često se žalio na svoj život: previše posla, previše poreza, previše obaveza...

Čoveče, kako je bio glup! Nije bilo ničeg lepšeg od njegovog postojanja. Pa čak i neki tužan dan ipak je bio proživljen dan. Sada je to shvatio. Šteta što ranije nije postao svestan toga.

Da, ali nisi ti prvi koji tako oseća, družo moj. Sve je to u vezi sa smrću: ona upućuje na osnovna preispitivanja kada je već suviše kasno.

On se kiselo nasmeši, zatim baci pogled u retrovizor. Na malom ogledalu ugleda lik čoveka u žurbi. Šta je on duboko u sebi zaista mislio o smrti?

Hajde, nije više vreme za laži, mali moj Nete. Reći ću ti šta će se dogoditi: srce prestaje da kuca, to je sve. Čovek je samo hrpa ćelija. Njegovo telo se raspada u zemlji ili izgori u vatri krematorijuma i to je kraj. Nema više. Sve ostalo su izmišljotine.

Eto, šta je stvarno mislio dok je ulazio u noć.

Hladnoća je postajala sve jača. Iz njegovih usta izlazio je dim. On pojača grejanje i nastavi sa svojom meditacijom.

A šta ako se čovek ipak ne raspada u svojoj koži? Ako postoji nešto drugo?

Neka misterija.

Ako postoji neka sila odvojena od tela?

Duša.

Zašto ne, ako već postoje bića sposobna da predvide smrt? Da su mu godinu dana ranije pričali o Glasnicima, on bi se blago nasmejao. A evo danas više ne sumnja u njihovo prisustvo. Ali čak i prihvatajući postojanje energije koja napušta telo nakon smrti, kojim će tokom ona otići? I gde? U „onaj svet“, kojem se kao dete približio?

To iskustvo trenutne smrti nesumnjivo ga je bilo dovelo pred neka vrata. Smrt se tako učinila opasno blagom, toliko užasnom, kao da je bio uspavan anestezijom. Osećao se tako dobro. Zašto se onda vratio? On se potrudi da odagna to sećanje. Osećao je da još nije spreman da se suoči s tom epizodom svog života.

Sada, muka ga je pritiskala. Dao bi sve da može još neko vreme da ostane u igri. Čak i samo nekoliko dana, nekoliko sati.

Što se više približavao gradu, saobraćaj je postajao sve gušći. Nedaleko, nalazila se tabla s natpisom Njujork, i sat vremena kasnije, već je bio u svojoj zgradi. On prođe kroz hol ulaza u Sanremo, tako elegantnog s prigušenim svetlima i starinskim dekorom. Izdaleka, ugleda Pitera, vernog svom radnom mestu, kako razgovara s jednom starom stanarkom. Čekajući lift, do njega dopreše neki delovi njihove konverzacije.

„Laku noć, gospođo Ficdžerald, i srećni praznici.“

„I vama, Pitere. Pozdravite Melisu i decu.“

Melisu i decu?

Nejtan nije čak ni znao da Piter ima decu. Nikada nije našao vremena da s njim razgovara o tome. Eto gde je zapinjalo kod njega: nije obraćao dovoljno pažnje na druge. On se seti jedne rečenice koju je Melori često ponavljala:

„*Brinuti o drugima, znači brinuti o sebi.*“

Nejtan zatvori vrata svog stana.

Trebalo mu je skoro dva sata da se vrati na Menhetn i bio je premoren. Vožnja je predstavljala pravi pakao jer je sneg počinjao da se taloži, i na pojedinim mestima da ledi. A ako se tome još dodaju i njegove rane na stopalu i listu noge koje su ga sada oštro bolele...

Već nekoliko dana, bio je posebno osetljiv na fizički bol i često se pitao kako će njegovo telo reagovati na skorašnju smrt. Da li će kraj biti blag ili snažan? Hm... bolje bi bilo da se ne nada previše, sada kada je video da su Kendis i Kevin otišli.

On se odgega do ormarića s lekovima, popi dve pilule aspirina kako bi umanjio bol a zatim se stropošta u fotelju. S njegove leve strane, jedan preskupi primerak bonsaija gubio je svoje lišće. Nikada nije umeo da se brine o tom malom drvetu koje mu je poklonila Melori. Iako ga je redovno potkresivao i osvežavao vodom iz raspršivača, ništa nije pomagalo: svakog dana, drvo je sve više žutelo i beznadežno gubilo lišće.

Zaista, umeće njegove žene nedostajalo mu je za sve one male stvari koje život čine prijatnijim.

On zatvori oči.

Sve se odvijalo veoma brzo. Činilo mu se kao da je dva dana ranije završio fakultet i diplomirao a prethodnog dana prvi put postao otac. A već je trebalo da se priprema za odlazak? Ne, to nije bilo moguće. Mučila ga je neka druga misao. Zamišljao je Vansa Tajlera kako stavlja svoje usne na Melorine, kako joj mazi kosu, polako je skida i vodi ljubav s njom. Gospode, to je bilo užasno! Vans je bio samo glupak bez trunke suptilnosti i smisla za kritičnost. Melori je zaista zasluživala bolje.

On bolno otvori oko i pogled mu pade na jednu sliku, gotovo sasvim belu, presečenu po sredini tamnom mrljom boje korodiranog metala. Jedna od slika njegove žene koja mu se veoma sviđala a da je nije baš najbolje razumevao.

On uze daljinski upravljač i počeo da lista kanale: novi snimak

Nasdaka*, klip Ozija Ozborna; Hilari Klinton kod Dejvida Letermana; iskrivljeno lice Tonija Soprana u bade-mantilu; dokumentarac o Sadamu; sahrana nekog evangelističkog sveštenika; i za kraj, Lorin Bekol u Vratima pakla, kako obećava Bogartu: „*Ako sam ti potrebna, zvizni.*”

Taman je hteo da se zadrži na tom kanalu, kada primeti da svetluca lampica na njegovoj telefonskoj sekretarici. On se teško podiže i pritisnu dugme aparata. Odmah, ceo stan ispuni Bonin zvonki glas:

„Zdravo, tata, ja sam. Kako si? Znaš, danas smo u školi učili o kitovima. Pa sam htela da te pitam: da li bismo na proleće mogli da idemo u Stelvagen bank da gledamo migraciju kitova? Mama mi je pričala da si je jednom davno tamo vodio i da je bilo super. Volela bih da i ja idem tamo. Ne zaboravi da hoću da postanem veterinar i da bi mi to moglo pomoći.

Onda, do skorog gledanja. Počinju Simpsonovi na TV-u. Poljubac.”

Nejtan se priseti tog izleta. Od početka proleća pa do polovine oktobra, kitovi idu od Kariba ka Grenlandu, i prolaze kroz zaliv Mejn. To je zaista pravi spektakl koji vredi videti. Naravno da i Boni treba tamo da ode.

Samo, možda neće on biti taj koji će je povesti: april je bio još daleko, a negde u svemiru, neko je bio odlučio da za Nejtana del Amika neće biti sledećeg proleća.

I tako, on pusti svoje misli da odlutaju do jednog maja, 1994, u prohladno ali sunčano popodne, na vodi u Masačusetsu. Sedeo je s Melori, na prednjem delu broda koji baca svoje sidro baš ispod ogromnog peščanog nanosa između Kejp Koda i Kejp Ena.

On je tik iza nje, bradom naslonjen na njeno rame. Oboje su zagledani u mirni horizont.

Odjednom, Melori pokazuje na nešto.

Jato od petnaestak kitova koje je izašlo iz dubine okeana kao vatromet izbacuje mlazove vode visoke i po nekoliko metara.

Ubrzo, njihove glave, kao i veći deo njihovih leđa, plivaju tik uz brod. Ti divovi od pedeset tona u prolazu dodiruju brod puštajući blage krike. Melori se okreće ka njemu, sa osmehom na usnama, širom otvorenih očiju. Svesni su da proživljavaju izuzetan trenutak.

Uskoro, kitovi su i poslednji put zaronili. S beskrajnom elegancijom, oni visoko podižu svoje repove u obliku palme pre nego što nestanu u okeanu, puštajući oštre zvižduke koji se gube u dubinama.

Onda, ne ostaje više ništa osim morskih ptica koje ponovo prekrivaju nebo zauzimajući svoju teritoriju.

Na povratku, krmar broda, stari mornar iz Provanstauna, ispričao im je jednu zanimljivu priču.

* eng. NASDAQ, akronim za National Association of Securities Dealers Automated Quotations

Pet godina ranije, na plaži su pronađena dva mala kita nasukana u pesku. Onaj veći, mužjak, bio je povređen i krvario je iz levog uha. Drugi je delovao da je dobrog zdravlja. Plima i oseka nisu bile jake na tom mestu i činilo se da su kitovi mogli svaki čas da se vrate u vodu da su to hteli. Tokom četrdeset osam sati, obalska straža pokušavala je da spase zdravu životinju. Vukla ju je ka moru, pomoću malih brodića i kanapa.

Ali svaki put kada bi je vratili u vodu, ženka bi puštala žalosne krike i vraćala se svom mužjaku na obalu, tražeći njegov kontakt, kao da je htela da mu pravi zaštitni zid. Trećeg jutra, mužjak je umro i pokušali su poslednji put da vrate preživelog kita u vodu. Ovog puta, ženka ne pokuša da se vrati na plažu, već ostade tik uz obalu, neprestano praveći krugove i ispuštajući veoma duge i oštre krike koji užasnuše šetače na obali.

To potraja dugo a onda, iznenada, kao što je i počelo, posmrtni obred konačno prestade i ženka se polako vrati u pesak, gde je nedugo zatim umrla.

„To je izvanredna privrženost koja postoji među kitovima“, primeti mornar paleći cigaretu.

„Pre je glupost“, odbrusi Nejtan.

„Uopšte nije“, zaključio Melori nakon kratke pauze.

„Šta hoćeš da kažeš?“

Ona se naže napred i šapnu mu na uho:

„Kad bi ti bio bespomoćan, i ja bih se tako šćućurila pored tebe.“ On se okrete ka njoj i zagrlji je.

„Nadam se da nećeš morati“, reče stavivši ruke na njen stomak. Bila je u šestom mesecu trudnoće.

Nejtan skoči.

Šta, kog đavola, radim, sam, na ovom kauču, dok neprestano preturam po prošlosti, umesto da budem sa svojom ženom i kćerkom?

Radio-budilnik pokazivao je 2.14, ali uz vremensku razliku, u Kaliforniji je bilo tek nešto nakon jedanaest sati uveče.

On uze telefonsku slušalicu i pritisnu dugme za biranje prvog memorisanog broja. Nakon nekoliko zvonjava, javi se umorni glas:

„Da?“

„Dobro veče, Melori. Nadam se da te nisam probudio?“

„Zašto me zoveš ovako kasno? Šta se događa?“

„Ništa strašno.“

„Šta onda hoćeš?“ mrsko upita ona.

„Možda malo manje agresivnosti u tvojim recima.“ Ona ne reagova na njegovu primedbu već, ovoga puta s dosadom, ponovi:

„Šta hoćeš, Nejtane?“

„Da te obavestim da ću već sutra doći po Boni.“

„Šta? Šališ se!“

„Da ti objasnim...“

„Nema šta da se objašnjava“, zagrme ona, „Boni mora da ide u školu do kraja nedelje!“

On uzdahnu.

„Može da propusti nekoliko dana. To ne bi bilo ništa strašno i...“ Ona ga ne pusti da završi.

„Mogu li da znam u slavu čega želiš da ubrzaš dolazak?“

Umreću, dušo.

„Uzeo sam nekoliko slobodnih dana i moram da vidim Boni.“

„Utvrdili smo pravila.“

„U redu, ali ona je takođe moja kćerka“, precizira on glasom koji je podrhtavao od potresenosti. „Podsećam te da je odgajamo oboje.“

„Znam“, potvrdi ona, popustivši malo.

„Da si ti meni to tražila, ne bih pravio probleme.“ Ona ne odgovori, ali on je ču kako diše u slušalicu. Iznenada mu pade na pamet ideja o jednom kompromisu. „Tvoji roditelji su i dalje u Berkširu?“

„Da, planiraju da tamo provedu praznike.“

„Vidi, ako mi dozvoliš da sutra dođem po Boni, spreman sam da je odvedem na dva dana kod njih.“

Ona zastade, a onda upita nepoverljivim glasom:

„Ti, učinićeš to?“

„Hoću, ako treba.“

„Zaista već dugo nije videla baku i dedu“, reče Melori.

„Onda, slažeš li se?“

„Ne znam. Pusti me još malo da razmislim.“

Ona htjede da prekine vezu. Kako više nije podnosio njihove grube razgovore, on odluči da joj postavi jedno pitanje koje mu je već dugo stajalo na srcu.

„Sećaš li se vremena kada smo jedno drugom pričali sve?“ Ona ostade zatečena. On brzo nastavi: „Vremena kada smo se uvek držali za ruke dok smo šetali ulicom, i kada smo po tri puta dnevno jedno drugo zvali na posao, ili kada smo satima razgovarali...“

„Zašto se vraćati na to?“

„Zato što ja svaki dan mislim na to.“

„Ne znam da li je trenutak da pričamo o tome“, reče ona umornim glasom.

„Ponekad mi se čini da si sve zaboravila. Ne možeš izbrisati sve što smo proživeli zajedno.“

„Ne radim to.“

Njen glas bio je promenio boju. Skoro neprimetno.

„Slušaj... Zamisli da mi se nešto dogodi... da me udari auto na ulici. Poslednje sećanje koje bi imala na nas bila bi slika razdvojenog para.“

Ona tužnim glasom reče:

„To i jesmo, Nejtane.“

„Rastali smo se u besu i ljutnji. Mislim da ćeš to sebi godinama

prebacivati i da će ti biti teško da živiš s tim."

Ona prasnu:

„Podsećam te da je zbog tebe to..."

Ali osetivši da joj se suze skupljaju u grlu, ona ne završi rečenicu i spusti slušalicu. Progutala je suze kako ne bi probudila svoju kćerku, a zatim je otišla i sela na stepenice od egzotičnog drveta. Papirnom maramicom obrisala je svoje pocrveneale oči. Podigavši glavu, trgla se videvši svoj odraz u velikom ogledalu u hodniku.

Od gubitka svog sina, bila je dosta smršala i sva njena životna radost se ugasila. Ponovo je imala onaj hladan izraz protiv kojeg se celog života borila. Još kao mlada devojka nije mogla da podnese svoj izgled Grejs Keli; tu ledenu distanciranost, to besprekorno držanje koje ponekad žene usvoje svojim odgajanjem. Nikada je nije bilo briga za perfekcionizam. Nije želela da bude nedostižna: naprotiv, htela je da bude među ljudima, otvorena za druge. Zato je najčešće oblačila farmerke i široke i udobne džempere. Zaista, kostim nije bila obukla još od pamtiveka.

Ona ustade, ugasi sve lampe u prostoriji, zatim upali nekoliko sveća i jedan mirisni štapić.

U očima većine ljudi, važila je za stabilnu i odmerenu osobu. Pa ipak, bilo je u njoj slabosti koja je poticala još iz adolescentskih dana, kada je nekoliko puta bolovala od anoreksije.

Dugo je verovala da se sasvim izvukla iz toga... sve do Šonove smrti.

Tragedija se dogodila pre tri godine, ali bol je i dalje bio jednako snažan. Melori je kidalo to iracionalno ubeđenje da bi sve bilo drugačije da je ona bila prisutna te famozne noći. Nije prolazio nijedan dan a da se ona nije mislima vraćala u prve mesece života svog sina. Da nije možda bilo nečeg što ona nije videla? Možda joj je promakao neki simptom, znak?

Kao dete, nakon što se zamalo nije utopila u jezeru, u njoj se rodio paničan strah od smrti. Nikada nije mogla da zamisli da bi moglo da postoji nešto gore od njene sopstvene smrti. Ali čim je postala majka, shvatila je da je najteže iskušenje, u stvari, gubitak bića koje je donela na svet. Tako je, dakle, morala da se suoči: da, postojalo je i nešto gore od njene smrti.

Istina, negde je bila pročitala da u 18. veku devedeset procenata dece nije živelo duže od tri godine. Ali to je bilo drugo vreme, kada je smrt bila posvuda i kada su ljudi bili bolje pripremljeni da prihvate gubitak bližnjih. Dok je za nju život bio prestao već niz dugih i užasnih meseci. Potpuno dezorijentisana, bila je izgubljena.

Gubitak Šona zauvek će ostati velika tragedija njenog života, ali veće razočarenje bila je propast njenog braka. Otkad su počeli da žive zajedno, još kao studenti, verovala je da će se svakog jutra buditi pored Nejtana dok se jednom od njih dvoje život ne ugasi. Ipak, ostala je nemoćna pred pucanjem njihovog braka. Ubeđena da je plaćala neku grešku, bez borbe je prihvatila udaljavanje svog supruga.

Prvi put u svom životu, osetila se kao stranac pred njim i njih dvoje su ostali nemoćni da razgovaraju. U trenutku kada joj je najviše trebala njegova podrška, on se još više posvetio poslu, dok je ona umirala u svom bolu.

Da bi izdržala i oslobodila se depresije, angažovala se u socijalnim aktivnostima. Poslednjih meseci, radila je na kreiranju Internet sajta jedne organizacije koja se borila za primenu etičkih načela u poslovanju kompanija. Njen rad sastojao se u klasifikaciji multinacionalnih preduzeća prema kriterijumima koji se tiču zakona o radu i okruženju. Organizacija se bavila još i mobilizacijom udruženja potrošača na bojkot preduzeća koja su zapošljavala decu ili nisu poštovala važeće zakone.

Ali njen rad nije se završavao na tome. Radila je još toliko toga! Živela je u La Džoli, bogatoj četvrti San Dijega, ali sam grad nije bio baš izolovan od svake vrste bede. Iza svetlucavih plaža i zgrada koje su blistale naspram mora, jedan značajan broj stanovništva živeo je od danas do sutra, s malo prihoda, često i bez stalnog boravišta. Tri puta nedeljno, odlazila je u jedan centar za beskućnike. Tu se barem osećala korisno, naročito u ovo doba godine kada se pola grada sjati u supermarkete da bi proćerdalo svoje dolare na nepotrebne kupovine. S vremenom, sve manje je podnosila svu tu potrošačku presiju koja je još odavno bila prekrila pravi smisao Božića.

U jednom trenutku, zaista je htela da se i njen suprug angažuje s njom u protestnim pokretima. Nejtan je bio izvrstan advokat koji je mogao svoje sposobnosti staviti u službu jednog ideala. Ali nije se tako dogodilo. Dok oni još nisu bili postali ni svesni toga, njihov brak se slomio o neku vrstu nesporazuma. A ipak, oboje su želeli da naprave korak prema onom drugom. Što se tiče nje, ona je oduvek živela daleko od mondenskog sveta, vidala je malo ljudi iz svog miljea. Poruka upućena suprugu bila je jasna: „*Ne smeta mi što si skromnog porekla.*”

On je, pak, želeo da joj dokaže da se nije udala za nikogovića, da je bio sposoban da se popne na društvenoj lestvici i svojoj porodici obezbedi udoban život.

Verovali su da su načinili po korak jedno ka drugom, ali nisu su sreli.

Za Nejtana, život je bio neprekidna borba u kojoj je uvek bilo potrebno postizati sve veće uspehe u profesionalnom smislu da bi se dokazalo... ona nije znala šta tačno. Morala mu je po stotinu puta objašnjavati da ne želi da bude udata za superčoveka, ali ništa nije pomagalo: on je neprekidno smatrao obaveznim da učini više, kao da se plašio da će je razočarati, a nju je to još od početka samo nerviralo.

I pored svega, uvek joj bio pod kožom. *Crazy about him*, kao što kaže pesma.

Ona zatvori oči. Slike iz prošlosti prolazile su joj mislima kao na filmu.

18.

Samo smo jednom mladi, ali ceo život sećamo se mladosti.
~ *Dijalog iz filma Dometi slobode Barija Levinsona* ~

1972.

Nantaket, početkom leta

Osam joj je godina. To je njihov prvi susret.

Prethodne večeri, stigla je iz Bostona. Ovog jutra, ona šeta kroz veliki vrt njene porodice. Nosi pamučnu haljinu koja joj dopire do ispod kolena i koju mrzi. Po toj vrućini, više bi volela da obuče šorts i polo majicu, ali majka ju je oduvek terala da se oblači kao mala dama.

Više puta, primetila je dečaka s lepom crnom kosom koji se nije usuđivao da razgovara s njom i koji bi pobegao čim bi mu se ona približila. Zainteresovana, pitala je svoju majku koja joj je odgovorila da ne obraća pažnju na njega: „*To je samo sin kućne pomoćnice.*”

Po podne, ona ga ponovo sreće na plaži. On se igra sa zmajem, kojeg je sam napravio od bambusovog štapa i parčeta platna koje mu je dao neki pecaroš. Kao dršku za upravljanje, setio se da iskoristi jednu alku koju je skinuo sa stare zavese. Iako ručno napravljen, zmaj leti visoko po nebu. Melori je takođe ponela svoj balon, jedan sofisticiran model koji su joj kupili u velikoj prodavnici igračaka u Bostonu. Ipak, njena sprava ne može da poleti. Ona se trudi, trči što brže može u svim pravcima, ali zmaj svaki put odmah pada u pesak.

Iako se dečak pravi da je ne vidi, Melori zna da je on više puta krišom posmatra.

Ali ona se ne obeshrabruje i pokušava još jednom. Nažalost, njena prelepa igračka pada u vodu. Sada je letelica mokra i puna peska. Suze joj naviru na oči. On joj prilazi i stavlja joj u ruku upravljač svog zmaja. Objašnjava joj da treba da okrene leđa vetru, a onda, oslobađajući pritisak, da otpušta konopac. Tako se zmaj brzo podiže u nebo.

Ona vrišti od sreće. Oči joj blistaju i smeje se.

Kasnije, da bi joj pokazao svoje znanje, objašnjava joj da Kinezi pridaju zmajevima značenje prizivanja sreće. Kako bi uzvratila, ona mu ispriča da je Bendžamin Frenklin iskoristio zmaja da bi proučavao munju i izumeo gromobran (pročitala je to na kutiji od neke igračke). Zatim, veoma ponosan, on joj izbliza pokaza svog zmaja, da bi videla smešnog zmaja kojeg je nacrtao na platnu.

„Ja sam ga nacrtao.”

„Je li to kornjača? upita ona.

„Ne, zmaj”, odgovori on pomalo ljut.

Ponovo, smeh obuze devojčicu. To dobro raspoloženje je zarazno i, uskoro, smeh dvoje dece pomeša se sa zapljuskivanjem talasa.

Malo dalje, tranzistor postavljen na pesak svira *You've Got a Friend*, Kerola Kinga, jedan od letnjih hitova.

Ona ga sada pažljivo gleda i čini joj se da je to najsladši dečak koga je ikada videla.

On se ozbiljno predstavi:

„Zovem se Nejtan.“

Ona njemu, ništa manje ozbiljno, odgovara:

„Moje ime je Melori.“

Jesen 1972. Nantaket

„Nete!“

Ona u mlazevima izbacuje vodu koja joj je preplavila usta. Ukočena od zime, sve teže diše. Dva puta je uzaludno pokušavala da se uhvati za granu, ali obala je previsoko. Na ivici snage, prestrašena, oseća da će se utopiti. Ali Nejtan pliva ka njoj. Ona shvata da joj je on poslednja nada.

„Drži se za mene, ne boj se.“

Iscrpljena, hvata se za njega kao za slamku spasa. Odjednom, oseća se izbačeno ka gore i jedva uspeva da se uhvati za travu i izvuče na obalu. Spašena je. Ne povrativši dah, već se okreće, ali on više nije tu.

„Nejtane!“

Potpuno izgubljena, očiju punih suza, svom snagom ga doziva:

„Nejtane! Nejtane!“

Ali on se ne vraća na površinu. Brzo razmišlja. Mora da učini nešto. Mokra od glave do pete, drhteći, pomodrelih usana, polazi da potraži nekog odraslog. Brže trči, Melori!

13. jul 1977. Nantaket

Imaju po trinaest godina.

Voze bicikle i spuštaju se pistom koja ih vodi na Surfsajd bič, najveću plažu na ostrvu. Nebo počinje da se oblači a talasi da pene. Ipak, ni na trenutak ne oklevaju da se kupaju. Naprotiv, ostaju dugo u okeanu i plivaju dok se sasvim ne izmore. Ne izlaze iz vode sve dok talasi ne postanu opasni. Vetar jako duva. Melori drhti. Poneli su samo jedan peškir. Nejtan joj suši kosu i leđa dok njoj cvokoću zubi.

Kiša krupnim kapima pada po pesku, i kroz nekoliko minuta, plaža je pusta. Sada, ostali su samo njih dvoje na kiši i vetru.

On prvi ustaje i pomaže joj da se podigne. Odjednom, naginge glavu ka njoj. Instinktivno, Melori podiže pogled i propinje se na prste. On stavlja ruke oko njenog struka. Ona ga grli oko vrata. U trenutku kada im se usne spoje, obuzima je čudna jeza. Oseća morsku so na njegovim usnama.

To je prvi poljubac, nežan i dug, koji se produžuje sve dok im se zubi ne dotaknu.

6. avgust 1982. Bofor, Severna Karolina

Osamnaest joj je godina.

Ovog leta, otputovala je daleko od kuće kako bi predvodila letnji kamp.

Sada je osam sati uveče. Izašla je u šetnju po maloj luci u kojoj su barke uokvirivale ribarsko pristanište. Narandžasto sunce svetli na horizontu i obasjava nebo. Izdaleka, čini se kao da brodići plove po vulkanskoj lavi.

Ali za nju, ovo je melanholično veče. Prepuštajući se zvuku zapljuskivanja vode o užad, ona rezimira ovih nekoliko proteklih meseci.

Njena prva godina na univerzitetu bila je promašaj. Ne samo kao školska godina, već više što se tiče zdravlja i ljubavi: dva puta uzastopno prevarila se izlazeći s nezanimljivim tipovima i nije imala nijednu pravu prijateljicu. Pročitala je mnogo knjiga, interesovala se za aktuelnosti i realnost koja je okružuje, ali u glavi kao da joj je vladao kaos.

Tokom meseci, polako se povlačila u sebe, ona, koja je bila toliko otvorena. Neprimetno, takođe je smanjila ishranu, preskačući doručak, užinu i jedući sve manje i manje tokom glavnih obroka. Jedan od načina da se nadomesti taj nered u njenim mislima koji joj je u telu stvarao prazninu. Ali igrajući se vatrom, završila je onesvestivši se usred amfiteatra pa su sa univerziteta morali da pozovu doktora.

U poslednje vreme malo je bolje, ali isto tako dobro zna da ni slučajno nije isključen ponovni napad.

Uskoro će tri godine kako nema novosti od Nejtana. Otkad Eleonora del Amiko ne radi kod njenih roditelja, nije ga više videla. U početku, pisali su jedno drugom duga pisma, a potom je daljina učinila svoje. Ipak, nikada ga nije zaboravila. Uvek je bio prisutan, u jednom malom kutku u njenoj glavi.

Večeras, pita se šta se dogodilo s njim. Da li i dalje živi u Njujorku? Da li je uspeo da se, kao što je želeo, upiše na neki prestižni univerzitet? Da li bi voleo da je ponovo vidi?

Ona i dalje šeta obalom, ali sve brže i brže. Odjednom, oseća jaku potrebu da razgovara s njim. Ovde, večeras, sada. Žuri ka telefonskoj govornici, poziva informacije i dobija traženi broj. Zatim, taj poziv u noći. Samo da se on javi.

„Halo?“ To je on.

Dugo razgovaraju. On joj priznaje da je prošlog leta više puta pokušavao da je pronađe.

„Roditelji ti nisu preneli moje poruke?“ Ona shvati da se glavno nije promenilo i da se i dalje razumeju kao da su se juče videli.

Dogovaraju se da se vide krajem meseca. Ona spušta slušalicu. U luci, sunce je već bilo potpuno zašlo. Polako kreće ka kampu. To je sada druga žena. Otkucaji srca odjekuju joj sve do glave.

Nejtan... Nejtan... Nejtan...

28. avgust 1982. Sisajd Hajts, Nju Džerzi, 2 sata ujutru

Na obali mora, električne lampice su i dalje svetlucale iako su štandovi vašara već počinjali da se zatvaraju. Miris pomfrita mešao se s mirisima šećerne vune i ušećerenih jabuka. Pored velikog ringišpila, ogromni zvučnici slali su po stoti put zaredom zvuke *Up Where We Belong*, Džoa Kokera.

Melori zaustavlja svoj auto nasred parkinga.

Došla je da ga sačeka. Nejtan je pronašao letnji posao u tom malom pristaništu, na sat vremena od Menhetna. Za nekoliko dolara, radi u jednom od mnogobrojnih štandova sa sladoledom koji se nalaze uz obalu.

Otkad su se poslednjeg vikenda ponovo videli, svako veče razgovaraju telefonom.

Normalno, planirali su da se vide tek sledeće nedelje, ali ona mu priređuje iznenađenje stigavši iz Bostona. Uzela je jedan od automobila svog oca, moćni aston martin tamnozeleno boje kojim je mogla da stigne za manje od četiri sata.

Konačno, on stiže, nosi bermude i majicu sa znakom prodavnice u kojoj radi. Okružen je drugim sezonskim radnicima. Ona prepoznaje latino i irske akcente. Kako on ne očekuje da je vidi, izdaleka se pita koja je to filmska diva, naslonjena na svoj bolid, što gleda u njegovom pravcu. Zatim je prepoznaje.

Trči ka njoj, stiže, uzima je u naručje i okreće. Ona ga, smejući se, grli oko vrata i primiče sebi da bi probala njegove usne, dok joj srce lupa u grudima.

Takva je ljubav na početku.

20. septembar 1982.

Nejtane,

Samo nekoliko reči da ti kažem kako su trenuci provedeni s tobom krajem leta bili divni.

Nedostaješ mi.

Jutros su mi počela predavanja, ali ne prestajem da mislim na tebe.

Više puta tokom dana, šetajući kampom, zamišljala sam da si pored mene i da razgovaramo. Neki od studenata koje sam susretala sigurno su se pitali koje ta ludača, podignutog nosa, koja priča sama sa sobom!

Lepo mi je s tobom, sviđa mi se tvoja sposobnost da me razumeš i čitaš mi misli, a da i ne moram da pričam.

Nadam se da si i ti srećan.

Ljubim te i volim.

Melori.

(Na koverti, crvenom olovkom, napisala je da bi naglasila značaj pisma: *Poštare, dragi poštare, pokušaj da što pre isporučiš mom dragom moju ljubavnu poruku!*)

27. septembar 1982.

Melori,

Teĳ što sam spustio slušalicu... već mi nedostaješ.

Svi trenuci provedeni s tobom probudili su u meni želju da ih bude još više.

Srećan sam s tobom. Srećan ĳao da je zabranjeno.

Od sada, ĳada mislim o budućnosti, ne ĳažem „radiću“ već „radićemo“.

I to menja sve.

Nejtan.

(Na koverti, zalepio je ulaznicu za poslednji film koji su zajedno gledali u bioskopu „I-tija*“). Zapravo, i nisu videli mnogo od filma jer su se skoro sve vreme ljubili.)

Jedne nedelje decembra 1982.

U njenoj studentskoj sobi u Kembridžu

Zvučnici emituju note Dvoržakovog Koncerta, koji sa žestinom svira Žaklin du Pre na svom slavnom Stradivarijus violončelu. Već sat vremena ljube se na krevetu.

On joj je skinuo brushalter i miluje joj kožu kao da se radi o nećemu dragocenom.

Prvi put će voditi ljubav.

„Sigurna si da želiš to sada?“

„Da“, odgovara ona ne dvoumeći se.

Eto šta joj se još sviđa kod njega: ta mešavina nežnosti i predusretljivosti koje su ga činile drugačijim.

Spontano već, sigurnost da, ako jednog dana bude imala decu, to može biti samo s njim.

3. januar 1983.

Nejtane, ljubavi, Božićni raspust već je prošao.

Toĳom ovih nekoliko dana, obožavala sam da delim noći s tobom.

Ali večeras sam tužna.

Ti upravo odlaziš autom za Menhetn.

Većeras, osećam da će biti teško čekati sledeći raspust da bih te videla.

Iaĳo znam da ćemo se sutra čuti.

Ono čega se bojim to je da se sve ovo ne završi.

Jer ovo što doživljavam s tobom nešto je posebno.

Ludo sam zaljubljena u tebe.

Melori.

(Na koverti, ostavila je nekoliko poljubaca karminom i napisala: *Molim vas da ovo pismo, ĳao i sve ove poljupce, odnesete u sanduče gospodina Del Amiĳa. I čuvajte se budu li moji poljupci razmazani!*)

* E.T. (eng. E.T. the Extra-Terrestrial)

6. januar 1983.

Melori,

Nedostaješ mi, ali tvoje prisustvo osećam tu, pored sebe. Kad bi znala koliko čeznem da te ponovo uzmem u naručje i probudim se pored tebe.

Poljupci lete iz moje sobe u pravcu Kembridža.

Obožavam te.

Nejtan.

(On ubaci u kovertu njenu fotografiju koju je napravio za vreme poslednjeg raspusta u parku kampa u Kembridžu. Na poleđini napisa rečenicu iz Romea i Julije: Opasniji je za mene tvoj pogled nego dvadeset njihovih mačeva.)

1984. Porodična kuća u Bostonu

Neko na ulici pritisnuo je sirenu.

Ona baca pogled kroz prozor. Nejtan je u svom starom mustangu čeka pred kapijom. Ona žuri ka vratima, ali njen otac joj preprečuje put.

„Ne dolazi u obzir da i dalje izlaziš s tim dečkom, Melori.”

„Mogu li da znam zašto, molim te?”

„Zato!”

Sada i majka pokušava da je urazumi:

„Mogla bi da pronadeš mnogo boljeg, dušo.”

„Boljeg za koga? Za mene ili za vas?” Ona kreće ka vratima, ali Džefri ne odustaje.

„Melori, upozoravam te, ako predeš preko tih vrata...”

„Ako pređem ova vrata... šta? Izbacićeš me napolje? Oduzećeš mi nasledstvo? Ionako, vaš novac mi nije potreban...”

„Taj novac ti ipak omogućava da živiš i plaća tvoje školovanje. I dosta, ti si još dete!”

„Opominjem te da mi je dvadeset godina...!”

„Savetujem ti da se ne duriš na nas!”

„Ja ću vama dati drugi savet: ne terajte me da biram između njega i vas.” Ona zastade nekoliko sekundi, kako bi njene reči imale efekta, a onda dodade: „Jer ako budem morala da biram, to će biti on.” Smatrajući daje razgovor završen, ona izlazi iz kuće zalupivši vratima.

Leto 1987.

Njihovo prvo pravo letovanje u inostranstvu, Vrt u Firenci, čuven po svojim statuama Nalaze se ispred velike fontane okružene pomorandžama, smokvama i čempresima.

Kapi vode blistaju na suncu praveći male duge. Ona baca novčić u vodu i nagovara i njega da učini isto.

„Pomisli želju.” On odbija.

„Ne verujem u te stvari.”

„Hajde, Nete, poželi nešto.” On odmahuje glavom, ali ona insistira:

„Učini to za nas.“

Da bi joj udovoljio, on iz džepa vadi novčić od hiljadu lira, zatvara oči i baca ga u vodu.

Što se nje tiče, ne može poželeti ništa više od ovoga što sada ima. Samo da potraje. For always. Forever.

Leto 1990. Odmor u Španiji

Nalaze se u vrtu lavirinta u Horti, u Barseloni. Njihova prva prava svađa.

Prethodnog dana, rekao joj je da se mora vratiti dva dana ranije, zbog posla.

Tu su, u jednom od najromantičnijih mesta na svetu a ona se i dalje ljuti.

On pokušava da je uhvati za ruku, ali ona se odaljava i sama nastavlja kroz zamršeni lavirint.

„Rizikuješ da me jednog dana izgubiš“, kaže da bi ga provocirala.

„Ponovo ću te pronaći.“

Ona ga ljutito posmatra.

„Ti si baš siguran u sebe.“

„Siguran sam u nas.“

Jesen 1993.

Jednog nedeljnog jutra u njihovom stanu

Posmatra ga kroz ključaonicu vrata na kupatilu.

On se tušira, i kao po običaju, pravi saunu oko sebe. Na sav glas peva (pogrešno) jednu pesmu grupe U2. Zatim zavrće slavinu s vrućom vodom, povlači zavesu i radosno ispušta vrisak.

Na ogledalu, kondenzovana para pokazuje napisano: *POSTAĆEŠ TATA!*

1993.

Istog dana

Deset minuta kasnije

Oboje su ispod tuša i razmenjuju po neku reč između poljubaca.

„A ako je devojčica?“

Ona je bila ta koja je pvela razgovor oko izbora imena.

„Zašto ne Bonita?“ predloži on ne šaleći se.

„Bonita?“

„Bonita ili Boni. U svakom slučaju nešto što znači dobrota. To je reč koju želim da čujem svaki put kad je pozovem.“

Ona se smeši, otvara jednu bočicu i razmazuje mu kupku po grudima.

„Dobro, pod jednim uslovom.“

„Kojim?“

„Ja biram sledeće.“

On uzima sapun s mirisom lavande i počinje da joj trlja leđa.

„Sledeće?”

„Ime za naše drugo dete.”

Ona ga privlači sebi. Njihova tela, prekrivena penom, klize jedno po drugom.

1994.

U devetom mesecu trudnoće, ona leži na krevetu i lista svoj časopis. Nejtan je glavu primakao njenom stomaku i osluškuje bebine pokrete.

Sa kasetofona, Pavaroti odjekuje i uspešno prati Verdijevu podlogu. Otkad je Nejtan u jednoj knjizi pročitao o pozitivnom dejstvu klasične muzike na razvoj bebe, ne prođe nijedan dan a da ne pusti neki deo opere.

Melori misli da je ta muzika možda i dobra za bebu, ali ne i za nju.

Stavila je slušalice svog vokmena i sluša *About a Girl* od Nirvane.

1999.

U jednom restoranu u Vest Vilidžu poručili su šampanjac.

„A ako je dečak...”

„Dečak je, Nejtane.”

„Otkud znaš?”

„Znam zato što sam ja žena i što čekam na ovo dete već pet godina.”

„Ako je dečak, mislio sam da...”

„Nema diskusije, Nejtane, zvaće se Šon.”

„Šon?”

„To na irskom znači Božji dar.” On se mršti.

„Ne vidim šta bi bog tu radio.”

„Naprotiv, vidiš ti dobro šta.”

Naravno da vidi. Posle rođenja Boni, doktori su je ubedili da više neće moći da ima dece. Ipak, nikada im nije verovala. Ona zna da Nejtan ne voli tu naklonost religiji, ali večeras je toliko srećan da će sve prihvatiti.

„Odlično”, kaže podižući čašu, „čekamo jednog malog Šona.”

Melori otvori oči i film iz srećnih dana naprasno se prekide kao da se pocepa traka.

Koža joj se naježi. To vraćanje unazad bilo je bolno. Kao i svaki put, sećanje na period velike sreće preplavi je s mnogo emocija kojima nije znala da upravlja.

On izvadi iz džepa još jednu papirnu maramicu osetivši da joj se suze sakupljaju u uglovima očiju. *Gospode, stvarno smo sve uništili.*

Naravno da joj je Nejtan nedostajao, ali među njima bio se stvorio toliki ponor da se nije usuđivala da načini korak ka njemu. Mogla je beskućnicima da servira supu u noći, da se bori protiv multinacionalnih firmi koje eksploatišu decu, da manifestuje protiv genetski modifikovanih proizvoda: toga je nije bilo strah. Ali naći se ponovo pred Nejtanom bilo je nešto drugo.

Ona stade pored prozora koji je gledao na ulicu i dugo ostade zagledana u nebo. Oblaci su se bili razmakli a jedan mesečev zrak obasjavao je sto na kojem je stajao telefon.

Ona odluči da podigne slušalicu. Trebalo je bar da načini neki gest.

On brzo odgovori. !

„Melori?"

„U redu je, Nejtane, možeš doći po Boni ranije."

„Hvala", reče odahnuvši. „Pokušaću da stignem početkom popo-dneva. Laku noć."

„Još nešto..."

„Da?"

Ona poče..

„Sećam se svega, Nete: svih trenutaka koje smo zajedno proveli, svakog detalja, boje neba i mirisa peska kada smo se prvi put poljubili, svake tvoje reči kada sam ti saopštila da sam trudna, noći provedenih u ljubljenju dok nas usta ne bi zbolela... Sećam se svega i ništa u mom životu nije bilo važnije od tebe. Zato, nemaš prava da onako govoriš."

„Ja..."

Hteo je nešto da kaže, ali ona je već bila prekinula.

Nejtan ode do prozora. Sneg je nastavljao da pada na Central park. Oblak krupnih pahulja vrteo se ispred stakla a onda se taložio na ivicu prozora.

Na trenutak, on pusti da mu pogled luta bez cilja misleći na ono što mu je rekla supruga.

Zatim, rukavom svoje košulje, obrisa oči natopljene suzama koje su same tekle.

19.

Gadovi su široko rasprostranjeni na ovoj planeti. ! ~ Pet Konroj ~

Hjuston strit DistriktSoho

16. decembar, šest sati ujutru

Geret Gudrič pažljivo je silazio klizavim gazištima na spoljnim stepenicama svoje kuće, male zgrade od smeđih cigala koja je izlazila direktno na ulicu. Snežni prekrivač od desetak centimetara pokrivao mu je automobil koji je prethodne večeri ostavio napolju. On izvadi lopaticu i očisti vetrobran. Kako je kasnio, obrisa samo deo ispred vozača. Sede za volan, protrlja ruke da bi se zgrejao, ubaci ključ i...

„Na aerodrom, molim vas!"

On se trže zatim se brzo okrete ka Nejtanu, koji je sedeo na zadnjem sedištu iza suvozača.

„Sranje, Del Amiko. Nikada više da me niste ovako prestravili! Kako ste ušli u moj auto?"

„Nije trebalo da mi ostavljate dupli ključ", odgovori advokat zveckajući svežnjem ispred doktorovog nosa. „Sinoć sam zaboravio da ih ostavim u sanduče."

„Dobro, šta tražite vi ovde?"

„Sve ću vam objasniti usput. Idemo na avion za Kaliforniju." Doktor odmahnu glavom.

„Sanjate! Zauzet sam čitav dan a već kasnim, zato..."

„Idem po kćerku u San Dijego", objasni Nejtan.

„Raduje me što to čujem", reče Geret slegnuvši ramenima.

„Ne pada mi na pamet da je izložim i najmanjem riziku", izjavi advokat povišenim tonom.

„Žao mi je, drugar, ali zaista mi nije jasno kako vam ja mogu biti od koristi."

On ipak uključi grejanje u autu. Nejtan mu se približi.

„Pogledajmo situaciju objektivno, Gerete. Ja sam neka vrsta skorašnje smrti, ali vi, vi ste u top-formi. Nadam se da niste imali loših predviđanja za naredna dvadeset četiri sata. Niste primetili belu svetlost videvši se jutros u ogledalu?"

„Ne", reče Gudrič, „ali i dalje ne razumem šta hoćete da kažete."

„Priznajem da ste mi uterali strah u kosti. Ne mogu više ni da kročim napolje bez straha da će me pregaziti neki taksi ili da će mi nešto pasti na glavu. Evo, dakle, šta ja mislim: sve dok sam uz vas, male su šanse da će mi se nešto loše dogoditi."

„To je potpuno besmisleno. Slušajte..."

„Ne", naprasno ga prekide Nejtan, „vi mene slušajte: moja kćerka nema ništa s vašim prokletim morbidnim predviđanjima. Ne smem

rizikovati da joj otpadne i dlaka s glave dok bude sa mnom u avionu. Zato ćemo biti zajedno, vi i ja, dok je ne dovedem ovde na sigurno."

„Hoćete da ja budem vaše... životno osiguranje!" viknu Gudrič.

„Upravo tako." Doktor odmahnu glavom.

„Vi ste blesavi. Stvari ne funkcionišu tako, Nejtane."

„Verovaćemo da da. Pravila su se promenila, to je sve."

„Nema potrebe da insistirate", odlučno reče lekar. „Nigde ja ne idem, Nejtane, dobro ste me čuli. Nigde!"

Nekoliko sati kasnije

Nejtan baci pogled na sat.

Avion broj 211 Junajted erlajnsa uskoro će sleteti u San Dijego. Kako nisu uspeli da nađu direktnu liniju, moraće najpre za Vašington, što će malo produžiti putovanje.

Advokat pogleda u Gudriča koji je sedeo pored njega. Doktor je polako završavao svoj obrok koji mu je pola sata ranije servirala stjuardesa.

Nejtan nije znao šta tačno da misli o Geretu. Jedno je bilo sigurno: nevolje su počele s nastankom preokreta u njegovom životu. S druge strane, nije mogao a da ne oseti neku čudnu mešavinu divljenja i bliskosti. Jer, ako je bilo tačno ono što je tvrdio Gudrič (a Nejtan je sada bio siguran u to da je Geret zaista Glasnik), njegova lična egzistencija nije mogla biti baš prijatan posao: kako živeti normalno s jednim darom kao što je njegov? Neprestano oko sebe gledati buduće mrtve mora da je zastava koju je vrlo teško nositi.

Naravno, više bi voleo da ga nikada nije sreo, ili bar u drugim okolnostima, ali svidao mu se taj čovek: bio je to osećajan čovek koji je znao da pruži utehu. Čovek duboko ranjen koji je strasno voleo svoju suprugu i koji se sada telom i dušom žrtvovao za svoje pacijente.

Nije ga bilo lako ubediti u to da krene na ovaj put u Kaliforniju. Doktor je tog dana imao zakazanu jednu veoma važnu operaciju, da se ne spominje to da je za njega bilo teško da nekoliko dana odsustvuje iz centra za palijativnu negu i to neplanirano. Nakon što je pokušao sa svim pretnjama ovoga sveta, Nejtan je morao da se odluči na drugačiji pristup. Tako je Geretu pokazao ko je on zaista; čovek koji će možda poslednji put videti svoju kćerku, čovek koji je i dalje zaljubljen u svoju ženu i koji želi da i poslednji put pokuša da se zbliži s njom, čovek kome je smrt za petama i koji ga preklinje za pomoć.

Ganut tim apelom tuge, Geret je prihvatio da odloži zakazane operacije kako bi išao s Nejtanom u San Dijego. Osim toga, osećao se delom odgovornim za pometnje koje su uzburkale advokatov život.

„Ne jedete vaš tost s lososovim jajima?" upita Gudrič kada je stjuardesa počela da odnosi tanjire.

„Imam druge probleme u glavi", odgovori Nejtan, „uzmite ih ako želite."

Geretu nije trebalo dva puta reći. On vešto zgrabi tost sekundu pre nego što stjuardesa pokupi tanjir.

„Zašto ste se toliko unervozili?“ upita on punih usta.

Advokat uzdahnu.

„To mi se dešava svaki put kada mi saopšte da ću ubrzo umreti. Loša navika.“

„Trebalo je da probate ono australijsko vino koje su nam maločas servirali. To bi vas umirilo.“

„Čini mi se da malo preterujete s pićem, Gerete, ako dozvolite.“

Gudrič je imao druge opaske:

„Ja samo brinem o sebi: ne znate da je vino dobro za srce.“

„Sve je to koješta“, reče advokat odmahnuvši rukom. „Razlog da se utešite.“

„Uopšte ne!“ pobuni se Gudrič. „Naučno je dokazano, polifenoli prisutni u grožđu izazivaju proizvodnju endotelina koji utiče na smanjenje viskoznosti krvi...“

Nejtan ga prekide slegnuvši ramenima:

„Dobro, dobro, ako ste mislili da me impresionirate vašim medicinskim analizama.“

„Možete samo da se povijete pred naukom“, radosno reče Gudrič.

Advokat onda iskoristi svoju poslednju kartu.

„Prihvatajući da je to što kažete tačno, čini mi se da sam negde pročitao da su ta lekovita dejstva svojstvena samo crvenom vinu.“

„Eeeh, istina“, morade da prizna doktor koji nije bio spreman na taj argument.

„Prekinite me ako grešim, Gerete, ali čini mi se da je ono australijsko vino čija ste mi lekovita dejstva spominjali bilo belo, zar ne?“

„Vi ste stvarno davež.“

Onda nastavi:

„...ali mora da ste đavolski dobar advokat.“

Baš u tom trenutku, stjuardesa najavi:

„Dame i gospodo, avion će uskoro početi sa sletanjem. Proverite da li su vaši pojasi vezani i da li su stočići na sedištu ispred vas podignuti.“

Nejtan se okrete na svom sedištu. Odatle, video je planine i, malo dalje, kalifornijsku obalu odakle se prostirala pusta dolina. Uskoro će videti Melori.

„Dolazak leta Junajted erlajnsa 435 iz Vašingtona. Putnici se pozivaju na ulaz broj 9.“

Kako oni nisu imali prtljaga, nisu morali da se zadržavaju na aerodromu. Nejtan iznajmi automobil u jednoj agenciji. Protivno svim očekivanjima, Gudrič je insistirao da sedne za volan.

Klima je bila potpuno u kontrastu sa onom u Njujorku: vazduh je bio blag, nebo vedro a temperatura nije prelazila 20°C. Nije im, dakle, trebalo mnogo da šalove i kapute ostave na zadnjem sedištu.

San Dijego bio je smešten na dva duga poluostrva. Nejtan zamoli doktora da izbegne centar grada, gde je saobraćaj po pravilu bio veoma gust u vreme ručka. On ga uputi ka obali i uputiše se u pravcu severa, uz peščane plaže ispresecane stenama i malim zalivima.

Luka La Džola bila je podignuta na malom brežuljku dostupnom s jedne strme strane okružene elegantnim kućama. Gudrič nikada nije bio kročio na ovo mesto, ali odmah pomisli na Monako i na Francusku rivijeru, koju je bio posetio mnogo godina ranije tokom svog boravka u Francuskoj. Hipnotisan spektakularnim pogledom na okean, nekoliko puta se naže kroz prozor. Odavde su se videli ogromni talasi koje su surferi pokušavali da uzjašu pre nego se razbiju o stene.

„Ne zaboravi da gledaš na put!”

Doktor malo uspori kako bi mogao da nastavi da uživa u pogledu i morskom vazduhu koji se podizao sa okeana. Propustiše jedan ford mustang prefarban u ljubičasto koji su pratila dva šezdesetogodišnjaka, nekadašnja hipika, na motorima harli dejvidson.

„Lepota kalifornijskog života ipak je nešto drugo”, reče Gudrič dok je jedna veverica pretrčavala put ispred njih.

Sa svojim restoranima i malim prodavnicama, La Džola je u stvari posedovala jedan neobičan šarm i nudila veoma prijatan boravak.

Dva čoveka ostaviše automobil na jednom od glavnih puteva i dalje nastaviše pešice. Nejtan je žurio da stigne što pre. I pored svoje povrede, on krenu bržim tempom, s Geretom iza sebe.

„Pa dobro, hoćete li požuriti?” viknu on okrenuvši se. Gudrič je bio zastao kako bi kupio novine, i kao i obično, to iskoristi da bi malo proćaskao s prodavcem.

Stalno se za nekoga interesuje, čak i za potpunog stranca! Tip je neverovatan.

Geret ga pristiže.

„Da li ste videli cene?” reče pokazujući na izlog jedne agencije za nekretnine.

Doktor je bio u pravu; u poslednjih nekoliko godina cene stanova su eksplodirale u ovom kraju. Srećom, Melori nije osećala posledice toga jer je živela u kući koju je njena baka bila kupila još u vreme kada je La Džola bila samo ribarsko selo koje nikoga nije zanimalo. Stigoše do jedne male kuće od drveta.

„Stigli smo”, reče okrenuvši se ka doktoru. Na vratima je visila tabla s natpisom:

Zabranjen ulaz sajber životinjama

Bilo je to Melorino maslo.

Nejtan pokuca na vrata dok mu je srce jako lupalo.

„Gle, dobri stari Del Amiko.” Vans Tajler!

Očekivao je sve, osim da će mu Tajler otvoriti vrata. Visok, duže plave kose, savršeno iskvarcovan, on se skloni da bi ih propustio da uđu

pokazavši svoje sveže izbeljene zube. Šta on traži ovde usred bela dana? Gde su Boni i Melori?

Nejtan pokušava da sakrije svoje nezadovoljstvo predstavljajući Ge-reta Tajleru.

„Tvoja kćerka se odmah vraća“, kaže mu Vans. „Kod drugarice je.“

„Melori je s njom?“

„Ne, Lori je gore, sprema se.“

Lori? Niko nikada nije zvao njegovu ženu Lori. Ona ne voli ni diminutive ni nadimke.

Nejtan je imao samo jednu želju: da vidi svoju suprugu. Ipak se uzdrža od toga da se popne u njenu sobu, jer nije bio siguran da bi joj se to dopalo. Bolje da je sačeka ovde.

Kao da je hteo još više da ga izaziva, Tajler reče:

„Izvodim je na večeru u *Kreb kečer*.“

Kreb kečer bio je renomirani restoran u Prospekt stritu koji se nalazio iznad okeana.

Naš restoran, pomisli Nejtan. *Tamo gde sam je zaprosio, tamo gde smo slavili Bonine rođendane...*

U vreme dok je bio student, štedeo je nedeljama da bi mogao Melori da pozove na neko takvo mesto.

„Zar ti nisi bio konobar tamo?“ Tajler se kao prisećao.

Nejtan pogleda Kalifornijca u oči, čvrsto odlučan da ne laže u vezi sa svojim poreklom.

„Istina, često sam kosio travnjake leti i radio kao konobar. Ako ti je milo znati, sećam se i da sam prao tvoj auto kada sam radio u perionici.“

Tajler se napravi da nije čuo ovaj odgovor. Sedeći u sofi, opušteno je pio svoj viski. S duboko otkopčanom košuljom ispod sakoa tamno-plave boje, bio je jedini uljez u prostoriji. U rukama je držao vinski prospekt iz nekog restorana i detaljno ga proučavao:

„...bordo, sotern, kjanti: obožavam sva njihova francuska vina...“

„Kjanti je italijansko vino“, primeti Gudrič.

Dobro odigrano, Gerete.

„Nije važno“, reče Tajler pokušavajući da sakrije svoj bes. To iskoristi kako bi promenio temu razgovora: „Inače, kako ide posao u Njujorku? Čuo si ovo za tvoje kolege?“ On počne da priča neku otrcanu šalu o advokatima. „Dakle ovako: vraćajući se s nekog kongresa, autobus pun advokata doživi nezgodu na jednoj farmi...“

Nejtan ga više nije slušao. Pitao se u kojem je stadijumu veza Melori i Vansa. Očigledno se ovom kretnu činilo da mu se sreća smeši. Do sada, nije se usuđivao da pokuša bogzna šta zbog Bonine netrpeljivosti. Ali šta će se dogoditi posle jedne intimne večere u *Kreb kečeru*?

Advokat je po sto puta vrteo film u svojoj glavi, ali nije mogao da shvati kako je ovaj čovek mogao da privuče jednu tako inteligentnu ženu kao što je Melori.

Oboje su ga dovoljno dugo poznavali da bi znali kako je arogantan i folirant. U vreme njihove ljubavi, često su spominjali Tajlera. Tada su se smejali njegovim grubim pokušajima da se približi Melori. Ali čak i tada, njegova žena je ponekad isticala njegove dobre osobine, kao što su komunikativnost i ljubaznost. Tu navodnu dobrotu njegove duše, Nejtan nikada nije imao priliku da upozna, ali zato je znao da je Tajler umeo da se pretvara. Bio je to rođeni manipulator koji je ponekad uspevaao da sakrije oholost iza svoje dobroćudne fasade. Nedavno je tobože otkrio svoju socijalnu svest, osnivajući jednu asocijaciju namenjenu prikupljanju fondova za pomoć deci. Nazvao ju je fondacija Tajler.

Kakva skromnost!

Nejtan je dobro znao da se iza te iznenadne filantropije krije želja za materijalnom dobiti i pokušaj da se sviđa Melori.

Jednim udarcem dve muve, kao što kažu.

Samo se nadao da njegova žena već nije nasela.

Tajler je završavao svoju šalu:

„...sigurni ste u to da su svi bili mrtvi kada ste ih sahranili? Upita policajac. A farmer odgovori: Neki su se pravili da nisu, ali znate da su advokati dobri lažovi!"

Kalifornijac se grohotom zasmeha.

„Priznaj da je dobra, zar ne, drugar?"

„Nisam ja tvoj drugar", prosikta Nejtan, odlučan da uzvrat.

„Uvek uvredljiv, je li, Del Amiko? To sam baš i govorio sinoć Lori dok..."

„Moja supruga se zove Melori."

Samo što je završio rečenicu, Nejtanu bi jasno da je zagrizao mamac.

„Ona više nije tvoja žena, mali moj", ispravi ga Tajler.

Nakezio se gotovo neprimetno, što ipak ne promače advokatu. Zatim mu se primače i šapnu na uvo, kao da je hteo da mu što bolje pojasni:

„Ona više nije tvoja žena, već skoro moja."

U tom trenutku, Nejtan shvati da je jedino što mu je preostalo kako bi spasao obraz bilo da udari Tajlera pesnicom. Nikada u svom životu nije dopuštao da ga ovakvi tipovi ismevaju. Krenuće na njega, iako je to bilo nerazumno i politički nekorektno, iako će ga to samo još više udaljiti od supruge. Čudno. On se uveri u to da nije trebalo mnogo pa da veliki advokat iz Park avenije ustupi mesto sinu italijanske čistačice, bad boyu, koji u vreme svoje mladosti na ulicama Kvinsa nije prezaao od pesnice kako bi se odbranio. Tako brzo nas ulovi sopstvena prošlost iako potrošimo čitav život bežeći od nje.

Otvoriše se ulazna vrata i pojavi se Boni.

„Buenos dias", radosno povika dok je ulazila.

La Džola je bila na manje od dvadeset kilometara od granice s Meksikom i Boni se često zabavljala upotrebljavajući neke španske reči koje je čula na ulici ili u školi.

Njegova kćerka bila se vratila i, odjednom, kao da se sav njegov bes prema Tajleru rasprši. Njegova kćerka bila je tu i ništa drugo više nije bilo važno.

Boni mu se baci u zagrljaj. On je podiže i zavrte.

Nosila je odeću čije su boje isticale njenu preplanulost, kao i kapu koja joj je padala preko ušiju. Izgledala je tako simpatično.

„Fali ti još samo pončo i spremna si da povedeš krdo lama preko Anda“, reče on spuštajući je na tlo.

„Mogu li to da dobijem za Božić?“ upita ona odmah.

„Pončo?“

„Ne, lamu.“

„Bila je to šala, dušo“, reče Melori.

Nejtan se okrete. Melori je silazila stepenicama vukući za sobom Bonin kofer. U prolazu mu požele dobar dan. On joj predstavi Gereta kao jednog eminentnog hirurga koji se vraćao sa kongresa u San Francisku i s kojim je bio poslovno vezan. Malo iznenađena, ona ga ljubazno pozdravi.

„Veoma kasnimo“, reče ona bacivši pogled na sat. *Eto! Izgleda da ti je potpuno svejedno kada ćete stići u restoran!* Nejtan ipak odluči da joj ne protivureči. To ne bi služilo ničemu a poslednje što je želeo bilo je da se svađaju pred Vansom. On samo istim tonom odgovori:

„Ni mi nismo baš poranili: avion nam poleće za sat vremena.“

„Idete preko Los Anđelesa?“ upita ona, aktivirajući alarm. Nejtan potvrdi.

Vans prvi izade zveckajući ključevima svog automobila, i svi krenuše za njim. Napolju, nebo je postajalo tamno. Osećalo se da se bližila oluja. Melori zatvori vrata za sobom a onda zagrlji svoju kćerku.

„Srećan put i ne zaboravi da me pozoveš kada stigneš u Njujork!“ Već se udaljavalala idući ulicom ka Vansovom metalik poršeu, parkiranom malo dalje.

„Asta luego,*“ viknu Boni nameštajući svoju kapu. Melori se okrete da bi joj mahnula rukom. Nijedanput ne pogleda u Nejtana.

„Bon appetit“, viknu joj on na francuskom, glasom prepunim tuge i gorčine.

Ona ništa ne odgovori. Nejtan uhvati Boni za ruku i pođe trotoarom prateći Gereta koji je nosio putni kofer.

Porše zabruja i krenu ka njima. Kao da je želeo da ih isprovocira, Tajler prođe tik pored advokata. Gluposti kojima se muškarci ponekad služe da bi demonstrirali snagu...

Sedeći na mestu suvozača, Melori se bila sagla da nešto dohvati, tako da ne primeti Tajlerovu provokaciju. Posebno zato što ovaj, odmah nakon toga, podiže ruku i pozdravi advokata.

Gade odvratni, pomisli Nejtan gledajući kako se auto udaljava.

* šp. hasta luego - do skorog viđenja.

Međunarodni aerodrom u San Dijegu

„Dame i gospodo, počelo je ukrcavanje u avion Junajted erlajnsa 5214 za Los Anđeles, izlaz broj 25. Molimo vas da pripremite vaše karte i pasoše.”

Na ovaj poziv, četrdesetak putnika istovremeno ustadoše sa svojih metalnih stolica i formiraše dupli red za ukrcavanje. Oni su bili među prvima koji će ući u avion. S njima, Boni je slušala muziku na svom MP3 plejeru i mahala glavom u ritmu violine Hilari Han. Geret je grickao i petu štanglu čokolade, a Nejtan je zagledan kroz prozor izgledao zainteresovan plesom aviona vođenim vazдушnom kontrolom.

Od pre nekoliko sekundi postao je obuzet lošim predosećajem: a šta ako više nikada ne vidi Melori?

Priča nije mogla ovako da se završi. Morao je ponovo da vidi svoju suprugu, bar još samo poslednji put.

Njegov susret s Melori bila je najlepša stvar koja mu se ikada dogodila. Bilo je sigurno suviše kasno da bi zaslužio drugu šansu, ali imao je pravo da joj kaže do viđenja bez sarkazma Vansa Tajlera iza svojih leđa.

Geret je upravo pružao svoju kartu stjuardesi. Nejtan ga povuče za rukav.

„Ja ne idem”, reče on.

„Hoćete da se vratite tamo?”

„Treba da je vidim i poslednji put. Treba da zna...”

Gudrič ga prekide.

„Radite šta imate da uradite”, reče on neutralnim tonom.

„Povešću Boni.”

„Ostavite je meni, sa mnom je na sigurnom.”

Oni se pomeriše kako bi propustili ostale putnike koji su već postajali nestrpljivi. Nejtan se saže do svoje kćerke. Boni skide slušalice sa ušiju i nasmeši mu se.

„Slušaj, dušo, zaboravio sam nešto da kažem mami, pa mislim da ćemo ti i ja uzeti sledeći let.”

Devojčica podiže pogled ka Geretu. Ona, koja je uglavnom bila plašljiva, odmah se oseti sigurno uz tog kolosa. Malo je oklevala, zatim predložila:

„Možda bih ja mogla da se vratim s Geretom?”

Nejtan se veoma iznenadi njenom reakcijom i pomilova joj kosu.

„Sigurna si da će sve biti u redu, dušo?”

„Muj bjen*” odgovori ona zagrlivši ga.

Nejtan i Gudrič razmeniše dug pogled. Bilo je malo ljudi kojima bi on poverio svoju kćerku, bilo da je to na samo nekoliko sati, a doktor je bio

* šp. muy bien - veoma dobro

jedan od njih. Da, imao je poverenja u Gudriča, pa i pored njegovog morbidnog dara, Boni će s njim biti na sigurnom. U svakom slučaju, Glasnik nije bio tu zbog nje, već zbog... njega.

„Ništa ne rizikuje sa mnom“, ponovi Gudrič. „Ne zaboravite: ja sam životno osiguranje.“

Nejtan nije mogao da zadrži osmeh. On iz džepa izvadi Boninu kartu i pruži je doktoru.

„Snaći ću se da obezbedim mesto u sledećem letu“, reče prolazeći kroz masu u suprotnom pravcu.

„Dođite po nju u Centar. Ništa ne brinite, ja ću sve rešiti.“

Nejtan trčeći izade iz zone za ukrcavanje. Izlete sa aerodroma, zaustavi taksi i reče mu da vozi ka La Džoli.

20.

*Bez i malo sumnje, postoji sličnost između prijateljstva i ljubavi.
Mogli bismo čak reći za ljubav da je ludilo prijateljstva. ~ Seneka ~*

Kiša je lila kao iz kabla.

Neko je zvonio na vrata, ali Melori se još nije bila vratila.

S drugog kraja ulice, dolazili su retki automobili koji su prolazili tom prečicom do glavnog puta. Gospode, bila je to prava provala oblaka. A nigde da se čovek sakrije. U stvari, nemoguće je bilo stati pod strehu neke od okolnih kuća, ljudi iz ovog kraja bili su poznati po tome što pozivaju policiju za svaku nepoznatu osobu u blizini. Bolje je bilo, dakle, ne rizikovati pa makar se skvasio do gole kože.

Lepota kalifornijskog života, ma nemoj! promrmlja on.

Osećao se glupo i jadno, pod teretom smrti koju je konstantno nosio na ramenima.

Šta ja tražim ovde?

Melori se možda neće uskoro vratiti, a možda će doći zajedno s Tajlerom. U svakom slučaju, znao je da čak i ako bude sama, biće prema njemu indiferentna i daleka.

Sranje! Bio je potpuno mokar. Drhtao je. Nikada nije jače osećao kako je potpuno promašio svoj život.

U momentu kada je kiša počela još jače da pada, farovi poršea ugasiše se tik ispred male kuće. Nejtan se pažljivije zagleda. S mesta gde se nalazio, nije video bogzna šta, ali učini mu se da ni Melori ni Tajler ne izlaze iz automobila. Reklo bi se da su ćaskali. Možda su se čak i... ljubili?

On pokuša malo da se približi, ali kišna zavesa sakrivala je unutrašnjost automobila od indiskretnih pogleda. Nakon dva ili tri minuta, Melori izađe iz auta, na trenutak kao da okleva a zatim otrča prema kući.

Porše se udalji punom brzinom, prskajući sve kuda je prolazio.

Trenutak kasnije, svetla u kući se redom upališe, otkrivajući Melorinu siluetu iza zavesa od muslina.

Osećao se usamljeno, ranjivo, nije znao tačno šta da radi. On koji se smatrao čovekom od akcije, sada se našao potpuno paralizovan. Da li je i malo ikakvog smisla reći toj ženi da je i dalje voli?

Odjednom, vrata se otvoriše i on je ugleda kako izlazi na ulicu, kao da ju je kiša šćepala i povukla.

Šta joj je bilo da izađe bez kišobrana? upita se on.

U tom trenutku, nebo presekoše munje i začu se grmljavina.

Ona se okrete i pogleda oko sebe, zatim povika:

„Najtane?“

Sa sveća se podizao miris cimeta.

Skinuo je svoju košulju i sušio se peškirom.

Kišno i tužno vreme još više je isticalo priyatnost Melorinog doma. Cveće i boje krasili su svaki kutak salona. On primeti odsustvo jelke i prazničnih ukrasa, ali to ga ne iznenadi: Božić je kod njegove žene uvek izazivao uznemirenost. On stavi svoj kaput i pantalone na vešalicu i okači ih iznad jednog radijatora. Zatim se umota u debeo pokrivač i leže na gomilu raznobojnih jastuka na kanapeu. Tako uznemiri mačku koja je dremala. Nezadovoljna što su je trgli iz udobnog skrovišta, životinja neprijateljski mjauknu. Nije to bila ni sijamska ni persijska mačka već jedan veliki olinjali mačor kojeg je Melori pronašla izgubljenog iza ugla i donela ga kući da pravi društvo Boninom zecu.

„Hej, ti, zdravo, ne boj se.“

Advokat ga uze i stavi pored sebe. Najpre ga pomilova po glavi i mačor zatim prihvati da podeli svoju teritoriju izražavajući zadovoljstvo predenjem. Nejtan se udobnije smesti uljuljkan mačorovim ujednačenim zvukom, potom se oseti toliko umorno da i on zatvori oči.

Napolju, oluja je postajala dvostruko jača a munje su presecale nebo uz strašnu grmljavinu.

Melori je pripremala kafu u kuhinji.

Uključila je radio s kojeg je tiho dopirala jedna stara pesma Vana Morisona koju je volela. Vrata salona bila su otvorena. Ona se nasloni na njih i ostade gledajući u Nejtana. Primeti da je sklopio oči i, kao nekada, dok ga je gledala dok spava, obuze je talas nežnosti.

Kako je osetila njegovo prisustvo, i ne znajući da nije bio ušao u avion? Nikada to neće moći da objasni. Bilo je to jednostavno tako. Odjednom, neka nepoznata sila povukla ju je napolje da ga potraži na kiši. Bila je sigurna da će on biti tu, da će je čekati na drugom kraju ulice. Nije to bio prvi put da se dogodi takav fenomen. Kao ni njen muž, ni ona nije imala dublja verska ubeđenja. Ipak, postojala je među njima neka spiritualna veza, misteriozna i nežna istovremeno, o kojoj nikome nije govorila iz straha da ne ispadne smešna a koja je datirala još iz njihovog detinjstva.

Ona ga ponovo pogleda. Zašto se vratio? Tog jutra, već joj je bilo čudno što je onaj hirurg bio s njim i zbunjeno je osećala da nešto nije u redu. Da li je Nejtan bio bolestan? Poslednjih dana, preko telefona, više puta je u njegovom glasu osetila uznemirenost, i maločas, na kiši, u njegovim očima videla je strah.

Dobro je poznavala čoveka ispruženog na njenom krevetu. Poznavala ga je kao što nikada nikog neće poznavati. I, dokle joj je sećanje dopiralo, Nejtan del Amiko se nikada ničega nije plašio.

Zima 1984.

Na odeljku za dolaske, Melori čeka.

Poslednji put su razgovarali tri dana ranije i ona se danas sprema da sama provede svoj dvadeseti rođendan, u ovoj instituciji šest hiljada kilometara daleko od kuće.

Tražila je od njega da ne dođe, let Njujork-Ženeva je preskup a dobro zna da on nema novca i da se muči. Naravno, mogla je da mu pomogne da plati kartu, ali on to nikada ne bi prihvatio. Pa ipak, došla je da vreb dolazak Sviserovog aviona. Čisto u slučaju da...

Drhtava i grozničava, ona zagleda prve putnike koji su počeli da se iskrcavaju...

Nekoliko meseci ranije, kada je već mislila da se izvukla, posustala je. A ni njeni poslednji susreti s Nejtanom nisu joj bili od velike pomoći. Njena ljubav odbila se o mnogo toga: neprijateljstvo njenih roditelja, socijalne barijere, geografsku udaljenost... Toliko da je opet smršala do te mere da je sada imala samo četrdeset kilograma.

U početku je bez velikog truda uspevala da prikrije svoju mršavost pred roditeljima i Nejtanom. Kada bi dolazila kući za vreme raspusta, uspevala je da izgleda kao da je u punoj formi. Ali majka je ubrzo primetila njenu promenu. Roditelji su, dakle, reagovali na svoj način: izbegavajući sporedne mere i birajući radikalnu soluciju koja će, po njihovom verovanju, odagnati problem.

Tako se našla u ovoj švajcarskoj klinici, veoma luksuznom zdanju, specijalizovanom za patološke psihoze kod adolescenata. Već je tačno tri meseca u ovoj proklesoj kući za odmor. Ona se žali, ali objektivno, treba priznati da je tretman bio efikasan jer je počela ponovo normalno da jede i da vraća deo svoje energije. Ipak, svaki dan je neprestana borba, bitka protiv razarajuće sile koja se nalazi u njoj samoj.

Svi doktori su joj objasnili da njeno odbijanje da jede izražava jednu patnju koju ona najpre mora identifikovati, ako želi da se izleči.

Ali da li je to zaista bila patnja?

Da, sigurno bi se moglo i tako gledati na to. Oh! Nije ona imala teško detinjstvo, niti je pretrpela neku traumu. Ne, bilo je to nešto neodređeno, neki osećaj koji ju je ispunjavao još od detinjstva i koji je postajao sve snažniji kako je rasla. Mogao se javiti bilo kad, bilo gde. Na velikim avenijama, na primer, dok se šetala sa svojim prijateljicama obilazeći šik butike. Bilo joj je dovoljno samo da prođe pored beskućnika koji su spavali na kartonima dok je padao sneg. Svaki put bilo je isto: kao da niko nije obraćao pažnju na njih. Niko ih nije zaista primećivao. Ali ona, Melori, videla je samo to: njihova lica oprljena od zime kako se uspinju pred njom, dok su u očima drugih ona bila providna. Kako nakon toga biti iznenađen što se interesovala za ništavilo života? Bila je svesna toga da je privilegovana i patila je od neke vrste odgovornosti koja joj je činila nepodnošljivom tu blizinu između luksuza i bede.

Iskravanje putnika se završavalo. Poslednje osobe silazile su pokretnim stepenicama nakon što su prošli carinsku kontrolu.

Čvrsto je preplitala prste nadajući se.

Ako je i ponovo počela da jede, to je velikim delom zbog njega: njena veza s Nejtanom bila je njena mirna luka, zrno sreće koje je po svaku cenu želela da sačuva.

Kada se već bila pribrala, odjednom se pojavio, na vrhu stepenica. To je zaista bio on, sa svojim kačketom Jenkija i džemperom koji mu je ona bila poklonila za rođendan. Kako nije očekivao da će ga čekati, nije se osvrnuo oko sebe. Nije mu mahala odmah, pustila ga je da krene ka pokretnoj traci koja nosi prtljag.

Onda odlučuje da pozove njegovo ime.

On se okreće, vidno iznenađen, spušta svoju torbu kako bi potrčao ka njoj i snažno je grli. Ona mu pada u zagrljaj, potpuno se prepuštajući tom dragocenom trenutku. Zagnjuri glavu u njegovo rame, udišući ga kao opojni miris. Umirena njegovom blizinom, čitav jedan minut držala je oči zatvorene i činilo joj se da oseća prijatne mirise detinjstva, kada nije bilo nedaća i životnih teškoća.

„Tačno sam znala da si u stanju da odeš i na kraj sveta da me nađeš“, šali se ona a zatim ga poljubi.

On je gleda pravo u oči i kaže ozbiljnim glasom:

„Otišao bih i dalje, još dalje od kraja sveta...”

Tačno u tom trenutku, sa sigurnošću je znala da je on čovek njenog života.

I da će tako biti zauvek.

„Nisam te čuo da dolaziš“, promrmlja Nejtan otvarajući oči.

Ona spusti šoljicu s vreloom kafom na jedan drveni tabure.

„Stavila sam tvoje pantalone u mašinu za sušenje veša. Uskoro ćeš moći da se obučeš.”

„Hvala.”

Bili su zbunjeni, dezorijentisani, kao dvoje starih ljubavnika koji su se nekada dobro poznavali a koje je život razdvojio.

„Kakav je ovo prtljag?” upita on pokazujući na dva kofera koji su stajali pored ulaznih vrata.

„Pozvali su me na jednu konferenciju u vezi sa socijalnim forumom u Porto Alegre. Najpre sam odbila zbog Boni, ali kako si ti došao ranije...”

„Šta! Ideš u Brazil?”

„Samo tri-četiri dana. Vraćam se za Božić.” Melori otvori jednu torbu i izvadi nešto iz nje. „Uzmi ovo, ili ćeš se na smrt razboleti”, reče pružajući mu ispeglanu majicu. „Ova je stara, ali mislim da ti je još dobra.”

On raširi majicu i prepozna da ju je nosio one famozne večeri kada su prvi put vodili ljubav. Bilo je to davno.

„Nisam znao da si je sačuvala.”

Kako ne bi dopustila da postane neugodno, ona dohvati sa stolice

jedan šal i umota se u njega.

„Brrr, stvarno je hladno“, drhtala je. Ona izađe na nekoliko sekundi a onda se vrati s flašom meksičke tekile u ruci. „Evo jednog od najprijetnijih načina da se čovek zgreje“, nastavi ona sipajući mu čašu.

Prvi put, nakon toliko vremena, on vide osmeh na licu svoje žene, i to osmeh upućen njemu.

„A tu salud!“* Što bi rekla Boni.

„A tu salud!“ odgovori Nejtan.

Njihove čaše se kucnuše, a onda, kao što je to običaj, ispiše alkohol naskap. Ona povuče deo pokrivača sebi i sede pored njega na kanape. Spusti glavu na njegovo rame i zažmuri.

„Ima već dosta vremena kako nas dvoje nismo razgovarali, zar ne?“ Kiša je i dalje padala i dobovala po prozorima, ostavljajući duge uspravne linije na staklima. „Kaži mi šta te muči.“

„Ništa“, slaga Nejtan.

Bio je odlučio da joj ne spominje Glasnike. Ta priča bila je suviše nerealna, na granici natprirodnog. Melori bi mogla da pomisli da je poludeo i zabrine se što je ostavila Boni u Gudričevim rukama. Ali insistirala je:

„Izgleda da nisi u formi. Čega se bojiš?“ Ovoga puta, on reče istinu:

„Da te ne izgubim.“

Ona slegnu ramenima.

„Mislím da smo se već dosta izgubili.“

„Drago biće može se izgubiti na različitim nivoima.“

Ona skloni pramen kose s lica.

„Šta hoćeš da kažeš?“

Umesto da odgovori na njeno pitanje, on je upita:

„Kako smo došli dovd, Melori?“

„Dobro znaš kako.“

On se zagleda uprazno.

„Ništa se ne bi dogodilo da Šon nije umro.“

Ona se iznervira:

„Ostavi Šona na miru! Nisi više bio onaj koga sam volela, Nejtane, to je sve.“

„Ljubav ne odlazi tako.“

„Nisam rekla da te više ne volim. Samo sam konstatovala da više nisi bio onaj koga sam volela na početku.“

„Poznaješ me od moje osme godine! Sreća što sam se promenio. Svi se menjaju.“

„Ne pravi se da ne razumeš: sav tvoj život vrti se oko posla. Nisi više obraćao pažnju na mene.“

„Morao sam da radim!“ pobuni se on.

* šp. - U tvoje zdravlje!

„Posao ti nije nalagao da poniziš mog oca u onom procesu! Stavio si svoj ponos ispred supruge.“

„Džefri je to zahtevao. Ne zaboravi šta je sve tvoja porodica uradila mojoj majci.“

„Ali ja nisam moja porodica a ti nisi mislio na mene. Toliko si se bio udaljio od mene, Nejtane; uvek si bio nezadovoljan, u neprestanoj potrazi za savršenom srećom.“

On pokuša da se opravda:

„Želeo sam to za nas, tu sreću. Za tebe, za decu...“

„Ali mi smo imali tu sreću, Nejtane. Nisi bio toga svestan, ali imali smo je! Šta ti je još trebalo? Još novca? Ali za šta? Za kupovinu trećeg automobila, a onda i četvrtog? Za igranje tog smešnog golfa u nekom luksuznom klubu?“

„Hteo sam da te budem dostojan. Da pokažem da sam uspeo.“ Ona je sada bila veoma ljuta.

„Aaa! Tu smo! Da pokažeš da si uspeo: velika ambicija Nejtana del Amika!“

„Ne razumeš. U miljeu u kojem sam rođen...“ Ona ga ne pusti da završi.

„Dobro znam gde si rođen i koliko je to bilo tužno za tebe“, reče ona naglašavajući svaku svoju reč, „ali život nije ni nadmetanje ni rat i nisi obavezan da dokazuješ svoj uspeh na svakom koraku.“ Ona skoči sa kreveta.

„Melori!“

On pokuša da je zadrži, ali ona ostade gluva na njegovo dozivanje. Šćućuri se u suprotnom uglu prostorije. Tu, pokušavajući da se smiri, upali nekoliko sveća koje su se nalazile u jednoj dubokoj staklenoj vazi koja je poslužila kao svećnjak. Nejtan joj priđe i pokuša da stavi ruke na njena ramena. Ona ustuknu.

„Pogledaj malo ovo“, reče ona pružajući mu primerak Njujork tajmsa koji je stajao na stolu u salonu.

Iako je živela u Kaliforniji, Melori je i dalje bila pretplaćena na njujorški dnevni list koji je obožavala još od studentskih dana. Nejtan dohvati dnevnik i pogleda naslove s naslovne strane. *Ohajo: Naoružan pištoljem, maloletnik ubio tri osobe u svojoj gimnaziji. Čili: Erupcija vulkana najavljuje humanitarnu katastrofu. Afrika: stotine hiljada izbeglih na drumovima regiona Velikih jezera. Bliski istok: ponovna tenzija nakon samoubilačkog atentata.*

Nakon nekoliko sekundi, ona tužnim glasom upita:

„Kakav je smisao ovog života ako se on ne podeli s nekim?“ Oči joj zasuziše. Ona besno fiksira svoj pogled. „Šta je tebi moglo biti važnije od toga da svoju ljubav podeliš s nama?“ Kako on ne odgovori, ona ponovi. „Nije me umirivalo da živim s nekim bez mane. Mogao si da priznaš svoje slabosti, barem preda mnom. Trebalo je da imaš poverenja u mene...“

Ove reči su značile: *veoma si me razočarao.*

On pogleda Melori suznim očima. Sve što je rekla bila je istina. Ipak, nije zasluživao da na svojim leđima ponese svu krivicu.

„U svakom slučaju, ja sam sačuvao svoju burmu“, reče on podižući svoj domali prst. „Ja sam sačuvao svoju burmu, dok ti, ti se usuđuješ da onog bednog crva povedeš u naš restoran!“

I dalje je mahao svojim venčanim prstenom ispred Melori, poput advokata koji pokazuje konačnu odluku pred sudijama. Ali nije on bio u jednoj od tih predstava. Nalazio se pred svojom ženom koju je voleo a koja ga je gledala na način koji je govorio: *Ne potcenjuj me na tom terenu, ne omalovažavaj me.* Ona polako izvuče ispod svog džempera lančić na kojem je visio kao privezak njen prsten od belog zlata.

„I ja sam sačuvala svoju burmu, Nejtane del Amiko, ali to ne dokazuje baš ništa.“ Sada u njenim očima zaškriše suze. Ipak, ona pokuša da nastavi sa onim što je htela da kaže. „A pošto želiš da pričamo o Vansu, znaj da on nema ništa s nama.“ Zatim, slegnuvši ramenima, dodade: „Osim toga, ako još nisi shvatio da manipulišem tim jadnim glupanom, znači da i nisi baš pronicljiv.“

„Često izgubim svoju pronicljivost kada se radi o tebi.“

„Koristim ga. Ne ponosim se mnogo time, ali ga iskorišćavam. Taj tip je težak čitavo bogatstvo, i ako treba da učinim nešto kako bi bar mali deo posvetio najugroženijima, vodiću ga rado u sve restorane sveta.“

„To je veoma ciničan način delovanja“, primeti on.

Ona se tužno nasmeja.

„Cinizam i drskost su stubovi biznisa: vi ste me tome naučili, gospodine veliki advokatu, sećate se?“

Ona iz džepa izvadi pakovanje papirnih maramica i obrisu oči. On se više ne usudi da joj se približi plašeći se da ga ne odgurne. Umesto toga, tiho je prošetao prostorijom, otvorio prozor i udahnuo malo svežeg vazduha. Teški, crni oblaci sada su se kretali ka severu.

„Kiša je skoro prestala“, reče on kako bi umanjio tenziju.

„Briga mene za kišu“, odgovori Melori.

On se okrete ka njoj. Obrazi su joj bili upali a ten bleđ, skoro mrtvački. Želeo je da joj kaže da mu je uvek bila na prvom mestu i da će zauvek ostati tako. Ali sve što je rekao bilo je:

„Znam sve to, Melori.“

„Šta znaš?“

„Sve što si mi upravo rekla: da se sreća ne svodi na materijalna dobra. Da je sreća, pre svega deljenje: deljenje zadovoljstava i nedaća, deljenje istog krova i iste porodice... Znam sve to, sada.“

On raširi ruke u znak nemoći i ponizno joj se nasmeši.

Ona ga blago pogleda. Kao takav, neodoljivo ju je podsećao na dečaka koji je nekada bio i kome ona nije mogla da odoli. Ona ostavi svoje prigovore i ode da se šćućuri uz njega. Nije trebalo da bude suviše stroga prema njemu jer je znala da je, posle Šonove smrti, posvećenost poslu bilo

Nejtanovo jedino skrovište od patnje.

A nije mogla da ga krivi zbog toga iako je žalila što nisu mogli da ostanu jedno uz drugo kada su delili istu dramu.

Ona zažmuri. Još nije bio otišao, ali znala je da će za nekoliko minuta bolno osetiti njegovo odsustvo.

Za biologe, dobar deo ljubavnih osećanja svodi se na uticaj molekula i hemijskih supstanci koji se oslobađaju u u unutrašnjosti mozga, i izazivaju žudnju i privlačnost. Ako je tako, taj fenomen događao se svaki put kada bi ga dodirnula.

Ona bi volela da je taj trenutak mogao da potraje večnost. Ipak, ona sakupi svu svoju snagu kako bi taj užitak prekinula. Nije bio momenat. Privlačio ju je, ali i dalje se užasno ljutila na njega.

„Trebalo da kreneš, ili ćeš zakasnuti na poslednji avion“, reče ona izmičući se.

Stajao je na pragu ne uspevajući da se odluči da ode. Taksisti, koji je bio pozvao, čekali su ga već pet minuta. Kako joj objasniti da je to njihovo, možda poslednje zbogom, poslednji osmeh, poslednji put da dodiruje njenu kožu?

„Ako mi se nešto dogodi, zaista bih voleo da...“

„Ne pričaj gluposti“, prekide ga ona.

„Nisu to gluposti, Melori, zamisli da...“

„Kažem ti da ćemo se videti, Nete. Obećavam ti to.“

Kako ga ona nikada nije lagala, želeo je da joj veruje, čak i ovaj put.

Ona spusti poljubac na svoj dlan, a onda nežno pomilova svog muža po licu. On krenu da sedne u taksi, ali nije mogao a da se ne okrene kako bi je i poslednji put pogledao. Poslednji pogled čoveka koji se bojavao da će zauvek izgubiti onu koju voli. Poslednji znak prepoznavanja jedne duše koja je imala sreće da pronađe svoju polovinu.

Gledajući ga kako odlazi kroz noć osveženu kišom, Melori zgrabi burmu koja joj je visila na lančiću.

Ona jako stisnu prsten i u sebi izrecitova, kao neku čarobnu formulu:

Naša ljubav je neumoljiva kao smrt.

Velike vode neće je moći ugaziti,

A reke je neće potopiti.

21.

Da imam dete, bilo bi to kao da kažem: ja sam se rodio, okusio život i konstatovao daje toliko lep da zaslužuje da bude multiplikovan.

~ Milan Kundera ~

17. decembar

„Ke ora es“* upita Boni protrljavši oči. Devojčica se budila.

„Pogodi“, odgovori njen otac, uzimajući je u naručje. Nejtan se bio vratio iz San Dijega avionom u šest sati ujutru. Otišao je po kćerku koja je spavala na kanapeu u Gudričevoj kancelariji.

„Kasno je zaspala“, rekao mu je doktor. „Let nam je kasnio usled nevremena.“

On je svu sanjivu Boni poneo na rukama i otišli su u njihov stan u Sanremu. Konačno ju je, tek u osam sati, uspavao pošto je sunce već bilo visoko. Sada je s nevericom gledala u kazaljke na kuhinjskom zidnom satu.

„Već tri sata po podne?“

„E, da, bebo, baš si dugo spavala.“

„Nisam ja beba“, reče ona, zevajući.

„Nego šta!“ reče on sedajući na visoki tabure iza činije iz koje se pušila topla čokolada, „ti si moja beba.“

„Ovo mi je prvi put u životu da ustanem tako kasno“, našali se ona uzimajući jedan bagel sa susamom.

On je nežno pogleda. Biti s njom bilo je pravo uživanje. Prethodnog dana, činilo mu se da je dobro raspoložena. Izgledala je srećno, mnogo manje zabrinuta nego što je to bila kada ju je video na poslednjem raspustu. Šok od roditeljskog razvoda polako je iščezavao. Na kraju je shvatila da je rastanak roditelja neće udaljiti ni od oca ni od majke. Tim bolje.

Ali samo što je taj problem bio počeo da se rešava, kad se drugi, oh koliko veći, ukazivao na horizontu: ukrašće joj njenog oca.

Mnogo se brinuo za nju. Da li će biti sposobna da prebrodi tu nedaću, najtežu koju je doživela u svom kratkom životu? Da li je postojao način da se dete pripremi za skorašnju smrt jednog od roditelja?

Za sada, hteo je da odagna te crne misli i iskoristi srećne trenutke.

„Mogli bismo da odemo po božićnu jelku“, reče misleći da bi joj se to dopalo.

„Daaa! I mnogo ukrasa: kugle, zvezde i svećice koje svetlucaju u mraku.“

„A onda idemo u nabavku, pa spremamo neku dobru večeru.“

* šp. Que hora es - koliko je sati

„Možemo da napravimo salatu od crnih taljatela u sosu od sipe?“ zamoli ona.

To je u stvari bilo njeno omiljeno jelo otkad ga je probala kada su zajedno s Melori ručali u jednom restoranu u Tribeki, dok je još bila sasvim mala.

„S nekim super desertom. Hoćeš da spremimo veliki desert?“

„Naravno“, reče ona skakućući od sreće.

„Šta bi ti želela?“

„Pitu od bundeve“, reče ona kao iz topa.

„To se jede za Dan zahvalnosti. Zar nećeš neki novogodišnji specijalitet?“

Ona odmahnu glavom.

„Ne, volim pitu od bundeve, kad je sočna i puna maskarponea“, objasni ona oblizujući se.

„E onda, požuri s doručkom.“

„Ne mogu više“, reče ustajući od stola da bi mu se bacila u zagrljaj.

Čvrsto ga je stezala, trljajući svoja mala, bosa stopala jedno o drugo.

„Hladno ti je, mišu moj mali?“

„Da, tako sam zimomrožljiva.“

Bila je preslatka kada se trudila da upotrebljava komplikovane reči.

„Zimogrožljiva“, ispravi je on, smejući se. „Ti si jedna zimogrožljiva devojčica koja će požuriti da se toplo obuče.“

Nije bilo lako pronaći crne špagete. Morali su da odu do radnje *Din i Deluka*. Na nekoliko dana pred Božić, u luksuznoj prodavnici je vladala velika gužva. Oni pustiše druge da se laktaju kako bi što pre obavili svoju kupovinu. Nije važno, njih dvoje su imali vremena.

Na Brodveju, Boni je dobrih pola sata birala jelke kod jednog uličnog prodavca. Kada je konačno izabrala, Nejtan stavi drvo u gepek džipa zatim odoše do jedne prodavnice na Trećoj aveniji, gde su, po njemu, imali najlepše voće i povrće u celom gradu. Tu kupiše jednu bundevu i riblju čorbu u staklenoj boci uvezenu iz Francuske, na kojoj je bio ispisan neobičan naziv „*Supa na svetski način*“.

Krajem popodneva, vratiše se kući, spremni da se bace na pripremanje specijaliteta. Samo što je skinula svoj đubretarac, Boni nestrpljivo poreda namirnice na radnu ploču u kuhinji: testo za pitu, bundevu, pomorandže, vanilin šećer, liker od gorkog badema, maskarpone...

„Dolaziš da mi pomogneš?“ upita ga ona smešeći se.

„Stižem.“

Gledajući u svoju kćerku, on oseti kako mu se srce steže. Želeo bi da joj kaže da se ne plaši budućnosti, da će on, čak i mrtav, uvek biti tu da je čuva i brani. Ali šta je on znao? Stvari se sigurno nisu tako odvijale. Bio je gotovo siguran da se neće pretvoriti u anđela čuvara čiji zadatak bi bio da

je sačuva od pogrešnih koraka. Istina je bila da ga je bilo strah. Bilo ga je strah da ostavi svoju kćerkicu da se bez njegove pomoći suoči sa cinizmom i ružnoćom spoljašnjeg sveta.

On priđe stolu. Opasana velikom keceljom, Boni je već bila otvorila pravu stranu knjige s receptima i pažljivo čekala njegove instrukcije.

„Na posao!”

Nejtan rastanji testo oklagijom i postavi ga u pleh. Zatim prekri čitavu površinu suvim pasuljem i sve stavi u rernu. Za to vreme, Boni je iz bundeve izvadila unutrašnji deo sa semenkama. On joj pomože tako što je isekao meso bundeve na male kockice, zatim ona pažljivo dodade nekoliko kapi likera i ponovo mu se nasmeja, puna zadovoljstva. Nejtan stavi pripremljenu masu na vatru, a onda iskoristi taj predah kako bi joj postavio jedno pitanje.

„Sećaš li se kada je umro Šon?”

„Naravno”, odgovori ona gledajući ga pravo u oči.

Iako se borila da to sakrije, on primeti da lepo lice njegove kćerke prekri veo tuge. Ipak, natera sebe da nastavi.

„Bila si tada veoma mala.”

„Imala sam četiri godine”, precizira ona, kao da je to bilo nekoliko decenija ranije.

„Da bismo ti objasnili, mama i ja smo ti rekli da je Šon negde na nebu.” Ona klimnu glavom pokazujući mu da se seća toga. „U početku, postavljala si mnogo pitanja u vezi s tim. Više puta si me pitala da li je hladno na nebu. Takođe te je zanimalo i kako će se tvoj mali brat hraniti i da li ga nekada možeš posetiti tamo gore.”

„Sećam se”, kratko reče Boni.

„Eh, pa, ne znam da li smo izabrali najbolji način da ti objasnimo šta je to smrt...”

„Zašto, zar se stvarno ne ide na nebo kada se umre?”

„Pravo da ti kažem, niko to ne zna, dušo.”

Ona na trenutak razmisli kako bi se setila svega što je znala u vezi s tim.

„Moja drugarica Sara kaže da, kada se umre, ide se u raj ili u pakao.”

„Ne znamo”, ponovi Nejtan.

Ali bi mu jasno da je taj odgovor neće zadovoljiti.

„Zašto ne potražimo u enciklopediji?” zadovoljno upita ona. „Mama mi uvek govori da, kada nešto ne znamo, treba da potražimo u enciklopediji.”

„To čak ni enciklopedije ne znaju. To je misterija.”

U tom trenutku, zazvoni sat na pećnici.

Nejtan izvadi podlogu za pitu i skinu sa nje suvi pasulj.

Nasuprot svakom očekivanju, devojčica mu ne ponudi svoju pomoć.

„Hajde, Boni, potrebna si mi. Treba pripremiti nadev za pitu. Pokaži mi da li i dalje znaš da razbiješ jaja kao što sam te naučio. Brzo, brzo!”

Ona se prihvati zadatka, najpre odsutna, a zatim sa više elana. Pomeša jaja sa šećerom. Snalazila se dobro, i već pet minuta kasnije, vratio joj se osmeh na lice.

„Gledaj kako je penasto!" uzviknu ona.

„Da, treba dodati bundevu, sok od pomorandže i maskarpone."

Podeliše zadatke. On iscedi pomorandžu da bi upotrebio sok, dok je ona pasirala kockice bundeve. U jednom trenutku, htela je da proba svoju mešavinu i od krema joj ostadoše tanki narandžasti brkovi. On ode po fotoaparata pa se naizmenično slikao. Onda jednom rukom podiže aparat iznad njihovih glava. Zalepiše obraz uz obraz.

„Jedan, dva, tri, živeli!"

Još jedna lepa uspomena!

On joj prepusti garniranje kreme na podlogu za pitu, zatim joj pomože da sve stavi u rernu. Boni se sklupčala pored pećnice kako bi posmatrala kolač koji je počinjao da se peče. Bila je tako zagledana kao da se radilo o nekoj zanimljivoj emisiji na televiziji.

„Mmm... Biće ukusno. Treba li još dugo da čekamo?"

„Četrdeset minuta, dušo."

Ona ustade, podiže svoj nosić prema njemu i ostade nekoliko sekundi tako, kao da je oklevala da li da podeli nešto s njim. Posle nekoliko trenutaka, konačno odlučila:

„Baka ne voli kada joj postavljam pitanja u vezi sa smrću. Ona kaže da sam još mala i da to donosi nesreću."

„To je koješta, dušo. To je samo zato što se odrasli boje da pričaju s decom o smrti."

„Zašto?"

„Plaše se da ih ne preplawe, dok je zapravo to što ne govore o tome ono što izaziva strah. Uvek se plašimo onoga što nam je nepoznato." Ona onda upita:

„Šta treba znati u vezi sa smrću?" On na trenutak razmisli.

„Kao prvo, smrt je neizbežna."

„To znači da joj ne možemo uteći?"

„Da, dušo, svako mora da umre."

„Čak i Lara Kroft?"

„Lara Kroft ne postoji. Znaš to."

„A Isus?"

„Ti nisi Isus."

„Nisam", potvrdila ona a na licu joj se ukazala senka jednog osmeha.

„Zatim, smrt je i konačna."

Ona pokuša da ponovi tu novu reč čije značenje nije razumela.

„Konačna?"

„Konačna, dušo. To znači da, kada se jednom umre, ne može se ponovo živeti."

„Šteta", tužno reče ona.

„Da", potvrdi on, „to je šteta. Ali ne brini, ti nećeš sada umreti. Ni sutra ni prekosutra."

„Kada ću onda umreti?"

Nejtan zažali što je započeo ovaj razgovor. Boni ga je gledala svojim krupnim očima kao da je on mogao da otkrije njenu budućnost.

„Tek kada budeš vrlo, vrlo stara."

„S borama?"

„Da, s borama, sedom kosom i dlakama na bradi."

Ove poslednje reči izmamiše joj osmeh koji ipak ne potraja.

„A ti i mama? Kada ćete vi umreti?"

„Ne brini: ni to se neće dogoditi danas. Ali ako ja umrem, ti ne treba da budeš mnogo tužna." Ona ga čudno pogleda.

„Ako ti umreš, ja ne treba da budem tužna?" upita ona kao da joj je rekao nešto nepojmljivo.

„Ma, naravno da možeš biti tužna", pojasni on, „ali ne treba ništa da žališ, niti da kriviš sebe. Jasno? Ništa neće biti tvoja greška", nastavi Nejtan. „Ja sam veoma ponosan na tebe i mamu. Ne treba da žališ što si provela malo vremena sa mnom. Bolje da kažeš sebi da smo proveli dosta zanimljivih trenutaka i da će nam ostati mnogo lepih uspomena."

„Jesi li i ti to osećao kada ti je umrla mama?" Nejtana zbuni ovo pitanje. Umesto odgovora, on samo reče:

„Ne baš, ali pokušao sam. Ne treba da se plašiš da pokažeš svoja osećanja pred onima koje voliš."

„Važi", odgovori ona, ne razumejući najbolje šta je želeo da kaže.

„Da bi se suočila sa smrću drage osobe, treba da se osloniš na one koji te vole. Oni će ti biti podrška."

„Moraću da potražim tebe ili mamu?"

„Da", potvrdi Nejtan. „Uvek možeš doći nama, ako se nečega plašiš ili te nešto muči. Čak i kada budeš starija. Uvek možeš doći kod nas, kod nje ili kod mene. Imaš divnu mamu koja će uvek znati kako da odagna tvoju tugu."

„Ipak će to biti teško", reče ona drhtavim glasom.

„Da", složi se on, „biće teško. Ponekad, osetićeš se veoma usamljeno i plakaće ti se, i slobodno plači jer će ti biti lakše."

„Samo bebe plaču", reče, i sama na ivici suza.

„Ne, svi plaču. Uveravam te. Ljudi koji ne mogu da plaču najnesrećnija su bića na svetu. Svaki put kada budeš pozelela da me osetiš u blizini, možeš da odeš na neko mesto gde bismo voleli da budemo zajedno i da razgovaraš sa mnom."

„Da li ti nekad razgovaraš sa Šonom?"

On joj reče istinu, skoro odahnuvši što je mogao to da uradi.

„Da, ja i dalje razgovaram sa Šonom i s mojom mamom. Šon živi u mom srcu. Uvek će biti moj sin. I tako treba da bude i za tebe: uvek ću biti tvoj otac a mama će uvek biti tvoja mama. Čak i mrtvi."

„Ideš li na groblje kada hoćeš da razgovaraš s njima?“

„Ne, ne volim groblja. Idem u park, ujutru, vrlo rano, kada nema skoro nikoga. Svima kažem da trčim kako bih ostao u formi, ali u stvari trčim da bih bio s njima. Svako treba da pronađe svoje mesto. Važno je komunicirati kako bi onaj koga volimo ostao s nama dokle god smo živi.“

„Misliš li na njih svaki dan?“

„Ne“, slaga Nejtan, „često, ali ne svaki dan.“

On oseti kako mu se koža ježi. Onda, više za sebe, dodade, zagledan u neku daleku tačku:

„Život je predivna stvar. Nešto zaista dragoceno.“

On joj skoči u zagrljaj i utešiše jedno drugo. Duboko u sebi čudila se tim neobičnim roditeljima koji su uvek govorili lepo jedno o drugom. Nije mogla a da se ne pita zašto ta tako divna majka i taj tako pažljivi otac nisu zajedno za Božić, s njom. Ali već je pretpostavljala da je život odraslih veoma komplikovana stvar u koju se ne treba mešati.

Večera prođe u dobrom raspoloženju. Nijednom ne spomenuše tužne ili teške teme. Supa i salata dobro su išle zajedno, ali za pitu posutu šećerom u prahu i prepunu crvenog voća, Boni reče da je delicioza. Tokom večeri, uspeli su i da okite jelku, slušajući *Childrens Corner* Kloda Debisija, što je devojčici bilo veoma zanimljivo.

Napolju, sneg je tiho padao.

„Zašto mama ne voli Božić?“

„Zato što ona misli da je izgubljen pravi duh tog praznika.“

Ona ga začuđeno pogleda.

„Ništa te ne razumem.“

Trebalo je da vodi računa: njegova kćerka bila je još mala. On se izvini, zatim joj jednostavnije objasni.

„U stvari, mama misli da u ovo doba godine treba više da mislimo na one koji pate umesto što uvek kupujemo toliko stvari koje nam baš i nisu potrebne.“

„Pa tako je, je l' da?“ upita Boni, koja nije mogla da zamisli da nešto može biti drugačije od onog što misli njena majka.

„Da, tako je“, potvrdi on. „Mi smo ovde u toplom i na sigurnom, dok su neki ljudi sami. A teško je biti sam kada si tužan.“

„Ali mama je sada sama“, primeti devojčica.

„Verovatno je s Vansom“, reče Nejtan, ne sasvim siguran u to.

„Ne verujem.“

„To je tvoj ženski instinkt?“ upita on namignuvši joj.

„Baš tako“, odgovori Boni namignuvši sa oba oka istovremeno.

To je ona zvala njenim duplim namigivanjem, u stvari i jedinim koje je umela da napravi.

On je pomilova po kosi.

Kada završiše s kićenjem jelke, zajedno odgledaše na DVD-ju film Šrek, zelenog džina s velikim ušima.

Potom, ona mu pokaza svoj repertoar zvukova koje je umela da odsvira na svojoj violini, a onda mu na španskom otpeva uspešnu verziju *Besame mučo* koju je bila naučila u školi.

Nejtan je bio oduševljen slušalac i više puta joj zatraži bis.

Zatim dođe vreme da se ide u krevet.

Stavi je u njen krevet a ona mu zatraži da ostavi upaljeno svetlo.

„Laku noć, mišu mali. Mnogo te volim.“

U trenutku kada je izlazio iz sobe, seti se onog aprilskog dana 1995. u porodilištu u San Dijegu. Prvi put je držao svoju kćerku u naručju koja se tek bila rodila. Bio je toliko ganut i stidljiv da nije znao kako da se ponaša. Sve što je video bila je u stvari minijaturna beba sa zboranim licem, koja je žmureći pravila čudne izraze lica, mlatarajući ručicama u svim pravcima.

U tom trenutku, nije znao da će ona jednog dana zauzimati toliko mesta u njegovom životu. Da će ta sitna lutkica postati važnija od zenice njegovog oka. Ipak, pretpostavljao je da će uloga oca radikalno promeniti njegov život, ali nije imao pojma šta to znači, što se tiče ljubavi i emocija.

Tada još nije znao koliko radosti može doneti dete.

Niti da će izgubljeno dete jednog dana izazvati u njemu toliko ve liku bol. Nije mogao ništa da pretpostavi.

Zatim, taj mali, slabašni anđeo otvori oči i pogleda ga pravo u oči, kao da je hteo da mu kaže da mu je bio potreban. On se tada oseti pogođeno i preplavi ga beskrajna ljubav.

I sigurno je da nema reči koje bi mogle opisati toliku sreću.

22.

Svakij čovek je sam i nikog nije briga za druge, a naše patnje su jedno pusto ostrvo. ~ Albert Koen ~

Decembar

Iako to baš i nije želeo, Nejtan je ipak morao da održi obećanje koje je dao svojoj ženi: otići će sa Boni kod bake i deke na dva duga dana.

Bio se probudio rano, i uprkos jutarnjim časovima, nije oklevao da pozove kod Džefrija i Lize Veksler da bi najavio svoj dolazak. Znao je da izraz „lenčarenje u krevetu" nije pripadao njihovom rečniku, čak ni tokom praznika.

Boni je bila zaspala kasno, pa je čekao da bude osam sati ujutru i da je probudi, tako da su krenuli otprilike sat i po vremena kasnije, nakon što su ipak stali kod Starbaksa na toplu čokoladu i maršmeloue.

Nejtan je odlučio da krene džipom. Tako je bilo sigurnije zbog snega. Kao i njena majka, i Boni je obožavala taj veliki auto sa ogromnim gumama. Visoko nad tlom, činilo joj se kao da upravlja svemirskim brodom koji je nisko leteo nad zemljom.

Već skoro trideset godina, Vekslerovi su provodili božićne praznike na planinama Berkšir, istočno od Masačusetsa. Put iz Njujorka bio je pomalo dugačak, ali region je zaista prelep sa svojim brežuljkastim dolinama u kojima su nicala mala naselja tipična za Novu Englesku. On krenu putem broj 7 preko Norvoka, zatim prođe Grejt Barington a onda se uputi u pravcu Stokbridža. Vozio je oprezno. Na nekim mestima put je bio klizav. Tanak sloj praškastog snega prekrivao je pejzaž koji je prolazio pred njima.

Kako bi se opustila, Boni je bila pustila CD: improvizacija na klaviru Kejt Džeret na muzičku temu iz Čarobnjaka iz Oza.

Devojčica se trudila da prati, pevajući:

„Somewhere, over the rainbow..."

Dok je pevala, namignula mu je svojim čuvenim duplim migom, i učini mu se tako slatka sa svojim prevelikim bejzbol kačketom koji ju je štiti od sunčevih zraka. Gledajući je u retrovizoru, pomisli kako je čudesno imati jedno tako jednostavno dete.

Duboko u sebi, bio je ponosan na to što je umeo lepo da je vaspita. On i Melori, trudili su se da budu odlučni u početku i uspostave nekoliko osnovnih principa: poštovati druge i naučiti da postoje prava, ali i obaveze. Takođe su uspeali da odole iskušenju da je previše razmaze: bez patika od dve stotine dolara i skupocene markirane garderobe. Oni su to smatrali nepristojnim, kao što im se činilo i degradirano kad bi neki roditelji dozvolili deci da ih vređaju oduševljavajući se raznolikosti njihovog rečnika umesto da ih izgrde!

Nejtan se ponekad pitao šta će ti nevaspitani klinци postati. Bez sumnje, mladi, nezreli individualisti koji će, nakon što su čuvani i odgajani poput kapricioznih prinčeva, pasti s visine i otkriti zahteve i frustracije koje život neprestano nameće.

On ponovo pogleda u svoju kćerku. Uljuljkana džezom, čvrsto je spavala, glave naslonjene na prozor okupan suncem.

On se zagleda u budućnost.

Do sada, njeno školovanje nije bilo teško, ali najteže je tek predstojalo. Jer, sigurno će doći i dan kada će pitati da izađe uveče, da uradi pirsing na nosu ili već negde... Da, uvek postoji trenutak kada se stvari pokvare, kada se najljupkija devojčica pretvori u nezahvalnu adolescentkinju, ubeđenu da su njeni roditelji samo stari glupani nesposobni da je razumeju.

Melori će dakle biti sama kada bude morala da se suoči s tom krizom. Njega neće biti tu da joj pruži svoju podršku. Neće upoznati zebnju prve večeri kada se Boni ne bude vratila kući, ni prvog verenika kojeg će dovesti kući, ni prvo putovanje u inostranstvo na koje će poželeti da ode s drugaricama... Pa ipak, bio je to izazov za koji je osećao da je bio spreman da odgovori.

Da nije morao na drugu stranu.

Njegov dobar odnos s Boni ponekad bi ga odveo u rane dane sopstvenog detinjstva, kada je postojalo pravo savezništvo između njega i njegove majke pre nego što se uspostavila ona udaljenost koju je on svesno održavao, smatrajući da njegova jedina šansa da napreduje na društvenoj lestvici leži u kulturnom razdvajanju od svog porodičnog porekla. Teško je za sina jedne kućne pomoćnice da poželi da osvoji Njujork!

Tek je skoro bio shvatio da je od majke dobio zapravo mnogo više nego što je mislio. Ona mu je prenela tu mešavinu hrabrosti i odricanja, sposobnost da se suprotstavi, šta god da se dogodi. Ali pustio ju je da umre ne zahvalivši joj se na tome. Nekoliko godina pred njenu smrt, kada je bio počeo dobro da zarađuje, mogao je da joj se približi i da zajedno uživaju u njegovom uspehu. Da joj kaže:

„Vidiš, izvukli smo se, nisi se džabe žrtvovala. Srećan sam.“

Umesto toga, nije više tako često dolazio kod nje. Prezauzet sopstvenom borbom, samo bi joj svakog meseca slao novac kako bi mogla da živi a da ne radi. A kada bi navraćao, uvek bi bio u žurbi. Razmenili bi po nekoliko uobičajenih rečenica, ostavio bi joj svotu novca (svaki put sve veću) kako bi se izvinio za to što je bio loš sin.

Danas je osećao veliku krivicu i žalio je za tim propuštenim prilikama, ali nije to bilo jedino sećanje koje ga je mučilo. Bilo je to nešto kao njihova tajna. Jedna epizoda koju nikada nije spominjao i koje će se čitavog života sećati.

Tada, tek što je bio napunio trinaest godina. Bilo je to u leto 1977. početkom avgusta, tokom poslednjeg raspusta provedenog u Nantaketu s

Melori (leto kada ju je prvi put poljubio... ali to je druga priča).

Godinu dana ranije, nakon veoma uspešno položenih testova, bio je izabran za upis u prestižnu školu Valas na Menhetnu. Iako je ustanova plaćala polovinu školovanja nekolicini posebno zaslužnih učenika, druga polovina ipak je odlazila na račun porodice. Za Eleonoru del Amiko to je predstavljalo mnogo novca. Nejtan je bio svestan da traži veliku žrtvu od svoje majke, naročito zato što je škola zahtevala plaćanje unapred za prvi trimestar. Ali on joj je bio objasnio da je to jedna investicija za budućnost: njegova jedina šansa da ne završi kao mehaničar ili brisač podova.

Tog leta, Eleonora nije imala novca: tokom zime, uporan bronhitis zahtevao je njenu hospitalizaciju tokom nekoliko dana i izazvao ozbiljne izdatke. Početkom meseca morala je od Vekslerovih da zatraži novac unapred kako bi platila školarinu za sina. Ali Veksler, veran svojim puritanskim principima, to je kategorički odbio.

„Eto kakvu prljavu narav imaju”, reče mu majka. „Spasao si život njihove kćerke a oni neće ni najmanje da učine za tebe.”

A bila je u pravu iako Nejtan nije voleo da se ona služi tim događajem, od kojeg je sada već bilo prošlo nekoliko godina, kako bi dobila nešto od svog gazde. U tim okolnostima, dogodilo se da je nestala jedna biserna narukvica iz kutije za nakit Lize Veksler.

Nejtan nikada nije razumeo zbog čega, ali sumnje su brzo pale na njegovu majku i... njega. Džefri Veksler ih je oboje ispitivao kao da nije ni sumnjao u njihovu krivicu. Čak ih je i pretresao, postavivši ih rukama i leđima uza zid. Tada, Nejtan još nije učio pravo i nije znao da je takva praksa bila zabranjena. Pred poricanjem svoje kućne pomoćnice, Džefri je bio naredio da se isprazni njena soba, otvore sve fioke, izvrnu svi koferi, kao da se radilo o nekom pretresu. Kako ipak nije pronašao ništa, pretio je da će pozvati policiju, misleći da će tako uplašiti Eleonoru. Ali ona je i dalje uporno poricala, padajući na kolena pred svojim gazdom:

„Nisam ja, uveravam vas, gospodine, nisam ništa ukrala.”

Konačno, priča se završila otkazom. Džefri je, nasuprot insistiranju svoje žene, odbio da pozove policiju, i oterao je Eleonoru bez ikakve nadoknade. Usred leta, poniženi i skoro potpuno švorc, Nejtan i njegova majka otišli su u njujoršku vrućinu.

Evo šta je bilo najveće poniženje u njegovom životu: da se suoči s Melorinim pogledom a bio je prikovan uza zid kao lopov. Osetio je krajnju poniženost i uvredu. Ta sramota progonila ga je do danas, zauvek urezana u jednom kutku njegovog sećanja, ali ipak je bila i moćan pokretač, kao da je od tog dana znao da se nikada neće moći popeti dovoljno visoko da opere tu uvredu. To što je uspeo nije mu bilo dovoljno. Trebalo mu je još više: da pobedi Džefrija u tom glupavom procesu i naplati mu poniženje tako što će mu tražiti njegov stan u Sanremu, nekretninu vrednu više miliona dolara. Takvim stavom, svesno je naneo bol Melori. Nije ga zaustavila čak ni

pomisao na to da će ugristi za srce onu koju voli. Ponekad smo spremni na sve kada želimo da dođemo do nečega.

Ipak, najbolnije od svega jeste to što je na kraju više verovao Veksleru nego svojoj majci. Nikada nije spomenuo narukvicu pred njom, ali iznova razmišljajući o tome, nekako mu se uvek nametala ideja da ju je njegova majka zaista ukrala. I da ju je ukrala za njega. Oktobra 1977. tromesečje za njegovu školu bilo je regulisano u poslednjem trenutku, što mu je obezbedilo nastavak školovanja. Tada, nije se interesovao da sazna kako se dogodilo to čudo. Ali u trenucima depresije, ponekad bi čuo odjekivanje te užasne istine: njegova majka postala je lopov, a sve zbog njega.

Boni je otvarala oči. Bili su na samo nekoliko stotina metara od svoje destinacije.

Smešteno usred planina Berkšir, Stokbridž je bio šarmantno mestašce koje su osnovali mohikanski Indijanci kako ih misionari ne bi mogli uznemiravati i narušavati njihov mir nametanjem hrišćanstva. Vekslerovi su posedovali neku vrstu ranča na samom izlazu iz gradića. U stvari, u pitanju je bila elegantna planinska kuća s nekoliko konja i jednim lepim ponijem kome se radovala njegova kćerkica.

Nejtan svirnu ispred vrata sa ugrađenim video-nadzorom. Nekoliko sekundi kasnije, dupla vrata se otvoriše propuštajući džip na put posut kamenčićima. Parkirao se blizu malog bungalova u kojem je stanovao stražar sa svojom suprugom. Poslednji put kada je bio ovde, nije čak ni izlazio iz svog automobila.

Ovoga puta, biće drugačije.

Gudrič ga je savetovao da se pomiri sa sobom pre nego što umre. Pa dobro, poslušaće ga! Džefri će dobiti svoje. Nejtan je bio odlučio da mu otkrije ono što nikome nikada nije rekao. Nešto što je moglo da uništi njegovu reputaciju i zatvori ga iza rešetaka.

Dok je bio student, posao advokata imao je posebnu draž za njega. Gledao je na to kao na poziv, način da zaštiti najslabije, one koji su, poput njega, poticali iz siromašnih sredina. Samo, ta profesija imala je smisla jedino ako se savesno poštuje određena etika. Što je Nejtan uvek i činio... osim jedanput.

On zalupi vrata automobila. Sunce je bilo visoko na nebu a vetar je podizao nekoliko sitnih oblaka žućkaste prašine.

Izdaleka, spazio je Džefrija koji im je polako prilazio.

Boni, koja je od svega pravila zabavu, potrčala je ka dedi vrišteći od sreće.

Uskoro, Nejtan je bio na samo nekoliko metara od Vekslera.

Zagledavši se u oči svog tasta, on oseti isto što i svaki put: Melori je mnogo ličila na Džefrija. Imali su iste svetloplave oči, isto elegantno, plemićko lice. Da, Melori je mnogo ličila na svog oca. Što je objašnjavalo i zašto ga, i pored sve srdžbe, Nejtan nikada nije mogao potpuno mrzeti.

Po svom dolasku, Nejtan je insistirao na razgovoru s Džefrijem, i sada

su njih dvojica bili sami u radnom kabinetu. Niko osim njih.

Ja i on.

Pomoću svog upaljača, Veksler zapali jednu kratku i debelu cigaretu koje je često pušio u bilo koje doba dana. Kratkim udisajima poče da uvlači dim, dok je Nejtan znalački gledao u police prepune slavni primjeraka pravne literature u kožnim povezima.

Džefri je bio uredio svoj kabinet poput prave male biblioteke. Zelene i zlatne lampe osvetljavale su gladak nameštaj od finog drveta, a ogromni pisači sto bio je oivičen gomilama dosjea, kutijama s disketama, s dva laptopa priključena na bazu podataka. Nekoliko meseci pred svoju zvaničnu penziju, Džefri je nesumnjivo i dalje bio veoma aktivan čovek.

Neobičan je bio njegov životni put. Još kao veoma mlad, bavio se bejzbolom, ali morao je da se oprostí od svog omiljenog sporta nakon jednog pada prilikom planinarenja. Ta dosta ozbiljna povreda, fraktura lobanje, naterala ga je da svoju energiju usmeri na učenje. Nakon uspešnog diplomiranja na Harvardu, najpre je radio za jednog sudiju, a onda se zaposlio u jednom od najprestižnijih advokatskih kabineta u Bostonu. Poslednjih godina, osetivši aktuelna kretanja, posvetio se osnivanju sopstvenog posla, specijalizovanog za delovanje u okviru kolektivnog prava. Tako je uspešno branio radnike u brodogradnji koji su bili izloženi delovanju azbesta. Posle toga, zaradio je bogatstvo uspevši da od duvanskih industrija izdejstvuje naknadu za žrtve pušenja. Poslednje dve godine, bio se upustio u novu borbu, učestvujući u procesu protiv telefonskih operatera koje su oboleli od tumora na mozgu optužili da su disimulirali rizike od elektromagnetskih zračenja.

Nejtan mu je morao ovo priznati: Veksler je dobro obavljao svoj posao. Bio je to jedan od poslednjih advokata stare garde, jedan od onih nostalgičara za dalekim vremenima kada su ljudi od zakona reagovali radije zbog svojih ubeđenja nego zbog poslova. Njih dvojica su se jedno vreme čak i lepo slagali dok se nije dogodilo ono s narukvicom i sve pokvarilo. Pa čak i danas, Nejtan se nije mogao odupreti osećaju nekog potajnog divljenja prema karijeri svog tasta.

Džefri prvi poče:

„Dakle, šta to važno imaš da mi kažeš?“ upita on puckajući dim svoje cigarete.

„Sećate li se našeg procesa...“ započeo Nejtan.

Džefri pokaza svoje negodovanje.

„Ako si posegnuo ovamo da bi brčkao po starima svadama...“

Nejtan ga ne pusti da završi. Bio je odlučio da kaže sve što mu je ležalo na srcu.

„Bio sam kupio onog sudiju“, prekide ga on. „Potkupio sam sudiju Livingstona. Poslao sam mu mito po jednom njegovom asistentu kako bi odlučio u moju korist.“

Džefri ne trepnu. Bio je to jak čovek, vešt da iza prijatne fasade

nikada ne pokazuje svoje prave emocije. Ali danas se on Nejtanu učini manje impresivno: izgledao je umorno, očiju uokvirenih podočnjacima i borama i ne tako sveže obrijan.

„Želeo sam da se osvetim, Džefri, da vam oduzmem stan u Sanremu zbog onog što ste učinili mojoj majci. Ali nisam imao drugog izbora i okaljao sam profesiju.”

Veksler zavrte glavom, otvori usta kao da htede nešto da kaže, ali ne izusti ni reč. Umesto toga, otišao je do prozora, pogleda uprtog u snežne brežuljke.

Okreni se, Džefri. Slušaj me.

Govoreći mu u leđa, Nejtan nastavi sa serijom optužbi. Dugo zatvorene, reči su sada izlazile same, nesputano su tekle.

„Setite se, Džefri, imao sam osam godina kada ste me vodili na pecanje na jezero i prepričavali mi procese koje ste dobijali. Mislim da sam tada odlučio da i sam postanem advokat. Sve te ispite učio sam za sebe, naravno, ali u početku, velikim delom bilo je to da bih zadobio vaše priznanje. Naivno sam se nadao da ćete me prihvatiti, da ćete biti ponosni na mene. Ne možete ni da zamislite koliko sam želeo da me prihvatite.”

Koliko sam želeo da imam oca poput tebe...

„Trebalo je da me prihvatite”, prasnu Nejtan. „Ispunio sam sve zadatke. Napatio sam se da bih stigao dovdje. Mislio sam da su znanje i zaslužnost vrednosti koje vi poštujuete. Umesto toga, naterali ste me da uprljam svoju profesiju, da potplatim sudiju kao kakvu bednu protuvu...”

„Spasao sam te”, prekide ga Džefri.

„Šta to pričate?”

„Neko vreme studirao sam zajedno sa sudijom Livingstonom. Tokom procesa, došao je da me obavesti o tvom pokušaju podmićivanja.”

„Šta?”

Stari advokat uzdahnu i učini se kao da je pokušavao nečega da se seti.

„Livingston je stara bitanga, ali bio je dovoljno oprezan da nikada ne bude uhvaćen. Bio sam odlučio da mu dam duplo više od tebe kako te ne bi prijavio sudskim vlastima i kako bi odlučio u tvoju korist.”

„Ali zašto, Džefri, zašto?”

Ovaj na trenutak zastade, zatim s dozom oklevanja u svom glasu priznade:

„Zbog Melori, naravno, nisam hteo da i ona s tobom bude uvučena u taj skandal. A onda isto i... zbog tebe. To je bilo zbog nečeg što sam ti dugovao.”

Nejtan podiže obrve. Njegov tast primeti da je iznenađen. Zagledan u daljinu, on onda ponovo ožive prošlost:

„Te večeri, one famozne večeri leta 1977, bio sam mnogo popio. Prolazio sam, dakle, kroz težak period, kako u braku tako i na poslu. Bio sam se vratio iz Bostona, gde me je Liza zamolila da svratim do zlatara po

narukvicu koja je bila na popravci zbog kopče. Pre nego što sam se vratio, proveo sam popodne kod jedne od svojih sekretarica koja mi je takođe bila i ljubavnica. Naravno, nikada joj ništa nisam bio obećao, u to vreme u našem miljeu niko se nije razvodio da bi se oženio sekretaricom, ali ona je praktikovala neku vrstu iznuđivanja mojih emocija nadajući se da ću napustiti svoju ženu. Odlazeći, sećam se da sam svratio u bar jednog hotela da bih popio čašu viskija. Ipak, nisam popio jednu, već četiri ili pet čaša. Pretpostavljam da znaš za moj problem u vezi s pićem..."

Nejtanu ne bi odmah jasno.

„Kako to?"

„U to vreme mnogo sam pio", objasni Džefri. „Patim od hroničnog alkoholizma."

Nejtan je očekivao sve osim da čuje nešto slično ovome.

„Ali otkad?"

„Bio sam uspeo da prekinem početkom osamdesetih, ali više puta sam ponovo započinjao. Probao sam sve: asocijacije, lečenja... ali nije lako odlaziti na one sastanke, priznati da ste zavisnik i razgovarati o tako intimnim stvarima s potpunim neznancima."

„Ja... nisam znao", promrmlja Nejtan.

Sada se i Džefri iznenadi.

„Bio sam ubeden u to da ti je Melori rekla."

Prvi put Nejtan vide da oči njegovog tasta zaiskriše od emocija. I pored svog poniženja, Džefri je bio ponosan što je njegova kćerka toliko vremena čuvala tajnu čak i pred čovekom koga je volela. Slušajući Vekslerovo priznanje, Nejtanu se učini da je našao odgovor na mnoga pitanja koja je sebi postavljao u vezi s Melorinim nekadašnjim osećanjem nesreće.

Džefri nastavi:

„Stigavši u Nantaket, nisam mogao da pronađem nakit. Mnogo kasnije, sekretarica mi je priznala da ga je bila ukrala da bi posejala razdor u mom braku. Ali tada nisam imao pojma gde je mogao biti taj nakit. Uspaničio sam se, i sutradan ujutru, kada me je žena pitala šta sam uradio s narukvicom, nisam našao ništa bolje od laži da sam je vratio u njenu kutiju s nakitom. Što nas je i dovelo do optuživanja tvoje majke. Mislim da se moja žena samo pretvarala da je poverovala u tu priču, ali to nam je pomoglo da nastavimo s glumom."

Posle duže pauze, on promuklim glasom reče:

„Žao mi je, Nejtane, bio sam kukavica."

To je sigurno.

Na trenutak, Nejtan zaneme. Bio je preneražen, ali istovremeno, osećao je olakšanje zbog ovog priznanja. Ne, njegova majka nije bila lopov, ali bila je žrtva jedne velike nepravde. Što se tiče Džefrija, čoveka koga je smatrao čestitim i nepogrešivim, bio je lažov koji je imao ljubavnice i koji je bio alkoholičar. Bio je čovek kao i ostali. Kao i on.

On pogleda u svog tasta i oseti da je saosećanje koje je gajio prema njemu nestalo. Nije čak želeo ni da ga osuđuje. Nije bio momenat. On primeti da su se crte njegovog lica opustile, kao da je i on sam već dugo čekao da se nekome poveri. Obojica su živeli svako sa svojom teškom tajnom koja im je uništila mnogo lepih trenutaka u životu. Džefri prvi prekinu tišinu:

„Znam da me to ne opravdava“, počeo on, „ali diskretno sam pazio da tvoja majka pronađe posao, i te godine ja sam platio deo tvog školovanja.“

„U pravu ste“, odgovori Nejtan pocrvenelih očiju, „ne opravdava vas.“

Džefri se zatim uputi ka svom ormariću, otvori ga i odande izvadi nešto, što drhtavom rukom pruži Nejtanu.

Bila je to četvorostruka biserna narukvica sa srebrnom kopčom ukrašenom briljantima.

23.

Ako čovek nije spreman na sve, nije spreman ni na šta.

~ Pol Oster ~

„A beautiful sight, we're happy tonight.

Walking in a winter wonderland...”

Nejtan polako odsvira poslednje akorde čuvene Božićne pesme. On zatvori klavir i nežno pogleda svoju kćerku koja je bila zaspala na kanapeu u salonu. Napolju, padala je noć. Horizont koji je nekoliko trenutaka ranije plamteo narandžasto, ružičasto i crveno sada je bio obojen tamnim nijansama. On ubaci još jednu cepanicu u kamin i ožive vatru koja je gorela slabijim plamenom. U susednoj prostoriji on pronade jednu pletenu deku koju presavije pre nego što je stavi preko Boninih nogu.

Provodio je mirno popodne u ovom zaštićenom kutku. Jedno mirno popodne samo za njih dvoje. Posle ručka, Liza Veksler izašla je da organizuje božićne poklone za jedno od svojih domova za nezbrinute, dok se Džefri bio odvezao džipom u Pitsfild da bi nabavio pribor za pecanje, iščekujući lepo vreme.

Nejtanu je, dakle, bilo ostalo da sam provede vreme sa svojom kćerkom. Tek što su bili završili s ručkom, Boni požuri u konjušnicu svome poniju, lepom grlu koje je nazvala Spirit. Nejtan pomože kćerki da ga pripremi a onda osedla i za sebe jednog od Vekslerovih konja. Proveli su ostatak popodneva jašući pošumljenim dolinama koje su se pružale u nedogled oko imanja. U tom okruženju kao s razglednice nijednom nije pomislio na smrt. Bio se prepustio ritmu konja i umirujućem zvuku slapova i reke. Tokom nekoliko sati, ništa drugo nije postojalo.

Ništa osim Boninog osmeha, čistog vazduha i finog snežnog prekrivača koji je sve prekrivao i pejzažu poklanjao novu nevinost.

Baš se prisećao tih lepo provedenih trenutaka kad se velika vrata širom otvoriše i u salon uđe Liza Veksler.

„Dobro večer, Nejtane”, reče.

Bila je to i dalje veoma lepa žena, vitka, uvek elegantna, u svakoj situaciji aristokratskog držanja što se nasleđuje tek posle nekoliko generacija.

„Dobro večer, Liza, nisam vas čuo da dolazite.”

„Motor automobila je veoma tih.”

Za cenu po kojoj ste platili 'bentli'...

„Lepo ste prošetali?” upita ona, blago pogledavši Boni.

„Predivno.”

Kako je bio raspoložen da pecka, ne odoli a da ne doda:

„A vi, kako su vaši siromašni?”

Ona ga preseče pogledom, ali ne odgovori ništa. Provokacije i šale nisu bili njeni tereni za upuštanje u avanturu.

„Gde je Džefri?“ upita ona, prigušivši svetla kako ne bi probudila svoju unuku.

„Trebalo bi uskoro da stigne, otišao je u Pitsfild da kupi neki novi model udice za pecanje.“

Tamna senka pređe preko Lizinog lepog lica.

„Hoćete da kažete da je uzeo vaš automobil?“

„Da. Postoji neki problem?“

„Ne, ne“, promrmlja ona, trudeći se da sakrije svoju uznemirenost.

Ipak, ona se na trenutak zatetura, zatim sede na kanape, prekrsti noge i uze knjigu koja je stajala na jednom stočiću. Obdarena tim prirodnim autoritetom koji u startu stvara distancu, imala je šik način da svom sagovorniku stavi do znanja da je razgovor završen. Nejtanu se ionako više dopadalo da bude tako: Džefrijevo priznanje u vezi sa ukradenom narukvicom i dalje mu je pritiskalo grudi i malo je falilo da svoj bes iskali na Lizi.

Kako ne bi bio potpuno besposlen, on otvori jedno od luksuzno povezanih dela izloženih iza stakla u biblioteci. Rado bi sebi nasuo čašu pića, ali u kući nije bilo ni kapi alkohola. S vremena na vreme, bacio bi pogled na svoju taštu. Liza Veksler bila je očigledno zabrinuta. Za manje od pet minuta već je nekoliko puta bila pogledala na svoj sat.

Ona brine za Džefrija.

Nejtan je morao da prizna da ga je ta nedostižna i ponosna žena, pravi proizvod bostonske aristokratije, oduvek fascinirala. Ali ako ga je Liza fascinirala, bilo je to naročito zato što se Melori u potpunosti pretvorila u suprotnost hladnoći i strogosti svoje majke. Nejtan je znao da je njegova žena obožavala svog oca. Dugo nije mogao da spozna pravu prirodu onoga što je spajalo ta dva bića. Ali otkad mu je Džefri sve ono priznao, još tog jutra, shvatio je; ono što je Melori volela kod svog oca bio je taj osetljivi deo njega za koji Nejtan nikada nije ni sumnjao da postoji. Melori je svog oca na neki način smatrala ratnim drugom, jer su oboje vodili neprestanu bitku: Džefri protiv alkoholizma a Melori protiv hronične depresije. Naspram njih, Liza je bila kao utvrđenje i snažni deo porodice.

To je, ipak, nije sprečavalo da bude pojedena brigom što je njen suprug otišao u Pitsfild. Nejtan je razmišljao, ali nije mogao da razume zašto. Džefri nije bio od onih koji traže dozvolu od svoje žene pre nego što odu da potroše nekoliko hiljada dolara na najnovije modele pribora za pecanje.

Odjednom, kao upozoren šestim čulom, Liza skoči i izađe na trem. Tamo, s Nejtanom koji je pošao za njom, ona uključi sve svetiljke na velikoj aleji i aktivira automatsko otvaranje garažnih vrata. Ubrzo se začu brujanje džipa. Čim je auto ušao na stazu, Nejtan primeti da se Džefri

kreće trzajući. Džip je toliko krivudao da je nekoliko puta sleteo na stazu i pogazio sistem za automatsko zalivanje kao i cveće koje nije imalo šansu da procveta sledećeg proleća. Kada lend rover ulete na svetlost, Nejtan primeti da mu je auto na više mesta izgredan i da mu fali jedna od prednjih felni. Odmah mu bi jasno da je Džefri imao nezgodu. Motor zakrklja i auto se zaustavi na travnjaku.

„Znala sam!“ izusti Liza žureći ka svom mužu.

Džefri se jedva izvuče iz automobila i grubo odgurnu svoju ženu. Vladanje velikog advokata nije ostavljalo mesta sumnji: bio je mrtav pijan.

„Piša mi se!“ viknu on.

Nejtan priđe svom tastu kako bi pomogao Lizi. Stari advokat smrdeo je na alkohol.

„Pomoći ću vam, Džefri, pođite sa mnom...”

„Ostavi me na miru! Ne treba mi tvoja pomoć... samo hoću da pišam..”

Veksler otkopča pantalone i poče da urinira nasred travnjaka, pored stepeništa koje je vodilo na trem. Nejtan ostade zaprepašćen, obuzet nekom mešavinom sramote i tuge za svojim tastom.

„Ovo nije prvi put, Nejtane...” prošaputa Liza stežući ga za nadlakticu. Nejtana ganu ta mala familijarnost, toliko neobična za nju koja je skrivala potrebu za utehom.

„Šta hoćete da kažete?”

„Pre nekoliko meseci, Džefri je već bio kontrolisan zbog vožnje u pijanom stanju. I pored naših veza, kažnjen je visokom kaznom i oduzimanjem dozvole na godinu dana. Oduzeti su mu svi automobili s tablicama na njegovo ime.”

„Šta, kažete da je vozio bez dozvole?” Liza potvrdi klimanjem glave.

„Slušajte, veoma je ozbiljno”, nastavi Nejtan. „Moramo se uveriti u to da nije izazvao nesreću.”

On ponovo priđe Džefriju. Starom čoveku oči su svetlucale kao nikada.

„Imali ste nesreću, zar ne, Džefri?”

„Ne!” zaurla on svom zetu na uvo.

„Mislim da jeste.”

„Ne!” ponovi on. „Izbegao sam ga!”

„Koga ste izbegli, Džefri?”

Nejtan uhvati svog tasta za okovratnik kaputa.

„Koga ste izbegli, Džefri?” ponovi on drmusajući ga.

„Taj bicikl... sam... izbegao.”

Nejtana obuze loš predosećaj. Džefri pokuša da se izvuče, ali samo se stropošta u sneg. Nejtan ga podiže i otprati do kuće. Džefri morade da poslušna i dopusti da ga supruga odvede u sobu. Suze srama slivale su se niz Lizino lice. Vrativši se u salon, Nejtan dohvati svoj kaput i istrča iz prostorije. Liza ga sustiže na tremu.

„Gde idete?"

„Pripazite na njega, Liza. Ja ću uzeti auto i otići ću da vidim ima li čega."

„Ne govorite nikome o ovome, Nejtane. Preklinjem vas, nikome ne recite da ste ga videli ovakvog."

„Ipak mislim da bi trebalo da obavestite policiju, kao i doktora. Ne znamo tačno šta se dogodilo."

„Ne dolazi u obzir da ikoga obaveštavam!" glasno zaključila Liza i zalupila vrata.

U momentu, povratila je svoju strogost i svoj odbrambeni instinkt. Nejtan sede za volan lend rovera s namerom da krene nazad. Taman kad je hteo da pođe, Boni se ispreči pred njim.

„Idem s tobom, tata!" viknu ona, otvorivši vrata.

„Ne, dušo, vrati se u kuću! Idi pomoz baki. Ne ostavljaj je samu."

„Više volim da pođem s tobom." Ona uđe u automobil i zalupila vrata.

„Šta se dogodilo, tata?" upita ona trljajući lice, još ukočeno od spavanja.

Srećom, nije sreća svoga dedu mrtvog pijanog.

„Prićaćemo o svemu kasnije, dušo, sada samo veži pojas." Nejtan ubaci u brzinu i odjuri nizbrdicom.

Vozio je u pravcu centra grada.

„Slušaj me dobro, dušo, uzmi moj mobilni telefon i pozovi 911, traži da ti daju kancelariju šerifa."

Srećna što učestvuje u takvoj avanturi, Boni hitro i vredno izvrši svoju misiju. Ponosna, pruži telefon svom ocu.

„Kancelarija šerifa Stokbridža, molimo vas da se predstavite", reče policajac.

„Zovem se Nejtan del Amiko, trenutno boravim kod roditelja svoje supruge, Džefrija i Lize Veksler. Zovem da pitam da li vam je javljeno za neku saobraćajnu nesreću tu u okolini."

„Obavestili su nas o nesreći na preseku puta za Lenoks s putem broj 183. Da li ste vi nešto videli, gospodine?"

„Ne... ne znam još, hvala vam, prijatno."

Za manje od pet minuta stigao je na označeno mesto, malu raskrsnicu na izlazu iz grada. Tri policijska automobila sa upaljenim rotacionim svetlima već su bila na licu mesta. Jedan policajac usmeravao je saobraćaj kako bi oslobodio put za kola hitne pomoći koja su uz zaglušujuću sirenu stizala iz suprotnog pravca. Približivši se toj kompoziciji od svetlosnih signala i zvukova koji su nastajali u noći, Nejtan shvati da se dogodilo nešto ozbiljno. Usled gužve, nije uspeo odmah da pretpostavi koliko ozbiljno, jer nije bilo ni automobila koji je izazvao nesreću ni vidljive žrtve.

„Tata, šta se dogodilo? Šta se dogodilo?" upita Boni, sve nervoznija.

„Ne znam, dušo."

On htede da stane, kad mu jedan policajac pokaza da se parkira malo dalje uz put. Advokat poslušao, zatim, kako to pravilo nalaže, ostade da

sedi u autu, s rukama na volanu, čekajući da mu se obrati policijski oficir. Okrenuvši se, on spazi pripadnike hitne pomoći kako, okupljeni oko malog, nepomičnog tela, pokušavaju da ga podignu na nosila. Bilo je to, bez sumnje, dete, godina kao i njegova kćerka, obučeno u jednu od onih fluorescentnih kabanica koje se koriste da bi noću bili vidljivi vozačima.

Gospode, jadno dete! Džefri je u gadnom sosu.

„Da li je mrtvo?“ upita Boni koja je bila ustala sa svog sedišta.

„Nadam se da nije, dušo, možda se samo onesvestilo. Sedi, nemoj ovo da gledaš.“

On je zagrlji. Ona spusti svoju malenu glavu na njegovo rame i on poče da je ljulja kako bi je umirio.

Sranje, zašto je Džefri pobegao? On je advokat. Dobro zna da se bežanje s mesta nesreće uz jednog povređenog smatra krivičnim delom.

Nejtan okrete glavu u stranu i razazna policajca koji je išao pravo ka njemu. Vrata na kolima hitne pomoći su se zatvarala i dete se vozilo ka odeljenju hitne službe u bolnici... ili ka mrtvačnici?

Bože, učini da ovo dete ne umre.

Nejtan ponovo pogleda ka jarku. Bicikl je bio smrvljen od udara. Jedan pripadnik hitne pomoći vraćao se iz jaruge. U jednoj ruci nosio je pocepan ranac za koji je bila zakačena kaciga koju dete nije bilo stavilo. Nejtan napreže oči. U drugoj ruci, čovek je držao deo aluminijske felne s njegovog džipa.

Ako je dete mrtvo, Džefri će biti optužen za ubistvo.

Nejtan oseti kako u njemu advokat postaje dominantan.

Vožnja bez dozvole, ponavljanje vožnje u pijanom stanju, bežanje s lica mesta, ne pružanje pomoći osobi u nevolji... Tu su sve otežavajuće okolnosti. Znao je da su u nekim slučajevima sličnim ovom tražene kazne i do dvadeset pet godina zatvora. Bio mu je lično poznat proces u kojem je sudija okrivio jednog bivšeg robijaša za ubistvo s predumišljajem i izrekao mu kaznu na doživotni zatvor.

Zatvor! Zatvor! Ta pomisao odzvanjala mu je u glavi.

Policajac uperi svoju lampu u lend rover. Osvetli auto i, uprkos tami, odmah primeti ogrebotine i nedostatak felne.

Džefri to ne bi podneo. Ne bi preživeo duže od nekoliko meseci u ćeliji. Što se tiče Lize, ona nikada ne bi mogla da se pomiri s hapšenjem svog supruga.

I Melori! Nejtan će umreti, sada je to znao. Njega više neće biti da je uteši i ona će se naći sama i izgubljena. Muž sahranjen, otac u zatvoru, majka izjedena sramom.

Biće to kraj, pomisli on, kraj Vekslerovih.

„Tata, je li ovo tvoja flaša?“ upita Boni protresavši skoro praznu bocu viskija koju je pronašla ispod suvozačevog sedišta.

Samo je još ovo falilo.

„Ne diraj to, dušo.“

Policajac mu jednim pokretom svoje lampe daje znak da spusti staklo na vratima.

Advokat poslušao. Ledeni vazduh te užasne noći odjednom se uvuče u unutrašnjost automobila. Nejtan pomisli na Melori. Sati koji će uslediti biće teški.

On duboko udahnu.

„Ja sam. Ja sam udario to dete.“

24.

U odnosu na sve ostalo, možemo obezbediti sebi sigurnost, ali zbog smrti, mi ljudi, živimo u naselju bez zidova. ~ Epikur ~

Bolnica u Pitsfildu (MA) - Hitna služba - 20.06h

Kler, potrebni ste nam!" Mlada doktorka Kler Đulijani, internista medicine, završila je svoju smenu samo nekoliko minuta ranije kada ju je pozvala glavna sestra. Internista koji je trebalo da je zameni još nije bio stigao i jedan teško povređen pacijent predat je njoj. Za manje od deset sekundi, Kler je skinula svoju vunenu kapu i kaput i obukla belu bluzu koju je bila složila na dnu svoje metalne natkasne.

Morala je brzo da povрати koncentraciju. Bilo je prošlo tek mesec dana kako je imala potpunu odgovornost za svoje pacijente i neprestano se bojala da nije dorašla tom zadatku. Istini za volju, tih prvih mesec dana i nije dobro prošlo: doktor koji je nadgledao njen rad nije se libio da pred svima naglasi njene slabe tačke. Kler je to veoma smetalo. Nije lako suprotstaviti se kada imate jedva dvadeset četiri godine.

Zavijanje sirene ambulantnih kola koja uleteše na parking zaledi joj krv u žilama. Večeras će biti sama na čelu ekipe i moraće da se suoči. Nekoliko sekundi kasnije, vrata se otvoriše i uvezoše krevet na točkićima oko kojeg je bila ekipa hitne pomoći. Kler duboko udahnu i utonu u gužvu bolničara i sestara kao u okean.

„Šta imamo, Armando?" upita ona bolničara.

„Sedmogodišnje dete udareno automobilom. Već dvadeset minuta je u komi. Multiplikovane kontuzije i frakture kukova, potkolenice i rebara. Glazgov 6, pritisak 9, puls 110, zasićenost normalna. Bez ranijih vidljivih oštećenja."

Kler se nagnu nad dete. Bolničari su ga već bili intubirali i priključili na infuziju kako bi izbegli mogući skok pritiska. Ona proveri njegovo disanje spustivši stetoskop na levu stranu njegovih grudi.

Okej, nema hemotoraksa.

Zatim pritisnu njegov abdomen.

Nema preloma slezine.

„Dobro, uradićemo mu analize."

Ostani smirena, Kler.

„Takođe hoću i: skener mozga, snimak toraksa, kukova, vrata, ramena..."

Zaboravljaš nešto, draga moja. Zaboravljaš nešto...

„...i potkolenice. Idemo, svi zajedno!" reče ona. „Podizemo na moj znak: jedan, dva..."

* * *

„...tri! Tri muškarca, kažem ti! Poslao sam ih u nokaut. Jednim pokretom palca. Ne treba me dirati, razumeš!"

Nejtan nije obraćao pažnju na priču svog cimera u ćeliji, jednog pijanice koji je izazvao tuču u supermarketu i koga su smestili zajedno s njim u jedinu slobodnu ćeliju u policijskoj stanici. Bilo je prošlo skoro četvrt sata kako su se rešetke zatvorile, ali on i dalje nije mogao da zamisli da će provesti noć u zatvoru. U samo jednom trenutku izgubio je svoj položaj uglednog advokata i zamenio ga ulogom pokvarenjaka koji je pobegao nakon što je pregazio jednog klinca. Nije mogao da se oslobodi slike deteta kojeg je Džefri bio povredio. To slabašno i nepokretno telo, izgubljeno u širokoj, fluorescentnoj kabanici. Pitao je policajce za njegovo stanje, ali niko nije hteo da mu odgovori. Ne razgovara se sa zlikovcima.

Čuo je samo jedno, a to je da se zvao Ben Grinfeld.

Kevin, Kendis, ovaj mali Ben...

Smrt mu je bila za petama. Vrebala ga je na svakom uglu ulice kako bi mu u lice sasula nevine žrtve i sačekala na njegov red. Geret je bio u pravu: smrt je bila svuda. Ta užasna stvarnost u čije oči se nikad nije usuđio da pogleda sada ga je zapljusnula i poljuljala njegovu viziju sveta.

Gospode, kako je hladno ovde. I ovaj glupan koji ne prestaje da brblja...

On prekrsti ruke i protrlja se po ramenima. Bio je iscrpljen, slomljen umorom i iznemoglošću, ali istovremeno i siguran da nikada više neće moći da zaspi.

Kevin, Kendis, Ben... Pogled na njihova povređena ili beživotna tela rodio je u njemu osećaj panike i nemoći. On se stropošta na ravnu drvenu klupu i stavi glavu u ruke. Mislina mu prođe film o dva prethodna sata.

U trenutku kada mu je policajac zatražio da otvori prozor, vreme se zaustavilo a u glavi su mu se pomutile misli. Poput nekog bleska, odjednom je postao svestan da on, sin kućne pomoćnice, u svojim rukama drži sudbinu te prestižne porodice. On, novopečena pridošlica koja nikada nije bila prihvaćena u krugu porodice, mogao je sada sve da ih spase. A to će i da uradi. Zato što je od časti Vekslerovih zavisio život dve osobe koje su mu značile najviše u životu. A sada mu ništa nije bilo važno osim Melorine i Bonine ljubavi.

Ne smem da izgubim Melori, mislio je. Ako nju izgubim, gubim sve.

Naređeno mu je da bez naglih pokreta izađe iz automobila. Zatim su ga pretresli od glave do pete i stavili mu lisice. Dobro je znao da će ta slika zauvek ostati urezana u Boninom sećanju: videla je kako njenog oca s lisicama na rukama policija odvodi u zatvor. U zatvor. Šta je mogla da pomisli? Zaista, šta je ona i znala o zanimanju svog oca? Ne mnogo. Objasnio joj je da je on „advokat za preduzeća“, ali bio je svestan da njoj to nije govorilo ništa. Nasuprot tome, Boni je sa sigurnošću znala šta predstavlja policija. Uloga policije bila je da hapsi kriminalce. A policija je upravo hapsila njenog oca.

Da zlo bude veće, policajci su se domogli flaše viskija koju je njegov tast bio već gotovo ispraznio. U Masačusetsu, bilo je zabranjeno držati

otvorenu flašu alkoholnog pića u autu. Bio je to, dakle, još jedan prekršaj za koji će Nejtan morati da snosi odgovornost. Ne samo to, zamalo je izbegao katastrofu, jer za policijskog oficira koji ga je ispitivao, flaša alkoholnog pića obavezno je predstavljala vožnju u pijanom stanju. Nejtan je žustro protestovao. I sam se bio podvrgnuo testu trezvenosti: pratiti pogledom prst, palcem brzo prebrojiti sve prste na jednoj ruci, zatim isto to samo unazad... Kako policajac nije bio razuveren, advokat je insistirao na tome da uradi alkotest. Naravno, nije imao ni kap alkohola u krvi a policajci su bili do te mere razočarani da su tri puta ponavljali test, svaki put bezuspešno. Uhapsili su ga, dakle samo zbog bežanja s mesta nesreće.

Događaj je bio veoma ozbiljan. To što je pripadao ljudima od zakona nije ga sprečilo da se suoči sa odgovornošću: izazvao je nesreću koja je prouzrokovala jednog teško povređenog i rizikovao zbog toga nekoliko godina zatvora. Ne računajući da se sve može još više iskomplikovati ako Ben, na nesreću, umre.

„Sranje, smrzoh se ovde!“ promumla neotesanko pored njega.

Nejtan uzdahnu. Ne treba da obraća pažnju na tog tipa. Treba da bude jak. Sutradan, sudija će odrediti tačan iznos kaucije, verovatno astronomski, i pustiće ga na uslovnu slobodu. Ako i bude suđenja, biće to tek za nekoliko meseci, a on tada više neće ni biti na ovom svetu. Suoćiće se možda s jednim drugim sudijom, mnogo opasnijim od ovog iz tribunala u Masačusetsu...

Istovremeno, više od sto kilometara daleko odatle, Ebi Kuper parkira svoju malu tojotu ispred jedne prodavnice u Norvoku. Na gepeku automobila, ona razvi autokartu kako bi pronašla najbolji način da stigne do Stokbridža.

„Apćiha! Apćiha!“

Ebi nekoliko puta kinu. Imala je upornu prehladu uz jake glavobolje. Povrh svega, ponovo je počinjao da pada onaj mokri sneg koji joj je mutio stakla na naočarima. Kakav užas! Više puta pokušala je da nosi sočiva, ali nikada nije mogla da se navikne na njih.

Po stotinu puta u glavi vraćala je razgovor koji je imala sa svojim šefom. Zaista, nije uspevala da poveruje u tu priču. Nejtan u zatvoru!

Pre nego što su ga zatvorili, imao je pravo na jedan telefonski poziv i telefonirao je u kancelariju. Tražio je Džordana, ali glavni savetnik bio je odsutan pa je razgovarao s njom. Zaista je osetila njegovu muku na drugom kraju žice. Od toga joj se steglo srce i odlučila je da krene na put. Alo, kako je moguće zamisliti da je pobegao i ostavio to dete na putu?

Da li uopšte i poznajemo ljude? Možda ga je previše idealizovala. Tačno je da su se odlično slagali u poslu. Njih dvoje bili su dobar tim. Možda je i imao reputaciju skorojevića, cinične ajkule, spremnog na svaki kompromis, ali ona je znala za jedan drugi deo njega, osetljiv i nesiguran. Ponekad bi, ako je vreme bilo lepo, zajedno izlazili u podne da pojedu

sendvič na jednoj od klupa u Brajant parku. U tim trenucima, nakratko bi se zblížili. Videla bi tada u njemu nešto veoma privlačno, skoro detinje.

Posle njegovog razvoda, neko vreme nadala se da će se zblížiti, ali to se nije dogodilo. Osećala je da je i dalje veoma privržen svojoj ženi, Melori. Videla ih je zajedno nekoliko puta dok je još radila u San Dijegu. Bili su zaista simpatičan par, kao da je među njima postojala neka istinska odanost.

Bolnica u Pitsfildu - čekaonica, 1.24h

„Gospodin i gospođa Grinfild?”

Kler Đulijani upravo je bojažljivo prolazila kroz čekaonicu. Bojala se trenutaka poput ovog.

„Da, gospođice.”

Par koji je već nekoliko sati zabrinuto čekao podigao je svoje nestrpljivo lice ka mladoj doktorici. Oči majke bile su pune suza. Očeve pune besa.

„Ja sam doktorica Đulijani. Ja sam se pobrinula za Bena kada je doveden i...”

„O bože, kako je on, doktoriko?” prekide je majka. „Možemo li da ga vidimo?”

„Vaš sin ima više fraktura”, nastavi Kler. „Stabilizovali smo ga, ali pretrpeo je udar u lobanju koji je izazvao cerebralnu kontuziju sa subduralnim hematomom.”

„Subduralni hematom?”

„To... to je edem, gospođo. Jedan edem koji pritiska moždanu masu. Trenutno činimo sve što je u našoj moći kako bismo zaustavili širenje pritiska u lobanji i uveravam vas da...”

„Šta sve to znači?” upita otac kome je već bilo dosta svega.

„To znači da i dalje ne možemo sa sigurnošću reći kada će vaš sin izaći iz kome”, mirno objasni Kler. „Možda nekoliko sati, možda više... Treba čekati.”

„Čekati šta? Da vidimo da li će se probuditi, ili će završiti kao biljka...”

Kler pokuša da zvuči ohrabrujuće:

„Moramo da se nadamo, gospodine”, posavetova, prijateljski spustivši ruku na rame svog sagovornika.

Međutim, ovaj se naglo udalji i nekoliko puta snažno udari pesnicom u zid.

„Ubiću ga! Ako se Ben ne probudi, ubiću tog prokletog advokata!”

19. decembar

„Ne dolazi u obzir da snosiš tu krivicu umesto mene!”

Džefri Veksler i njegov zet sedeli su za stolom u pomoćnoj sali jednog restorana za putnike na drumu Interstejt 90. Bili su poručili mnogo kafe.

Iznad njihovog stola, stari koka-kola časovnik označavao je deset sati ujutru. Mesto je bilo živo: s lokalne radio-stanice upozoravali su na klizav kolovoz u sledećih nekoliko sati a bučni razgovori debelih šofera skoro da su uspevali da nadglasaju neprestano brujanje saobraćaja.

Pola sata ranije, Nejtana je oslobodio pomoćnik šerifa, tip koji se zvao Tomi Diluka. Oko ponoći, advokat mu je zatražio dozvolu da izađe u toalet. Ne samo da mali šef nije udovoljio njegovoj molbi već ju je iskoristio da bi mu dobacio nekoliko uvreda i u detalje mu opisao muke koje će mu otežavati boravak u kaznenom zatvoru Louel kada dobije dvadeset godina.

Džefri je platio celu kauciju, fiksiranu na iznos od pedeset hiljada dolara, dok se Ebi pobrinula za administrativne formalnosti. Nejtana je brzo pokupio svoje stvari. Želeo je samo jedno: da se što pre dočepa puta.

„Vidimo se uskoro“, rekao mu je pomoćnik šerifa s malim ironičnim osmehom.

Advokat jedva uspe da se savlada. Nije odgovorio, samo je podigao glavu i ispravio se iako su mu leđa bila ukočena od noći provedene na drvenoj klupi. Otvarajući zastakljena vrata, poslednju prepreku pred slobodom, on primeti na staklu svoje lice i učini mu se da izgleda fantomski, kao da je bio ostario nekoliko godina za samo jednu noć.

Džefri ga je čekao sa svojim šoferom na jutarnjem mrazu. Sveže obrijan, u elegantnom kaputu od kašmira koji mu je davao izgled zapovednika, Veksler je ostavljao utisak jačine. Teško je bilo zamisliti da se taj isti čovek, nekoliko sati ranije, bio dotakao alkoholne kome iako su dugi dimovi koje je grozničavo vukao iz svog tompusa odavali nespornu nervozu.

Kako bi pozdrav bio bliskiji, Džefri tapnu svog zeta po ramenu u trenutku kada je ovaj ulazio u automobil. Čim se domogao svog mobilnog telefona, Nejtana pokuša da pozove Melori u Brazil, ali pošto joj je telefon nekoliko puta zvonio, uključila se sekretarica. Džefri je i sam nekoliko puta pokušao da je dobije, ali ni on nije imao više sreće. Šofer ih je zatim dovezao ispred restorana na autoputu. Obojica su znali da moraju što pre da razgovaraju.

„Ne dolazi u obzir da snosiš krivicu umesto mene!“ ponovi Džefri lupivši pesnicom o mali sto od iverice.

„Uveravam vas da je tako bolje.“

„Slušaj, ja možda i jesam alkoholičar, ali nisam kukavica. Neću da pobegnem od svoje odgovornosti.“

Nejtana ne htede da prihvati takvo razmišljanje:

„Vaše odgovornosti za sada jesu da se pobrinete za svoju porodicu a ostalo prepustite meni.“

Stari advokat se ne dade:

„Ništa ti nisam tražio. To što si uradio bila je loša ideja. Znaš dobro kao i ja da rizikuješ mnogo.“

„Ne više od vas, Džefri. Zaista želite da završite u zatvoru?"

„Ne glumi heroja, Nejtane. Budimo realni: moj život je već iza mene a ti imaš kćerku kojoj si potreban. Osim toga... znaš dobro da možda nije sve gotovo s Melori... Pokaži malo odgovornosti!"

„Vi ste taj koji će im trebati, Džefri", odgovori Nejtan, izgubljenog pogleda.

Veksler podiže obrve.

„Ne razumem."

Nejtan uzdahnu. Trebalo je da oda deo tajne svom tastu. Nije mogao drugačije, ipak nije dolazilo u obzir da spomene Glasnike. On okleva nekoliko trenutaka, zatim priznade:

„Džefri... vidite, ja ću umreti."

„Šta to pričaš?"

„Bolestan sam."

„Šališ se sa mnom?"

„Ne, ozbiljan sam."

„Šta? Imaš... imaš rak?"

Nejtan klimnu glavom.

Džefri Veksler bio je preneražen. Nejtan suočen sa smrću!

„Ali... ali... jesi li se bar konsultovao s kompetentnim lekarima?" promrmlja on. „Znaš da poznajem najbolje doktore u MGH*..."

„Nema potrebe. Već sam u odmaklom stadijumu."

„Ali nemaš još ni četrdeset godina. Ne umire se sa četrdeset godina!" viknu on, na šta se nekoliko ljudi za susednim stolovima okrenuše.

„Oboleo sam", tužno ponovi Nejtan.

„Ali ne izgledaš kao neko ko će ubrzo da umre", insistirao je Džefri koji nije želeo da prihvati tu ideju.

„Ali tako je."

„Sranje."

Nekoliko puta zaredom, stari čovek trepnu. Suza mu skliznu niz obraz, ali on ne učini ništa da bi sakrio emocije. „A, koliko vremena ti je ostalo?" „Ne mnogo. Nekoliko meseci... možda manje." „Jebem mu", tiho promrmlja Džefri, jer nije znao šta bi drugo mogao da kaže.

Nejtan poče ubedljivim tonom:

„Slušajte, Džefri, nikome ne pričajte o ovome. Jeste li me dobro razumeli, nikome. Melori još ne zna i želim sam da je obavestim." „Naravno", prošaputa.

„Pazite na nju, Džefri. Znao da vas obožava. Potrebni ste joj. Zašto je češće ne zovete?"

„Zato što me je sramota", priznade stari čovek. „Sramota od čega?"

„Od ovoga u meni, sramota što sam nesposoban da prestanem da pijem..."

*skr. Massachusetts General Hospital - prestižna bolnica u Bostonu.

„Svako ima svoje slabosti, znate to dobro.“

Zaista, bila je to izokrenuta priča. Nejtan je bio taj koji će uskoro umreti, a evo ga kako teši drugoga. Džefri nije znao šta da uradi da izrazi svoje saosećanje. Stvarno bi dao sve da spase život svom zetu. Obuze ga bujica uspomena: ponovo vide Nejtana kao desetogodišnjaka kad su išli na pecanje, ili kad ga je vodio da mu pokaže šećerne kućice u kojima se sakupljao sirup od javora. Tada je na neki način gledao na njega kao na svog sina i računao je da će učestvovati u njegovom školovanju. Kasnije, trebalo je da rade zajedno, osnuju svoj kabinet (Veksler i Del Amiko), da ujedine svoje talente kako bi se borili, pomagali slabima, ugroženima. Ali afera s narukvicom i taj prokleti alkohol sve su uništili. Piće i novac, taj nesrećni novac koji uprlja sve, koji svemu krade smisao iako se sve završavalo jednako: smrću.

Starcu se koža naježi, počevši od kičme pa prelazeći preko ramena i stomaka. Sinoć, nije čak ni shvatio da je udario to dete. Kako je to bilo moguće? Kako je mogao tako nisko da padne?

Iako je to sebi bio već sto puta rekao, on ponovo obeća da nikada više neće taknuti alkohol.

Gospode, pomози mi, pomoli se on u sebi, iako je dobro znao da ga je bog odavno bio prepustio samom sebi.

„Dozvoli da budem tvoj advokat“, reče on iznenada. „Dozvoli bar da te branim u ovom slučaju.“

Bilo je to jedino za šta se još osećao sposobnim da uradi.

Nejtan klimnu glavom u znak prihvatanja.

„Izvući ću te“, obeća Džefri čije su oči bile ponovo zablistale. „To je gadan slučaj, ali daću sve od sebe da postignem dogovor s punomoćnikom: recimo, osamnaest meseci uslovne i jedno stotinjak sati društveno korisnog rada. Uspeću, ja sam najbolji...“

Nejtan otpi gutljaj kafe, zatim uz osmeh reče:

„Najbolji ste, posle mene.“

Da bi pozdravio ovaj trenutak zajedništva, jedan diskretan sunčev zrak probi se kroz oblake. Dva advokata se okrenuše ka prozoru da bi uživali u toj iznenadnoj toploti. Baš u tom trenutku, Ebi uđe na parking restorana gde je bilo dogovoreno da se nađe s njima dvojicom. Po Džefrijevom nagovoru, došla je džipom. Pošto Nejtan u trenutku kada se dogodila nesreća nije bio u pijanom stanju, nisu mu ga konfiskovali tokom hapšenja. Imao je dakle sva prava da vozi sve do suđenja.

Nejtan mahnu svojoj sekretarici kroz prozorsko staklo.

„Odvešće te do Menhetna“, reče mu Džefri, ustajući sa svoje stolice. „Pobrinuću se da se njen auto odveze nazad.“

„Povešću Boni sa sobom“, reče Nejtan odlučnim tonom.

Džefriju bi nelagodno.

„Vidi... Liza ju je jutros odvela u Nantaket. Ona...“

„Šta? Otimate mi kćerku u jednom ovakvom trenutku?!“

„Niko ti je ne otima, Nejtane. Otpratiću je u Njujork čim se vrati. Dajem ti svoju reč. Samo daj sebi malo vremena da se oporaviš.”

„Ali ja nemam više vremena, Džefri!”

„Poslaću ti je prekosutra, obećavam. Pokušaj malo da se odmoriš.”

Nejtan popusti:

„U redu.” I posle kraćeg ćutanja, dodade: „Odmah me pozovite ako budete imali novosti od Melori.”

Oni se pridružiše Ebi na parking. Devojka je izgledala uznemireno.

„Drago mi je što vas vidim, Ebi.”

Nejtan pođe da je zagrlji, ali ona ustuknu.

„Sve je sređeno u vezi s kaucijom”, izjavi ona profesionalnim tonom, kao da mu je iznosila situaciju jednog od njegovih klijenata.

„Imate li novosti o detetu?” istovremeno upitaše dva advokata znajući da se vraćala iz bolnice.

„I dalje je u komi. Još je rano davati prognoze. U svakom slučaju, da sam na vašem mestu, ne bih kročila tamo”, upozori ona okrenuvši se ka Nejtanu, „roditelji su veoma besni...”

Džefri samo saže glavu. Nejtan ne odgovori ništa. On otprati Džefrija do njegovog automobila i dugo mu steže ruku. Da li će ikada više ponovo videti svog tasta?

Zatim se okrete prema svojoj sekretarici.

„Najiskrenije vam hvala što ste došli, Ebi.”

„Vama na usluzi”, odgovori mlada žena, ali u njenom glasu osećalo se da ne govori iz srca. Ona mu okrete leđa i pritisnu na ključ kako bi otključala automobil.

„Ja ću da vozim, ako vam to ne predstavlja neki problem.”

„Ebi, dajte ne budite smešni...”

„Ja vozim!” ponovi Ebi s takvom odlučnošću da Nejtan odluči da joj ne protivureči.

Taman što je seo na mesto suvozača, kad se jedan stari krajsler zaustavi ispred njih.

Krupan čovek iskoči iz auta i zagrme na njega:

„Ubico! Trebalo je da vas zatvore i nikada ne puste da izađete.”

„To je otac dečaka koga ste zgazili”, reče Ebi zabrinutim glasom.

Nejtan povisi ton:

„Gospodine Grinfild, bila je to nesreća... Shvatam vašu bol. Dopustite bar da vas uverim da će vaš sin dobiti najbolju negu. Možete tražiti značajnu odštetu.”

Čovek, koji je stajao sasvim blizu njega, režao je od besa. Nejtan je želeo da ga smiri, ali znao je šta bi i sam osetio prema nekom luđaku koji bi pregazio Boni.

„Mi nećemo vaš usrani novac, hoćemo pravdu. Ostavili ste dete koje je umiralo, u jarku, vi ste jedan gad! Jedan...”

Nejtan ne uspe da izbegne pesnicu koja ga obori na tlo. Čovek se, zatim, nadnese nad njega. Iz džepa izvadi fotografiju svog sina i stavi mu je pred oči.

„Nadam se da će vas ovo lice proganjati čitavog života!”

Nejtan se teško podiže. Stavi ruku na svoj nos. Krupne kapi krvi padale su na sneg, oblikujući na tlu crvenu strelicu.

25.

*Mislim da i ti jednako dobro kao i ja znaš staje problem,
~ Kompjuter HAL, u 2001: ODISEJA U SVEMIRU ~*

„Prestanite da me tako gledate, Ebi.“

Već sat vremena vozili su se ka Njujorku i nisu bili razmenili gotovo ni reč.

„Znači, tačno je?“ upita sekretarica pretičući jedan kamion.

„Šta to?“

„Stvarno ste ostavili povređeno dete pored puta?“ Nejtan uzdahnu.

„Nisam ga ostavio. Već sam vam objasnio da sam se vratio kod Melorinih roditelja kako bih pozvao hitnu pomoć.“ Ebi se ovaj argument učini kratak.

„Uvek imate mobilni telefon sa sobom!“

„Bio sam ga zaboravio, eto“, odgovori Nejtan, uznemiren. Sumnjičava, mlada žena nasloni glavu na sigurnosni pojas.

„Žao mi je, ali ne zvuči baš verovatno.“

„A zašto ne?“

„Videla sam mesto gde se dogodila nesreća: ima mnogo kuća u blizini. Mogli ste da se zaustavite da telefonirate iz bilo koje.“

„Ja... uspaničio sam se, pa, mislio sam da budem što bliže ranču...“

Ebi pređe na stvar:

„Da ste ranije pozvali hitnu pomoć, možda bi imao više šanse da se izvuče. Ipak se radi o životu jednog deteta!“

„Znam to, Ebi.“

Zatim, kao za sebe, prošaputa:

„Užas! Taj klinac ima godina isto koliko i moj sin.“

Advokat se začudi.

„Nikada mi niste ni spomenuli da imate sina.“

„Ne živi sa mnom, pa zato.“

„Nisam znao“, promrmlja Nejtan.

U njegovom glasu osećalo se da je bio veoma zbunjen.

„Eh, da, eto vidite, moguće je da s nekim radite godinama a da ne znate mnogo o njegovom ličnom životu“, reče ona, prebacujući mu. „To je tako, to je posao, takvo je vreme...“ Ona na trenutak ostade ćuteći, zatim precizira: „Uprkos svemu, na jedan određeni način, uvek sam vam se divila. Bez dvoumljenja sam krenula za vama iz San Dijega u Njujork jer ste mi se činili drugačiji od svih ostalih *golden bojsa*. Mislila sam da ćete, ako nekada budem imala neki problem, biti tu za mene...“

„Idealizujete me, Ebi.“

„Dozvolite da završim! Elem, mislila sam da ste vi duboko u sebi neko zaista dobar, neko pun vrlina...“

Ponovo, ona pažljivo preteče kamion iskoristivši trenutak da se smiri, zatim nastavi:

„Žao mi je što ću vam ovo reći, ali sinoć su se srušile moje iluzije. Srušilo se najvažnije.“

„A šta to?“

„Znate dobro šta: poverenje.“

„Zašto to kažete?“

Na trenutak, ona se okrete od puta i pogleda u njega.

„Zato što ne mogu imati poverenja u čoveka koji je ostavio povređeno dete pored puta.“

Nejtan je slušao ne shvatajući. Nikada mu se nije obraćala na takav način. Na trenutak, on oseti potrebu da otpusti kočnicu i iznese sve pred nju, tu nasred autoputa: Glasnike, smrt koja ga je terorizovala, laž kojom je štitio svoju ženu i kćerku... Ali ne posusta i oni ne progovoriše ni reč sve do Menhetna. Da bi sve funkcionisalo, niko nije smeo da sazna.

Niko, osim Boni i Melori.

„Gospodine Del Amiko, kratak komentar za Trajal TV!“

Advokat brutalno odgurnu mikrofona koji mu je pružao novinar. Iza njega, jedan kameraman pokušavao je da ukrade nekoliko snimaka. Nejtan je poznavao ta dva tipa: radili su za jedan program kablovske televizije, specijalizovan za medijsko praćenje senzacionalnih suđenja. *Sranje, pa nisam ja O. Džej Simpson.*

On pusti Ebi ispred sebe, zatim se i sam ugura u zgradu na Park aveniji.

Ponovo videti vizantijski mozaik u holu zgrade predstavljalo je pravo olakšanje. Ebi ode pravo u svoju kancelariju, dok se on zaustavi na tridesetom spratu, gde su se nalazile sale za sport i odmor. Skoro pola sata ostade pod vrelinim mlazom tuša, toliko je bio umoran, bez i malo snage i volje. Onda, malo-pomalo, on se oporavi, voda je na njega delovala kao da je biljka. Tako, on uđe u svoju kancelariju čist i sveže obrijan. Ebi ga je čekala spremna. Bila mu je pripremila duplu kafu s nekoliko mafina. On potraži po svom ormaru i pronađe novu košulju, još neotpakovanu u plastičnom omotu.

Najnoviji luksuz, pomisli on otvarajući je.

Stropošta se u svoju kožnu fotelju, uključi kompjuter i privuče sebi nekoliko dosjea koji su ležali na stolu. Bilo je pravo olakšanje ponovo se naći u toj kancelariji u kojoj je proveo tolike sate. Voleo je to mesto. Voleo je svoj posao, taj osećaj upravljanja velikom mašinom. Mogućnost reagovanja bez mnogo trpljenja od događaja.

Ponovo pokuša da kontaktira Melori, ali ne uspe. Onda se konektova na veb sajt *Nešenel lojera*. U tom miljeu, novosti su se brzo širile. To što su ga dva novinara sačekala ispred zgrade značilo je da se već bila pročula vest o njemu. Nije mu trebalo mnogo da pronađe ono što je tražio, jer čim je kliknuo na rubriku „novosti dana“, prvo što se pojavilo bio je tekst:

POZNATI ADVOKAT IZ PARK AVENIJE UMEŠAN

U TEŠKU SAOBRAĆAJNU NESREĆU

NEJTAN DEL AMIKO, JEDAN OD ČUVENIH ADVOKATA IZ MARBL & MARČA, PROŠLE NOĆI UHAPEŠEN JE ZBOG BEŽANJA S MESTA NESREĆE NAKON ŠTO JE, NA LOKALNOM PUTU U STOK-BRIDŽU (MA), PREGAZIO MLADOG BICIKLISTU. HITNO HOSPITALIZOVANA U BOLNICI U PLTSFILDU, SEDMOGODIŠNJA ŽRTVA TREĆUTNO JE U VRLO ZABRINJAVAJUĆEM STANJU, PO REČIMA DOKTORA TE BOLNICE. ADVOKATA - KOJI JE JUTROS OSLOBOĐEN UZ KAUCIJU OD PEDESET HILJADA DOLARA - ZASTUPAĆE GOSPODIN DŽEFRI VEKSLER, JEDAN OD NAJVEĆIH ADVOKATA BOSTONSKJE KOMORE.

KAKAV GOD BIO NASTAVAK OVOG DOGAĐAJA, VEĆ MOŽEMO DA KAŽEMO DA ĆE NESUMNJIVO IZAZVATI PREKID U KARIJERI ONOG KOGA SU LJUDI IZ BRANŠE PONEKAD NAZIVALI „AMADEUSOM“, ZBOG NJEGOVE VEŠTINE DOKAZANE U NEKOLIKO DELIKATNIH AFERA.

U PETAK, 20. DECEMBRA, SUVLASNIK PARTNER MARBL & MARČA, GOSPODIN EŠLI DŽORDAN, ISTAKAO JE DA SE Taj slučaja „TIČE SAMO LIČNO“ NJEGOVOG SARADNIKA I DA „NEMA NIKAKVE VEZE SA AKTIVNOSTIMA FIRME ZA KOJU RADI“.

AKO BUDE PROGLAŠEN KRIVIM, GOSPODIN DEL AMIKO RIZIKUJE DO OSAM GODINA ZATVORA.

Hvala na podršci, Ešli, pomisli Nejtan isključivši Internet. Nije mogao da odvoji pogled od tog teksta. *Nešenel lojer* bio je veoma važan časopis iz sveta privrednih advokata. Onaj koji je vedrio i oblačio u tom miljeu.

On ponovo pročita deo jedne rečenice („...prekid u karijeri...“) sa ironičnim osmehom na usnama. Da, to je bilo sigurno, njegova karijera će se prekinuti, ali ne iz razloga na koje je aludirao časopis.

Sve u svemu, nije to bio neki veličanstven početak. Proveo je godine stvarajući svoj imidž zvezde u poslu, metodično birajući poslove na kojima je trebalo da radi kako bi se pričalo o njemu. I cela ta lepa građevina upravo se srušila za samo nekoliko sati. Ebi ga prekide u razmišljanjima:

„Stigao nam je jedan čudan faks“, reče ona promolivši glavu kroz vrata.

„Ne znam da li ću ostati, Ebi. Vidite o tome kasnije s Džordanom.“

„Ipak mislim da će vas ovo zanimati“, reče ona misterioznim tonom.

Najpre, Nejtan ne vide mnogo. Bio je to crno-beli snimak, pomalo nejasan, na kojem se video jedan džip ispred benzinske pumpe. Jedan deo fotografije bio je uvećan u uglu kako bi se mogao pročitati - ili pre razaznati - broj registarskih tablica.

Bez sumnje: bio je to njegov auto!

Advokat primeti daje džip i dalje bio u dobrom stanju: bez ogrebotina, prednja desna felna na svom mestu... Snimak, dakle, potiče od pre nesreće. U legendi, neko je bio nažvrljao veb adresu. Nastavak na sajtu... činilo se da je pisalo.

Nejtan se okrete ka svom kompjuteru i ukuca navedenu veb stranicu. To ga odvede na prazan i crn ekran, preko kojeg je stajao samo link. On kliknu, ali ne dogodi se ništa: link je bio izbrisan.

Šta znače sve ove gluposti? Trebalo je nekoliko minuta pa da ga ponovo obuzme neki osećaj nelagodnosti.

On zatraži od Ebi da vidi odakle je dolazio faks. Zahvaljujući inverznom imeniku na Internetu, za manje od jednog minuta mlada žena otkrila je poreklo.

„To je broj jednog kopi-šopa u Pitsfildu“, reče ona.

Aha, drugim recima, mesto s kojeg bilo ko može poslati anoniman faks. Nejtan ponovo ukuca adresu sajta, pazeći da ne napravi grešku. Uvek isti ekran. Ništa.

On ponovo pogleda fotografiju. Šta je neko pokušavao da mu kaže? Ko je stajao iza svega toga?

Kada se ponovo okrete ka kompjuteru, na ekranu je stajalo: greška. Nejtan kliknu na polje osvežiti i opet se pojavi link. On kliknu na njega: jedan program za multimedijalnu vizualizaciju otvori se u paralelnom prozoru i trenutak kasnije započe film. Zahvaljujući kablovskom Internet priključku iz kancelarije, Nejtan je mogao prilično dobro da vidi film.

U pitanju je bio niz snimaka napravljenih kamerom video-nadzora na benzinskoj pumpi. Bilo je to isto mesto kao i na fotografiji, samo što se ovoga puta mogao videti Džefri Veksler kako sipa gorivo u džip. Nejtan u prvi mah ne shvati namere onoga ko je nudio ove snimke. Zatim primeti da su tačan datum i sat stajali u donjem desnom uglu: 19. decembar, 19.14h.

U policijskom izveštaju, pročitao je da se nesreća dogodila otprilike oko 19.20h. Nije bilo hiljadu benzinskih pumpi u okolini Stokbridža. Broj pumpe kao i logo Teksako vidljivi na ekranu činili su ovo lakim za prepoznavanje i Nejtan je bio gotovo siguran da je reč o pumpi Naumkeag, nedaleko od mesta gde je pregažen Ben Grinfeld.

Dakle, ako je Džefri sipao gorivo u 19.14h, onda nije bilo sumnje u njegovu krivicu.

Odjednom, snimak se prekide. Bio je isečen momenat kada je Džefri plaćao. Sada se videlo kako se stari čovek, posrćući, vraća ka džipu, naginje flašu alkohola i seda za volan.

„Ali ovi snimci dokazuju vašu nevinost“, uzviknu Ebi, koja se i bez dozvole nagnula nad svojim šefom kako bi istovremeno s njim pratila film.

Nejtan samo klimnu glavom. On se okrete prema svojoj sekretarici i vide kako njene oči blistaju od uzbuđenja.

Na ekranu, film se završavao u trenutku kada je automobil kretao. Nejtan pokuša ponovo da ga pusti, ali bez uspeha. Potraži ga u hardveru svog kompjutera, ali film nije bio sačuvan.

„Sranje“, reče advokat. „Film je odmah obrisan.“

„Ali ko stoji iza svega ovoga?“

„Ko stoji iza svega? Ja ću vam reći ko: šef ove jadne benzinske pumpe. I to sav srećan što je otkrio blago."

„Ali zašto krije svoj identitet?"

„Zato što je obazriv. Hoće da mi znamo ko je on, ali ne želi da sakupljamo dokaze protiv njega."

„Kakve dokaze?" naivno upita Ebi.

„Dokaze da me ucenjuje."

Mlada žena sede pored svog šefa.

„Vidite, Nejtane, morate da se saberete. Iako ne razumem zašto ovo radite, znam da to nije dobra ideja. Još nije kasno da se povučete. Nećete valjda žrtvovati karijeru da biste zaštitili svog tasta!"

„Ne štitim ja Džefrija, već svoju ženu i kćerku."

„Ne štitate ih okrivljujući sebe umesto njega", viknu ona stavljajući mu ispred nosa članak iz Nešenel lojera. „U kuloarima, već pričaju o vama u prošlom vremenu, i ako ne budete reagovali, bićete zauvek obeleženi. Zar ja vama treba to da objašnjavam?"

Nejtane ne odgovori odmah. U njemu se budila sumnja. Ebi možda nije preterivala. Bilo bi tako prijatno ustuknuti... a ovaj iznenadni film davao mu je mogućnost za to. Zar već nije dao svoj maksimum kako bi zaštitio svog tasta? Nastavi li dalje, samo će privući više problema.

Možda je vreme da se spustim na zemlju i povratim svoju čast, pomisli on sa olakšanjem.

Tog trenutka, opet se začu diskretno pištanje mašine za fotokopiranje iz Ebine kancelarije. Nejtane zgrabi faks, pogleda Ebi preko svog ramena: bila su to samo tri krupna znaka ispisana markerom. 1 M \$

„Milion dolara", uzviknu sekretarica. „Taj tip je lud."

Hipnotisan, Nejtane nije mogao da odvoji oči od papira koji je držao u ruci. Kada se konačno okrete ka Ebi, već je bio doneo odluku. Izgubiću svoj poslednji spor, pomisli on tužno.

„Hoćete li da mi pomognete, Ebi?"

„Da vam pomognem da se izvučete iz toga, naravno."

„Ne, da mi pomognete da se izvučem iz ovoga, Ebi, da mi pomognete da se još više upetljam..."

26.

Napravite novac i ceo će vas svet zvati gospodinom..

~ Mark Twen ~

Leroj premota video-kasetu na početak. Već je gledao tu scenu više od dvadeset puta za dva dana, ali nije mogao da odoli.

Zaista, nije žalio što je ugradio tu malu kameru koju je bio kupio nekoliko meseci ranije. Tadašnjeg šefa ove pumpe žena je prekorila videvši u toj kameri samo još jedan nepotreban trošak. Pa ipak, nije bila preskupa, svega 475 dolara kupovinom preko kataloga zajedno s troškovima isporuke. Ali, u svakom slučaju, šta god bi uradio, Kristi je uvek nalazila način da ga ponizi. Ali to je sada prošlost, jer tih bednih 475 dolara doneće mu milion! Milion, može li biti bolje? Najbolja finansijska investicija koju je ikada napravio! U trenutku kada se cela planeta žalila na pad vrednosti berzanskih akcija, on, Krid Leroj, osvojiće džek-pot.

On podesi svetlost i kontrast na monitoru, zatim ubaci praznu video-kasetu u drugi video-rikorder koji je bio priključen na glavni aparat. Bolje da ima još jednu kopiju, za svaki slučaj.

Istina, imao je sreće. Obično je svake večeri brisao trake i ne pregledavši ih. Pa ipak, 18. decembra, više od sat vremena popravljao je kvar oko aktiviranja alarma, i da ne bi kasno otišao u krevet, on odluči da posao nastavi sutradan.

Ah! Ah! Ono što možeš danas ne ostavljaj za sutra, kaže poslovice. Kakva budalaština! Jer, ujutru, otvorivši novine, ugledao je fotografiju džipa uz koju je stajao članak o saobraćajnoj nesreći u kojoj je pregažen Grinfildov sin. Odmah je prepoznao automobil koji je bio došao po gorivo malo pre nego što se dogodila nesreća. Ali ono što je bilo čudno jeste identitet vozača zato što taj mladi advokat nije bio za volanom prethodne večeri. Ne, dobro se sećao, vozio je jedan od onih starih bogataša iz kraja: Džefri Veksler koji je obično imao svog šofera.

Krid je tako potražio svoje snimke koji su potvrdili njegovu pretpostavku: Veksler je bio sam, potpuno pijan, nekoliko minuta pre nego što je džip zgazio klinca!

Međutim, novine su tvrdile kako je njujorški advokat sam priznao da je umešan u nesreću. Krid Leroj možda nikada nije išao na univerzitet, ali nije mu mnogo trebalo da shvati da se u celoj toj priči nešto ne uklapa. Još jedna prevara tih advokata, pomislio je. Kao i većina lokalnog stanovništva, i Krid ih je mrzeo, videvši u njima samo grabljivce vođene jedino pohlepom. Otišao je da proveriti na kasi: Veksler je platio gotovinom, novčanicom od dvadeset dolara. Nije, dakle, bilo traga bankovne kartice i niko osim njega nije ga video da je ušao na benzinsku pumpu.

U početku, pomišljao je da ode u policiju, ali brzo je odustao: dobra dela se nikada ne isplate. Ne, ne bi dobio ni najmanju nadoknadu za svoju

saradnju. Jedino bi možda video svoju sliku u lokalnim novinama. Neki potrčko bi došao da ga intervjuiše, pričalo bi se o njemu dan-dva, zatim bi se sve zaboravilo.

Umesto toga, imao je drugu ideju. Jednu genijalniju ideju. Ona je nosila određene rizike, ali bila je to sigurno jedinstvena prilika da promeni život. Intuitivno, Krid je bio odlučio da ništa ne govori svojoj ženi. Već neko vreme, bio je umoran od svog života. U svojim najskrivenijim snovima, bio je ubeđen da ga negde očekuje novi život. Život, u kojem će on biti neko drugi.

Krid Leroy ostajao je uveče dugo ispred svog kompjutera i pretraživao Internet. Ostatak svog slobodnog vremena provodio je pecajući ili šetajući po okolnim planinama. Ponekad, kada nije bilo klijenata, voleo je da prelista po nekoliko strana nekog bestselera kojeg je uzimao s police sa džepnim izdanjima knjiga na benzinskoj pumpi. Nije nimalo voleo trilere o serijskim ubicama, ali zato je obožavao pravne i finansijske priče iako nije uvek sve razumeo. Jednom je naleteo na jednu interesantnu knjigu koju nije ispuštao iz ruku do poslednje stranice. Bio je to roman Džona Grišama (nekadašnjeg advokata) koji se zvao *Saradnik*, ili nešto slično. Neobična priča u kojoj jedan čovek simulira sopstvenu smrt kako bi pod drugim identitetom započeo novi život. Ali da bi se počelo od početka, bio je potreban novac. U Grišamovoj knjizi, glavni junak je utajio svojim saradnicima više miliona, ali on, Krid Leroy, zadovoljio bi se i samo jednim. A taj njujorški advokat, Del Amiko, ljubazno će mu ga dati.

U početku, prvo što je mislio da uradi bilo je učenjivanje Džefrija Vekslera, ali nakon što je razmislio, odlučio je da atakuje na njegovog bivšeg zeta. Ipak je on taj koji je priznao da je pobjegao s mesta nesreće. A onda, i Veksler je bio veoma moćan u tom kraju. Tako je on tog dana zatvorio radnju. Konektovao se na Internet i bez ikakvih poteškoća pronašao razne vrste podataka o Del Amiku, posebno broj faksa u njegovoj kancelariji. Zatim je kupio mali digitalni aparat kako bi snimio kratak film sa svoje kamere za video-nadzor. I, da ne bi ostavio tragove, poslao je faks iz jedne fotokopirnice iz Pitsfilda.

Celog života čekao je na ovaj trenutak. Trenutak osvete. Pokazaće on njima ko je Krid Leroy. Ako sve prođe kako treba, i on će nositi italijanska odela i košulje Ralfa Lorena. Možda će čak kupiti i najnoviji model džipa, poput onoga što je vozio advokat. U svakom slučaju, otići će daleko. Daleko od ove nedodijne i posla koji je mrzeo. Daleko od svoje žene. Nije više mogao da je podnese, nju čija je najveća ambicija bila da uradi silikonske grudi i da istetovira zmiju u dnu leđa.

On pritisnu dugme na video-rikorderu i izvadi kasetu koju zatim spakova u papirnu kovertu. Osećao je svoje srce kako već dva dana kuca jače u njegovim grudima. Konačno je jednom i on imao sreće! Sreća, niko o njoj nije pričao u ovoj zemlji, ali ona je često bila ta koja je pravila razlike.

Mnogo više nego individualni kvaliteti. Biti na pravom mestu u pravo vreme, bar jednom u životu: eto šta je bilo važno.

Krid uključi alarm i otključa ulazna vrata na benzinskoj pumpi. Ugleda svoj odraz na jednom zamagljenom staklu. Nije bio star. Idućeg marta napuniće četrdeset godina. Ako je i promašio prvu polovinu svog života, bio je čvrsto odlučio da uspe u drugoj.

Ali za to je najpre trebalo da onaj advokat pristane da plati.

20. decembar

Nejtan je opet bio počeo da upražnjava svoje stare navike: džoging u Central parku u šest sati ujutru i dolazak na posao u pola osam.

„Kupio sam vam krofne“, reče odgurnuvši vrata Ebine kancelarije.

„Ni ne pokazujte mi ih“, protestova ona, „mogla bih da se ugojim dva kilograma samo gledajući u njih.“

Oni se baciše na posao i veoma lako uspeše da pronađu ime vlasnika benzinske pumpe iz Stokbridža, izvesnog Krida Leroja. Nejtan je bio savršeno svestan toga da predaje svoju poslednju bitku. Nije bio promenio svoje odluke: bio je odlučan u tome da po svaku cenu spase Džefrija od zatvora. Kako bi zaštitio Melori, on će dakle platiti astronomsku sumu koju je tražio Leroj.

U normalnim okolnostima, reagovao bi drugačije. Preturao bi po Lerojevoj prošlosti dok ne bi pronašao način za pritisak kako bi uzvratio na ucenu. Iskusan u advokatskoj profesiji, znao je da svako ima svoje skrivene tajne. Ako se traži, na kraju se uvek naleti na nešto.

Ali više nije imao vremena. Taj lepi milion dolara, na koji je bio tako ponosan što ga je zaradio, moraće da ustupi jednom šefu benzinske pumpe!

Začudo, pomisao da će izgubiti sve nije ga uopšte pogađala. Najhitnije za njega sada je bilo nešto drugo. Istini za volju, osećao je određeno uzbuđenje što će se vratiti na nulu. Trebalo bi da svi mogu da žive dva života, pomisli on na trenutak. Kad bi to bilo moguće, on bi se potrudio da ne napravi iste greške. Ne bi se odrekao svojih velikih snova, samo što bi promenio ambicije. Odrekao bi se jednog oblika gordosti, provodio bi manje vremena raspravljajući o beznačajnim i nebitnim stvarima, ali koncentrisao bi se na važnije stvari. Pokušao bi još više da „brine o svojoj bašti“, kako to kaže filozof.

Eeehh, kažem to danas zato što znam da ću umreti. Dobro, sad je dosta, reče pogledavši na sat. On telefonira svom bankaru kako bi ga pitao za stanje na svojim računima.

„Zdravo, File, kako je na Volstritu?“

Fil Najt i on, neko vreme su studirali zajedno. Nije mu bio baš pravi prijatelj, već neko koga je cenio i s kim je često odlazio na ručak.

„Halo, Nete, koja je sada multinacionalna kompanija kojoj ćeš pomoći da izbegne dug i skup proces? Bil Gejts te još nije zvao?“

Nejtan se najpre uveri da je ček koji je Kendis bila uzela pre nego što je umrla naplaćen. On zatim zatraži od Najta da proda sve njegove akcije i bonove iz Trezora zato što će mu biti potrebna gotovina.

„Postoji li neki problem, Nete?“ upita bankar, zabrinut videvši da će se račun njegovog klijenta isprazniti.

„Ne, File, uveravam te da će ovaj novac biti upotrebljen na pravi način...“

Da li je ovo stvarno najbolje rešenje? Upita se on pošto je spustio slušalicu. Sve te priče sa iznuđivanjem uglavnom se ne završe dobro. To što ga je mučilo nije bila tražena suma novca, već strah da pretnje nikada neće prestati i da će se, za šest meseci ili godinu dana, Krid vratiti i ucenjivati Džefrija ili Melori. Problem je, u stvari, bio to što je taj čovek mogao napraviti bezbroj kopija svog filma!

Prekrštenih ruku, Nejtan je razmišljao ljuljajući se u svojoj fotelji. Nije trebalo da pobrka prioritete. Najvažnije u tom trenutku bilo je iz-beći rizik od Lerojeve eventualne odluke da upozori policiju.

Kazaljke na zidnom satu u njegovoj kancelariji pokazivale su 10.22h. Advokat podiže slušalicu i pozva Krida Leroja.

Bio je nestrpljiv da vidi s kim ima posla.

Nasau (Bahami) - Malo ranije tog jutra

Krid Leroj je tog jutra veoma rano stigao u Boston kako bi uhvatio prvi avion za Nasau. Stigavši u glavni grad Bahama, kao i većina turista koji su došli da Božić provedu na suncu, i on je ušao u autobus.

Grad je bruja od saobraćajne gužve. Minibus svirnu i zaustavi se uz ivicu trotoara kako bi iskrcao deo svojih putnika. Krid se dobro osećao u toj gužvi. Voleo je anonimnost velikih gradova i mesta koja ne poseduju intimnost. Idući Bej stritom - glavnom ulicom grada - zakrčenom starim automobilima i turističkim kočijama, osećao se poput kameleona. Ovde, on više nije bio upravnik benzinske pumpe. Ovde, on je mogao da bude bilo ko.

Krid je bio odlučio da upotrebi recepte koje je poslednjih godina čitao u trilerima. Čim bi se govorilo o pranju novca i ofšor računima, obavezno se spominjao Nasau sa svojih četiristo banaka i mnoštvom finansijskih institucija. Nadovezivala se priča o finansijskim oportunistima, koji su se u senci zakona, poigravali milionima, prebacujući samo jednim klikom miša basnoslovne sume iz jednog finansijskog raja u drugi. Krid se oduvek pitao da li je stvarnost ličila na fantastiku. Uskoro će i saznati.

Na Internetu, bio je pronašao adresu banke koja je nudila niz usluga koje su ga zanimale. Poslao je mejl tražeći da mu pošalju dokumentaciju. Teoretski, bilo je moguće otvoriti ofšor račun putem Interneta, ali Krid je želeo da lično razgovara s nekim iz banke.

On skrenu iz Bej strita u jednu sporednu ulicu i uđe u jednu od malih zgrada banke koja je gledala na ulicu.

Kada je za manje od pola sata kasnije izašao odande, Krid je nosio osmeh na usnama. Džon Grišam i ostali nisu lagali! Bilo je još lakše nego u romanima. Najpre su izgovorili reči na koje je čekao: poverenje, bankarska tajna, nema poreza... Zatim se sve nizalo. Tačnije, formular za otvaranje računa bio je popunjen i potpisan za manje od petnaest minuta. Godišnja kamata od pet procenata bez oporezivanja, čekovna knjižica, kartica na kojoj nije stajalo ni njegovo ime ni bilo kakva važna informacija, ali koja je imala pristup svim bankomatima bilo gde u svetu. Upravo ono što je njemu trebalo. Takođe su mu obećali da će njegov račun biti nepristupačan za finansijsku policiju. Isto tako, iskoristio je posetu i video-kasetu s filmom koji ga je obogatio ostavio je u jedan od malih sefova u podrumu.

I sve to bez ikakve formalnosti osim fotokopije njegovog pasoša i garancije u iznosu od petnaest hiljada dolara. Prethodnog dana, naravno, ništa ne spominjući svojoj ženi, prodao je pik-apa kako bi obezbedio deo novca. Uz to, podigao je i pet hiljada dolara s njihovog zajedničkog računa. Sam sebi je obećao da će duplo vratiti Kristi, kasnije, kada bude bio daleko od nje i veoma bogat.

Krid Leroj udahnu topao vazduh. Nikada nije bio tako radostan. Samo jedna stvar nedostajala je njegovoj sreći: da ga Nejtan del Amiko pozove i da dogovore mesto sastanka.

Prošavši ispred jednog elegantnog frizerskog salona u kolonijalnom stilu, on pogleda kroz staklo. Kao u davno vreme, jednom klijentu brica je brijao bradu dok je ovaj uživao u mekoći toplog peškira koji mu je bio prebačen preko lica. Taj prizor izazva u njemu želju. Nikada ga niko nije obrijao. On se odmah odluči. Bilo je vreme da se promeni, da sredi tu neobaveznu bradu i te repove kose koji su mu odvratno visili na vratu. Potom, otići će do nekog od luksuznih butika u gradu kako bi kupio odeću koja će više odgovarati njegovom budućem socijalnom statusu.

Jedna devojka pozva ga da zauzme mesto. Samo što je seo, zazvoni mu telefon. Bio se pobrinuo da njegov mobilni odbije pozive koji su dolazili iz benzinske pumpe. On baci pogled na svoj sat. Kako je bio zaboravio da pomeri kazaljke jedan sat unapred usled vremenske razlike, one su pokazivale 10.22h.

„Halo“, reče Krid Leroj glasom punim nestrpljenja.

„Nejtan del Amiko na telefonu.“

* * *

Geret Gudrič viknu od iznenađenja:

„Do đavola, Nejtane, ostavio sam vam više poruka! Tek sada ste se odlučili da mi se javite! Kakva je to priča o nezgodi?“

„Sve ću vam objasniti, Gerete. Vidite, ja sam u kafeteriji, u bolnici. Imate li minut slobodnog vremena?“

„Koliko je to sati sada?“ upita doktor kao da je izgubio svaki osećaj za vreme.

„Skoro pola jedan."

„Završavam sa ispunjavanjem nekih dosjea i stižem za deset minuta."

„Gerete?"

„Da?"

„Trebaće mi jedna velika usluga od vas."

Kancelarija Marbl&Marč - 16.06h

„Da li možda imate neku ideju, Ebi?"

„Kakvu ideju?"

Nejtan se ljuljao na svojoj stolici, prekrštenih ruku i zamišljenog pogleda.

„Kao što sam vam objasnio, primoran sam da isplatim tu sumu. Ali hoću da budem siguran da ću platiti samo jedanput. Nažalost, ucenjivanje, zna se, da kada jednom počne..."

„...ali ne zna se kada se završava", dovrši ona.

„Tako je. Ne želim da se za šest meseci ili godinu dana taj Leroj vrati kako bi ucenjivao Džefrija ili Melori... ili čak mene", napregnu se on da bi dodao.

„Ucena je strogo kažnjiva zakonom", primeti ona.

„Da, ali da bismo ubedili Leroja da odustane, moramo imati dokaz o njegovom ucenjivanju. Samo, taj tip je veoma obazriv, kao što sam maločas i mogao da konstatujem."

„Šta! Razgovarali ste s njim?" viknu ona, ljuta što joj to odmah nije rekao.

„Da, pozvao sam ga jutros, ali on je insistirao da me nazove pet minuta kasnije u jednu od telefonskih kabina ispred zgrade."

„Zakazao vam je sastanak?"

„Srešćemo se sutra."

„I kako mislite to da izvedete?"

„Moram da nađem način da ga nateram da priča a naročito da sve to snimim, ali trebaće mi za to čitav materijal: skriveni mikrofoni poput onih za tajne službe, na primer."

„Podsećam vas da više nismo u vremenu Votergejta", uzviknu Ebi smejući se.

„Vi možda znate neki efikasniji metod?"

„Ovo, na primer", reče ona pokazujući na mobilni telefon svog šefa.

„Mobilni?"

„Da, ali upotrebljen na drugačiji način."

Pošto on ostade podignutih obrva, ona objasni: „Vaš telefon poseduje sistem upotrebe putem slušalice s mikrofonom, zar nije tako?"

„Da, kako bih se mogao javiti a da ne ispuštam volan iz ruku."

„U redu, a šta se dešava ako vaš telefon zazvoni dok vozite?"

„Odgovara automatski nakon što tri puta odzvoni", objasni Nejtan, „ali ne vidim kako..."

„Dopustite da završim. Zamislite sada da postavite zvonjenje na tišinu.“

„Na vibraciju?“

„Ne“, reče ona, vrteći glavom, „kada telefon vibrira, čuje se neko brujanje. To nije dovoljno diskretno.“

„Ne znam šta onda da uradimo“, reče on lomeći glavu.

„Videćete.“

Ona mu uze telefon iz ruku i pritisnu nekoliko tipki.

„Trebalo u stvari samo da se programira zvonjenje bez zvuka.“

„Znači, na tišinu.“

„I evo vašeg telefona pretvorenog u mikroilegalca, 007“, reče ona bacivši mu telefon koji on u letu uhvati.

Da bi proverio sistem, on podiže slušalicu fiksnog telefona i pozva svoj broj mobilnog. Kao što je bilo predviđeno, ovaj se uključi bez ikakvog zvuka.

„Neverovatno“, priznade on. „Kako ste sve ovo naučili?“

„Pročitala sam u nekom ženskom časopisu“, odgovori Ebi. „Interesantan članak deset nepogrešivih načina da proverite da li vas partner vara.“

Ja sam čovek bez mane. ~ Žak Vignon ~

Bolnica u Pitsfildu - Odeljenje za reanimaciju – Jedan sat ujutru

„Evo, doktore Gudrič, ovde je.“

Kler Đulijani se vrati korak nazad. Bila je impresionirana ovim prestižnim lekarom koji je došao iz Njujorka da bi video njenog pacijenta.

„Dobro. Ostaviću vas na trenutak. Ne ustručavajte se da pozovete ako vam bilo šta zatreba.“

„Hvala, doktorko Đulijani.“

Geret odgurnu vrata i uđe u prostoriju.

Bila je to jedna bezlična soba, osvetljena samo malom lampom čija je blaga svetlost padala po krevetu. U dnu, jedan besprekorno beli radni sto nalazio se pored lavaboja od inoksa. Cela sala odzvanjala je karakterističnim bipom ritma rada srca i hukanjem ogromnog respiratora koji je bučno izduvavao vazduh u cev za intubaciju.

Geret priđe krevetu i nadnese se nad Bena. Bolničarke su ga bile do vrata pokrile i uključile prekrivač kako bi se izbegla hipotermija. Nepomičan poput porcelanske figure, dečak je izgledao minijaturno, izgubljeno u tom velikom krevetu. Brojni hematomi na licu još više su naglašavali njegovu slabost. Iz nekoliko boca sa infuzijom kapala je tečnost u cevi koje su mu bile zakačene za ruke.

Mahinalno, Geret priđe monitoru kako bi proverio vrednosti srčanog pritiska i rada srca. Zatim prekontrolisa automatsko ubrizgavanje doza morfijuma koje je bilo podešeno na uključivanje u jednakim vremenskim intervalima.

Odlično je poznavao ovakva mesta, ali svaki put kada bi ulazio u bolesničku sobu, osetio bi jednu vrstu empatije pomešane s nekim čudnim osećanjem. Nakratko je razgovarao s tom mladom ženom, doktorkom Đulijani, koja je toliko sumnjala u svoje sposobnosti. Ipak, dobro je uradila posao. Savršeno se bila pobrinula za tog klinca. Nije se moglo učiniti ništa više. Sada, bilo je preostalo samo da se čeka.

To što je Geret bio ovde bilo je samo zato što ga je Nejtan to zamolio. Advokat mu je ispričao o saobraćajnoj nesreći koja mu se dogodila, ali doktor mu nije bio poverovao ni reč. Nejtan je naročito insistirao da Geret dođe i uveri se da je detetu obezbeđena najbolja nega a i da bi dobio iskreno doktorsko mišljenje. Ništa mu nije spomenuo, ali Geret je odlično shvatio poruku: želeo je da zna da li je Benu Grinfildu život u opasnosti.

Geret pogleda u zastakljena vrata na ulazu kako bi se uverio u to da ga niko ne posmatra. Zatim isključi lampu iznad kreveta. Na njegovo veliko olakšanje, ne primeti nikakav svetlosni oreol oko glave deteta.

Ben se možda neće probuditi za dva minuta, ali u svakom slučaju, neće umreti. Geret onda odluči da pokuša nešto drugo. Nešto što je radio samo u retkim trenucima.

On polako primače svoje ruke Benovom licu...

Nikada ovo nije izveo pred Nejtanom. Bilo je to nešto čudno što ni on sam nije potpuno shvatao. Ne neka stvarna moć, ni dar. Samo suplementarna sposobnost koju su Glasnici s vremenom mogli da dobiju. Nešto što se, u stvari, teško može objasniti. Mala vrata u njegovoj glavi koja se na trenutak odškrinu, nešto slično blesku, brzom i iznenadnom poput munje. Ponekad, to bi ga čak malo i zbolelo, kao da mu telo u trenutku oslobađa svu svoju energiju, ali to nije trajalo čak ni sekundu. Trenutak kasnije, sve je bivalo normalno.

Ali da bi to delovalo, bio je potreban kontakt.

Gudričeve ruke bile su na samo nekoliko milimetara od Benovog lica.

Dugo nije bio svestan ove sposobnosti. Pa čak ni danas, nije svaki put uspevalo. Ali ponekad, on bi provirio, uspeo bi da odškrine vrata i znao je šta će se dogoditi. Znao je, to je sve, izvan svakog racionalnog rezonovanja. Kao neka vrsta predosećaja.

Geret dodirnu vrhovima prstiju dečakovo čelo i mislima mu prođe slika: Ben Grinfeld, dvadesetak godina, skače s padobranom.

Ta vizija ne potraja i Geret odmah bi isključen iz tog sveta predskazanja.

Kako se preznojavao, on na trenutak sede pored deteta da bi povratio snagu, zatim obuče kaput i izađe iz bolnice.

Pod kojim će uslovima Ben Grinfeld skakati s padobranom kada bude imao dvadeset godina? Nije imao pojma. Ali u svakom slučaju, u jedno je bio siguran: ne samo da ovo dete neće umreti već će i ubrzo izaći iz kome.

21. decembar

Menhetn - Stanica Grand central

Nejtan je bio odlučio da pešice pređe nekih stotinjak metara koji su razdvajali njegovu kancelariju od stanice. Stigavši ispred masivne zgrade Metlajf, on baci pogled na svoj sat.

11.41 h

Odlično. Nije kasnio. Čak je i četiri minuta ranije od zakazanog vremena ušao u Grand central.

Okružen velikim staklima kroz koja je ulazila bela svetlost, veliki hol ličio je na katedralu. Sa svojim lusterima boje zlata i mermernim skulpturama, mesto je zaista podsećalo na muzej i opravdavalo reputaciju najbolje železničke stanice na svetu.

On nesigurnim korakom prođe ogromnom salom kako bi stao ispod slavnog okruglog sata sa četiri brojčanika koji je visio iznad šaltera za informacije. Ovde mu je Krid Leroj bio zakazao sastanak. Obično je voleo ovo mesto, u njegovoj glavi zauvek povezano s filmskim dekorom i

Hičkocom koji je ovde snimio jednu slavnu scenu za film „Sever-severozapad“.

Kao i uvek, mesto je vrvelo od sveta. Svakog dana, više od pola miliona ljudi sretalo se ovde pre nego što bi krenuli u juriš na Menhetn, ili se vratili u svoja predgrađa.

Savršeno mesto da prođeš neprimećen.

Advokat ostade na trenutak nepomičan, boreći se s neprestanom bujicom putnika koja je nadirala iz svih pravaca. On proveri da li je njegov mobilni telefon bio „na vezi“. Znao je da je s druge strane Ebi bila spremna da snimi svaku reč koja bi mogla da zbuni Leroja. Nejtan je postajao nestrpljiv. Nije čak ni znao kako izgleda onaj koga je čekao.

„*Ja ću vama prići*“, samo je rekao šef ucenjivač. On sačeka još dva-tri minuta kada se nečija ruka brutalno spusti na njegovo rame.

„Drago mi je što sam vas konačno upoznao, gospodine Del Amiko.“

Čovek je već neko vreme stajao ovde, ali Nejtan nijednog trenutka nije pomislio da bi to mogao biti Krid.

Individua koja se nalazila ispred njega nije ličila na upravnika benzinske pumpe. Tamno, dobro skrojeno odelo, kvalitetan kaput, nove ili savršeno očišćene cipele; da je bio vezao kravatu, Leroj bi izgledao kao da je izašao iz neke od advokatskih kancelarija u gradu. Ipak, čovek nije imao neku posebnu spoljašnost. Sve je kod njega bilo osrednje: visina, korpulencija, izražajnost crta njegovog lica... Sve je bilo prosečno, osim njegovog smaragdno pogleda u kojem je buktao plamen.

Osoba se nije činila pričljivom. Jednim pokretom glave, on mu dade znak da krene za njim. Dva čoveka prodoše pored niza butika poredanih ispred rampi koje vode na perone. Tako stigoše do donjeg nivoa, na kojem su se nalazile brojne kafeterije, sendvičare i restorani. Kako bi se umanjila buka, pružne šine u Grand centralu bile su skrenute u podrume, što je posetiocu ostavljalo čudan utisak da se nalazi u stanici bez vozova. Na poziv Krida Leroja, Nejtan otvori vrata *Ojster bara*.

Mesto je bilo poznato po tome što su se ovde servirali najbolji morski plodovi u gradu. U normalnim uslovima, Nejtan je obožavao ovaj restoran i njegovu grandioznu salu sa svodovima.

„Pođimo najpre do toaleta“, nervozno mu sugerisa Leroj.

„Molim?“

„Ne raspravljajte se.“

Nejtan ode za njim do toaleta. Krid najpre sačeka da se prostorija isprazni, zatim zatraži:

„Dajte mi vaš kaput.“

„Šta?“

„Dajte mi vaš kaput i sako, ne želim da nosite bilo kakav aparat koji može da snima.“

„Ne nosim ja ništa!“ usprotivi se Nejtan, videvši da njegov dobro pripremani plan pada u vodu.

„Požurite!“ naredi Krid.

Nejtan skide kaput i sako. Iz džepa ovog poslednjeg, izvadi mobilni i stavi ga u džep svoje košulje. Nije koštalo ništa da pokuša.

„Skinite vaš sat.“

Nejtan poslušao.

„Raskopčajte košulju.“

„Vi ste potpuno paranoični.“

„Neću ponavljati.“

Advokat otkopča košulju, uzdahnuvši. Leroj prekontrolisa njegov torzo.

„Želite da vidite još?“ upita Nejtan provokativnim tonom. „Iskoristite, obukao sam gaće kelvin klajn.“

„Vaš telefon, molim vas.“

„Ovo je smešno!“

Leroj mu autoritativno uze mobilni.

Sranje.

„Vašu burmu.“

„Da je niste takli!“

Krid ostade na trenutak oklevajući, potom spusti svoju ruku na advokatovu šaku.

„Ej, odmaknite se!“

U momentu, Nejtan ga zgrabi za gušu i zalepi uz vrata.

„Grggrrrr...“ pokuša da govori Krid Leroj.

Nejtan ga još jače stisnu.

„DA NISTE TAKLI BURMU, jasno?“

„Grggrrrr... jas... no.“

Advokat grubo ispusti svoju žrtvu.

Leroj se saže i nekoliko puta nakašlja pokušavajući da povрати dah.

„Sranje, Del Amiko, platićete mi za ovo.“

„Požurite, Leroj“, naredi Nejtan izlazeći iz toaleta. „Pretpostavljam da me niste doveli ovde da bismo jeli supu od trava.“

Sedeli su sada za stolom s kariranim stolnjakom, ispred svakog od njih stajala je čaša martinija. Velika sala brujala je od razgovora gostiju. Leroj, koji je upravo odlagao Nejtanov kaput, sako i mobilni telefon u garderobu, bio je povratio svoje držanje. On izvadi iz džepa špil karata i pruži ga advokatu.

„Devet prvih karata predstavljaju broj bankovnog računa na Bahamima“, objasni on. „Pozvaćete vašu banku i naredićete prebacivanje novca na taj račun. Banka se zove *Ekscelzior*.“

Nejtan klimnu glavom.

Šteta što Ebi nije mogla da snimi ovo.

Do đavola, moraće da se domogne svog telefona. Ali za to je najpre morao da odvuče Lerojovu pažnju.

„Nije loše sa špilom karata, Krid.“

„Je l' da?"

„Da... Bez tragova... Treba samo promešati špil i nestaje svaki dokaz ucenjivanja."

Leroj u trenutku opet postade nepoverljiv.

„Hej, prestanite da hvalite moje metode i brzo pozovite vašu banku."

„Treba li da vas podsetim da ste mi konfiskovali mobilni?"

„Poslužićete se telefonom restorana za međugradski poziv."

„Kako vi kažete."

Nejtan odglume jedan osmeh olakšanja koji uputi Leroju, zatim ustade i uputi se ka šanku kao da je to bilo baš ono na šta je čekao.

Ta iznenadna žurba probudi u Kridu dozu sumnje.

„Čekajte, Del Amiko. Ipak uzmite vaš mobilni, hoću da čujem šta kažete."

Nejtan uze iz garderobe svoj telefon i uveri se da je veza i dalje bila uspostavljena. Nema problema. On pomisli na Ebi, koju zamisli kako naoružana magnetofonom čeka s druge strane žice.

Sada je bio red na njega da povuče potez. Da parniči. Da li će Nejtan del Amiko, veliki advokat, uspeti da natera Krida Leroja da progovori? Da, ako je bio najbolji, kao što je on to voleo da misli. Ali da li je to zaista i bio? Da li je i dalje bio? On se vrati za sto i spusti telefon ispred sebe. Osećao je da je Leroj postajao sve nervozniji.

„Dakle, taj poziv, učinićete to sada, ili ostavljate za sutra?"

Nejtan uze telefon, učini kao da ga uključuje, zatim zastade:

„U stvari, moj bankar ima običaj da ruča ranije i..."

„Prekinite s vašim cirkusom, Del Amiko!"

Nejtan se počea po glavi.

„Rekli smo deset hiljada dolara, je li tako beše?"

„Ne igrajte se sa mnom!"

„Smirite se, ipak ćete vi možda za jedan dan dobiti ono što sam ja godinama stvarao..."

„Pređite na posao!"

„I, kako je to biti spreman da predeš na drugu stranu zakona? Siguran sam da sebi postavljate hiljadu pitanja.. Da li ću se svakog jutra buditi govoreći sebi: Eto, bogat sam. Da li..."

„Ne provocirajte me!"

„Slušajte, možda bi trebalo ovo da ostavimo za neki drugi dan, Kride. Ne izgledate baš sigurni da radite pravu stvar..."

Leroj jako udari šakom o sto i konačno izgovori reči koje je Nejtan pokušavao da mu izmami:

„Nazovite tu vašu prokletu banku i recite da se na moj račun prebaci milion!"

„Dobro, dobro, vi vodite igru."

Ali ja sam najbolji.

Advokat uze telefon, ugasi ga kako bi isključio mikrofon a zatim ga odmah ponovo uključi. On pozva Fila u banku i reče mu da izvrši transfer novca, pod budnim okom Leroja.

„Eto, novac je upravo prebačen.“

Samo što je izgovorio te reči, Krid ustade sa svoje stolice i nestade u masi. Nejtan ga samo na trenutak izgubi iz vida, ali ne uspe da ga ponovo pronade.

Krid je bio ispario.

Ne žureći, Leroj izađe iz restorana. Taj čovek je bio toliko neupadljiv da je malo falilo da ga Ebi ne primeti. On pođe trotoarom i pozva taksi.

„Aerodrom u Njujorku“, reče otvorivši vrata automobila.

Ebi požuri za njim.

„I ja sam pošla u Njujork, možda možemo zajedno ovim autom?“

Ona ulete u taksi takvom brzinom da Leroj nije imao mogućnosti da odbije. Tek što je auto krenuo, zazvoni Ebin telefon.

„Mislim da je za vas“, reče ona pružajući Leroju mobilni.

„Ali šta znači sve ovo?“

„Videćete. Ja ću ipak ovde izaći“, reče ona kuckajući o staklo kako bi obavestila vozača. „Srećan put, gospodine Leroj.“

Taksi se zaustavi da bi ona izašla pod zbunjenim Kridovim pogledom. On se dvoumio da li da se javi, ali radoznalost ipak nadvlada obazrivost.

„Halo?“ Sačeka ga iznenađenje kad je čuo sopstveni glas: „Nazovite tu vašu prokletu banku i recite da se na moj račun prebaci milion! Dobro, dobro, vi vodite igru!“

„Sranje. Kakva je ovo igra, Del Amiko?“

„Igra čoveka koji pristaje da plati jednom ali ne i dva puta.“

„Šta ćete da uradite s tim snimkom?“

„Ništa, samo ću ga sačuvati kao što vi čuvate vaše video-kasete. Čuvaću ga za svaki slučaj, ali samo od vas zavisi da li ću ga ikada upotrebiti.“

„Neću pokušati još jednom da vas ucenjujem, ako je to ono što vas brine.“

„Nadam se, zbog vas, Kride, jer je igra mnogo manje zanimljiva kada se prolazi kroz zatvor.“

„Neće biti drugog puta.“

„Samo tražim da vam verujem. Oh! Još jedna stvar, Kride: videćete, ne drži sva svoja obećanja.“

„O kome govorite?“

„O novcu, Kride, o novcu.“

Zatim se veza prekide.

* * *

Sunce je zalazilo u Nantaketu. Celog dana neprestano je duvao vetar sa istoka. Kako je padao mrak, talasi su postajali sve snažniji i razbijali su se uz prasak o stene koje su štatile vilu Vekslerovih.

Džefri i Melori bili su na pokrivenoj verandi koja je nadvisivala vodu. Bilo je to najimpresivnije mesto u kući, jedinstveno mesto s pogledom direktno na okean.

Jutarnjim letom, Melori se bila vratila iz Brazila. Stigavši u San Dijego, telefonirala je svojim roditeljima u Berkšir, ali kućna pomoćnica ju je obavestila da su gospodin i gospođa odlučili da božićne praznike provedu u Nantaketu. Zabrinuta ovom pramenom plana, sela je u avion za Boston, i oko sat vremena ranije bila je već stigla na ostrvo.

„Eto, Melori, sad znaš celu priču.“

Džefri joj je upravo u detalje bio ispričao sve što se događalo poslednjih dana. Ništa nije bio preskočio, od trenutka kada je pregazio Bena Grinfilda, preko Nejtanovog žrtvovanja, do priče o Kridu Leroju, o čemu ga je zet bio obavestio. Takođe se vratio i na svoj problem sa alkoholizmom koji ga je, dvadeset godina ranije, naveo da Nejtanovu majku optuži za krađu koju ona nije bila počinila.

Bio joj je rekao sve osim da će Nejtan umreti.

Očiju punih suza, Melori priđe svom ocu.

„Imaš li novosti o tom detetu?“

„Dva puta dnevno zovem bolnicu. Njegovo stanje je bez promena. Još je sve neizvesno.“

Džefri htede da je zagrlji, ali ona ga odgurnu.

„Kako si mogao?“ zajeca ona. „Kako si mogao da dozvoliš Nejtanu da primi krivicu na sebe?“

„Ja... ne znam“, promuca on. „On je tako hteo. Mislio je da će tako biti bolje za sve...“

„Naročito je bolje za tebe!“

Ova optužba bolno odjeknu u Džefrijevim ušima.

Stari čovek nije znao kako da se opravda. Osećao je da treba da održi obećanje dato Nejtanu i bio je odlučan da tako i uradi, makar zbog toga ispao kukavica u očima svoje kćerke. To je bila njegova strana medalje. Njegov način da se iskupi.

„Ali nećeš valjda dozvoliti da on ode u zatvor?“

„Ne, dušo“, uveri je Džefri. „Obećavam ti da ću ga izvući iz ovoga. Postoji možda samo jedna stvar na svetu koju znam da radim kako valja i njoj ću se posvetiti.“

Džefri pogleda u svoje ruke koje su alarmantno drhtale, što je bio znak da mu je trebao alkohol. Već treći put za manje od petnaest minuta, on otvori flašu evijana koja je stajala na stolu i otpi gutljaj vode, ne nadajući se mnogo da će ona na njega imati ono umirujuće dejstvo poput votke.

„Oprosti mi, Melori.“

Oseti se jadno, paralizovan osećajem koji je bio jači od srama. Njegova kćerka koju je obožavao i za koju je znao koliko je slaba stajala je pored njega u suzama, a on čak nije imao pravo ni da je zagrlji.

Melori krenu ka zastakljenoj verandi. Njen pogled izgubi se na horizontu u okeanu. Kada je bila mala, u olujnim danima, nije se usuđivala da dođe dovde zbog buke koju su pravili talasi i vetar. To razdvajanje elemenata užasavalo ju je i činilo joj se da se nalazi usred uragana.

Džefri se usudi da krene ka njoj.

„Dušo...”

Ona se okrete, pogleda ga i prepusti se njegovom zagrljaju, kao kada je imala deset godina.

„Toliko sam nesrećna otkako ne živim više s Nejtanom, tata.”

„Razgovaraj s njim, dušo. Mislim da ima nešto da ti kaže.”

„Na početku, kada smo se tek rastali, imala sam neki čudan osećaj tuge i olakšanja istovremeno.”

„Olakšanja?”

„Da, čitavog života strahovala sam da će prestati da me voli, da će se jednog jutra probuditi i videti me onakvu kakva jesam: slabu i osetljivu. U tom smislu, ne biti više s njim predstavljalo je olakšanje. Pošto sam ga jednom izgubila, više ne rizikujem da ga izgubim ponovo.”

„Potrebna si mu isto koliko i on tebi.”

„Ne verujem. Ne voli me više.”

„Ono što on čini dokazuje suprotno.”

Ona ga pogleda očiju punih nade.

„Idi nađi ga”, ozbiljnim glasom posavetova je Džefri. „Samo, požuri, vreme leti.”

*Zažmuri, lupni tri puta petama i snažno zaželi:
dobro je jedino kod svoje kuće.*

~ Dijalog iz filma THE WIZARD OF OZ Viktora Fleminga ~

24. decembar

„Mogu li dobiti hotdog?" Boni je skakutala ispred kolica uličnog prodavca, na uglu Pete avenije i Pedeset osme ulice.

„Sada je četiri posle podne, dušo. Zar ne bi radije neko voće?"

„O, ne", reče devojčica zavrtevši glavom, „obožavam hotdog s mnogo senfa i prženog luka! To je preukusno."

Nejtan je oklevao: ta hrana nije bila zdrava za njegovu devojčicu, ali on ipak pristade.

„K cuanto kuesta esto*" upita ona najozbiljnije što je mogla, vadeći iz džepa minijturni novčanik u kojem je čuvala svoju ušteđevinu. Otac je izgrdi:

„Ne možeš sa svima pričati španski."

„Son dos dolares**", odgovori joj prodavač, namignuvši. Nejtan izvadi svoj novčanik i izvuče dve novčanice presavijene napola.

„Ostavi svoj novac, hajde."

On plati dva dolara a kćerka mu zahvali svojim najlepšim osmehom.

Ona uze svoj hotdog i otrča kao munja do jedne grupe koja je pevala božićne pesme. Bilo je hladno, ali suvo i živopisno, s predivnim sunčevim zracima koji su obasjavali fasade zgrada. Nejtan krenu za svojom kćerkom. Usred te gužve i brojnih zabava po celoj aveniji, pazio je da je ne izgubi iz vida, tako da spazi veliku žutu fleku od senfa na njenom đubretarcu. Na trenutak stadoše da oslušnu lepe melodije pevane a kapela koje je izvodio sastav Negro Spirituals. Boni otpeva nekoliko stihova s njima, a onda se premesti kod druge grupe. Ne izdrža dugo da iz džepa izvadi svoja dva dolara i da ih violinisti u odelu Deda Mraza koji je prikupljao novac za Vojsku spasa. Ona zatim odvede Nejtana do jugoistočnog ulaza u Central park, baš naspram Grand armija placa.

Uprkos hladnoći, ovog popodneva, široka zelena površina bila je prepuna sveta. Skoro svuda, bilo je šetača, biciklista, vozile su se tradicionalne kočije i to sa skijama umesto točkova!

Oni prodoše ispred jednog panoa na kojem je predlagano da se usvoje grane sa drveća iz parka.

„Mogu li za svoj rođendan da usvojim jednu granu?" upita Boni.

On kategorično odbi.

„Ne, to je glupo, ne usvaja se drveće."

* šp. Cuanto cuesla esto - koliko to košta (prim.prev)

** to je dva dolara (prim.prev.)

Ona ne insistira, već pređe na novo pitanje:

„Možemo li ići na Tajms Skver za doček?”

„To nije mesto za malu devojčicu. A osim toga, i nije tako lepo.”

„Molim te. Sara mi je rekla da je to bio najvažniji doček na otvorenom u celoj zemlji.”

„Videćemo, dušo. Zakopčaj se sada, počinje da bude hladno.”

Ona navuče svoju kapu do očiju. On joj sveza šal oko vrata i stavi joj papirnu maramicu pod nos. Ona je bila divno dete i brinuti se o njoj bila je prava privilegija.

Boni nije bila preplašena onim što je doživela te večeri kada se dogodila nesreća. Nije joj bilo lako da gleda kako joj policija odvodi oca kao nekog okorelog kriminalca, ali već sutradan, baba i deda ispričali su joj šta se zaista dogodilo. Danas, nije to ni spominjala osim kada se interesovala za povređenog dečaka.

Što se tiče njega, poslednje vesti bile su ohrabrujuće: istog jutra, Džefri je pozvao Nejtana da bi mu javio kako je Ben izašao iz kome. Za njih dvojicu, ogromno olakšanje zbog saznanja da je dečak van životne opasnosti mešalo se s nešto egoističnijim zadovoljstvom: istovremeno je nestala pretnja zatvorom koja je lebdela nad Nejtanom.

On i Boni provodili su tri predivna dana raspusta i samo su se zabavljali. Nejtana nije pokušavao da svojoj kćerki prenese neku posebnu poruku. Nije želeo da gubi svoje vreme glumeći filozofa, već samo da s njom provodi dragocene trenutke kojih će ona kasnije moći da se seća. On joj je otkrio egipatske antikvitete i Pikasova platna u MoMA* Prethodnog dana posetili su ogromnu gorilu u zoološkom vrtu u Bronksu, a jutros su šetali do parka Fort Trajon u kojem je Rokfeler bio naredio da se kamen po kamen rekonstruišu pojedini manastiri s juga Francuske.

Nejtana pogleda na sat. Bio joj je obećao jedan krug na karuselu, ali morali su da požure: bilo je već kasno a slavna atrakcija bila je otvorena samo do pola pet. Potrčaše prema vrteški. Okolo se osećala vašarska atmosfera. Boni se veoma zabavljala.

„Popećeš se pored mene?” upita ona, zadihana.

„Ne, dušo, ovo nije za odrasle.”

„Ipak ima dosta velikih”, reče ona pokazujući na drvene konje.

„Hajde, brzo”, ohrabri je on.

„Molim te”, navaljivala je.

Danas, nije bio raspoložen da joj bilo šta odbije. Zato sede pored nje na jednog od prelepo oslikanih konja.

„Krećemo!” viknu dete kada karusel poče da se okreće uz ritam prateće muzike.

Nakon ringišpila, išli su da bace mrvice hleba patkama koje su plivale po mirnoj vodi jezera i išle sve do klizališta Volman ring.

* Museum of Modern Art

U ovo doba godine, bilo je to jedno od najšarmantnijih mesta na Menhetnu. Klizalište je bilo okruženo drvećem iznad kojih su se uzdizali soliteri midtauna. Iza ograde, Boni je posmatrala drugu decu koja su vrišteći od sreće pravila figure na ledu.

„Hoćeš da probaš?”

„Smem?” upita devojčica ne mogavši da veruje u to što je čula.

„Samo ako misliš da ćeš moći.”

Samo šest meseci ranije, odgovorila bi: *ne, plašim se, ili još sam mala*, ali u poslednje vreme postajala je sigurnija u sebe.

„Misliš da ću znati?”

„Naravno”, odgovori Nejtan gledajući je pravo u oči. „Pravi si šampion na rolerima. E pa, klizanje na ledu ti je potpuno isto.”

„Onda, probaću.”

On plati sedam dolara ulaz i iznajmljivanje klizaljki zatim joj pomože da se obuče i uđe na klizalište. U početku nesigurna, ubrzo je pala. Ljuta, brzo se podiže tražeći pogledom Nejtana. Sa ivice klizališta on je ohrabri da nastavi. Ona opet pokuša, i uz malo samopouzdanja, uspe da otkliza nekoliko metara. Tek što je bila počela da ubrzava, ona se sudari s jednim dečakom njenih godina. Umesto da zaplače, zaceni se od smeha.

„Uradi ovako!” viknu joj Nejtan izdaleka, pokazujući rukama oblik koji je trebalo da zauzme klizaljka kako bi ukočila.

Ona podiže palac. Bila je u uzrastu u kojem se brzo uči.

Umiren, on ode do male barake u kojoj su se prodavali kafa i sokovi i poruči kafu, sve vreme prateći kćerku pogledom. Obraza pocrvenelih od zime, klizala je sada sa više sigurnosti u ritmu rokenrola.

On huknu u svoje ruke kako bi se zgrejao. Danas je Menhetn ličio na ogromno skijalište. Izdaleka, klizalište je sijalo kao srebro. Pored klizališta, jedna kratkotrajna poruka bila je ispisana u snegu: *I V NY*. Nejtan je voleo tu zimsku atmosferu kada je ceo grad izgledao kao da je od kristala. On se pomeri duž ograde kako bi iskoristio i poslednje zrake popodnevnog sunca. Čudno kako je za njega postalo važno to što su mu sunčevi zraci padali po licu.

Ta misao odjednom pokrenu bujicu emocija. Uskoro, biće kraj. Nikada više neće osetiti prijatan miris kafe koji mu golica nozdrve ili toplotu sunca kako mu greje kožu. Suze mu navreše na oči, ali ih odmah obrisa. Nije bio trenutak da se prepusti.

Ipak, bilo mu je ostavljeno vremena da se pozdravi sa svojom kćerkom i ženom. Nemaju svi koji umiru tu sreću.

Uskoro, zlačani sunčevi zraci izgubiće se iza oblakodera. Za nekoliko trenutaka, pašće mrak. Ulične svetiljke upaliće se poput sveća usred tog snežnog pejzaža i pružiće parku novi bajkoviti izgled.

Zasad, još je bio dan, ali jedan deo beličastog meseca već je virio iza solitera. Tada ugleda kako izdaleka stiže obasjana svetlošću.

Melori.

Njena silueta prelamala se u narandžastom odsjaju. Vetar joj je mrsio kosu a zima bojila obraze.

Kad ga je ugledala, potrčala mu je u susret i, sva zadihana, bacila mu se u zagrljaj. I kao da ponovo behu dvadesetogodišnjaci, osim što, kada se okrenuše, ugledaše devojčicu koja je bila izula svoje klizaljke i trčala ka njima vrišteći od sreće.

Boni im skoči u zagrljaj i sve troje se čvrsto zagrlise. Pošto su bili zagrljeni, dete upita:

„Hajde da napravimo cvet?“

Bila je to jedna igra koju su izmislili kada je Boni bila još sasvim mala.

Najpre, stanu sasvim jedno uz drugo, zagrle se i kažu: cvet zatvoren, zatim se puštaju pevajući cvet otvoren.

Ponavljali bi tako tri-četiri puta. Cvet zatvoren, cvet otvoren. Cvet zatvoren, cvet otvoren...

Sasvim jednostavna igra, simbol čvrstog spajanja jedne porodice u kojoj će neko uvek nedostajati.

29.

*Uvek je to ljubav zbog čega patimo,
čak i kada verujemo da ne patimo ni zbog čega.
~ Kristijan Boben ~*

Ležeći na velikom krevetu, njih dvoje su gledali zvezde. Nebo je bilo toliko vedro da je mesec osvetljavao njihovu sobu svetlošću. Melorine usne klizile su niz Nejtanov vrat. Jedna snažna sila ponovo ih je spajala a njihovo disanje se ubrzavalo.

Ona provuče ruku kroz kosu svog muža.

„Znaš da sam starija od tebe“, šapnu mu ona na uvo.

„Samo nekoliko dana“, reče on, osmehujući se.

„Mislim da si stvoren za mene“, našali se ona.

On spusti ruku na njene grudi.

„Šta hoćeš da kažeš?“

Ona nastavi svoju igru:

„Kada sam začeta, verujem da se neka dobronamerna sila nadnela nad mene i odlučila da mi pridruži nekoga kako bi se suočila s teškoćama ovoga sveta.“

„I tako je na visokom nivou bilo odlučeno o mom nastanku?“ reče on smejući se.

„Upravo tako. Možeš mi dakle srdačno zahvaliti“, prošaputa ona, ljubeći ga. „Da nije bilo mene, sigurno ne bi ugledao dan.“

On joj nežno uzvрати poljupce. Nije hteo da se više odvoji od njenog mirisa. Pažljivo je reagovao na sve: na najmanji drhtaj njenog mladeža, na njen najmanji uzdah. Može se dobiti na lotou, može se dobiti proces stoleća, može se imati sedam ili osam nula na račun u banci, ništa ne može zameniti ovo. On je još čvršće zagrlji, poljubi je u teme, pomilova joj bedra, zatim se pripi uz njena leđa, kao da mu je ona bila poslednja veza sa životom.

Tako, ono što je proživio tih poslednjih nekoliko dana prolete mu pred očima i on shvati da se nikada nije osećao toliko živim kao od trenutka kada je saznao da će uskoro umreti.

Odmah potom, on ponovo oseti smrt kako vreba oko njega.

Večeras, prvi put, bio je spreman da je prihvati. Naravno, strah nije bio iščezao, ali spojio se sa određenom nestrpljivošću. Postajao je radoznao za smrt, kao što se biva radoznao za neki novi kontinent. Možda je odlazio u nepoznato, ali bio je okružen ljubavlju. U miru sa samim sobom i s drugima, kao što bi rekao Gudrič.

Telo mu je gorelo, kao da je imao temperaturu. Ponovo je osećao onaj bol u grudima na koji je već bio zaboravio a i onaj ujed na nozi probudi se skoro istovremeno. Učini mu se da mu se svaka kost u telu trese i mrvli.

Malo-pomalo oseti se isključeno iz sveta živih, kao zalutao u neku nepoznatu dimenziju.

Sada mu se činilo kao da je živ samo da bi mogao da umre.

Bilo je dva sata ujutru kada je zatvorio oči, i poslednje na šta je pomislio te večeri bio je Gudrič.

Uskoro, neće više biti kraj mene.

Više ga neću videti. Više ga neću čuti.

On će nastaviti da operiše ljude i prati druge u smrt.

Ja i svi oni pre mene, konačno ćemo imati odgovor na pitanje: postoji li mesto na koje svi mi idemo?

Na stotinjak kilometara odatle, Džefri Veksler ustade iz svog kreveta ne praveći buku. Otvori jedna mala vrata, skrivena ispod stepenica u salonu, upali golu i prašnjavu sijalicu koja je visila s plafona i pažljivo padala niz stepenice koje vode u podrum.

Ispod jedne drvene police, on izvuče kutiju sa šest flaša viskija koju su mu bili isporučili nekoliko dana ranije: čivas star dvadeset godina, božićni poklon nekog klijenta. Čim je legao u krevet, Džefri je shvatio da neće imati mira sve dok te flaše budu pod njegovim krovom. On iznese kutiju u kuhinju i isprazni svaku u sudoperu. Ta operacija oduze mu nekoliko minuta vremena, tokom kojih je on žalosno posmatrao kako se alkohol prosipa kao beličasta voda iz špageta koje se cede. Potom, on odvrnu slavinu da ne bi podlegao želji da oliže sudoperu.

Kako je čovek poput njega mogao stići dovdje? Postavljao je sebi to pitanje svakog dana i znao je da nikada neće pronaći odgovor.

Čekajući, znao je, i danas opet, da odoli iskušenju. Pa ipak, sutra će biti nova borba. Kao i narednog dana. Njegov rat zahtevao je oprez svakog trenutka, jer kada je osećao želju za alkoholom, mogao je da popije bilo šta: kolonjsku vodu, dezodorans, devedesetoprocentni alkohol iz apoteke. Opasnost je bila svuda.

On se vrati da spava pored svoje žene, ali bio je veoma depresivan. Pesnicom stisnu jastuk. Da li je možda trebalo da pokuša da se približi Lizi, da više razgovara s njom i da joj priča o toj tugi koja ga je bila celog preplavila? Sada ili nikada.

Da, pričaće joj sigurno već sutra.

Ako bude uspeo da pronađe hrabrosti za to.

Posle ponoći U jednom delu Bruklina

Koni Bruker otvori vrata pazeći pri tom da bude tiha. Nadnese se nad Džoša i pogleda ga s mnogo nežnosti. Samo deset dana ranije, ta soba bila je gostinska, hladna i beživotna. Večeras, tu je spavalo dete u toplom krevetiću. I dalje nije mogla da veruje.

Sve se dogodilo veoma brzo. Najpre ta tragična smrt njene nećake, Kendis, u jednoj užasnoj pljački. Zatim, nekoliko sati kasnije, poziv iz centra za socijalni rad u kojem joj predlažu da prihvati bebu. Koni nije

trebalo mnogo da prihvati. Uskoro će imati pedeset godina, i nakon nekoliko spontanih pobačaja, izgubila je svaku nadu da će imati dete. Bila je došla u one godine kada se od života više ne očekuje bogzna šta. Poslednjih godina, osećala se sve umornijom i starijom. Ali otkad je stigao Džoš, teškoća njenog života je isparila. Kao da je odjednom sve ponovo imalo smisla.

Bila je sigurna u to da će biti dobra majka. Džošu ništa neće nedostajati. Ona i njen muž teško su radili, i Džek, ponosan na svoju novu ulogu oca, tražio je dodatno radno vreme u kasarni.

Ipak, nešto ju je mučilo. Jutros, u poštanskom sandučetu, našao je paketić u kojem je bio električni autić i nekoliko novčanica. Bila je takođe i jedna poruka na kojoj je pisalo samo da je novac namenjen detetu za Božić i Nejtanov potpis.

Ona i Džek nekoliko puta su iz početka čitali poruku i nisu znali šta da misle o tome. Zaista, bio je to neobičan Božić. Koni nežno poljubi dete i tiho izade.

Zatvarajući vrata, ona se još jednom zapita ko bi mogao biti taj misteriozni donator.

Grenič Vilidž

Ebi Kupers se vraćala s dočeka. Sama. Imala je užasnu glavobolju a jedno je bilo sigurno: ni ove noći neće upoznati ljubav svog života. Ispred njenih vrata, čekao ju je paket. S radoznalošću ga je otvorila. Bila je to flaša francuskog vina uz koju je stajala poruka. Nejtan joj je čestitao Božić i zahvaljivao na svemu što je učinila za njega.

Ebi izu cipele, zatim ubaci u CD-plejer svoj omiljeni disk - Songs, džez trio Breda Meldoua, onda upali diskretna svetla. Smesti se na kanape i podiže noge na prazno mesto pored sebe.

Još jednom, ona pročita čestitku. Bilo je nečeg neobičnog u toj poruci, kao da je to bilo oprostajno pismo, kao da se nikada više neće videti.

Ne, to su gluposti, ona preteruje. Pa ipak se zapita gde li bi Nejtan mogao biti u tom trenutku. Intuicija joj daje odgovor: sigurno sa svojom bivšom ženom.

Šteta.

On je mogao biti ljubav njenog života.

* * *

Geret Gudrič izade iz odeljenja za palijativnu negu u Stejten Ajlendu.

„Hajde, Kudžo, ulazi, moj psu!" reče on otvarajući zadnja vrata svog automobila.

Ogromna doga poslušala i zalaja.

Geret se smesti za volan, daje kontakt za uključivanje motora i uključi svoj stari radio. Poče da traži stanice, namršti se čuvši Britni Spirs, podiže obrve naletevši na refren Eminema, zatim se konačno zadovolji stanicom s klasičnom muzikom koja je puštala Verdijev *Nabuko*.

Odlično, reče.

On polako krenu ka svom stanu, dok je hor jevrejskih robova pevao: *Va, pensiero, sull'ali dorate*. Na prvom crvenom svetlu, on pogleda u psa na zadnjem sedištu, zatim zevnu nekoliko puta. Otkad već nije zaista spavao? On pokuša, ali ne uspe da se seti.

* * *

U svojoj sobi, Boni del Amiko nije uspevala da zaspi.

Bila je veoma srećna što se njeni roditelji ponovo vole. Bilo je to ono što je oduvek želela. Tokom dve godine, nije prošla nijedna noć a da se nije molila za to. Pa ipak, njena zebnja nije bila potpuno ugašena, kao da je neka čudna pretnja i dalje lebdela nad njenom porodicom.

Tri sata ujutru, na groblju u Kvinsu.

Debeo sloj zaleđenog snega prekrivao je nadgrobni spomenik Eleonore del Amiko. Ovog jutra, njen sin je doneo cveće: buket ruža u vazi. Da je ta vaza bila providna, moglo bi se videti ono čime je cveće bilo uvezano.

Bila je to narukvica sa četvorostrukim nizom bisera, sa srebrnom kopčom ukrašenom malim briljantima.

* * *

Još je bila noć u malom gradu Mistik u Masačusetsu.

Pored plaže, u kući u kojoj nije bilo nikoga, nalazila se jedna prostorija s metalnim policama. U velikoj kartonskoj kutiji bio je odložen jedan spomenar koji je neko skoro otvarao. Spomenar u kojem je bilo raznih stvari: tekstova, crteža, osušenog cveća, fotografija... Na jednoj od njih, jedna žena trčala je na plaži. Ispod slike, napisala je hemijskom: *Trčim toliko brzo da me smrt nikada neće uhvatiti.*

Zvala se Emili Gudrič i dobro je znala da će je smrt na kraju odneti. Nikada nije stvarno verovala u Boga. Ali možda i postoji nešto drugo. Misterija.

Mesto na koje svi odlazimo.

* * *

Melori otvori oči.

U noći, ona poslušna otkucaje srca svog muža koji je spavao pored nje. Prvi put, nakon mnogo vremena, ona oseti veru u budućnost i pomisli na mogućnost da imaju drugo dete. Ta pomisao odjednom je ispuni beskrajnom srećom.

U trenutku kada je skoro bila ponovo zaspala, bogzna zašto, ona se seti da zbog ovog putovanja u Brazil nije stigla da svrati po rezultate analiza koje joj je prošle nedelje doktor tražio da uradi.

Nema veze, sačekaće još nekoliko dana. Ionako se doktor Olbrajt uvek brine bez razloga.

* * *

Na ostrvu Nantaketu budio se dan.

U ovo vreme, nije bilo nikoga pored jezera Sankati Hed, iza močvara prepunih šipražja.

U regionu, vode iz jezera i ribnjaka bile su već nekoliko dana zaledile. Ipak, jedan beli labud plivao je po tankoj liniji površine koja je počinjala da se otapa. Kako se taj labud mogao naći ovde usred zime? Niko to nikada neće saznati.

Niko ga više neće ni videti, jer ptica uskoro polete, raširivši svoja velika krila i oštro kriknuvši. Da bi otišao negde drugde.

30.

Nikad ne treba red: ja sam tu stvar izgubio, nego: ja sam je vratio.

Umre li ti dete, ono je vraćeno.

Umre li ti žena, ona je vraćena. ~ Epiktet ~

Najpre, on oseti kao neku toplotu na svom licu koja ga spreči da odmah otvori oči. Veoma se plašio onoga što bi mogao videti.

Zatim, u daljini začu muziku. Bila mu je poznata melodija. Šta bi to moglo da bude? Možda Mocart? Da, Koncert za klavir br. 20, njegov omiljeni.

U stvari, učini mu se da se miris palačinki širio kroz vazduh. Tada, Nejtan odluči da otvori oči: sigurno se na onom svetu ne jedu palačinke.

I zaista, još je bio kod kuće, u gaćama i majici, u sobi u kojoj je prethodne večeri zaspao. Teško mu je bilo da veruje, ali i dalje je bio živ. On sede na krevet. Nije bilo više nikoga u sobi. Okrete se prema prozoru; bilo je sunčano tog božićnog dana. Zaslepljujući zraci sunca prelamali su se po celoj prostoriji. Boni otvori vrata i proviri glavu.

„Que tat?* upita ona videvši da joj je otac budan.

„Zdravo, mišu moj, kako si ti?"

„Super!" uzviknu ona skočivši na krevet. On je uhvati i zagrli. „Gde je mama?"

„Sprema palačinke. Doručkovaćemo u krevetu sve troje!"

Da bi pokazala svoju sreću, Boni se poslužila krevetom svojih roditelja kao trambolinom, pa je skakala i prevrtala se po njemu.

Nejtan načulji uši. Note klasične muzike dopirale su iz prizemlja, pomešane sa zveckanjem posuda. Melori je uvek volela da radi i sluša radio.

On ustade i ode pred ogledalo, pažljivo pogleda svoj odraz, protrlja se po tek izrasloj bradi kao da nije verovao svojim očima. Bez sumnje, bio je to on, glavom i bradom. Pa ipak, juče je mislio da će tokom noći umreti. Ali sada više nije osećao ništa, ni temperaturu ni bol, kao da je opasnost koja mu je pretila nestala.

Kako sve to objasniti? Ipak, nije bio sve izmislio.

„Hoće neko doći da mi pomogne?"

„Stižem!" viknu Boni skočivši na parket.

Njegova kćerka, njegova žena i on, konačno zajedno, bez pretnje nad glavama. Bilo je skoro previše lepo. Previše sreće odjednom.

Ipak, zbunjeno je osećao da nešto nije u redu.

Treba da razgovara sa svojom ženom. On predloži da joj pomogne.

„Trebam li ti, dušo?"

„U redu je, ljubavi, snalazimo se", odgovori Melori.

* kako je? (prim, prev.)

On stade pored prozora i pogleda ka Central parku koji se budio. Jutarnja magla koja je smanjivala vidljivost bila se potpuno podigla.

Boni se pela stepenicama noseći u rukama poslužavnik s palačinkama. Spusti ga na krevet, umoči prst u džem i namignu mu na svoj prepoznatljiv način.

„Njam-njam“, reče ona trljajući se po stomaku.

Iza nje, on začu korake koji su se približavali. Okrete se da bi video kako dolazi Melori. Najpre, on ne primeti ništa neobično. Radosna, stajala je pored prozora okupana svetlošću, s velikim poslužavnikom u rukama na kojem su bili kafa, voće i peciva.

Ali kako je prišla krevetu, Nejtan zadrhta i učini mu se da gubi tlo pod nogama: oreol bele svetlosti ostao je nad Melorinom glavom.

31.

Nije smrt ono što je loše, već je to nedovršen posao, ~ DIJALOG SA ANĐELOM ~

Destabilizovan i progonjen najluđim mislima, Nejtan je najvećom brzinom vozio prema Sohau.

Treba da zna. A samo je Geret imao odgovore.

On baci pogled na komandnu tablu. U ovo vreme, prazničnim danom, doktor bi trebalo da je kod kuće.

Brzo kao munja, stiže u Hjuston strit, ostavi džip nasred ulice i požuri ka Gudričevoj zgradi. Nakon što na brzinu pročita imena na poštanskim sandučićima, on se pope na zadnji sprat preskačući po dve stepenice.

Stigavši pred doktorova vrata, bučno zakuca.

Niko nije otvarao.

Besan, on jako udari pesnicom u vrata koja se zaljuljaše. Začuvši buku, jedna stara komšinica povijenih leđa izađe na stepenište.

„Vi pravite ovu gungulu?“ upita ona tankim glasom.

„Doktor nije ovde?“

Ona pogleda na svoj sat.

„U ovo vreme obično šeta psa.“

„Znate li možda gde?“ upita on trudeći se da se smiri.

„Ne znam“, odgovori mala žena, uplašena, „ponekad ide do...“

Ostatak odgovora izgubi se na stepenicama:

„...Bateri parka.“

Nejtan je već bio u džipu. On pritisnu na gas, pravac dauntaun. Iako je saobraćaj bio dosta redak, njemu se učini da nije išao dovoljno brzo. Neoprezno prođe pored semafora i skrenu ka Brodveju. Izjeden mukom, nije više ni video put pred sobom.

Video je samo sliku Boni kako skače po krevetu i Melorino lice uokvireno svetlošću. Maločas joj je prišao toliko blizu da ju je mogao dodirnuti, stavio joj je ruku u kosu kao da je hteo da otera taj prokleti oreol. Ali svetlost je ostala.

A on je bio jedini koji ju je video.

On nastavi svoju ludu trku. Kod Tribeke, pokuša da uđe u ono što je mislio da je prečica, ali pokazalo se da je to bila jednosmerna ulica. On se vrati nekoliko desetina metara unazad, zakačivši više puta ivičnjak, dok su ga drugi sirenama opominjali na oprez. Konačno se vrati i natera se da uspori: situacija u kojoj se nalazio nije mu dozvoljavala da dopusti da ga juri policija.

Negde kod Fulton strita, Nejtan ostavi svoj auto, čak ga ni ne zaključavši. Nastavi put pešice, i nekoliko minuta kasnije, stiže do pristaništa na jugu Menhetna. Prođe pored drvoreda Bateri parka da bi izašao na šetalište pored Hadsona. Podiže se roj mušica pred njim. Nije mogao da siđe niže. Pred njim se otvarao njujorški zaliv, šiban vetrom. On potrča

brežuljkom koji se pružao duž obale. Nije bilo mnogo ljudi: nekoliko njih je džogiralo kako bi eliminisali posledice sinoćnjeg dočeka, dok je jedan starac koristio odsustvo barki da bi zabacio ribarske mreže pored doka. Izgubljen u oblaku magle, nazirao se Kip slobode koji je podizao svoju baklju u pravcu Stejten Ajlenda.

Najzad, on spazi Gereta.

S rukama na leđima, polako je šetao svog psa, sumnjivog Kudža, koji je trčkarao nekoliko metara ispred njega.

Iako je još bio daleko od doktora, Nejtan viknu:

„Šta to treba da znači?”

Geret se okrete. Nije izgledao naročito iznenađen što ga vidi, kao da je oduvek znao da će se priča završiti ovde i na ovakav način.

„Mislim da vi to dobro znate, Nejtane.”

„Nije onako kao što ste mi rekli”, reče stigavši do njega. „Govorili ste da sam ja taj koji treba da umre.”

Geret odmahnu glavom.

„Nikada to nisam tvrdio. Vi ste verovali da je tako.”

„Ali jeste, rekli ste! Nisam sanjao.”

Sećao se da ga je pitao: *Da li ste ovde zbog mene?*

Ipak, pošto malo razmisli, Nejtan shvati da je Geret bio u pravu: nikada mu nije jasno potvrdio da će umreti. Jedino kada mu se učinilo da mu je odgovorio, tokom njihovog razgovora u kafeteriji bolnice, bilo je:

Nisam baš tako rekao. Ali Nejtan je odlučio da ne obraća pažnju na ovu opasku.

Sada su mu u glavi odzvanjale još neke Gudričeve reči:

Postoje ljudi koji pripremaju one koji će umreti da naprave veliki skok u onaj svet. Njihova uloga jeste da olakšaju bolno razdvajanje živih i mrtvih. To je jedan vid saučesništva.

Svet je prepun Glasnika, ali malo ljudi zna za njihovo postojanje.

Ja nisam neki polubog. Ja sam samo čovek, baš kao i vi.

Ta poslednja rečenica.

...baš kao i vi.

Nejtan je drhtao. Pred očima su mu bili svi elementi a on nije ni posumnjao.

On se zagleda Gudriču pravo u oči.

„Niste ni došli da biste mi najavili moju smrt.”

„Zapravo”, priznade doktor pokornim glasom, „nisam zbog toga stupio u kontakt s vama.”

„Hteli ste da me obavestite da ću postati Glasnik, je li to?” Gudrič klimnu glavom.

„Da, trebalo je da vam otkrijem to lice sakriveno od stvarnosti. Moja uloga bila je da vas uvedem u tu funkciju, da se uverim u to da biste bili sposobni da ispunite zadatak koji će vam biti dodeljen.”

„Ali zašto ja?”

Geret raširi ruke kao znak pomirenja s nečim.

„Ne pokušavajte da razumete ono što se ne može objasniti.”

Vetar se bio smirio. Bilo je vreme da Nejtan dobije potvrdu koju je tražio:

„Melori će umreti, zar ne?”

Geret stavi ruku na njegovo rame i tihim glasom reče:

„Da, Nejtane, plašim se da hoće.”

Mladi advokat grubo odgurnu doktorovu prijateljsku ruku.

„Ali zašto?” vrisnu on, očajan.

Geret duboko udahnu, zatim nastavi:

„Prvi zadatak koji čeka novog Glasnika jeste težak, jer se sastoji u ispraćanju u smrt njemu najbliže osobe.”

„To je besramno”, viknu on, preteći se približivši.

Nekoliko radoznalih prolaznika bilo je zastalo da bi posmatralo scenu.

„Smirite se, nisam ja taj ko je uspostavio pravila”, tužno odgovori Gudrič. „I sam sam prošao kroz to, Nejtane.”

Njegovim pogledom prođe Emilina senka i odagna Nejtanov bes.

„Zašto?” upita on, bespomoćno. „Zašto se mora proživeti smrt one koju volimo da bi se došlo do tog statusa?”

„Oduvek je tako. To je cena koja se plaća da bi postao Glasnik.”

Advokat se pobuni.

„Ma kakva cena? Nisam ni imao izbora!”

Geret je bio spreman za taj argument.

„Nije tačno, Nejtane. Sami ste odlučili da se vratite.”

„Koješta.”

Gudrič, pun saosećanja, pogleda u Nejtana. Učini mu se da se vratio dvadeset pet godina unazad kada je kao mladi lekar morao da prođe isto iskušenje. Želeo je da ga teši, jer je znao da su te istine bile teške.

„Sećate li se vašeg iskustva s trenutnom smrću?”

„Kada sam bio u komi, posle nesreće?”

„Da, koja slika vas je navela da se odlučite da živite?” «

Nejtan oseti kao da mu celim telom prođe neki elektrošok, zatim se mislima preseli u svetlosni tunel.

„Šta ste videli?” ponovo upita Geret. „Šta vas je povuklo da se vratite u svet živih?”

Nejtan obori glavu.

„Video sam nečije lice”, priznade on, „lice koje kao da nije imalo godine.”

Da, sada mu se sve vraćalo u sećanje. Vide sebe kao dečaka sa osam godina, u tom famoznom trenutku koji je uvek potiskivao. Dobro se sećao te bele, veoma blage svetlosti koja ga je uporno vukla u smrt. Onda, odjednom, u poslednjem trenutku, kada je već mislio da je s druge strane, osetio je da mu je ostavljen izbor. Otići ili vratiti se.

Kako bi lakše odlučio, bila mu je poslata jedna vizija: kratkotrajan prizor, kao neki trenutak budućnosti.

Bilo je to lice. Lice one, koja će, godinama kasnije, postati njegova žena. Fizički, bila je drugačija, ali duboko u sebi, oduvek je znao da je to ona. Patila je. Bila je sama i dozivala ga je. Zbog toga se vratio: da bi bio pored svoje žene kada smrt dođe po nju.

Po treći put, Geret upita:

„Koga ste videli, Nejtane?”

„Bila je to Melori... Bila je uplašena. Bio sam joj potreban.”

Blagi naleti vetra podizali su vodu s površine Hadsona. Magla se sada bila potpuno razišla i luka se mogla videti celom svojom dužinom, obala od Bruklina do Nju Džerzija.

Nejtan del Amiko pešice se vraćao ka severu Menhetna. Znao je da će dani koji će doći biti veoma teški.

U njegovoj glavi, sve se bilo pomešalo.

Šta će reći Melori kada stane pred nju? Da li će biti sposoban da ne poklekne? Da li će umeti da bude na visini tog bolnog zadatka koji je od sada njegov?

Jedno je bilo sigurno: okružiće je svom svojom ljubavlju. Dubokom i postojanom ljubavlju koja nikada nije prestala i koja će sve nadživeti.

Što se tiče ostalog, još nije imao snage da zamisli šta će se posle dogoditi, kada Melori više ne bude bila pored njega i kada bude morao da pomaže drugim ljudima da naprave veliki skok.

Trenutno, mogao je da misli jedino na nju.

On će biti njen kompas, vodič u njenim poslednjim trenucima.

Glasnik koji će je uhvatiti za ruku i otpratiti je do praga tog mesta.

Tog nepoznatog mesta.

Mesta, gde ćemo svi otići.

Prolazeći pored crkve Svetog trojstva, on ubrza korak: voljena žena čekala ga je kod kuće.

I bio joj je potreban.

Q autoru

Gijom Muso rođen je 1974. godine na Antibima. Iako je po zanimanju profesor ekonomije, od malih nogu je bio opčinjen književnošću i filmom, i počeo je da piše još kao student. Ovaj mladi francuski autor je pre nekoliko godina napravio potpuno neočekivan ali zapažen nastup na svetskoj književnoj sceni, osvojivši publiku i kritiku svojim jednostavnim, ubedljivim stilom kojim brižljivo istražuje kompleksne pojmove vremena i sudbine. Nakon uspeha romana prvenca *Et après* (2004) - koji je preveden na 13 svetskih jezika i po kojem je snimljen film sa Džonom Malkovičem u glavnoj ulozi - potvrdio je kvalitet romanima koji su usledili, *Sauve Moi* (2005) i *Seras-tu là?* (2006), zbog čega Muso sada pripada samoj eliti vrhunskih francuskih autora. Njegovi romani do sada su prodati u nekoliko miliona primeraka i prevedeni na 24 jezika, a za sve romane otkupljena su i filmska prava. Od kada se pojavio 2007. godine, Musov najnoviji roman *Zato što te volim* (*Parce que je t'aime*) nalazi se u samom vrhu lista najprodavanijih knjiga. Ova dirljiva, ljudska drama istovremeno je i čarobna ljubavna priča koja na upečatljiv način kombinuje maštu, osećanja i skrivene tokove svesti, na granici fantastike, zbog čega je Muso s pravom nazvan Spilbergom savremene francuske književnosti.